

Каганович Наум Аркадійович (Нухим Аронович)

(27.12.1903–20.1.1938)

Народився в м. Бердичів (тепер – Житомирської області). Походив із родини службовців. Вступив на філологічний факультет Київського інституту народної освіти, згодом перейшов до Харківського інституту народної освіти, який закінчив у 1925 р.

Із 1925 р. по 1927 р. був аспірантом науково-дослідної кафедри мовознавства ХІНО, де одночасно й працював. Паралельно протягом 1926–1927 рр. працював у редакції газети «Красная армия», в Інституті єврейської пролетарської культури ВУАН (Харків).

Був директором Харківської філії Інституту мовознавства Всеукраїнської академії наук (1933–1934 рр.), директором Інституту мовознавства ВУАН (із вересня 1934 р. по березень 1937 р.), відповідальним редактором журналу «Мовознавство» (1935–1937 рр.), членом Комісії Народного комісаріату освіти з перевірки роботи на мовному фронті.

Один із керівників роботи над «Українським правописом» (1933).

Член-кореспондент АН УРСР (1934). Очолював кафедру мовознавства у відновленому Харківському університеті.

Коли уряд УРСР у 1934 р. переїхав із Харкова до Києва, Н. Кагановича в 31-річному віці призначили директором Київського науково-дослідного інституту мовознавства АН УРСР і професором Київського університету, де він і працював до арешту.

На початку 1930-х рр. розгорнув кампанію проти українських мовознавців, звинувативши їх у «буржуазному націоналізмі». Сприяв русифікації української літературної мови й дискредитації українських лінгвістів.

27 листопада 1937 р. заарештований як «український буржуазний націоналіст» і засуджений до страти в Києві. Реабілітований 23 березня 1957 р.

Наукові інтереси: граматика української літературної мови, мова творів письменників.

Праці

1. Язык газеты / М. Гус, Ю. Загорянский, Н. Каганович. – М., 1926. – 247 с.
2. О временных функциях причастий в русском литературном языке // Наук. зап. Харків. наук.-досл. каф. мовознавства. – 1929. – Т. 2. – С. 151–171.
3. Відповідь проф. Сулимі [про народництво в мовознавстві] // Прапор марксизму. – 1930. – № 3. – С. 156–159.
4. Кілька слів про словники // Прапор марксизму. – 1930. – № 3. – С. 123–126.
5. Соціальне забарвлення слів // Критика. – 1930. – № 7–8. – С. 47–63.
6. «Основи» буржуазного мовознавства (Про методологію проф. Л. А. Булаховського) // Критика. – 1931. – № 10. – С. 49–64.
7. Проти буржуазного мовознавства // Критика. – 1931. – № 5. – С. 30–42.

8. Знищити коріння націоналізму в мовознавстві / Харків. філія НДІ мовознавства при ВУАН. – Х. ; К., 1934. – Вип. 4. – 32 с.
9. Мова персонажів «Загибелі ескадри» О. Корнійчука // За якість художньої мови : зб. ст. – Х., 1934. – С. 46–58.
10. На мовно-стилістичні теми. – Х. : Література і мистецтво, 1934. – 92 с.
11. Націоналістичні перекручення в українських перекладах творів Леніна // Мовознавство. – 1934. – № 2. – С. 9–24.
12. Піднести якість художньої мови // За марксо-ленінську критику. – 1934. – № 5. – С. 95–105.
13. Граматика української мови. Ч. 1. Морфологія : підруч. для 5 і 6 кл. серед. шк. / упоряд. Н. А. Каганович, Г. Шевельов. – К. ; Х. : Рад. школа, 1935. – 114 с.
14. Граматика української мови. Ч. 2. Синтаксис : підруч. для 6 і 7 кл. серед. шк. / упоряд. Н. А. Каганович, Г. Шевельов. – К. ; Х. : Рад. школа, 1935. – 114 с.
15. Націоналістичні перекручення в українських перекладах творів Леніна : (до питання про синонімію) // Мовознавство. – 1935. – № 3–4. – С. 9–24.
16. Про дослідження мови драми і про мову «Платона Кречета» О Корнійчука // Мовознавство. – 1935. – № 6. – С. 3–47.
17. «Рідна мова» пана Огієнка // Мовознавство. – 1935. – № 5. – С. 151–158.
18. Стилістичні особливості пролетарської публіцистики : зб. ст. – К. ; Х. : Рад. літ., 1935. – 71 с.
19. Художня мова «Платона Кречета» // За марксо-ленінську критику. – 1935. – № 7. – С. 19–36.
20. Радянська поезія і фольклор // Молодняк. – 1936. – № 5. – С. 113–127.
21. Творчий метод Лесі Українки // Літ. критика. – 1936. – № 7. – С. 46–65.
22. Російсько-український словник / голов. ред. Н. А. Каганович. – К., 1937. – 890 с.

Література про нього

1. Історія Національної академії наук України: 1934–1937 : док. і матеріали / відп. ред. О. С. Оніщенко. – К. : НБУВ, 2003. – 831 с.
С. 16, 20, 103, 104, 206, 209, 211, 212, 401, 410, 412, 429, 440, 443, 453, 461, 464: про Н. А. Кагановича.
2. Каганович Нухим Аронович // Національна академія наук України : 1918–2008 : Персон. склад / В. М. Палій, Ю. О. Храмов. – К., 2008. – С. 163.
3. Зубченко В. М. Каганович Наум Аркадійович / В. М. Зубченко, А. С. Свентух // Енциклопедія сучасної України. – К., 2011. – Т. 11. – С. 656.
4. Іщук О. С. Репресований мовознавець Каганович Наум Аркадійович (1903–1937) / О. С. Іщук, Н. Б. Ніколаєва // Від України до УРСР : матеріали Всеукр. наук. конф. до 80-річчя перенесення столиці рад. України до міста Києва, м. Київ, 12 груд. 2014 р. – К., 2015. – С. 78–96.
5. Шевельов Ю. В. Я – мене – мені... (і довкруги) : спогади. 1. В Україні / Ю. Шевельов (Юрій Шерех). – Х. ; Нью-Йорк : Видавець Олександр Савчук, 2017. – 728 с. : 248 іл. – (Сер. «Слобожанський світ» ; вип. 11).

Про Н. А. Кагановича див. Іменний покажчик.

Кагаров Євген Георгійович

(16.(28).09.1882–19.03.1942)

Народився в м. Тифліс (тепер – Тбілісі (Грузія)) в родині вірменського службовця (старшого лісничого). 1901 р. закінчив 1-шу Тбіліську гімназію, отримавши золоту медаль.

1901–1906 рр. навчався на історичному відділенні історико-філологічного факультету Новоросійського університету (Одеса), де поглиблено вивчав археологію та історію стародавнього світу під керівництвом професора Е. Штерна. 1907 р. був залишений на кафедрі класичної філології для підготовки до професорського звання під керівництвом Е. Штерна.

1909–1910 рр. перебував у науковому відрядженні в Німеччині, Італії та Греції, вів археологічні розкопки на о. Крит.

1911–1914 рр. обіймав посаду приват-доцента кафедри класичної філології Новоросійського університету. 1912 р. захистив у Московському університеті магістерську дисертацію «Культ фетишей, растений и животных в Древней Греции».

Протягом 1914–1925 рр. працював у Харкові. Із 1914 р. по 1920 р. – екстраординарний професор кафедри класичної філології Харківського університету; 1920–1925 рр. – професор Харківського ІНО, секретар і керівник секції античної культури Наукового товариства при ХІНО. 1919 р. захистив докторську дисертацію у Харківському університеті, 1920 р. отримав звання ординарного професора цього університету.

Із 1925 р. працював у Ленінграді (зараз – Санкт-Петербург, РФ). 1925–1932 рр. завідував кафедрою етнографії Ленінградського університету, водночас працював в Інституті етнографії АН СРСР (1926–1942), педагогічному інституті іноземних мов (1937–1941), театральному інституті (1939–1941).

Під час німецько-радянської війни (1941–1945) знаходився в евакуації в м. Єссентуки Ставропольського краю (РФ), де й помер.

Творчий доробок Є. Кагарова складає близько 500 праць.

Наукові інтереси: історія культури стародавніх народів (зокрема греків, єгиптян, слов'ян), історія релігії, етнографія, філологія.

Основні філологічні праці

1. Классическая филология и естественные науки : критич. этюд // Гермес. – 1910. – № 4. – С. 112–119.
2. Девушка из Анцио. – Воронеж : Тип. Т-ва «Н. Кравцов и К^о», 1911. – [4], 29 с. – Отд. отт. из «Филол. записок», 1911.

3. Источники и композиция диалога Цицерона – «De natura deorum» // Гермес. – 1912. – № 11–12. – С. 309–312 ; 1913. – № 7. – С. 186–188.
4. О классном чтении *Bellum Gallicum* Цезаря // Гермес. – 1913. – № 7. – С. 181–186.
5. Роза в поэзии античной Греции // Вестник ХИФО. – 1913. – Вып. 3. – С. 16–22.
То же, отд. изд. – Х. : Печ. дело, 1913. – 8 с.
6. Прошлое и настоящее египтологии. – Сергиев Посад : Тип. Св.-Тр. Сергиевой Лавры, 1914. – 2, 105 с.
7. Спорные вопросы, связанные с псевдоксенофоновой «Афинской политией» // Сборник в честь проф. В. П. Бузескула : издан по поводу тридцатилетия его научно-преподавательской деятельности. – Х., 1914. – С. 212–221. – (Сб. ХИФО ; т. 21).
То же, отд. изд. – Х., 1914. – 12 с.
8. [Рецензия]. – Х. : Тип. «Печатное дело», [1915]. – 7 с. – Отд. отт. из журн. «Наука и школа», 1915, № 1. – Рец. на кн.: История античной культуры. Ч. 1–2 : (курс VII класса мужских гимназий) / Ф. Зелинский. – М. : Т-во И. Д. Сытина, 1915. – 204 с., III, 393 с.
9. [Рецензия] // Гермес. – 1915. – № 15–16. – С. 343–345. – Рец. на кн.: Очерки по истории всеобщей литературы. Ч. 1. Греция и Рим / Н. Мишеев. – Пг., 1914. – 122 с.
10. Заметки о преподавании русского языка в средней школе. – Х. : Тип. «Печатное дело», 1916. – 9 с. – Отд. отт. из журн. «Наука и школа», 1916, № 3.
11. К характеристике Л. А. Мея как переводчика Феокрита // Гермес. – 1916. – № 20. – С. 450–452.
12. Основные идеи античной науки. – Х. : [Б. и.], 1916. – 52 с.
13. Мея как переводчик Феокрита // Рус. филол. вестн. – 1917. – № 3. – С. 48–52.
14. Новые труды по истории греческой драмы // Гермес. – 1917. – № 15–16. – С. 223–227 ; № 17–18. – С. 239–243.
15. Об одном недоразумении в издании стихотворений Л. А. Мея // Гермес. – 1917. – № 2. – С. 47.
16. О ритме русской прозаической речи // Наука на Украине. – 1922. – № 4. – С. 324–332.
17. [Рецензия] // Путь просвещения. – 1922. – № 4. – С. 251–252. – Рец. на кн.: Происхождение драмы / Н. Евреинов. – Пб. : Петрополис, 1921. – 58 с.
18. Как люди научились читать иероглифы // Знание. – 1923. – № 11. – С. 16–18.
19. Криза історії літератури // Черв. шлях. – 1923. – № 6–7. – С. 170–176.
20. Литературные вкусы в детском и юношеском возрасте : [Изложение статьи немецкого ученого В. Кваста] // Путь просвещения. – 1923. – № 5. – С. 166–174.
21. [Рецензия] // Путь просвещения. – 1923. – № 7–8. – С. 249–250. – Рец. на кн.: Учебник русской грамматики. Синтаксис / А. Ветухов. – 3-е изд., доп. и перераб. – Х. : Госиздат Украины, 1923. – 102, 4 с.
22. [Рецензия] // Книга. – 1923. – № 4. – С. 41–42. – Рец. на кн.: Поетика : підруч. по теорії поезії / Дмитро Загул. – К. : Спілка, 1923. – 144 с.

23. [Рецензия] // Книга. – 1923. – № 3. – С. 29. – Рец. на кн.: Jdisch : Erschte Samlung fun der jidischer filologischen Komisie bei der Centraler jidischer Bjuro fun Folkmbild = Первый сборник Еврейской филологической комиссии при Центр. Евр. Бюро Наркомпроса. – Харьков, 1923. – 48 с.
24. Поэзия современной Германии : [вступ. ст. к стихам нем. поэтов] // Пламя. – 1924. – № 16. – С. 17–18.
25. [Рецензия] // Черв. шлях. – 1924. – № 3. – С. 289–290. – Рец. на кн.: Сказка : Разыскания по сюжетосложению народной сказки. Т. 1 / Р. М. Волков. – [Х. ; Одесса] : Гос. изд-во Украины, 1924. – IX, 239 с.
26. Как люди научились говорить, писать и читать. – Х. : Госиздат Украины, 1925. – 59 с.
27. Методический словарь. – Х. : Госиздат Украины, 1925. – 80 с.
28. Наблюдения в области морфологии греческой драмы // Научные записки научно-исследовательской кафедры истории европейской культуры. – Х., 1927. – Вып. 2 : История и литература. – С. 15–18.
29. Казки африканських племен // Етногр. вісн. – 1928. – № 6. – С. 24–29.
30. О ритме русской прозаической речи. – Л. : Изд-во АН СССР, 1928. – 51 с.
31. Что такое фольклор? // Худож. фольклор. – 1929. – № 4–5. – С. 3–8.
32. Нотатки з порівняльного фольклору // Етногр. вісн. – 1930. – № 9. – С. 31–35.
33. [Рецензия] // Сов. фольклор. – 1941. – № 7. – С. 227–228. – Рец. на кн.: Ирландские саги. – Изд. 2-е, испр. – М. ; Л. : Academia, 1933. – 369 с.
34. [Рецензия] // Сов. Север. – 1934. – № 5. – С. 104–106. – Рец. на кн.: Сибирь в известиях западноевропейских путешественников и писателей : Введение, тексты и комментарий, XIII–XVII / М. П. Алексеев. – 2-изд., испр. – Иркутск : Обл. изд-во, 1941. – LXII, 612 с.
35. Этнографические мотивы в поэзии А. С. Пушкина // Сов. этнография. – 1937. – № 1. – С. 51–67.
36. Несколько слов о происхождении древнегерманских рун // Памяти академика Н. Я. Мара (1864–1934). – М. ; Л., 1939. – С. 344–351.
37. «Калевала» как памятник мировой литературы // Калевала. – 4-е испр. изд. – Петрозаводск, 1940. – С. IV–XLII.
38. Немецкая народная поэзия XVI в. как источник по истории Крестьянской войны в Германии // Учен. зап. 1-го Ленингр. пед. ин-та иностр. яз. – 1940. – Т. 1. – С. 171–185.
39. [Рецензия] // Сов. фольклор. – 1941. – № 7. – С. 227–228. – Рец. на кн.: Ирландские саги. – Изд. 2-е, испр. – М. ; Л. : Academia, 1933. – 369 с.
40. Словесные элементы обряда : Из научного наследия // Из истории русской словесной фольклористики. – Л., 1981. – С. 66–77.

Література про нього

1. Байбаков Е. [Рецензия] / Е. Байбаков // Гермес. – 1916. – № 19. – С. 433–434. – Рец. на кн.: Основные идеи античной науки. – Х. : [Б. в.], 1916. – 52 с.

2. Бузескул В. [Рецензия] / В. Бузескул // Шлях освіти = Путь просвещения. – 1924. – № 2. – С. 230–231. – Рец. на кн.: Первые шаги европейской науки / Е. Кагаров. – [Х.] : Госиздат Украины, 1923. – 57 с.
3. Єрофіїв І. [Рецензія] / І. Єрофіїв // Черв. шлях. – 1925. – № 6–7. – С. 321–322. – Рец. на кн.: Как люди научились говорить, читать и писать / Е. Кагаров. – [Х.] : Госиздат Украины, 1925. – 59 с.
4. Кисляков Н. А. Евгений Георгиевич Кагаров / Н. А. Кисляков // Сов. этнография. – 1963. – № 1. – С. 146–147.
5. Евгений Георгиевич Кагаров – профессор Харьковского университета : биобиблиогр. указ. / сост. В. И. Кадеев. – Х. : ХГУ, 1997. – 32 с.
6. Харківський національний університет ім. В. Н. Каразіна за 200 років / В. С. Бакіров, В. М. Духопельников, Б. П. Зайцев [та ін.]. – Х. : Фоліо, 2004. – 750 с.
Про Є. Г. Кагарова див. «Іменний покажчик».
7. Шевчук Т. Євген Кагаров і українська фольклористика 1920-х років / Тетяна Шевчук, Валентина Новітчук // Нар. творчість та етнографія. – 2007. – № 2. – С. 28–46.
8. Березин С. Е. Е. Г. Кагаров : опыт научной биографистики / С. Е. Березин // Армяне Украины : вчера, сегодня, завтра. – Старый Крым ; Сурб-Хач, 2009. – С. 20–21.
9. Березин С. Е. Новые материалы к биографии Е. Г. Кагарова / С. Е. Березин // Одиссос : Актуальні проблеми історії, археології та етнології. – Одеса, 2009. – С. 228–232.
10. Кадеев В. І. Кагаров Євген Георгійович / В. І. Кадеев // Енциклопедія сучасної України. – К., 2011. – Т. 11. – С. 660.

Кадлубовський Арсеній Петрович

(2.(14).03.1867–23.11.1921)

Народився в м. Москва. Середню освіту здобув у 3-й Санкт-Петербурзькій гімназії та гімназії при Історико-філологічному інституті князя Безбородко (м. Ніжин), яку закінчив із золотою медаллю в 1884 р. 1884–1888 рр. навчався в Інституті князя Безбородко.

1888–1890 рр. викладав російську мову в Харківській жіночій гімназії Д. Д. Оболенської та латинську мову в Харківській прогімназії (згодом – 4-та гімназія). 1890–1899 рр. обіймав посаду наставника студентів Інституту князя Безбородко.

1893 р. витримав усний іспит на ступінь магістра російської мови та словесності на історико-філологічному факультеті Харківського університету. Із 1893 р. по 1899 р. читав лекції з теорії словесності на словесному відділенні Інституту князя Безбородко. 1894–1899 рр. – секретар інститутського Історико-філологічного товариства.

Із 1899 р. перейшов на посаду приват-доцента кафедри російської мови та словесності історико-філологічного факультету Харківського університету, де читав курс історії російської словесності («История русской литературы XIII–XVI в.», «Направления в русской литературе XV–XVI в.», «Апокриф и легенда в русской литературе», «Старинная русская повесть»), спецкурс «История русской драматической литературы до Пушкина».

Одночасно викладав у 3-й Харківській гімназії.

1902 р. захистив у Варшавському університеті дисертацію «Очерки по истории древнерусской литературы житий святых» та отримав учений ступінь магістра російської мови та словесності.

У Харківському університеті працював до 1916 р., після чого деякий час викладав у Петербурзькому, а в 1916–1917 рр. – у Пермському університеті. В останньому читав давньоруську літературу на історико-філологічному факультеті, займався фольклорними та етнографічними дослідженнями. Був першим директором наукової бібліотеки університету; першим деканом історико-філологічного факультету Пермського відділення Петроградського університету (1916–1917), згодом самостійного Пермського університету (1917–1918).

Навесні 1917 р. брав участь у науковій експедиції, завданням якої було дослідження Уралу та Прикамського краю. Зібрав багатий фольклорний, етнографічний та археологічний матеріал.

1919–1920 рр. – ординарний професор Таврійського університету.

Емігрував і незабаром помер у селищі Куок-Тюбе поблизу Константинополя (Османська імперія; тепер – Стамбул, Туреччина).

Наукові інтереси: життя святих як історичні джерела; російська література XIX – початку XX ст.

Основні філологічні праці

1. Несколько слов о значении А. С. Грибоедова в развитии русской поэзии : речь // Сб. Ист.-филол. о-ва при Ин-те кн. Безбородко. – К., 1896. – Т. 1, отд. 2. – С. 128–155. – Отд. отт. – К., 1896. – 28 с.
2. Житие прп. Пафнутия Боровского, писанное Вассианом Саниным // Сб. ист.-филол. о-ва при Ин-те кн. Безбородко в Нежине. – К., 1899. – Т. 2, отд. 2. – С. 98–149.
3. «Правила пиитические» Апполоса Байбакова // Журн. М-ва нар. просвещения. – 1899. – № 7, отд. 2. – С. 189–240.
4. Гуманные мотивы в творчестве Пушкина : речь, произнес. в торж. собр. Ист.-филол. о-ва при Ин-те кн. Безбородко. – Нежин : Типолитогр. М. В. Глезера, 1899. – 20 с.
То же // Сб. Ист.-филол. о-ва при Ин-те кн. Безбородко. – 1900. – Т. 1, отд. 2. – С. 44–61.
5. Очерки по истории древнерусской литературы житий святых. [Т.] 1–5 : [диссертация]. – Варшава : Тип. Варш. учеб. округа, 1902. – 2, X, 389 с. – Отд. отт. из «Рус. филол. вестн.», 1897–1902.
6. [Отзыв о сочинении на тему «Общественные идеи в русской драме XVIII в.»] // Зап. Харьков. ун-та. – 1906. – Кн. 3–4, ч. офиц. – С. 3–7.
7. К вопросу о влиянии Вольтера на Пушкина // Пушкин и его современники : материалы и исслед. / Комис. для изд. соч. Пушкина при отд. рус. яз. и словесности Имп. акад. наук. – СПб., 1907. – Вып. 5. – С. 1–29.
8. «Сорена и Замир» Николаева и трагедии Вольтера // Изв. отд. рус. яз. и словесности Имп. Акад. наук. – 1907. – Т. 12, кн. 1. – С. 185–204.
Отд. отт. – СПб. : Тип. Акад. наук, 1907. – [2], 20 с.
9. Грибоедов как представитель освободительного движения / Александр Сергеевич Грибоедов : Его жизнь и сочинения : сб. ист.-лит. ст. / В. Покровский. – Изд. 2-е. – М., 1908. – С. 129–140.
10. Об источниках ломоносовского учения о трех стилях // Почесть : сб. ст. по славяноведению, посвящ. проф. М. С. Дринову, его учениками и почитателями изданный / под ред. М. Г. Халанского. – Х., 1908. – С. 83–89. – (Сб. ХИФО ; т. 15).
11. [Отзыв о дис. И. И. Замотина «Романтический идеализм в русском обществе и литературе 20–30-х годов XIX столетия». СПб., 1908 г.] // Зап. Харьков. ун-та. – 1909. – Кн. 3, ч. офиц. – С. 5–22.
12. Гоголь в его отношениях к старинной малорусской литературе : речь, [произнес. на чествовании памяти Н. В. Гоголя, устроен. 20 марта 1909 г. Харьков. ун-том] // Сб. ист.-филол. о-ва при Ин-те кн. Безбородко в Нежине. – К., 1910–1911. – Т. 7, отд. 2. – С. 1–10.
Отд. изд. – Нежин : Типолитогр. Насл. В. К. Меленевского, 1911. – 10 с.

13. [Отзыв о сочинении М. Сечкарева на тему «Отношение к народной поэзии в России в XVIII в.»] // Зап. Харьков. ун-та. – 1910. – Кн. 2, ч. офиц. – С. 37–40.
14. Художник и моралист в Л. Н. Толстом // Памяти Л. Н. Толстого : сб. речей, произнес. в торжеств. заседании Совета Имп. Харьков. ун-та и Ист.-филол. о-ва. – Х., 1911. – С. 9–18.
Отд. отт. – Х. : Тип. и лит. М. Зильберберг и с-въ, 1911. – [2], 10 с.
15. Галицко-русский вариант сказания о крестнике // Сб. Харьков. ист.-филол. о-ва. – 1914. – Т. 21. – С. 682–692.
То же, отд. отт. – Х. : Печ. дело, 1914. – 13 с.
Автор вважає, що в основу переказу покладено легенду Л. М. Толстого «Крестник».
16. К истории русских духовных стихов о преподобных Варлааме и Иоасафе // Рус. филол. вестн. – 1915. – Т. 73, № 1–2. – С. 224–242.
Отд. отт. – Варшава : Тип. Варш. учеб. округа, 1915. – [2], 25 с.
17. The Tale of the Armament of Igor A. D. 1185. A Russian Historical Epic / ed. and transl. by Leonard A. Magnus. With revised Russian text, notes, introduction and glossary. Oxford, 1915 : [рецензия]. – Пг. : Тип. Рос. акад. наук, [1917]. – 22 с. – Рец. на кн.: The Tale of the Arament of Igor / by Leonard A. Magnus. – Oxford : Oxford Univ. Press, 1915. – 117 p.
18. Пушкин – певец красоты // Александр Сергеевич Пушкин : Его жизнь и сочинения : сб. ист.-лит. ст. – Изд. 4-е. – М., 1916. – С. 160–172.
19. Слово о полку Игореве : Для практ. занятий со студентами изд. [и снабдил предисловием А. П. Кадлубовский]. – Симферополь : Тип. Таврич. губерн. земства, 1920. – 24 с.

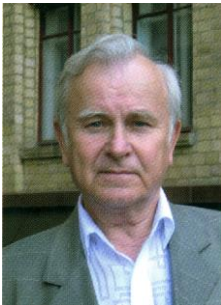
Література про нього

1. Кадлубовский Арсений Петрович // Историко-филологический институт князя Безбородко в Нежине, 1875–1900. Преподаватели и воспитанники. – Нежин, 1900. – С. 30–31.
2. [Сумцов Н. Ф.] Отзыв о диссертации А. П. Кадлубовского «Очерки по истории древнерусской литературы житий святых» [Н. Ф. Сумцов] // Зап. Имп. Харьков. ун-та. – 1903. – Кн. 1, ч. офиц. – С. 34–37.
3. Кадлубовский Арсений Петрович // Историко-филологический факультет Харьковского университета за первые 100 лет его существования (1805–1905) / под ред. М. Г. Халанского, Д. И. Багалея. – Х., 1908. – [Ч.] 2. Биографический словарь профессоров и преподавателей. – С. 116–118. – Фото на с. 3 вклейки.
4. Кадлубовский Арсений Петрович // Новый энциклопедический словарь / изд. Ф. А. Брокгауз, И. А. Ефрон. – СПб., 1911. – Т. 20. – Стб. 335.
5. Кадлубовский Арсений Петрович // Русский биографический словарь : в 20 т. – М., 1999. – Т. 8. – С. 22.

6. Гранатович Л. В. Кадлубовський Арсеній Петрович / Л. В. Гранатович // Викладачі Ніжинської вищої школи : біобібліогр. покажч. / Л. В. Гранатович. – Вид. 2-ге, перероб., допов. – Ніжин, 2001. – Ч. 1 : 1820–1920. – С. 88–90.
7. Кадлубовський Арсеній Петрович // Профессора Пермского государственного университета : (1916–2001) / гл. ред. В. В. Маланин. – Пермь, 2001. – С. 83–84.
8. Кадлубовський Арсеній Петрович // Профессора Таврического национального университета им. В. И. Вернадского. – К., 2007. – С. 62–63 с фот.
9. Полякова Ю. Ю. Кадлубовський Арсеній Петрович / Ю. Ю. Полякова // Енциклопедія сучасної України. – К., 2011. – Т. 11. – С. 666 з фот.
10. Шалыганова А. Л. Кадлубовський Арсеній Петрович (1867–1921) / А. Л. Шалыганова // Правление Харьковской общественной библиотеки, 1885–1918 : биобиблиогр. слов. / А. Л. Шалыганова. – Х., 2016. – С. 138–140 с фот.

Калашник Володимир Семенович

(3.07.1936 р. народж.)

Народився в с. Мануйлівка Козельщинського району Полтавської області в родині вчителів. 1953 р. закінчив Мануйлівську середню школу з медаллю. Того ж року вступив на філологічний факультет Харківського державного університету (тепер – Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна), який закінчив 1958 р. з відзнакою. У 1958–1963 рр. вчителював у Барвінківській середній школі № 1 (зараз – імені М. О. Скрипника; Харківська область). 1964–1967 рр. був заступником директора, директором Барвінківської середньої школи № 2.

Із 1967 р. працює на кафедрі української мови ХДУ (ХНУ імені В. Н. Каразіна). Навчався в аспірантурі кафедри української мови ХДУ (1970–1973). 1973 р. в Дніпропетровському державному університеті захистив кандидатську дисертацію «Ранний Горький в українських перекладах. Експресивно-емоціональний аспект отраження языкового стиля». 1992 р. захистив докторську дисертацію «Українська поетична фразеологія і афористика поетичної мови повоєнного періоду: Семантико-типологічний аспект».

На кафедрі української мови ХДУ (ХНУ імені В. Н. Каразіна) послідовно займав посади викладача (1967), старшого викладача (1974), доцента (1976; звання – з 1978 р.), завідувача кафедри (1986–2011), професора (1994).

1978–1981 рр. був заступником декана філологічного факультету ХДУ.

1974–1976 рр. викладав українську мову на відділенні славістики Університету Бордо-III (Франція).

Автор більше 200 наукових праць, 5-ти поетичних збірок.

Під його керівництвом захистилося 14 кандидатів наук, консультував одного доктора наук.

Читає навчальні курси: «Сучасна українська літературна мова. Лексика та фразеологія», «Основи культури мови і стилістики», спецкурс «Історія лінгвістичних учень в Україні», веде науковий семінар «Стилістика художньої мови».

Голова спеціалізованої вченої ради із захисту кандидатських дисертацій зі спеціальності 10.02.01– українська мова. Член Національної правописної комісії. Член редколегії академічного часопису «Українська мова».

Академік АН ВШ України (1998), дійсний член УВАН (США) (2006). Заслужений працівник освіти України (2008). Заслужений професор Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна (2008).

Нагороджений Почесною грамотою Верховної Ради України (2005). Відмінник освіти України.

Голова Харківського обласного відділення товариства «Україна» (тепер – «Україна-світ») (1992–2004).

Основні праці

Повний перелік праць вченого до 2006 р. вміщено в покажчику: Калашник Володимир Семенович : біобібліогр. покажч. / уклад. Г. А. Губарева, Р. А. Трифонов. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2006. – 28 с.

1. Украинизмы в очерке А. М. Горького «Ярмарка в Голтве» // Вісн. Харків. ун-ту. – 1968. – № 36: Сер. філологічна. – Вип. 4. – С. 90–96.
2. Ранний Горький в украинских переводах. Экспрессивно-эмоциональный аспект отражения языкового стиля : автореф. дис. ... канд. филол. наук / ХГУ. – Х., 1973. – 35 с.
3. Мовні засоби лірики Андрія Малишка: (Із спостережень над поезіями циклу «Дорога під яворами») // Культура слова. – К., 1977. – Вип. 13. – С. 42–50.
4. Особливості слововживання в поетичній мові : навч. посіб. – Х. : ХДУ, 1985. – 68 с.
5. Фразотворення в українській поетичній мові радянського періоду : Семантико-типологічний аспект. – Х. : Вища шк., 1985. – 172 с.
6. Струни перекладацької ліри (з творчої майстерні Романа Лубківського) / В. С. Калашник, Л. Ф. Тарасов // Теория и практика перевода : респ. межвед. науч. сб. – К., 1987. – Вып. 14. – С. 51–57.
7. Символіка образно-смысловых едностей у поетичній мові І. Драча // Культура слова. – К., 1988. – Вип. 34. – С. 11–15.
8. Образно-смысловые комплексы как динамические элементы структуры поэтического текста // Структурно-семантический и стилистический анализ художественного текста : сб. науч. тр. / ХГПИ. – Х., 1989. – С. 10–12.

9. Самоучитель українського мови / Ю. А. Исиченко, В. С. Калашник, А. А. Сващенко. – К. : Вища шк., 1989. – 277 с.
 2-е изд., перераб. и доп. – К. : Вища шк., 1990. – 285 с.
 3-е изд., перераб. и доп. – К. : Вища шк., 1993. – 288 с.
10. Хорватсько-сербська мова : навч. матеріали для студ. філол. ф-ту / В. С. Калашник, Р. І. Тростинська, М. С. Попович. – Х. : ХДУ, 1990. – 120 с.
11. Русско-український розговорник / В. С. Калашник, А. Я. Опришко, А. А. Сващенко. – К. : Вища шк., 1991. – 236 с.
 2-ге вид. – К. : Вища шк., 1992. – 217 с.
 3-тє вид., перероб. і доп. : Русско-український розговорник / Ю. А. Исиченко, В. С. Калашник, А. А. Сващенко. – К. : Вища шк., 1993 – 288 с.
12. Становлення та сучасне функціонування поетичного образу “калиновий міст” / В. С. Калашник, В. Д. Ужченко // Українська мова : історія і стилі. – Х., 1992. – С. 150–160.
13. Українська поетична фразеологія і афористика поетичної мови повоєнного періоду: Семантико-типологічний аспект : дис. ... д-ра філол. наук. – Х., 1992.*
14. Проблеми функціонування сучасної української мови як державної // Про український правопис і проблеми мови : зб. доп. – Нью-Йорк ; Львів, 1997. – С. 36–39.
15. Українсько-російський словник наголосів / В. С. Калашник, Л. Г. Савченко. – Х. : Каравела, 1997. – 112 с.
16. Поетичні афоризми Тараса Шевченка (спроба типології) // Слово про Шевченка : зб. – Х., 1998. – С. 54–60.
17. Епітет у поетичному ідіостилі Василя Стуса / В. С. Калашник, М. І. Філон // Лінгвістичні студії : зб. наук. пр. – Донецьк, 1999. – Вип. 5. – С. 236–239.
18. Пушкінські сонети в перекладі Дмитра Павличка // Вісн. Харків. ун-ту. – 1999. – № 449 : Пушкін наприкінці ХХ століття. – С. 214–217.
19. Тверда вимова зубних приголосних перед [і] в сучасній українській мові (теоретичний та ортологічний аспекти) // Вісн. Харків. ун-ту. – 1999. – № 426 : Творчий доробок Юрія Шевельова і сучасні гуманітарні науки. – С. 136–140.
20. Естетичний аспект розвитку мови : здобутки української поетичної фразеології та афористики // Вісн. Харків. нац. ун-ту. – 2000. – № 491 : Традиції Харківської філологічної школи. До 100-річчя від дня народження М. Ф. Наконечного. – С. 608–612.
21. Про етимологічні студії Миколи Наконечного // Там само. – С. 17–19.
22. Українська мова : енциклопедія / [редкол. : В. М. Русанівський, О. О. Тараненко, М. П. Зяблюк та ін.]. – К. : Укр. енцикл., 2000. – 752 с.
 Зі змісту: статті В. С. Калашника: Алітерація. – С. 18–19 ; Асонанс. – С. 33–34 ; Милозвучність. – С. 314–315 ; Немилозвучність. – С. 376 ; Фоностилістика. – С. 704.

Ті самі статті див. у другому (К., 2004) та третьому (К., 2007) виданнях.

23. Динаміка семантики епітетних структур в українській ліриці 1900–1930-х років / В. С. Калашник, М. І. Філон // Вісн. Луган. держ. пед. ун-ту ім. Т. Шевченка. Сер. : Філологічні науки. – 2001. – № 3. – С. 177–182.
24. Образно-смысловая єдність як засіб і знак у поетичній мовній картині світу // Вісн. Харків. нац. ун-ту. – 2001. – № 519 : Сер. : Філологія. – Вип. 32. – С. 3–11.
25. Словник фразеологічних антонімів української мови / В. С. Калашник, Ж. В. Колоїз. – К. : Довіра, 2001. – 284 с.
2-ге вид. – К. : Довіра, 2004.
3-є вид., доп. і випр. – К. : Довіра, 2006. – 349 с. – Авт. кол. : В. С. Калашник, Ж. В. Колоїз, Л. М. Полюга.
4-те вид. – К. : Довіра, 2008. – 348 с.
26. Функціонально-семантичне поле аспектуальності в ідіостилі (за матеріалами поезії Петра Ротача) // Проблеми граматики, фонетики, лінгводидактики : зб. ст. – Полтава, 2001. – С. 5–8.
27. Мова поезії і картина світу // Лінгвістичні дослідження : зб. наук. праць / за заг. ред. Л. А. Лисиченко. – Х., 2003. – Вип. 10. – С. 30–35.
28. Питання про самотність української мови й літератури в російській науковій думці початку ХХ ст. / В. С. Калашник, І. О. Шудрик // На ниві української філології : зб. наук. праць. – Дніпропетровськ, 2003. – С. 17–25.
29. Українсько-російські синтаксичні паралелі : Труднощі перекладу / В. С. Калашник, Ж. В. Колоїз. – Х. : Прапор, 2003. – 112 с.
30. Мовностилістичні особливості художньої критики Марії Білоус-Гарасевич // Лінгвістичні дослідження : зб. наук. пр. / за ред. Л. А. Лисиченко. – Х., 2004. – Вип. 12. – С. 126–130.
31. Погляди на двомовність у соціолінгвістичних студіях О. Потебні та його послідовників // Вісн. Харків. нац. ун-ту. – 2004. – № 631. Сер. : Філологія. – Вип. 41. – С. 187–189.
32. Усталені звороти з лексичним компонентом на позначення кольору в українській загальномовній та діалектній фразеології / Г. А. Губарева, В. С. Калашник // Лінгвістика : зб. наук. пр. – Луганськ, 2004. – № 2 (3). – С. 184–189.
33. Концепт «доля» в поетичній картині світу Тараса Шевченка // Відданий будівничий України : [присвяч. 75-річчю від дня народж. відомого вченого-славіста Є. В. Федоренка] : есеї, спогади, ст., рецензії. – Х., 2005. – С. 225–229.
34. Українські вербальні символи як чинник національно-культурної самоідентифікації / В. С. Калашник, М. І. Філон // Українознавство. – 2005. – № 4. – С. 104–106.
Те саме // Зб. наук. праць НДІ українознавства. – К., 2006. – Т. 9. – С. 114–119.
35. Пам'ятний напис письменника на книжці як тип тексту : комунікативно-стилістичний аспект // На терені юридичної і філологічної науки : Зб. наук.

- праць, присвяч. 50-річчю від дня народж. і 25-річчю наук.-пед. діяльності проф. Ю. Ф. Прадіда. – Сімферополь, 2006. – С. 176–180.
36. Поезія як чинник розвитку мови в естетичному напрямі // Філологія : зб. наук. пр. / ХНУ імені В. Н. Каразіна. – Х., 2006. – № 1. – С. 3–10.
 37. Російсько-український словник з радіотехніки, радіоелектроніки та радіофізики / [передм. : В. М. Яковенко, В. А. Свіч ; уклад. В. С. Калашник, О. Я. Кириченко, О. А. Лисенко та ін.]. – К. : Наук. думка, 2006. – 679 с.
 38. Філософія словесного образу у працях О. О. Потебні // Олександр Потебня : сучасний погляд : матеріали міжнар. читань. – Х., 2006. – С. 17–23.
 39. Мовна репрезентація зіткнення етнічних концептосфер у драматичній поемі Лесі Українки «Бояриня» // Вісн. Харків. нац. ун-ту ім. В. Н. Каразіна. – 2007. – № 787 : Сер. : Філологія. – Вип. 52. – С. 88–91.
 40. Оказіональне словотворення як спосіб концептуалізації художнього світу поета (за ідіостіями В. Стуса, М. Вінграновського, С. Сапеляка) // Вісн. Прикарпат. нац. ун-ту ім. В. Стефаника. – Івано-Франківськ, 2007. – Вип. 15–16. – С. 201–204.
 41. Внутрішній монолог як засіб характеристики головного героя в поемі-симфонії Павла Тичини «Сковорода» / Галина Губарева, Володимир Калашник // У вимірах слова : зб. наук. ст. (до ювілею професора кафедри української мови Л. Г. Савченка) / відп. ред. В. С. Калашник ; ред.-упоряд. Г. А. Губарева. – Х., 2009. – С. 104–111.
 42. Поезія Б. Грінченка «Перша жінка (народна легенда)» : міфологічні витоки, ідейно-художні особливості / Володимир Калашник, Микола Філон // У вимірах слова : зб. наук. ст. : До ювілею професора кафедри української мови Л. Г. Савченка / [відп. ред. В. С. Калашник ; ред.-упоряд. Г. А. Губарева]. – Х. : Вид-во ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2009. – С. 10–15.
 43. Значення і смисл поетичного слова в лінгвістичному вимірі / В. С. Калашник, М. І. Філон // Вісн. Харків. нац. ун-ту ім. В. Н. Каразіна. – 2010. – № 910, ч. 1 : Мовознавство. – С. 643–647.
 44. Питання естетики мови в працях Л. Булаховського // Лінгвістичні дослідження : зб. наук. пр. Харків. нац. пед. ун-ту ім. Г. С. Сковороди. – Х., 2010. – Вип. 30. – С. 105–109.
 45. Сербський фольклор у дослідженнях О. Потебні / Л. В. Педченко, В. С. Калашник // Украс : укр.-серб. зб., рік 2009. – К., 2010. – Вип. 1 (4). – С. 66–73.
 46. Людина та образ у світі мови : вибр. ст. / [перед. слово Надії Бабич ; вступ. ст. Галини Губаревої, Романа Трифонова ; упоряд. Галина Губарева, Роман Трифонов, Олена Якименко]. – Х. : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2011. – 362 с.
Зі змісту: Список праць В. С. Калашника, виданих у 2006–2011 рр. – С. 362–366.
 47. Харківське шевченкознавство 20–30-х років ХХ сторіччя : парадигми досліджень і лінії наукового пошуку / В. С. Калашник, М. І. Філон // Вісн.

Харків. нац. ун-ту імені В. Н. Каразіна. – 2012. – № 989 : Філологія. – Вип. 63. – С. 58–61.

48. Афоризм // Шевченківська енциклопедія : в 6 т. – К., 2013. – Т. 1. – С. 286–289.
49. Студії з історії українського мовознавства та лінгвопоетики : зб. наук. пр. – Х. : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2016. – 132 с.

Зі змісту: Публікації професора В. С. Калашиника за 2011–2016 рр. – С. 128–130.

Художні твори

50. Осоння осені : вибрана лірика. – Х. : Майдан, 2012. – 191 с. : портр., фотоіл.

Зі збірок «Осінній дивосвіт» (Луганск, 2000), «Бентежне надвечір'я» (Харків, 2004), «Біла зоря» (Харків, 2006), «Незгасимі світи» (Харків, 2010) та нові вірші.

Література про нього

1. Калашиник Володимир Семенович // Академіки Академії наук вищої школи України : довідник. – К., 2001. – С. 165 з фот.
2. Тараненко О. О. Калашиник Володимир Семенович / О. О. Тараненко // Українська мова : енциклопедія. – Вид. друге, випр. і доп. – К., 2004. – С. 243–244.

Те саме // Українська мова : енциклопедія. – Вид. третє, зі змінами і доп. – К., 2007. – С. 252–253.

3. Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна за 200 років / В. С. Бакіров, В. М. Духопельников, Б. П. Зайцев [та ін.]. – Х. : Фоліо, 2004. – 750 с. : іл.

Про В. С. Калашиника див. «Іменний показчик».

4. Калашиник Володимир Семенович : біобібліогр. показч. / уклад. Г. А. Губарева, Р. А. Трифонов. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2006. – 28 с.
5. Калашиник Володимир Семенович // Професори Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. – Х., 2009. – С. 128 з фото.
6. Калашиник Ю. І. Залюблений у слово і життя (до ювілею професора В. С. Калашиника) / Ю. І. Калашиник, Л. Г. Савченко // Українська мова : наук.-теорет. журн. / НАНУ, Ін-т укр. мови. – 2011. – № 2. – С. 138–140.
7. Незгасимий СЛОВОСВІТ : зб. наук. праць на пошану проф. Володимира Семеновича Калашиника / уклад. Микола Філон, Тетяна Ларіна. – Х. : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2011. – 696 с.

Зі змісту: Концептосфера буття в поетичному доробку Володимира Калашиника / Жанна Колоїз. – С. 449–455 ; Ономастичний простір поезії Володимира Калашиника / Лариса Селівєрстова. – С. 456–467 ; Особливості поетичної мови Володимира Калашиника : словотвірний аспект / Зоя Валюх. – С. 468–474 ; Синтаксична природа антитези (на матеріалі поезій Володимира Калашиника) / Ніна Гуйванюк. – С. 479–490.

8. Філон М. І. Калашиник Володимир Семенович / М. І. Філон // Енциклопедія сучасної України. – К., 2012. – Т. 12. – С. 13 з фот.

9. Ротач П. Калашник Володимир Семенович / Петро Ротач // Шевченківська енциклопедія : в 6 т. – К., 2013. – Т. 3. – С. 240 з фот.
10. Маленко О. Майстер високого слова : До 80-річчя проф. Володимира Калашника / Олена Маленко // Вивчаємо укр. мову і літ. – 2016. – Липень (№ 19–21). – С. 94. – Добірка віршів та фото В. С. Калашника: с. 95.

Калашник (Токар, Зуєнко) Юлія Іванівна

(17.08.1961 р. народж.)

Народилася в м. Дергачі Харківської області. Навчалася в середній школі № 16 м. Харкова (1968–1976), середній школі № 67 м. Харкова (1976–1978). Вищу освіту здобула на філологічному факультеті Харківського державного університету ім. О. М. Горького, який закінчила, отримавши диплом з відзнакою (1978–1984).

Працює в ХДУ (тепер – ХНУ імені В. Н. Каразіна) з 1978 р.: лаборант НДЧ радіофізичного факультету (1978–1984 рр.), лаборант та старший лаборант кафедри російської мови філологічного факультету (1984–1990 рр.).

Із 1990 р. по 1994 р. навчалася в аспірантурі кафедри української мови філологічного факультету ХДУ. 1994 р. захистила кандидатську дисертацію «Мовностилістичні засоби народнопоетичного епосу в українській художній прозі другої половини XIX – початку XX століття».

Із 1994 р. працює на кафедрі української мови філологічного факультету ХДУ (ХНУ імені В. Н. Каразіна) на посадах викладача (1994), старшого викладача (1995), доцента (2003).

Автор понад 50 друкованих праць.

Під її керівництвом захищено 3 кандидатські дисертації.

Викладає курси: «Сучасна українська мова. Синтаксис», «Сучасна українська мова. Стилістика», керує науковим семінаром «Мова фольклору і мова художньої літератури та їх взаємодія», читає спецкурс «Синтаксис художнього тексту».

Наукові інтереси: поетика різножанрових фольклорних текстів; мовностилістичні засоби художніх творів авторів, що представляють різні літературні періоди та стильові напрями; синтаксична організація художньої мови (прозової та поетичної).

Основні праці

1. Лексико-фразеологічні засоби створення фольклорного колориту в повісті О. Кобилянської «В неділю рано зілля копала» // Творчість О. Кобилянської у контексті української та світової літератури (до 125-річчя з дня народження

- письменниці) : тези доп. і повідом. респ. наук. конф. – Чернівці, 1988. – Ч. 2 : Мовознавство. – С. 34.
2. Мовні традиції народного епосу в п'єсі І. С. Нечуя-Левицького «Маруся Богуславка» // Творча індивідуальність І. С. Нечуя-Левицького і літературний процес : зб. тез доп. і повідом. Респ. наук. конф., присвяч. 150-річчю з дня народж. письменника, Черкаси, 1988. – С. 119–120.
 3. Народнопоетичні засоби у мові повісті О. Маковея «Ярошенко» // 50 років возз'єднання Північної Буковини, Хотинського, Акерманського та Ізмаїльського повітів Бессарабії з Українською РСР : тези доп. респ. наук. конф. – Чернівці, 1990. – С. 53–55.
 4. Поетична символика українського народного епосу // А. А. Потєбня – исследователь славянских взаимосвязей : тез. Всесоюз. науч. конф. (окт. 1991 г.). – Х., 1991. – Ч. 1. – С. 150–152.
 5. Образні елементи народного епосу в мові художньої прози Б. Грінченка // Українська мова : Історія і стилі : [збірник / ХДУ ; упоряд. І. В. Муромцев]. – Х., 1992. – С. 166–175.
 6. Мовностилістичні засоби народнопоетичного епосу в українській художній прозі другої половини XIX – початку XX століття : автореф. дис ... канд. філол. наук: 10.02.02. – Х., 1994. – 19 с.
 7. Деякі спостереження над поетикою дум та історичних пісень про визвольну війну 1648–1654 рр. // Визвольна боротьба українського народу під керівництвом Богдана Хмельницького за українську державність : матеріали наук. конф., 25–27 жовт. 1995 р. – Х., 1995. – С. 86.
 8. Народнопоетична образність у мові художньої прози П. Куліша // Пантелеймон Куліш і українське національне відродження : доп. та повідомл. наук. конф., присвяч. 175-м роковинам від дня народж. письменника. – Х., 1995. – С. 85–89.
 9. Мовні засоби народного епосу та їх функції в прозі Гната Хоткевича // Тенденції розвитку української літератури та літературної критики нових часів : тези доп. та повідомл. міжвуз. наук.-теорет. конф., 15–16 трав. 1996 р. – Х., 1996. – С. 80–81.
 10. Ділова українська мова : навч. посіб. для вузів / В. М. Пивоваров, Л. Г. Савченко, Ю. І. Калашник. – Х. : Право, 2008. – 119 с.
 11. Традиційна символика ворона в українській художній прозі другої половини XIX – початку XX ст. // Вісн. Харків. ун-ту. – 1999. – № 448 : Міф і міфопоетика у традиційних та сучасних формах культурно-мовної свідомості. – С. 261–263.
 12. Фольклорна епітетика в мові української художньої прози другої половини XIX – початку XX століття // Вісн. Харків. ун-ту. – 1999. – № 426 : Творчий доробок Юрія Шевельова і сучасні гуманітарні науки. – С. 207–210.
 13. Експресивність лексико-фразеологічних засобів стилю українських народних дум (у світлі фольклористичних поглядів П. Г. Житецького) /

- В. С. Калашник, Ю. І. Зуєнко // Теоретичні й практичні проблеми україністики : зб. наук. пр. – Слов'янськ, 2000. – С. 21–27.
14. Структурно-семантичні особливості функціонування народнопоетичних порівнянь в українській художній прозі другої половини XIX – початку XX століття // Лінгвістичні дослідження : зб. наук. пр. – Х. – 2001. – Вип. 6. – С. 178–183.
 15. Дещо про відокремлення узгоджених означень // Universitates = Университеты. – Х., 2002. – № 4. – С. 74–75, 80.
 16. Контрольні завдання із сучасної української літературної мови та методичні вказівки до їх виконання : Синтаксис простого ускладненого речення. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2002. – 59 с.
 17. Народноепічні символи у творчості українських прозаїків // Актуальні питання сучасної філології // Вісн. Харків. ун-ту. – 2002. – № 538. – С. 86–91.
 18. Архетипні образи в поезії Т. Мельничука // Вісн. Харків. нац. ун-ту. – 2004. – № 607 : Сер. : Філологія. – С. 214–218.
 19. Семантика протиставлення в поезії Б. Олександрова-Грибінського // Вісн. Харків. нац. ун-ту. – 2004. – № 632 : Сер. : Філологія. – Вип. 42. – С. 171–174.
 20. Епітетні словообрази як художньо-сміслові доміанти поезії Тараса Мельничука // Вісн. Харків. нац. ун-ту. – 2005. – № 707 : Сер. : Філологія. – Вип. 46. – С. 63–66.
 21. Міфологеми-дендроніми в українських народних баладах / Ю. І. Зуєнко, С. Ю. Сокол // Вісн. Харків. нац. ун-ту. – 2005. – № 707 : Сер. : Філологія. – Вип. 46. – С. 60–63.
 22. Комічне в поезії Неди Неждани та особливості його фразеологічного вираження // Вісн. Харків. нац. ун-ту. – 2006. – № 727 : Сер. : Філологія. – Вип. 47. – С. 56–59.
 23. Ділова українська мова / В. М. Пивоваров, Ю. І. Калашник, Л. Г. Савченко. – Х. : Одиссей, 2007. – 231 с.
 24. Сучасна українська літературна мова. Лінгвістичний аналіз : навч.-метод. матеріали для студ. філол. ф-ту ХНУ імені В. Н. Каразіна / Ю. І. Калашник, В. Д. Пономаренко, О. О. Дудка, Н. П. Ращупкіна. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2007. – 76 с.
 25. Фразеологія як чинник формування художнього світу поезії і прози М. Вінграновського / В. С. Калашник, Ю. І. Калашник // Учен. зап. Таврійськ. нац. ун-та ім. В. И. Вернадского. – Симферополь, 2007. – Т. 20 (59) : Філологія. – № 6. – С. 173–178.
 26. Ділова українська мова : навч. посіб. / В. М. Пивоваров, Ю. І. Калашник, Л. Г. Савченко ; Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого. – Х. : Право, 2008. – 229 с.
 27. Експресивний синтаксис як стильова доміанта мови щоденника Костянтина Москальця «Келія чайної троянди. 1989–1999» / В. Калашник, Ю. Калашник // Наук. вісн. Чернів. ун-ту. – 2009. – Вип. 475–477 : Слов'янська філологія. – С. 75–80.

28. І все життя з Любов'ю // У вимірах слова : До ювілею проф. каф. укр. мови Л. Г. Савченко : зб. наук. ст. / [відп. ред. В. С. Калашник ; ред.-упоряд. Г. А. Губарева]. – Х. : Вид-во ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2009. – С. 6–7.
29. Міфологеми та фольклоризми як складники образної системи постмодерної поезії Неди Неждани // Вісн. Харків. ун-ту. – 2009. – № 843 : Сер. : Філологія. – Вип. 55. – С. 74–78.
30. Порівняння як чинник творення образності поетичної мови Неди Неждани // У вимірах слова : До ювілею професора кафедри української мови Л. Г. Савченко : зб. наук. ст. : / [відп. ред. В. С. Калашник ; ред.-упоряд. Г. А. Губарева] / ХНУ імені В. Н. Каразіна. – Х., 2009. – С. 97–104.
31. Дружба в українських пареміях / Г. Губарева, Ю. Калашник // *Ucrainica iv současna ukrainistika : Problemy jazyka, literatury a kultury : z mezinar. konf. V. olomoucké symp. ukrajinistů střední a východní Evropy, Olomouc, 26–28 srpna 2010.* – Olomouc (Česká republika), 2010. – С. 146–149.
32. Концептуальна метафоризація образу матері в українській поезії ХІХ–ХХІ століть // Вісн. Харків. нац. ун-ту. – 2010. – № 910 : Сер. : Філологія. – Вип. 60, ч. 1. – С. 647–651.
33. Концептуальная метафоризация образа матери в украинской и русской поэзии XX столетия // Живодействующая связь языка и культуры : материалы Междунар. науч. конф., посвящ. юбилею д-ра филол. наук проф. В. Н. Телии : в 2 т. – М. ; Тула, 2010. – Т. 2 : Дискурс. Текст. Культура. – С. 65–69.
34. Залюблений у слово і життя (до ювілею професора В. С. Калашника) / Ю. Калашник, Л. Савченко // Українська мова : наук.-теорет. журн. – 2011. – № 2. – С. 138–140.
35. Лінгвокультурна константа *батько* та особливості її образно-семантичної реалізації в художніх світах сучасної української поезії // Незгасимий словосвіт : зб. наук. пр. на пошану проф. В. С. Калашника / уклад. М. Філон, Т. Ларіна. – Х., 2011. – С. 441–448.
36. Односкладні речення в мові роману Ліни Костенко «Берестечко» : структурно-семантичний та функціональний аспекти // Динамічні процеси в граматиці і лексичному складі сучасних слов'янських мов : зб. наук. пр. учасників Міжнар. наук. конф. «Динамічні процеси в граматиці і лексичному складі сучасних слов'янських мов», присвяч. пам'яті проф. К. Ф. Шульжука (Рівне, 19–20 трав. 2011 р.). – Рівне ; Оломоуц, 2011. – С. 88–92.
37. Синтаксична організація речень із ключовими словообразами в прозових творах Аркадія Любченка // Вісн. Харків. нац. ун-ту. – 2011. – № 989 : Сер. : Філологія. – Вип. 63. – С. 104–108.
38. Залюблений у слово і життя (до ювілею професора В. С. Калашника) // Українська мова : наук.-теорет. журн. / НАНУ, Ін-т укр. мови. – 2011. – № 2. – С. 138–140.

39. Лінгвокультурна константа *батько* та особливості образно-семантичної реалізації в художніх світах сучасної української поезії // Незгасимий СЛОВОСВІТ : зб. наук. праць на пошану проф. Володимира Семеновича Калашника / уклад. М. Філон, Т. Ларіна ; ХНУ імені В. Н. Каразіна. – Х., 2011. – С. 441–448.
40. Імпліцитність як змістова категорія української постмодерної поезії // XII Кирило-Мефодіївські читання : До 200-річчя від дня народж. акад. І. І. Срезневського, 24–25 трав. 2012 р. : програма міжнар. наук. конф. / Ін-т історії України НАНУ ; Харків. нац. ун-т імені В. Н. Каразіна, Іст. ф-т, Філол. ф-т, Центр болгаристики та балканських дослідж. ім. М. Дринова. – Х., 2012.*
41. Структурно-семантична організація рефренів у повісті Аркадія Любченка «Вертеп» // Наук. зап. / Кіровогр. держ. пед. ун-т ім. В. Винниченка. – Кіровоград, 2012. – Вип. 105 (2) : Сер. : Філологічні науки (мовознавство). – С. 79–82.
42. Синтаксична організація роздумів науковця в мові роману Ю. Щербака «Причини і наслідки» // Наук. зап. Сер. : Філол. науки / (Ніжин. держ. ун-т ім. Гоголя). – Ніжин, 2013. – Кн.1 – С. 51–57.
43. Вставлені конструкції в щоденнику Костянтина Москальця «Келія чайної троянди» / Ю. Калашник, Р. Трифонов // Волинь філологічна : текст і контекст. Лінгвостилістика ХХІ століття : стан і перспективи : зб. наук. пр. / Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки. – Луцьк, 2013. – Вип. 15. – С. 109–120.
44. Експресивність і афористичність складнопідрядних речень із підрядними частинами умови та часу (на матеріалі афоризмів про жінок) // Вісн. Харків. нац. ун-ту. – 2013. – № 1048 : Сер. : Філологія. – Вип. 67. – С. 31–34.
45. Особливості поетичного синтаксису творів Миколи Вінграновського // Вісн. Харків. нац. ун-ту. – 2013. – № 1080 : Сер. : Філологія. – Вип. 69. – С. 209–213.
46. Вербальне і невербальне в стилістико-синтаксичній організації оповідання Майка Йогансена «Списана спина» // Вісн. Харків. нац. ун-ту. – 2014. – № 1127 : Сер. : Філологія. – Вип. 71. – С. 7–11.
47. Відокремлення вставних слів, словосполучень і речень / Г. А. Губарева, Ю. І. Калашник // Universitates : Наука і просвіта. – Х., 2014. – № 4. – С. 71–73.
48. Особливості стилістичного синтаксису повісті Миколи Вінграновського «У глибині дощів» // Вісн. Харків. нац. ун-ту. Сер. : Філологія. – 2015. – Вип. 73. – С. 40–43.
49. Ювілей нашого вчителя [В. Г. Гончаренка] / Г. А. Губарева, Ю. І. Калашник, Ю. І. Кохан // Вивчаємо укр. мову та літ. – 2016. – № 7–8 (443–444). – С. 71.
50. Художнє дефініціювання світу в збірці Ю. Іздрика «Таке»: стилістико-синтаксичний аспект / Ю. І. Калашник, А. В. Фесенко // Лінгвістичні дослідження : зб. наук. праць ХНПУ ім. Г. С. Сковороди. – 2018. – Вип. 48. – С. 252–258.

Література про неї

1. Томко М. Фахівець : [Ю. І. Зуєнко] // Харків. ун-т. – 1994. – 12 квіт.
2. Матвеева Т. С. Філологічні студії в Харківському університеті : культурно-історичний, естетичний, соціокомунікативний аспекти / Т. С. Матвеева // Харківський університет і українська культура (до 210-річчя від часу заснування ХНУ імені В. Н. Каразіна) : монографія / за ред. Ю. М. Безхутрого ; ХНУ імені В. Н. Каразіна. – Х., 2015. – С. 91–165.
С. 109: про дослідження Ю. І. Калашиник (Зуєнко).

Капустянський Іван Назарович

(5.(17).09.1894–21.06.1937)

Народився в с. Рокити Кременчуцького повіту Полтавської губернії (тепер – с. Жовтнєве Семенівського району Полтавської області) в родині дядка. Закінчив Лубенську духовну школу і 1909 р. вступив до Полтавської семінарії. 1912 р. залишив семінарію і вступив на мовне відділення Ніжинського історико-філологічного інституту (зараз – Ніжинський педагогічний інститут).

1916 р. був призначений викладачем російської мови до Сквирської гімназії, але приступити до роботи не встиг. У серпні того ж року його мобілізували (під час Першої світової війни 1914–1918 рр.), направили до Київського військового училища, а потім, у званні прапорщика, на Південно-Західний фронт.

1918 р. був демобілізований. Тоді ж розпочав навчання на лекторських курсах при Міністерстві народної освіти уряду гетьмана Скоропадського. Після закінчення читав лекції вчителям у м. Сміла, згодом викладав українську й німецьку мови в Семенівській гімназії на Полтавщині. 1919 р. був затверджений професорським стипендіатом при Університеті Св. Володимира в Києві.

Із 1919 р. мешкав у м. Прилуки (зараз Полтавської області), де викладав історію української літератури в місцевому народному університеті. Був головою повітового Комітету охорони пам'яток мистецтва і старовини, одним із фундаторів Товариства з дослідження м. Прилук (1910–1920), засновником Історико-краєзнавчого музею Прилуччини (1920) та музею в колишньому маєтку Галаганів (с. Сокиринці, нині Сріблянського району Чернігівської області).

1921 р. призначений головою губернського Комітету охорони пам'яток мистецтва, старовини і природи, у зв'язку з чим переїхав до Полтави. Там він організував при Центральному пролетарському музеї Полтавщини кабінет

фольклору й мови і протягом певного часу керував його роботою. 1921–1925 рр. був доцентом Полтавського інституту народної освіти.

У липні 1923 р. переїхав до Харкова, де вступив до аспірантури науково-дослідної кафедри мовознавства ХІНО. Одночасно працював завідувачем редакційно-бібліографічного відділу Української книжкової палати. Був членом спілки селянських письменників «Плуг». Друкувався в прилуцькому часописі «Гасло», журналах «Червоний шлях», «Плужанин», «Красное слово», «Шлях освіти», «Шквал». Час від часу виступав під псевдонімами Іван К-й, Ів. К., Ж. Шунський, Янек.

Із кінця 20-х років І. Капустянський був затверджений науковим співробітником Інституту ім. Т. Г. Шевченка (м. Харків), де під керівництвом В. Коряка вів семінар з історії радянської літератури для аспірантів.

У липні 1933 р. його звільнили з Інституту ім. Т. Г. Шевченка як сина дядя. Ще деякий час він працював викладачем у школах Харкова, читав лекції на підготовчих курсах Харківського технологічного інституту.

25 грудня 1934 р. був заарештований. 1935 р. за звинуваченням у контрреволюційній діяльності засуджений до 5 років таборів. Помер на засланні поблизу м. Чиб'ю (Республіка Комі, РФ). Реабілітований 1989 р.

Наукові інтереси: мовознавство, історія української літератури XIX–XX ст., бібліографія.

Праці

1. Журнальна творчість у школі // Новими стежками : пед. журнал Губосвіти Полтавщини. – 1923. – № 1 (4–5). – С. 29–32.
2. Огляд шкільних рукописних видань // Новими стежками : пед. журн. Губосвіти Полтавщини. – 1923. – № 2 (6–7). – С. 86–90.
3. Філософ Сковорода як громадянин // Голос труда. – 1923. – 4 груд.
4. Літературні організації «Гарт» і «Плуг» // Рад. освіта. – 1924. – № 7. – С. 85–93.
5. Нова українська революційна художня проза // Шлях освіти = Путь просвещения. – 1924. – № 4–6. – С. 296–308.
6. Поет живої динаміки Валеріан Поліщук // Черв. шлях. – 1924. – № 8–9. – С. 224–250.
7. [Рецензія] // Шлях освіти = Путь просвещения. – 1924. – № 8. – С. 186–188. – Рец. на кн.: Українська мова : для шкіл соціаліст. виховання. Ч. 1. Третій рік навчання / О. Синявський. – Х. ; К. : Книгоспілка, 1924. – 132 с.
8. [Рецензія] // Шлях освіти = Путь просвещения. – 1924. – № 2. – С. 225–227. – Рец. на кн.: Казки / Іван Франко. – К. : Книгоспілка, 1923. – Вип. 1–4.
9. Соціальна пісня на українському ґрунті : розвідка // Плуг. – 1924. – № 1. – С. 186–211. – Те саме, окр. вид. – Х. : ДВУ, 1924. – 32 с. – (Критична бібліотека).
10. В полум'ї першої революції // Робітник освіти. – 1925. – № 12. – С. 3–8.

11. Валеріан Поліщук : Спроба характеристики творчості з портретом, автографом і автобіографією поета та бібліографічним покажчиком. – Х. : ДВУ, 1925. – 169 с. : портр. – (Українська критична б-ка за ред. літ. і етногр. секції наук.-дослід. катедри історії укр. культури в Харкові ; № 1).
12. Вчительство в українській літературі // Шлях освіти = Путь просвещения. – 1925. – № 3. – С. 182–202 ; № 4. – С. 149–172.
Те саме, під назвою: Учителство в українській літературі / передм. О. Попова. – Х. : ДВУ, 1925. – 47 с. – (Б-ка журналу «Путь просвещения» ; № 20).
13. Діти в поезії Т. Г. Шевченка // На зміну. – 1925. – 11 берез.
14. Література до Жовтневої революції // Нар. учитель. – 1925. – 3 листоп.
15. Література про революцію 1905–1906 років // Знання. – 1925. – № 47–48. – С. 33 ; № 49–50. – С. 37.
16. Петро Панч : [бібліогр. замітка] // Плужанин. – 1925. – № 1. – С. 43–44.
17. [Рецензія] // Черв. шлях. – 1925. – № 3. – С. 279–281. – Рец. на кн.: Червоний шлях : читанка-декламатор / уложив М. Панченко. – [Х.] : Черв. шлях, [1925]. – 300, 16, IV с.
18. Рукописи Гоголя в Полтавському музеї // Зап. Іст.-філол. від. ВУАН. – 1925. – Кн. 5. – С. 188–194.
19. Село в боротьбі за культуру : (Сучасна укр. літ. і освітлення нею села) // Робітник освіти. – 1925. – № 11. – С. 47–50 ; № 12. – С. 59–65.
20. Українська журналістика в 1925 р. // Шлях освіти = Путь просвещения. – 1925. – № 9. – С. 213–217.
21. Що читати про Перше травня // Знання. – 1925. – № 16. – С. 25.
22. Плужанська творчість : (бібліогр. покажч.) // Плуг : літ. альм. – Х., 1926. – 36. 2. – С. 266–293.
23. Яків Качура // Плужанин. – 1926. – № 10. – С. 30–31.
24. Елланова проза і сатира // Плужанин. – 1926. – № 11. – С. 3–5.
25. [Рецензія] // Плужанин. – 1926. – № 4–5. – С. 37. – Підпис: Янек. – Рец. на кн.: Назадництво «Гарту» та залік групи митців «Авангард». – Х. : ДВУ, 1926. – 23 с.
26. Українське письменство в гуртках самоосвіти // Самоосвіта. – 1926. – № 3–4. – С. 113–119 ; № 5–7. – С. 73–79 ; № 8. – С. 79–95 ; № 9. – С. 81–88.
27. Вольтер і його сатиричні романи // Гарт. – 1927. – № 4–5. – С. 97–119.
28. Передмова // Твори / Леонід Глібов. – Х., 1927. – Т. 2. – С. 5–10.
29. Передне слово // Твори / Леонід Глібов. – Х., 1927. – Т. 1. – С. III–IX.
30. Остап Вишня як фейлетоніст // Плуг. – 1928. – № 5–6. – С. 61–69.
31. Глашатай людяності : [до 15-річчя з дня смерті М. М. Коцюбинського] // Нар. учитель. – 1928. – 25 квітня (№ 17). – С. 2.
32. З художніх новин про школу // Література і побут. – 1928. – № 2. – С. 12–13.
33. Петро Панч // Перегони / Петро Панч. – Х., 1928. – С. 1–4.
34. Художні новинки про школу та освітянина // Література і побут. – 1928. – № 6. – С. 14–16.

35. Лекції з історії української літератури / за ред. В. Коряка. – Х., 1929.
Лекція 4. Галицька та буковинська література. – 38 с. ; Лекція 5. Котляревський і котляревщина. – 13 с. ; Лекція 6. Байка. Балада. Гулак-Артемовський. – 15 с. ; Лекція 7. Новела. Квітка-Основ'яненко. – 26 с.
36. Рецензія // Література і побут. – 1929. – № 2. – С. 14–15. – Рец. на кн.: Десять років української літератури (1917–1927). Т. 1. Біобібліографічний / А. Лейтес, М. Яшек. – Х. : ДВУ, 1928. – 676 с.

Література про нього

1. Капустянський І[ван] Назарьев[ич] // Наука и научные работники СССР. – Л., 1928. – Ч. 6 : Научные работники СССР без Москвы и Ленинграда. – С. 549.
2. Ротач П. Капустянський Іван Назарович / П. Ротач // Українська літературна енциклопедія. – 1990. – Т. 2. – С. 406.
3. Граб В. І. Невідомий «К. І. Н.» : [про І. Н. Капустянського] / В. І. Граб // Книжник. – 1992. – № 4. – С. 10–13.
4. Граб В. І. Яскраве, неспокійне життя : (І. Н. Капустянський) / В. І. Граб // Реабілітовані історією. – К. ; Полтава, 1992. – С. 94–99.
5. Крапивка З. Г. Капустянський І. Н. / З. Г. Крапивка // Путівник по фондах відділу рукописів Інституту літератури. – К., 1999. – С. 134–136.
6. Зеров М. Іван Капустянський. Валеріан Поліщук : Спроба характеристики творчості з портретом, автографом і автобіографією поета та бібліографічним покажчиком / М. Зеров // Українське письменство / М. Зеров. – К., 2002. – С. 456–458.
7. Білоусько О. А. Новітня історія Полтавщини (І половина ХХ ст.) : підруч. для 11-го класу загальноосвіт. шк. / О. А. Білоусько, О. П. Єрмак, В. Я. Ревегук. – Полтава : Оріяна, 2007. – 328 с.
С. 199 : про І. Н. Капустянського.
8. Ткаченко В. В. Історичне краєзнавство : Чернігово-Сіверщина у перше повоєнне двадцятиріччя : навч. посіб. / В. В. Ткаченко. – К. : Знання, 2007. – 215 с.
С. 142–144 : про І. Н. Капустянського.
9. Ротач П. П. Капустянський Іван Назарович / П. П. Ротач // Енциклопедія сучасної України. – К., 2012. – Т. 12. – С. 269.
10. Ротач П. Капустянський Іван Назарович / Петро Ротач // Шевченківська енциклопедія. – К., 2013. – Т. 3. – С. 267.

Кардашова Олена Володимирівна

(19.04.1979 р. народж.)

Народилася в Харкові. Закінчила Харківську середню школу № 98. У 2001–2008 рр. навчалася (з перервою на академвідпустку по догляду за дитиною) на філологічному факультеті Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Протягом 2008–2012 рр. працювала лаборантом кафедри російської мови ХНУ імені В. Н. Каразіна.

2011–2014 рр. навчалася в аспірантурі кафедри російської мови ХНУ імені В. Н. Каразіна. У 2016 р. захистила кандидатську дисертацію «Вербальная идентификация субъекта обыденного дискурса в русской лингвокультуре» (науковий керівник – Л. Р. Савченко).

Із 2012 р. – викладач кафедри російської мови ХНУ імені В. Н. Каразіна.

Читає (або читала на різних відділеннях) курси: «Современный русский литературный язык (фонетика, лексикология, морфемика)», «Старославянский язык», «История русского литературного языка», спецкурс «Методологические основания дискурс-анализа».

Наукові інтереси: дискурсологія, лінгвокультурологія.

Праці

1. Языковая личность в дискурсивном измерении // Рус. филология : вестн. Харьков. нац. пед. ун-та им. Г. С. Сковороды. – 2012. – № 4 (48). – С. 48–53.
2. Маленький человек на фоне большого мира : семантические модели идентификации субъекта обыденного дискурса // Наук. зап. Луган. нац. ун-ту. Сер. : Філол. науки. – 2013. – № 2 (38). – С. 125–144.
3. Концептуальные характеристики субъекта обыденного дискурса // Антропология. Фольклористика. Социолнгвистика : конф. студентов и аспирантов : сб. тез., Санкт-Петербург, 28–30 марта 2013 г. / Европ. ун-т в Санкт-Петербурге, ф-т антропологии. – Режим доступа : http://eu.spb.ru/images/et_dep/conf/tezisy_faeuspconf2013.pdf.
4. Значения «несвободы» как интегрирующий смысл обыденного дискурса (на материале стереотипных моделей русской лингвокультуры) // Рус. филология : вестн. Харьков. нац. пед. ун-та им. Г. С. Сковороды. – 2014. – № 3. – С. 13–23.
5. Безразличность, из которой ткется ткань жизни : «средний человек», субъект повседневности // Мова : наук.-теорет. часопис з мовознавства. – 2014. – № 22. – С. 53–62.
6. Обыденный дискурс как предмет научного осмысления // Вісн. Харків. нац. ун-ту імені В. Н. Каразіна. – 2015. – № 1152 : Сер. : Філологія. – Вип. 72. – С. 171–176.

7. Обычный / обыкновенный человек : концептуальные проекции субъекта обыденного дискурса // *Respectus Philologicus*. – Kaunas (Lietuva), 2015. – № 27 (32). – Р. 133–147.
8. *Ред.: Людмила Савченко: душа воспламененная : сб. науч. тр. / сост. Е. В. Маслий, А. В. Кардашова. – Х. : Вид-во ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2018. – 352 с. : ил.*

Карнаушенко Галина Нилівна

(16.08.1961 р. народж.)

Народилася в м. Маріуполі в родині викладачів. Закінчивши Маріупольську середню школу № 1, 1979 р. вступила на філологічний факультет Харківського державного університету (тепер – Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна), який закінчила з відзнакою в 1985 р.

1985–1990 рр. навчалася в аспірантурі кафедри російської мови ХДУ (з перервою на академвідпустку по догляду за дитиною). 1993 р. захистила кандидатську дисертацію «Местная географическая терминология русских говоров центральной Слобожанщины»

(науковий керівник – проф. Є. Х. Ширококоряд).

Із 1990 р. працює на кафедрі російської мови філологічного факультету ХДУ (ХНУ імені В. Н. Каразіна) викладачем (1990), доцентом (1995).

1994–1996 рр. працювала на півставки на кафедрі української мови. Читала курси «Вступ до слов'янської філології» та «Старослов'янська мова», керувала курсовими роботами з лексикології та фразеології.

Читає (або читала) курси: «Введение в славянскую филологию», «Старославянский язык», «Лексикология, лексикография, фразеология современного русского литературного языка», «Фонетика, фонология, орфоэпия, графика, орфография», «Русская диалектология», «Историческая грамматика русского языка» (на відділенні російської мови та літератури), «Лексикология русского языка» (на відділенні журналістики), «Современный русский литературный язык» (на відділенні української мови та літератури), «Практическая стилистика русского языка» (на відділенні прикладної лінгвістики), «Старославянский язык» (на історичному факультеті), «Практический русский язык» (для іноземних студентів).

Вела спецкурси: «Восточнославянская ономастика на славянском фоне», «Основы этнолингвистики», «Культурный компонент семантики диалектного слова», «Основные достижения славянской филологии в Харьковском университете»; наукові семінари: «Русская и славянская ономастика и микроономастика: Семиотическая интерпретация»,

«Старославянское книжнописьменное наследие в восточнославянских языках, культурах и духовности», «Русская диалектная лексикология, лексикография, лингвогеография на славянском фоне (Объекты природы в слове и культуре славян)», «Русская и славянская лексика духовной культуры», «Репрезентация мифологических представлений древних индоевропейцев и славян в литературном языке, диалектах и обрядах», «Концептуальный анализ русской лексики, фразеологии и паремииологии». Керує аспірантами.

Виступала з науковими доповідями в Зальцбурзькому та Віденському університетах (1995 р.), отримувала дослідницьку стипендію у Віденському університеті (1996 р.), виграла конкурс для молодих учених в ÖAD (Австрійський центр академічних обмінів).

Референт Асоціації українців по Харкову та Північно-Східній Україні (із 1989 р.).

Автор понад 90 друкованих праць.

Нагороди: 1985 р. нагороджена Золотою медаллю Міністерства СРСР за кращу студентську наукову роботу; 2011 р. за особистий внесок у розвиток освіти і науки нагороджена Грамотою ХНУ ім. В. Н. Каразіна.

Наукові інтереси: діалектологія і лінгвогеографія, етнолінгвістика, лінгвокультурологія, ономастика, славістика, палеославістика, історіографія лінгвістики.

Основні праці

1. Некоторые закономерности развития обозначения «действующей субстанции» // Творча спадщина О. О. Потебні і сучасні філологічні науки : (До 150-річчя з дня народж. О. О. Потебні) : тези респ. наук. конф. / Харків. держ. ун-т. – Х., 1985. – С. 63–64.
2. К вопросу о первичном значении славянского *gora* // Вісн. Харків. ун-ту. – 1987. – № 310 : Дослідження з класичної і радянської літератури, лінгвістики та граматичної структури української та російської мов. – С. 73–77.
3. Дитяча лексика верхньолужицької та української мов // Проблеми слов'янознавства. – Львів, 1988. – Вип. 37. – С. 106–107.
4. Программа сбора диалектной географической лексики / Харьков. гос. ун-т ; [сост. Г. Н. Карнаушенко]. – Х. : [Б. и.], 1989. – 32 с.
5. До питання про стан вивчення географічної лексики у верхньолужицькій мові // Проблеми слов'янознавства. – Львів, 1990. – Вип. 41. – С. 141–143.
6. К интерпретации некоторых семантических отношений в географической терминологии // Болгаристика в системе общественных наук : опыт, уроки, перспективы : тез. докл. и сообщ. Второй Всесоюз. конф. по болгаристике (II Дринов. чтений), 5–7 февр. 1991 г. / ХГУ. – Х., 1991. – Доп. вып. – С. 26–27.
7. Метонимия и энантиосемия в местной географической терминологии / Г. Н. Карнаушенко // А. А. Потебня – исследователь славянских

- взаимосвязей : тез. Всесоюз. науч. конф. (окт. 1991 г.). – Х., 1991. – Ч. 2. – С. 36–38.
8. Географические термины в составе микропонимания русских говоров Харьковщины // *Rozprawy sławistyczne* / Lublin. uniw. – Lublin, 1993. – Zeszyt 7: Systemy onomastyczne w słowiańskich gwarach mieszanych i przejściowych. – S. 193–199.
 9. Родина глазами харьковского студенчества / Л. А. Антипенко, Г. Н. Карнаушенко // *Pojęcie ojczyzny we współczesnych językach europejskich*. – Lublin (Polska), 1993. – Т. 1. – С. 105–126.
 10. Акт номинации как механизм формирования фрагмента картины мира / Л. А. Антипенко, Г. Н. Карнаушенко // *Матеріали V Міжнар. наук. конф. «Семантика мови і тексту»*. – Івано-Франківськ, 1996. – Ч. 2. – С. 3–4.
 11. Двомовність у трактуванні О. Потебні й українсько-російський білінгвізм / В. С. Калашник, Г. Н. Карнаушенко // *Мовознавство : Третій Міжнар. конгрес українців*, 26–29 серп. 1996 р. : [тези та повідомл.]. – Х., 1996. – С. 277–281.
 12. Єфросинія Хомівна Широкоград : науковець і педагог : (до 70-ліття з дня народження) // 36. Харків. іст.-філол. т-ва. Нова сер. – 1998. – Т. 7. – С. 131–142, бібліогр.
 13. Некоторые особенности мифологического мышления в сфере географической лексики // *Вісн. Харків. ун-ту*. – 1999. – № 448 : Міф і міфопоетика у традиційних та сучасних формах культурно-мовної свідомості. – С. 31–35.
 14. Юрій Шевельов про мову Слобожанщини // *Вісн. Харків. ун-ту*. – 1999. – № 426 : Творчий доробок Юрія Шевельова і сучасні гуманітарні науки. – С. 86–94.
 15. Відгук про «Лексичны атлас беларускіх народных гаворак» / Г. Н. Карнаушенко, А. О. Свашенко. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2000. – 3 с. – Відгук про кн. : Лексичны атлас беларускіх народных гаворак : у 5 т. / Нац. акад. наук Беларусі, Ін-т мовазнаўства імя Якуба Коласа. – Мінск, 1993–1998.
 16. О степени системности местной географической терминологии (на материале лексики русских говоров Слобожанщины) // 3rd Intern. Congress of Dialectologists and Geolinguists = III Міжнарод. конгрес діалектологів і геолінгвістів : *abstract book* = тез. докл., Люблін, 24–29 июля 2000 г. / Ун-т ім. Марии Кюри-Склодовской. – Lublin, 2000. – Р. 114.
 17. Про матеріали до словника російської говірки с. Кам'янецьке Сумської області, зібрані П. І. Мартем'яновим / Є. П. Мартем'янова, Г. Н. Карнаушенко // *Вісн. Харків. ун-ту*. – 2000. – № 491 : Традиції Харківської філологічної школи. До 100-річчя від дня народження М. Ф. Наконечного. – С. 299–302. – (Сер. : Філологія).

18. Когнитивные основания анатомической метафоры в местной географической терминологии / Г. Н. Карнаушенко // Рус. Філологія : Укр. вестн. – Х., 2001. – № 4 (20). – С. 13–15.
19. К вопросу о глубинной семантике древнерусских княжеско-дружинных имен композитной структуры / Д. С. Сало, Г. Н. Карнаушенко // Вісн. Харків. нац. ун-ту. – 2002. – № 572. Сер. : Філологія. Вип. 36 : Семантика, поетика та прагматика тексту. – С. 126–131.
20. Когнитивный потенциал диалектной лексики // Вісн. Харків. нац. ун-ту імені В. Н. Каразіна. – 2002. – № 572 : Сер. : Філологія. – Вип. 36. – С. 15–23.
21. Неофициальные формы личного имени в диалектном дискурсе // Вісн. Харків. нац. ун-ту імені В. Н. Каразіна. – 2002. – № 538. Сер. : Філологія. – Вип. 34. – С. 91–101.
22. Русские говоры Слободской Украины : состояние и перспективы изучения / Г. Н. Карнаушенко, Л. В. Педченко // История и культура славян в зеркале языка : славянская лексикография. – М., 2005. – С. 62–64.
23. Антропоцентричность языка в представлении А. А. Потебни // Олександр Потебня : сучасний погляд : матеріали Потебнян. читань, присвяч. 170-річчю від дня народж. фундатора Харків. філол. школи. – Х., 2006. – С. 32–45.
24. Идеи А. А. Потебни об архаических мифологических основах свадебного ритуала сквозь призму современной этнолингвистики / Г. Н. Карнаушенко, Д. С. Сало // Олександр Потебня : сучасний погляд : матеріали міжнародних читань, присвячених 170-річчю від дня народження фундатора Харківської філологічної школи. – Х., 2006. – С. 199–207.
25. Изучение русского языка Слобожанщины в этнолингвистическом аспекте / Г. Н. Карнаушенко, Л. В. Педченко // Проблемы функционирования и преподавания русского языка в Украине / Харьков. инженер.-строит. ин-т. – Х., 2006. – Вип. 1. – С. 52–54.
26. Стан і перспективи дослідження російських говірок Слобожанщини як частини українсько-російського мовного порубіжжя // Схід – Захід : іст.-культурол. зб. – Х. ; К., 2006. – Вип. 8 : Спец вид. : Порубіжжя. – С. 209–220.
27. Нове видання з історичної фразеології східнослов'янських мов : [рецензія] / Г. Н. Карнаушенко, М. І. Філон // Вісн. Харків. нац. ун-ту імені В. Н. Каразіна. – 2007. – № 787. Сер. : Філологія. Вип. 52. – С. 360–361. – Рец. на кн.: Динамічні процеси у фразеологічній системі східнослов'янських мов / М. Жуйкова. – Луцьк : Ред.-вид. від. «Вежа» Волин. держ. ун-ту, 2007. – 416 с.
28. Лексика старославянського языка в работах В. П. Бесединой-Невзоровой // Дриновський збірник. – Х. ; Софія, 2008. – Т. 2. – С. 29–35.
29. Старославянський язык в Харьковском университете : традиции и перспективы изучения, преподавания, популяризации / Г. Н. Карнаушенко, Л. В. Педченко // Дриновський збірник. – Х. ; Софія, 2008. – Т. 2. – С. 341–343.

30. Источники этнолингвистического изучения русских говоров Слобожанщины // Проблемы использования, изучения и преподавания русского языка на Украине : сб. докл. и сообщ. науч.-практ. конф. – Х., 2010. – Вып. 5. – С. 93–94.
31. Работа Н. Ф. Сумцова «Очерки народного быта» как источник для этнолингвистического изучения русских говоров Слобожанщины // Культурна спадщина Слобожанщини : зб. наук.-попул. ст. – 2011. – Вип. 24 : Культура, мистецтво, філософія, охорона пам'яток. – Х., 2011. – С. 238–244.
32. Лексика и тексты народной медицины как часть языка традиционной народной культуры (в аспекте межкультурной коммуникации) // Нормативность в условиях смешения восточнославянских языков на территории Российско-Белорусско-Украинского пограничья / Брян. гос. ун-т. – Брянск, 2012. – С. 134–146.
33. О задачах и содержании спецкурса «Основные достижения славянской филологии в Харьковском университете // Актуальные проблемы языка : материалы Интернет-конф. (г. Мариуполь, Мариупол. гос. ун-т, 2012 г.). – Режим доступа : <http://rusfil-mggu.at.ua/forum/30-111-1>.
34. Отражение менталитета в лексике и текстах дороги и бездорожья (на материале русских говоров Слобожанщины) // Экология русского языка : материалы 5-й Междунар. науч. конф. / Пензен. гос. пед. ун-т им. В. Г. Белинского. – Пенза, 2012. – С. 127–131.
35. Пространство в языковой картине мира носителей традиционной народной культуры (на материале русских говоров центральной Слобожанщины) / Г. Н. Карнаушенко, Д. С. Сало // Язык. Культура. Коммуникация : материалы VII Междунар. науч.-практ. конф. студентов и аспирантов. – Челябинск, 2012. – С. 85–86.
36. Пространственный компонент в языке традиционной народной культуры русских сел Слобожанщины / Г. Н. Карнаушенко, Д. С. Сало // Этнолингвистика. Ономастика. Этимология : материалы II Междунар. науч. конф., Екатеринбург, 8–10 сент. 2012 г. : в 2 ч. / Ин-т русского языка им. В. В. Виноградова РАН, Ин-т славяноведения РАН ; Урал. федерал. ун-т им. первого Президента России Б. Н. Ельцина. – Екатеринбург, 2012. – Ч. 2. – С. 43–45.
37. Элементы «текста пути/дороги» в русских говорах и традиционной народной культуре Слобожанщины // Рус. филология. Вестн. Харьков. нац. пед. ун-та им. Г. С. Сковороды. – 2012. – № 3 (47). – С. 75–80.
38. Етнолінгвістичні дослідження та їх педагогічний і лінгвістичний потенціал / Г. Н. Карнаушенко, Л. О. Панасенко // Сучасна англістика і романістика : перший рубіж нового тисячоліття : V Міжнар. наук. Форум / ХНУ ім. В. Н. Каразіна. – Х., 2013. – С. 69–71.
39. Східнослов'янсько-сербські паралелі в дослідженнях О. О. Потебні – предтечі етнолінгвістики / Г. Н. Карнаушенко, Д. С. Сало // Украс : історія, культура, мистецтво : укр.-серб. зб. – К., 2014. – Вип. 1 (8) : Рік 2013. – С. 112–119.

40. Лексика народної музики в російських говорах Сумської області (етнолінгвістический аспект) // Традиційна культура в умовах глобалізації : народна музика та декоративне мистецтво в світовому цивілізаційному просторі : матеріали наук.-практ. конф. (22–23 серп. 2014 р.). – Х., 2014. – С. 109–114.
41. «Лексикон неперекладностей» і його педагогічний потенціал / Г. Н. Карнаушенко, Л. О. Панасенко // Методичні та психолого-педагогічні проблеми викладання іноземних мов на сучасному етапі : матеріали VII наук.-метод. конф. з міжнар. участю, Харків, 20 листоп. 2014 р. / ХНУ імені В. Н. Каразіна. – Х., 2014. – С. 60–62.
42. Русские говоры Харьковщины : история формирования и функционирования // Язык и культура региона как составляющие образовательного пространства : материалы Междунар. науч.-практ. конф. (г. Белгород, 19–21 мая 2014 г.). – Белгород, 2014. – С. 115–119.
43. Харьковские ученые, предвосхитившие этнолингвистику : проблемы изучения и рецепции наследия : [Г. С. Сковорода, И. И. Срезневский, А. А. Потебня и др.] // Slavica Nitriensia. – Nitra (Slovakia), 2014. – № 2. – С. 28–40.
44. Особливості вживання імен святих у слов'янській та французькій народних культурах : до лінгвокультурологічного коментаря у викладанні мов / Г. Н. Карнаушенко, Л. О. Панасенко // Викладання мов у вищих навчальних закладах освіти на сучасному етапі. Міжпредметні зв'язки : тези доп. XIX Міжнар. наук.-практ. конф., Харків, 4–5 черв. 2015 р. / ХНУ ім. В. Н. Каразіна. – Х., 2015. – С. 63–65. – Режим доступу : http://www-center.univer.kharkov.ua/ru/tezis/tezis_2015.pdf.
45. Деякі проблеми дослідження образу баби-повитухи у східнослов'янських говірках і традиційних народних культурах Слобожанщини // Традиційна культура в умовах глобалізації : родинні цінності і трансляція соціокультурного досвіду поколінь : матеріали наук.-практ. конф., Харків, 20–21 трав. 2016 р. – С. 101–105. – Режим доступу : http://www.cultura.kh.ua/images/documents/zbirka_2016.pdf.
46. Поняття «прекрасного» в різних європейських мовах : на перетині мовної специфіки й розвитку філософської думки / Г. Н. Карнаушенко, Л. О. Панасенко // Художні феномени в історії світової літератури : перехід мови в письменництво : («Горизонт очікування») : тези доп. II Міжнар. наук. конф., 8–9 квіт. 2016 р. / ХНУ ім. В. Н. Каразіна. – Х., 2016. – С. 35–37.
47. Співвідношення української, російської і білоруської мов і народних культур у діалектному просторі Слобожанщини : проблеми вивчення / Д. С. Сало, Г. Н. Карнаушенко, О. Д. Кузьменко // Традиційна культура в умовах глобалізації : Сучасний дискурс щодо збереження та популяризації нематеріальної культурної спадщини : матеріали наук.-практ. конф. (Харків, 23–24 черв. 2017 р.). – Х., 2017. – С. 250–258.

48. Церковнослов'янські, східнослов'янські та західнослов'янські елементи у лексиці «Біблії руської» Франциска Скорини (до 500-річчя початку східнослов'янського книгодрукування) / Г. Н. Карнаушенко, Д. С. Сало // Актуальні питання богослов'я та історії Церкви (до 1900-річчя преставлення Святого Апостола і євангеліста Іоанна Богослова) : матеріали I Міжнар. конф. (Харків, 5 жовт. 2017 р.). – Х., 2017. – С. 234–240.
49. Білорусистичні джерела Потебневих праць етнолінгвістичного спрямування / Г. Н. Карнаушенко, Д. С. Сало // Культурна спадщина Слобожанщини : зб. наук. ст. – Х., 2017. – Число 37. – Друкується.
50. О. О. Потебня як предтеча порівняльної етнолінгвістики : зіставлення слов'янських і французьких обрядів у книзі «О мифическом значении некоторых обрядов и поверий» / Г. Н. Карнаушенко, Л. О. Панасенко // Культурна спадщина Слобожанщини : зб. наук. ст. – Х., 2017. – Число 37. – Друкується.

Література про неї

1. [Декан філологічного факультету Л. Г. Авксент'єв і аспірантка кафедри російської мови Г. Н. Карнаушенко : фото з підписом] // Харків. ун-т. – 1987. – 27 січ.
2. Олександров О. «Своїм життям до себе дорівнятись...» : [Про викладача кафедри російської мови Г. Н. Карнаушенко] / О. Олександров // Харків. ун-т. – 1994. – 12 квіт.
3. Харківський національний університет ім. В. Н. Каразіна за 200 років / В. С. Бакіров, В. М. Духопельников, Б. П. Зайцев [та ін.]. – Х. : Фоліо, 2004. – 750 с. : іл.
С. 520, 697: про Г. Н. Карнаушенко.
4. Конкурс. Експедиція : Влітку цього року кафедра російської мови здійснила етнолінгвістичну експедицію на чолі з доц. Г. Н. Карнаушенко на Балаклівщину. Учасники привезли звідти унікальні аудіо-, відео- і фотоматеріали. Найяскравіші з останніх ми й пропонуємо вашій увазі : [фото] // Харків. ун-т. – 2006. – 14 листоп.
5. Листування між подружжям Муромцевих і Юрієм Шевельовим (1990–2000 рр.) // 36. Харків. іст.-філол. т-ва. Нова сер. – 2014. – Т. 15. – С. 321–404.
С. 339, 387: Ю. В. Шевельов про Г. Н. Карнаушенко.

Кенігсберг-Челак Марія Іллівна

(10.02.1911 – початок 1980-х)

Народилася в м. Харків. 1925 р. закінчила трудову семирічну школу № 15 м. Харкова. У 1925–1927 рр. навчалася в школі «Конторгуч» (рос. мовою; можливо, мається на увазі школа при кондитерській фабриці). 1926–1929 рр. – учениця рахівника та рахівник у «Білпайторзі» («Белпайторг»), одночасно в 1927–1929 рр. – піонервожата у 15-й школі м. Харкова. 1929–1930 рр. – вчитель початкових класів тієї ж школи.

Із 1930 р. по 1933 р. навчалася у Всеукраїнському інституті народної освіти. 1933–1936 рр. працювала за призначенням шкільним інструктором (інспектором)

Народного комісаріату освіти Молдавії в м. Тирасполь.

1936–1941 рр. навчалася на українському відділенні філологічного факультету Харківського державного університету, який закінчила з відзнакою. Під час навчання, в 1938–1939 рр., вчителювала в школі № 1.

Під час німецько-радянської війни 1941–1945 рр. працювала в евакогоспіталі № 3481 пропагандистом (Харків – Новосибірськ – Харків).

1944–1947 рр. – аспірант кафедри історії української літератури ХДУ. 1955 р. захистила кандидатську дисертацію «Трилогія Олеса Гончара «Прапороносці»».

Із 1946 р. по 1979 р. працювала на кафедрі історії української літератури асистентом (1946), старшим викладачем (1947; до березня 1948 р. очолювала кафедру), доцентом (1956; звання – з 1960 р.).

1948 р. брала участь у II Всеукраїнському з'їзді радянських письменників України (м. Київ).

Автор понад 100 друкованих праць.

Викладала курс історії української радянської літератури, читала спецкурси, вела наукові семінари: «Сучасний український роман», «Українська художня ленініана», «Розвиток української радянської прози малих жанрів» та ін.

Нагороджена медаллю «За победу над Германией в Великой Отечественной войне 1941–1945 гг.».

Наукові інтереси: українська література XIX–XX ст., зокрема творчість І. Франка, О. Гончара та ін.

Основні праці

1. Трилогія Александра Гончара «Знаменосцы» : автореф. дис. ... канд. філол. наук. – 1954. – 16 с.
2. Трилогія Олеса Гончара «Прапороносці» // Літ. в шк. – 1955. – № 6. – С. 7–19.

3. Із спостережень над «Тюремними сонетами» Івана Франка // Учені зап. Харків. ун-ту. – 1956. – Т. 74 : Тр. філол. ф-ту. – Т. 4. – С. 47–63.
4. Лірика Івана Франка // Літ. в шк. – 1956. – № 4. – С. 12–24.
5. Іван Франко – атеїст // Прапор. – 1956. – № 8. – С. 13–20.
6. Іван Франко – видатний український революційний письменник. – Х. : Обл. вид-во, 1956. – 38 с., з портр.
7. Поеми Миколи Бажана / М. І. Челак, М. О. Пасічник // Літ. в шк. – 1959. – № 2. – С. 17–29.
8. Трилогія О. Гончара «Прапороносці» в чеській критиці // О. О. Потебня і деякі питання сучасної славістики : тези доп. та повідомл. III Респ. славістичної конф., присвяч. 125-річчю з дня народж. О. О. Потебні (23–27 груд. 1960 р.). – Х., 1960. – С. 135–141.
9. Ерудиція, сумлінність, дерзання : [рецензія] // Прапор. – 1961. – № 4. – С. 97–99. – Рец. на кн.: Від давнини до сучасності : вибр. пр. : в 2 т. / О. І. Білецький. – К. : Держлітвидав УРСР, 1960. – Т. 1. – 503 с., 1 л. портр. ; Т. 2. – 455 с.
10. Трилогія Олеся Гончара «Прапороносці» : (повідомлення) // О. О. Потебня і деякі питання сучасної славістики / Харків. держ. ун-т ; Укр. комітет славістів при АН УРСР ; [ред. кол. : І. К. Білодід (голов. ред.) та ін.]. – Х., 1962. – С. 336–353. – ([До V Міжнар. з'їзду славістів]).
11. Достовірність і лаконізм : Кілька думок про повісті Івана Багмута // Літ. Україна. – 1963. – 31 трав. – Рец. на кн.: Подвиг творився так : повість / Іван Багмут. – К. : Дитвидав УРСР, 1961. – 84 с. ; Записки солдата : повість / Іван Багмут. – К. : Рад. письменник, 1961. – 125 с.
12. На переднем крае : (К 60-летию со дня рождения и 35-летию творческой деятельности И. Багмута) // Красное знамя. – 1963. – 5 окт.
13. Образ Леніна в українській радянській поезії // Укр. мова і літ. в шк. – 1963. – № 2. – С. 10–20.
14. Про те, що нетлінне : [рецензія, відповідь читачеві] // Прапор. – 1963. – № 7. – С. 73–77. – Рец. на кн.: Тронка : роман в новелах / Олесь Гончар. – К. : Рад. письменник, 1963. – 343 с.
15. Доброго ранку, сонце! : (До 70-річчя з дня народження Василя Блакитного (Еллана)) // Соціаліст. Харківщина. – 1964. – 12 січ.
16. Матеріали для вивчення історії української літератури // Укр. мова і літ. в шк. – 1964. – № 6. – С. 83–85.
17. Олександр Корнійчук і Харківський університет // Харків. ун-т. – 1965. – 24 трав.
18. Про характер романтики в творах Олеся Гончара // Питання літературознавства і мовознавства : наук. конф. викладачів філол. ф-ту : тези і автореф. доп., верес. 1965 р. / Харків. ун-т. – Х., 1965. – Вип. 1. – С. 13–16.
19. Проза Олександра Корнійчука : До 60-річчя з дня народження О. Корнійчука // Радян. літературознавство. – 1965. – № 5. – С. 31–36.

20. [Виступ на науковій конференції, присвяченій проблемам сучасної новели, яка проходила в Ужгородському університеті] // Радян. літературознавство. – 1966. – № 8. – С. 9.
21. Жити для людей : [рецензія] // Соціаліст. Харківщина. – 1966. – 13 лип. – Рец. на кн.: У сорочці народжений : [роман] / Ігор Муратов. – К., 1965. – 355 с.
22. З історії української радянської новели 20-х років // Розвиток української радянської новели : тези доп. до міжвуз. наук. конф., трав. 1966р. / Ужгор. держ. ун-т. – Ужгород, 1966. – С. 33–36.
23. Зустріч з великим поетом [В. В. Маяковським] : із спогадів // Харків. ун-т. – 1966. – 19 квіт.
24. «Мислівські усмішки» Остапа Вишні : [рецензія] // Радян. літературознавство. – 1966. – № 4. – С. 18–24. – Рец. на кн.: Мислівські усмішки / Остап Вишня. – К. : Держлітвидав УРСР, 1958. – 234 с.
25. Олександр Іванович Білецький – дослідник української радянської літератури // Питання літературознавства та мовознавства : тези доп. та повідомл. респ. наук. конф. (трав. 1967 р.) / ХГУ. – Х., 1967. – [Вип. 2]. – С. 86–88.
26. Життям народу живучи // Буковинська повість / Ігор Муратов. – К. : Дніпро, 1967. – С. 5–13.
27. Цікаве дослідження : [рецензія] // Друг читача. – 1967. – 5 верес. – Рец. на кн.: Український радянський роман 20-х років / З. С. Голубєва. – Х. : Вид-во Харків. ун-ту, 1967. – 216 с.
28. Друг українського народу : [До 100-річчя з дня народження О. М. Горького] // Соціаліст. Харківщина. – 1968. – 27 берез.
29. І в кожній пісні – відгук бур... : Поезія Ігоря Муратова // Радян. літературознавство. – 1968. – № 8. – С. 3–14.
30. Колективний портрет : [рецензія] // Літ. Україна. – 1968. – 5 груд. – Рец. на кн.: Поруч з нами : спогади про письменників, що загинули на фронтах Великої Вітчизняної війни. – Х. : Прапор, 1968. – 200 с.
31. На просторах ХХ віку : До 50-річчя О. Т. Гончара // Прапор. – 1968. – № 4. – С. 7–9.
32. Думайте красиво : До 75-річчя з дня народження Олександра Довженка // Веч. Харків. – 1969. – 11 верес.
33. Щоб народ усміхався : До 80-річчя з дня народження Остапа Вишні // Соціаліст. Харківщина. – 1969. – 11 листоп.
34. «І я пробився крізь тучу грозову, / Я єсмь, я сильний, я жив!.. : (До 50-річчя з дня народження Григорія Тютюнника) // Харків. ун-т. – 1970. – 9 черв.
35. Невгасиме світло : До 70-річчя з дня народження Олександра Копиленка // Соціаліст. Харківщина. – 1970. – 1 серп.
36. «Тронка» Олеся Гончара : [рецензія] // Укр. мова і літ. в шк. – 1970. – № 1. – С. 12–17. – Рец. на кн.: Тронка : роман / Олесь Гончар. – К. : Дніпро, 1970. – 282 с.

37. Бути майстрами життя : Про новий роман Олеся Гончара «Собор» : [рецензія] // Ленін. зміна. – 1968. – 14 берез. – Рец. на кн.: Собор : роман / Олесь Гончар. – К. : Рад. письменник, 1968. – 319 с. : іл.
38. Вдумливо і просто : [рецензія] // Прапор. – 1971. – № 5. – С. 100–102. – Рец. на кн.: Шукання і звершення : [нарис про творчість О. Левади] / Ірина Давидова. – К. : Мистецтво, 1970.*
39. Видатний літературознавець [О. І. Білецький] // Веч. Харків. – 1971. – 3 серп., з портр.
40. «Золоті мости дружби» : [про перекладачку, випускницю ХДУ Майю Львович] // Веч. Харків. – 1971. – 23 листоп.
41. На калиновім мості : Петрові Панчу – 80 років // Соціаліст. Харківщина. – 1971. – 4 лип.
42. Такий, як є, – увесь перед тобою... : [І. Л. Муратову – 60 років] // Веч. Харків. – 1972. – 7 лип.
43. «Скрізь тепер я маю землю нечужу...» : [рецензія] // Веч. Харків. – 1973. – 10 берез. – Рец. на кн.: 3 минулого – в майбутнє : ст., спогади, начерки, інтерв'ю / Павло Тичина ; упоряд. С. Тельнюк. – К. : Дніпро, 1973. – 344 с.
44. Художній літопис Буймира : На здобуття Державної премії УРСР ім. Т. Г. Шевченка : [Три твори К. О. Гордієнка] // Веч. Харків. – 1973. – 26 лют.
45. «Ви повинні уявити собі чітко...» : До 90-річчя від дня народження О. І. Білецького // Прапор. – 1974. – № 11. – С. 106–107.
46. Дорідне слово прозаїка : [рецензія] // Прапор. – 1974. – № 1. – С. 94–97. – Рец. на кн.: Вибрані твори : у 2 т. / Юрій Шовкопляс. – К. : Дніпро, 1973. – Т. 1–2.
47. Рідний, улюблений наш! : До 175-річчя з дня народження О. С. Пушкіна // Веч. Харків. – 1974. – 5 черв.
48. Хочу дихати вогнем, хочу жити своєю весною... : [творчість укр. письменників – революційних демократів] // Харків. ун-т. – 1975. – 15 квіт.
49. На шляху до романної форми : [рецензія] // Прапор. – 1976. – № 11. – С. 98–99. – Рец. на кн.: Коли погасла блискавиця : роман / Леонід Бразов. – К. : Рад. письменник, 1976. – 264 с.
50. З республіки безсмертних : [рецензія] // Веч. Харків. – 1978. – 23 серп. – Рец. на кн.: Добропроходець : [Повість про Миколу Трублаїні] : повість / Ярослав Гримайло. – К. : Рад. письменник, 1978. – 198 с.

Література про неї

1. Ювілей філолога : [до 60-річчя М. І. Кенігсберг] // Літ. Україна. – 1971. – 30 берез.
2. Реньова І. Викладач і товариш [М. І. Кенігсберг] // Веч. Харків. – 1971. – 13 лют.
3. Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна за 200 років / [В. С. Бакіров, В. М. Духопельников, Б. П. Зайцев та ін.]. – Х. : Фоліо, 2004. – 750 с. : іл.

С. 440: про М. І. Кенігсберг.

4. Шевченкознавство у працях викладачів та вихованців Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна (40-ві роки XIX – початок XXI ст.) : бібліогр. покажч. / уклад. О. П. Чугуй, Т. О. Чугуй, О. С. Журавльова, Ю. Ю. Полякова, Н. В. Аксьонова ; наук. ред. О. П. Чугуй ; бібліогр. ред. С. Б. Глибицька. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2017. – 128 с.

Про дослідження М. І. Кенігсберг – див. іменний покажчик.

5. Матвеева Т. С. Філологічні студії в Харківському університеті : культурно-історичний, естетичний, соціокомунікативний аспекти / Т. С. Матвеева // Харківський університет і українська культура (до 210-річчя від часу заснування ХНУ імені В. Н. Каразіна) : монографія / за ред. Ю. М. Безхутрого ; ХНУ імені В. Н. Каразіна. – Х., 2015. – С. 91–165.

С. 151: про дослідження М. І. Кенігсберг.

Кирюхіна (Бабакова) Ірина Олександрівна

(2.08.1926–30.09.1993)

Народилася в м. Ахтирка Сумської області в родині службовців. Із 1934 р. по 1941 р. навчалася в Сумській середній школі. Під час німецько-радянської війни (1941–1945) разом із батьками перебувала в діючій армії, в 1943–1946 рр. працювала кресляркою технічного відділу військової частини. 1946 р. вступила на філологічний факультет Харківського державного університету, який закінчила в 1951 р. з відзнакою.

У 1951–1954 рр. навчалася в аспірантурі кафедри російської мови ХДУ. 1955 р. захистила дисертацію «Явление вводности в русском литературном языке».

Працювала викладачем (1955–1956) кафедри російської мови ХДУ. У зв'язку з переведенням чоловіка до Львова, в 1956–1957 рр. стала викладачем-погодинником у Львівському університеті та педагогічному інституті. 1957 р., повернувшись до Харкова, продовжила роботу на кафедрі російської мови ХДУ на посадах старшого викладача (1957), в. о. доцента (1959), доцента (1966).

Із 1967 р. обіймала посаду доцента на філологічному факультеті Харківського державного педагогічного інституту ім. Г. С. Сковороди. Багато років була деканом філологічного факультету педінституту, згодом – завідувала кафедрою російської мови вишу. Останні роки життя очолювала кафедру з навчання студентів-іноземців російській мові в Харківській зооветеринарній академії

В університеті читала курси фонетики, лексики, синтаксису російської мови, спецкурс із проблем синтаксису.

Виступала з науковими та науково-методичними доповідями перед учителями Харкова та області.

За завданням Інституту російської мови АН СРСР виконувала роботи з укладання словника радянської поезії.

Нагороджена медаллю «За победу над Германией в Великой Отечественной войне. 1941–1945 гг.».

Наукові інтереси: синтаксис російської мови.

Праці

1. Явление вводности в русском литературном языке : автореф. дис. ... канд. филол. наук. – Х., 1955. – 16 с.
2. Сложные предложения усложненного типа : лекция для студентов-заочников. – Х., 1963.*
3. К понятию о вставных предложениях // Вісн. Харків. ун-ту. – 1965. – № 12 : Сер. филол. – Вип. 2. – С. 50–54.
4. Члены предложения и соотносительные с ними вводные слова и словосочетания // Вопросы литературоведения и языковедения : науч. конф. преп. филол. ф-та : тез. и автореф. докл., сент. 1965 г. / ХГУ. – Х., 1965. – Вып. 2. – С. 83–85.
5. Современный русский литературный язык. Синтаксис сложного предложения : контр. работы и метод. указ. – Х., 1965.*
6. З історії вивчення безсполучникового складного речення / М. М. Баженов, І. О. Кирюхіна // Вісн. Харків. ун-ту. – 1966. – № 12 : Сер. филол. – Вип. 3. – С. 41–45.
7. Современный русский литературный язык. Синтаксис простого предложения : контр. работы и метод. указ. – Х., 1966.*
8. Про деякі нерозв'язані питання в сучасному мовознавстві : (До проблеми звертання) // Питання літературознавства та мовознавства : тези доп. та повідомл. респ. наук. конф. / ХГУ. – Х., 1967. – С. 189–190.
9. Дидактический материал по русскому языку для VII класса школ с украинским языком обучения. – К. : Радян. шк., 1978. – 127 с.
10. Дидактический материал по русскому языку для VIII класса школ с украинским языком обучения / И. А. Кирюхина, Т. В. Дмитриева. – К. : Радян. шк., 1982. – 159 с.
11. Упражнения и задания по русскому языку для 7–8 классов школ с украинским языком обучения : пособие для учителя / И. А. Кирюхина, С. В. Крамских, В. Ф. Желтобрюх. – К. : Радян. шк., 1988. – 189, [2] с.

Література про неї

1. Традиции русского языкознания на Украине / [И. К. Белодед, Ф. П. Филин, Г. П. Ижакевич и др.]. – К. : Наук. думка, 1977. – 284 с.
С. 34: про дослідження І. О. Бабакової (Кирюхіної).

Кисіль Віктор Васильович

(10.08.1972 р. народж.)

Народився в с. Губарівка Богодухівського району Харківської області. Закінчив Губарівську неповну середню школу (1987), Гутянську середню школу Богодухівського району Харківської області, де здобув повну середню освіту (1989). Після її закінчення рік працював слюсарем III розряду з ремонту й обслуговування перевантажувальних машин на Гутянському елеваторі (с. Губарівка Богодухівського району Харківської області).

1990–1995 рр. навчався на відділенні української мови та літератури філологічного факультету Харківського державного університету (тепер – Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна). Під час навчання в університеті працював інспектором служби безпеки ХДУ, з якої звільнився в липні 1996 р.

1995–1997 рр. працював учителем української мови та літератури в СШ № 78 м. Харкова. Одночасно з роботою в школі прикріпився здобувачем до кафедри історії української літератури ХДУ для написання дисертації.

Із 1997 р. по 2007 р. – асистент, старший викладач кафедри українознавства Харківського національного університету радіоелектроніки, заступник декана факультету прикладної математики та менеджменту з організаційно-виховної роботи ХНУРЕ.

2003 р. захистив кандидатську дисертацію «Пародійна творчість К. С. Буревія: еволюція образу автора в пародіях Едварда Стріхи, політичний та естетичний дискурс, поетика комічного» (науковий керівник – проф. І. Л. Михайлин).

Із 2007 р. (наукове звання – з 2011 р.) – доцент кафедри історії української літератури ХНУ імені В. Н. Каразіна. Із січня 2011 р. – доцент кафедри українознавства ХНУРЕ (за сумісництвом). 2014–2015 рр. – паралельно – офіцер відділення по роботі з персоналом відділу персоналу в/ч 9951, капітан.

Викладає курси: «Історія української літератури», «Усна народна творчість», «Українська література для дітей та юнацтва». Предметом наукових зацікавлень є питання національного відродження та жанрово-стильові особливості фольклору.

Член історико-філологічного товариства (з 2000 р.).

Депутат Пісочинської селищної ради п'ятого скликання, голова депутатської фракції «Демократичні ініціативи» (2006). Член Харківського прикордонного загону Державної прикордонної служби України (2014). На теперішній час депутат Харківської обласної ради 7-го скликання, член

Пісочинського громадського об'єднання «Альтернатива» (з 2009 р.). Голова Харківської районної організації ПП «Об'єднання “Самопоміч”» (із 2015 по 2019 рр.). Кандидат у народні депутати Верховної Ради України від партії «Голос» (2019).

Наукові інтереси: український фольклор, українське відродження 1920–1930-х рр., сучасна українська література.

Праці

1. На перехресті часу : до питання про взаємодію Костя Буревія та Валеріяна Поліщука // Укр. засів. – 1998. – № 4–6. – С. 54–61.
2. Друге народження Едварда Стріхи : Юрій Шевельов як дослідник творчості Костя Буревія // Вісн. Харків. ун-ту. – 1999. – № 426 : Творчий доробок Ю. Шевельова і сучасні гуманітарні науки. – С. 74–77.
3. Євангеліє від Едварда Стріхи : трансформація біблійних сюжетів у пародіях Костя Буревія // Вісн. Харків. ун-ту. – 2000. – № 473 : Праці молодих учених філологічного факультету. – С. 338–342.
4. Пародії Едварда Стріхи – дискурс українського авангарду // Вісн. Харків. ун-ту. – 2001. – № 520 : Сер. : Філологія. – Вип. 33. – С. 422–426.
5. Автоекзекуція як літературний жанр // Вісн. Харків. нац. ун-ту імені В. Н. Каразіна. – 2002. – № 557 : Сер. : Філологія. – Вип. 35. – С. 321–326.
6. Пародійна творчість К. С. Буревія : еволюція образу автора в пародіях Едварда Стріхи, політичний та естетичний дискурс, поетика комічного : дис. ... канд. філол. Наук : 10.01.01. – Захищена 18.06.03. – Х., 2003. – 190 с.
7. До питання про псевдоніми К. С. Буревія // Вісн. Харків. нац. ун-ту імені В. Н. Каразіна. – 2005. – № 647 : Сер. : Філологія. – Вип. 43. – С. 75–78.
8. Два листи одного поета // Молода нація. – 2006. – № 1 : Василь Стус. Двадцять років після смерті : сучасне сприйняття і переосмислення. – С. 241–250.
9. Криза національної ідентичності : лист В. Стуса до А. Малишка // Вісн. Харків. нац. ун-ту імені В. Н. Каразіна. – 2006. – № 745 : Сер. : Філологія. – Вип. 49. – С. 160–163.
10. «Літературний ярмарок» як об'єкт пародіювання (на матеріалі пародій Едварда Стріхи) // Вісн. Харків. нац. ун-ту імені В. Н. Каразіна. – 2007. – № 766. Сер. : Філологія. – Вип. 51. – С. 175–179.
11. Методичні вказівки з фольклорної практики для студентів філологічного факультету / уклад. В. В. Кисіль. – Х. : Вид-во ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2008. – 39 с. – (Методична література).
12. Мотив смерті у новелі «Не плачте за мною ніколи...» М. Матіос // Вісн. Харків. нац. ун-ту імені В. Н. Каразіна. – 2008. – № 836 : Сер. : Філологія. – Вип. 54. – С. 94–96.
13. Покаянний лист як літературний жанр української літератури 1920-их – поч. 1930-их рр. // Актуальні проблеми слов'янської філології : міжвуз. зб. наук. ст. – Ніжин, 2008. – Вип. 17 : Лінгвістика і літературознавство. – С. 197–205.

14. Слобожанщина як колыска модерної української літератури // Літературознавчі студії : зб. наук. пр. Київ. нац. ун-ту ім. Т. Шевченка. – 2008. – Вип. 21, ч. 1. – С. 284–289. – (Бібліотека Інституту філології).
15. Типологія смерті в оповіданні Марії Матіос «Не плачте за мною ніколи» // Зб. Харків. іст.-філол. т-ва. Нова сер. – 2009. – Т. 13. – С. 97–116.
16. Юрій Шерех як «наївний національний романтик» : еволюція світогляду // Вісн. Харків. нац. ун-ту імені В. Н. Каразіна. – 2009. – № 843 : Сер. : Філологія. – Вип. 55. – С. 156–158.
17. Відображення структури купальської обрядовості в статті О. Потебні «Про купальські вогні та споріднені з ними уявлення» // Вісн. Харків. нац. ун-ту імені В. Н. Каразіна. – 2010. – № 910 : Сер. : Філологія. – Вип. 60, ч. 2. – С. 143–147.
18. Український новорічний обрядовий театр : навч.-метод. матеріали для студ. філол. ф-ту (спеціальність – українська мова та література) / В. В. Кисіль, О. П. Чугуй. – Х. : Вид-во ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2010. – 19 с. – (Методична література).
19. Стаття К. Буревія «Ваші пальці...» : від «літературних кентаврів» до «готтентотської моралі» // Вісн. Харків. нац. ун-ту імені В. Н. Каразіна. Сер. : Філологія. – Х., 2011. – № 989, вип. 63. – С. 109–114.
20. Трансформація баладного сюжету в «Лісовій пісні» Лесі Українки як вияв подвійної трагедійності // Вісн. Харків. нац. ун-ту імені В. Н. Каразіна. – 2012. – № 994 : Сер. : Філологія. – Вип. 64. – С. 173–178.
21. Костянтин Буревій : у пошуках національної ідентичності // Вісн. Харків. нац. ун-ту імені В. Н. Каразіна. – 2013. – № 1078 : Сер. : Філологія. – Вип. 68. – С. 183–189.
22. Покаянний лист як літературний жанр української літератури 1920-х – поч. 1930-х рр. – Бердянськ. – У друці.
23. Слобожанщина як колыска модерної української літератури. – Київ. – У друці.

Література про нього

1. Матвєєва Т. С. Філологічні студії в Харківському університеті : культурно-історичний, естетичний, соціокомунікативний аспекти / Т. С. Матвєєва // Харківський університет і українська культура (до 210-річчя від часу заснування ХНУ імені В. Н. Каразіна) : монографія / за ред. Ю. М. Безхутрого ; ХНУ імені В. Н. Каразіна. – Х., 2015. – С. 91–165.
С. 114: про дослідження В. В. Киселя.
2. Кисіль Віктор Васильович // Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна. Філологічний факультет. Кафедра історії української літератури. – Режим доступу : http://www-philology.univer.kharkov.ua/katedras/prof_sites/kysil/kysil.html.

Кислий Анатолій Архипович

(4.11.1938–1983)

Народився в с. Москалівка Вовчанського району Харківської області в родині колгоспника. Навчався в Москалівській початковій школі, потім у середній школі с. Червоноармійське Друге Вовчанського району, яку закінчив у 1956 р. Рік працював у колгоспі.

1957 р. вступив на філологічний факультет Харківського державного університету, який закінчив у 1962 р. Протягом 1962–1965 рр. працював учителем української мови та літератури середньої школи № 8 м. Лозова Харківської області. 1965–1968 рр. – заступник директора з навчальної частини й учитель української мови та літератури середньої школи № 11 м. Лозова.

1968–1971 рр. – аспірант, 1971–1974 рр. – викладач кафедри історії української літератури ХДУ.

Наукові інтереси: українська література ХХ ст.

Праці

1. Поет робітничих комун : 75 років з дня народження Василя Блакитного // Веч. Харків. – 1969. – 11 січ.
2. Піонер ленінської теми : [про В. Сосюру] // Соціаліст. Харківщина. – 1970. – 16 квіт.
3. На екрані – сини Чернігівщини : [замість рецензії на фільм Т. Левчука і О. Левади «Родина Коцюбинських»] // Харків. ун-т. – 1971. – 26 січ.
4. Невмируще слово поета [В. Сосюри] // Веч. Харків. – 1971. – 2 берез.
5. Життя за Батьківщину : [про укр. письменника О. Десняка] // Веч. Харків. – 1972. – 26 трав.
6. І вічний бій... : [рецензія] // Соціаліст. Харківщина. – 1972. – 19 берез. – Рец. на кн.: Розповідь про неспокій. Ч. 1. Дещо з книги про двадцяті й тридцяті роки в українському літературному побуті / Юрій Смолич. – К. : Рад. письменник, 1968. – 286 с. ; Розповідь про неспокій триває. Ч. 2. Дещо з двадцятих, тридцятих років і дотепер в українському літературному побуті : спогади / Юрій Смолич. – К. : Рад. письменник, 1969. – 284 с.
7. В сім'ї вольній, новій : [рецензія] // Укр. мова і літ. в шк. – 1972. – № 12. – С. 90. – Рец. на кн.: В сім'ї вольній, новій : оповідання та поезії укр. рад. письменників / упоряд. текстів Д. Г. Гринько. – К. : Дніпро, 1972. – 327 с.
8. Пісня тривожної юності : [про поему В. Сосюри «Червона зима»] // Прапор. – 1972. – № 3. – С. 59–60.
9. Скарби народної поезії : [фольклорні експедиції студентів філфаку ХДУ до сіл Лозівського району] // Веч. Харків. – 1972. – 25 квіт.

10. Сурмач правди : До 60-річчя з дня народження М. Стельмаха // Веч. Харків. – 1972. – 24 трав.
11. Твори В. Сосюри 20-х років і поема О. Блока «Дванадцять» // Вісн. Харків. ун-ту. – 1972. – № 71 : Філологія. – Вип. 7. – С. 3–10.
12. Від революції весь... : До 75-річчя з дня народження В. Сосюри // Веч. Харків. – 1973. – 6 січ.
13. Жанрові форми віршованого послання в поезії В. М. Сосюри 20-х років // Вісн. Харків. ун-ту. – 1973. – № 88 : Філологія. – Вип. 8. – С. 3–10.
14. Живе джерело : До 70-річчя Ю. Шовкопляса // Прапор. – 1973. – № 2. – С. 71.
15. Фольклорна експедиція студентів Харківського університету [с. Мартове Чугуїв. р-н Харків. обл.] / О. П. Чугуй, А. А. Кислий // Нар. творч. та етногр. – 1973. – № 5. – С. 107–109.
16. Літературний аналіз художнього твору // Укр. мова і літ. в шк. – 1974. – № 8. – С. 21–28.

Література про нього

1. Матвєєва Т. С. Філологічні студії в Харківському університеті : культурно-історичний, естетичний, соціокомунікативний аспекти / Т. С. Матвєєва // Харківський університет і українська культура (до 210-річчя від часу заснування ХНУ імені В. Н. Каразіна) : монографія / за ред. Ю. М. Безхутрого ; ХНУ імені В. Н. Каразіна. – Х., 2015. – С. 91–165.
С. 152: про дослідження А. А. Кислого.

Клименко Наталя Львівна

(25.11.1944–21.02.1989)

Народилася в м. Томськ (РРФСР) в родині військовослужбовців. 1945 р. переїхала з сім'єю до Харкова за місцем служби батьків. Навчалася в середніх школах № 33, № 19 (після постанови про спільне навчання учнів обох статей), яку в 1961 р. закінчила із золотою медаллю.

1961 р. вступила на відділення математичної та прикладної лінгвістики філологічного факультету Харківського державного університету, яке в 1966 р. закінчила з відзнакою. У 1966–1969 рр. працювала перекладачем-референтом у ВНДГідропривід.

Протягом 1969–1989 рр. працювала на кафедрі загального та прикладного мовознавства ХДУ на посадах лаборанта (1969), викладача-погодинника (1972), викладача (1975), старшого викладача (1984), доцента (1986; звання – з 1988 р.).

1973 р. вступила до заочної аспірантури кафедри за спеціальністю «структурна, прикладна та математична лінгвістика». 1983 р. захистила кандидатську дисертацію «Лексико-фразеологические средства выражения неопределенно большого количества в современных русском и английском языках».

Викладала курси англійської мови, загальної теорії перекладу, практики перекладу, перекладу науково-технічної літератури. Керувала лінгвістичною та перекладацькою практикою студентів.

Наукові інтереси: порівняння засобів вираження кількості в англійській, новогрецькій, російській та українській мовах.

Праці

1. Сложные глаголы в новогреческом и украинском языках // Структурная и математическая лингвистика : ежегодник по структ., прикл. и мат. лингвистике. – 1974. – Вып. 2. – С. 54–62.
2. О выражении категории количества в языке / В. Г. Акуленко, Н. Л. Клименко // Структурная и математическая лингвистика : ежегодник по структ., прикл. и мат. лингвистике. – 1975. – Вып. 3. – С. 11–17.
3. Деякі способи вираження значення невизначено великої кількості в сучасній російській мові // Вісн. Харків. ун-ту. – 1976. – № 140. – С. 48–53.
4. Побудова мікросистеми невизначено великої кількості в англійській мові у порівнянні з російською // Вісн. Харків. ун-ту. – 1977. – № 154. – С. 39–43.
5. Английская и русская микросистемы неопределенно большого количества в сопоставительном и переводческом аспектах // Вісн. Харків. ун-ту. – 1978. – № 165 : Філологія. – Вип. 11. – С. 67–72.

6. Методические указания по английскому языку для студентов II–IV курсов (спец. «Структурная и прикладная лингвистика») / сост. Н. Л. Клименко ; ХГУ.– Х. : Ротапринт ХГУ, 1982. – 21 с.
7. Лексико-фразеологические средства выражения неопределенно большого количества в современных русском и английском языках : автореф. дис. ... канд. филол. наук. – Х., 1982. – 18 с.
8. Некоторые направления в изучении языковых средств выражения количества // Вісн. Харків. ун-ту. – 1982. – № 237. – С. 65–72.
9. Методические указания по домашнему чтению для студентов 2 курса специальности № 2036 : (На материале романа Айрис Мердок «Замок на песке») / сост. Н. Л. Клименко, Т. Г. Луценко ; ХГУ. – Х. : Ротапринт ХГУ, 1985. – 20 с.
10. Мова і стиль газети : методичні рекомендації щодо поліпшення мовної культури періодичної преси Харківщини / Л. В. Венєвцева, В. С. Калашник, О. К. Клименко, В. А. Маринчак, Є. П. Мартем'янова, Л. О. Полякова, А. А. Сагаровський, А. О. Свашенко. – Х., 1985. – 57 с.
11. Метафорические средства выражения неопределенно большого и неопределенно малого количества в современном русском и английском языках. – М., 1986. – 17 с. – Деп. В ИНИОН 18.08.86, № 26440.
12. Методические указания и задания по грамматике английского языка для студентов 2 курса отделений структурной и прикладной лингвистики филологического факультета : Неличные формы глагола / сост. Н. Л. Клименко ; ХГУ. – Х., 1986. – 23 с.
13. Русские и английские существительные совокупности в переносном значении неопределенно большого количества // Вісн. Харків. ун-ту. – 1986. – № 284. – С. 107–113.
14. Методические указания и домашние задания к курсу практики английского языка (на материале романа Сомерсета Моэма «Театр») для студентов 3 курса дневной формы обучения / сост. Н. Л. Клименко, Т. Г. Луценко ; ХГУ.– Х., 1987. – 34 с.
15. Методические указания и задания по работе над грамматическими ошибками по курсу научно-технического перевода с английского языка на русский (синтаксис) для студентов 4–5 курсов дневной формы обучения филологического факультета / сост. Н. Л. Клименко, Т. Г. Луценко ; ХГУ. – Х., 1987. – 43 с.
16. Методические указания и упражнения по работе над грамматическими ошибками при переводе научно-технической литературы с английского языка на русский для студентов 1–5 курсов дневной формы обучения / сост. Г. В. Коптелова, Н. Л. Клименко, Т. Г. Луценко ; ХГУ. – Х., 1987. – 46 с.
17. Возможности переносного употребления числительных и счетных существительных (на материале русского и английского языков) // Вісн. Харків. ун-ту. – 1988. – № 327. – С. 38–41.

Клименко Олександра Кузьмівна (9.09.1924–12.12.2011)

Народилася в с. Варварівка Вовчанського району Харківської області. Із 1932 р. по 1939 р. навчалася в початковій школі с. Варварівка, згодом у П-Жовтневій середній школі, яку закінчила в 1942 р.

У 1942–1943 рр. (під час німецько-радянської війни 1941–1945 рр.) перебувала на окупованій території, працювала в колгоспі на польових роботах.

1943 р. була мобілізована до лав Радянської Армії, служила телефоністкою в роті зв'язку стрілецького полку. Брала участь у звільненні Румунії, Болгарії, Угорщини, Югославії, Австрії.

1945 р., демобілізувавшись, вступила на відділення української мови та літератури філологічного факультету Харківського державного університету, який закінчила в 1950 р.

1950–1953 рр. – аспірант кафедри української мови. Із 1954 р. працювала на цій кафедрі на посадах старшого лаборанта (1954), викладача (1959), старшого викладача (1962), доцента (1995; звання отримала того ж року).

Збирала та попередньо опрацьовувала матеріали до Лексичного атласу української мови за завданням Інституту мовознавства АН УРСР.

Читала курси: мова художнього твору, сучасна українська мова (синтаксис), діалектологія, спецкурс із лінгвопоетики, вела науковий семінар «Структурні типи речень в українській мові».

Нагороди: дві медалі «За отвагу», медалі «За взяття Будапешта», «За победу на Германий в Великой Отечественной войне 1941–1945 гг.», «Двадцать лет победы в Великой Отечественной войне 1941–1945 гг.», «50 лет Вооруженных сил СССР», «Тридцать лет победы в Великой Отечественной войне 1941–1945 гг.», «60 лет Вооруженных сил СССР».

Наукові інтереси: діалектологія, мова художніх творів, мова поезії Т. Г. Шевченка.

Праці

1. До питання про діалектну базу української літературної мови / Г. Т. Солонська, О. К. Клименко // Питання історичного розвитку української мови : тез. доп. міжвуз. наук. конф., 15–20 груд. 1959 р. – Х., 1959. – С. 87–91.
2. Символичне і стильове значення синонімічних повторів та близькозначних слів і виразів у поезії Т. Г. Шевченка // 36. праць Дванадцяті наук. Шевченківської конф. – К., 1964. – С. 178–189.
3. Рівнозначні синоніми та їх стильова функція в поезії Т. Г. Шевченка // Питання літературознавства і мовознавства : наук. конф. викладачів філол. ф-ту [Харків. ун-ту] : тези і автореф. доп. – Х., 1965. – Вип. 1. – С. 42–46.

4. Мовні засоби драматизації монологу в поезії Т. Шевченка // 36. праць XVI наук. Шевченківської конф. – К., 1969. – С. 91–103.
5. Про одну стильову тенденцію Шевченка-редактора : (З творчої лабораторії) // Вісн. Харків. ун-ту. – 1970. – № 50 : Сер. філол. – Вип. 5. – С. 40–46.
6. З творчої лабораторії Т. Шевченка // Вісн. Харків. ун-ту. – 1973. – № 88 : Філологія. – Вип. 8. – С. 42–49.
7. З творчої лабораторії Т. Шевченка : (Логістична конкретизація як етап творчого процесу) // Вісн. Харків. ун-ту. – 1977. – № 154 : Питання жанру, поезики, стилю. – С. 43–49.
8. Номінативне речення в кіноповістях О. Довженка // О. П. Довженко – видатний радянський кінорежисер і письменник : (До 90-річчя з дня народження) : тези доп. наук.-практ. конф., Глухів, 1984. – Глухів, 1984. – С. 42–43.
9. Мова і стиль газети : методичні рекомендації щодо поліпшення мовної культури періодичної преси Харківщини / Л. В. Веневцева, В. С. Калашник, О. К. Клименко та ін. – Х., 1985. – 57 с.
10. З творчої лабораторії Т. Шевченка : (Ритміко-інтонаційні зміни) // Вісн. Харків. ун-ту. – 1986. – № 284 : Т. Г. Шевченко. Питання мовознавства і літературознавства. – С. 35–41.
11. Контрольні завдання з сучасної української літературної мови та методичні вказівки для студентів-заочників IV–V курсів філологічного факультету : Синтаксис словосполучення та простого неускладненого речення / уклад. О. К. Клименко, А. О. Свашенко. – Х. : ХДУ, 1988. – 77, [1] с.
12. Особливості використання невластиве прямої мови у романі О. Гончара «Тронка» // Літературний процес і творча індивідуальність письменника : (На матеріалі творчості Олесея Гончара) : тези доп. обл. конф. – Дніпропетровськ, 1988. – С. 180–182.
13. Ритмосинтаксис повісті О. Кобилянської «Земля», спроба його передачі російською мовою // Творчість Ольги Кобилянської у контексті української та світової літератури : (До 125-річчя з дня народження письменниці) : тези доп. і повідомл. Респ. наук. конф. (24–26 листоп. 1988 р.). – Чернівці, 1988. – Ч. 2 : Мовознавство. – С. 90–91.
14. Із творчого процесу Шевченка : (Віршові засоби експресії) // Вісн. Харків. ун-ту. – 1989. – № 329 : Деякі проблеми сучасного шевченкознавства. – С. 17–22.
15. Не кидатися в крайнощі // Харків. ун-т. – 1989. – 3 жовт. – (Обговорюємо проект Закону про мови УРСР).
16. У пошуках єдиного слова : [епітет у худож. мовленні Т. Г. Шевченка] // Культура слова. – К., 1989. – Вип. 37. – С. 85–88.
17. Речевые средства контакта в баснях Л. Глибова (к проблеме жанра и стиля) // Структурно-семантический и стилистический анализ художественного текста : сб. науч. тр. / Харьков. гос. пед. ин-т им. Г. С. Сковороды. – Х., 1989. – С. 28–29.

18. У пошуках єдиного слова : [Про творчий процес у Т. Г. Шевченка : на матеріалах досліджень його чернеток] // Культ. слова. – 1989. – Вип. 37. – С. 85–88.
19. Шевченко і українська літературна мова // Соціаліст. Харківщина. – 1990. – 15 черв.
20. Хто такі русини? // Слобід. край. – 1991. – 7 груд.
21. Мовні засоби стилізації у творах Т. Г. Шевченка на біблійну тематику в перекладі на російську мову // Стилистика русского языка : теорет. и сопоставит. аспекты : материалы VI науч. конф. по проблемам семант. исслед. – К. ; Х., 1993. – Ч. 2. – С. 31–32.
22. Ритмосинтаксис поеми Лесі Українки «Давня казка» і його відтворення російською мовою М. Светловим // Тенденції розвитку української літератури та літературної критики нових часів : тези доп. та повідомл. міжвуз. наук.-теорет. конф. 115–16 трав. 1996 р. – Х., 1996. – С. 107–108.
23. Мовні засоби драматизації монологу в поезії Тараса Шевченка // Слово про Шевченка : збірник / [редкол. : Л. Г. Авксентьев, Ю. М. Безхутрий, В. С. Калашник та ін.]. – Х., 1998. – С. 77–91.
24. До питання про творчий процес і переклад // Вісн. Харків. ун-ту. – 2000. – № 491 : Традиції Харківської філологічної школи. До 100-річчя від дня народження М. Ф. Наконечного. – С. 688–694. – (Сер. : Філологія).
25. Страшна статистика : [Як для неї, випускниці 9-го класу, почалася війна] // Харків. ун-т. – 2005. – 3 трав. з фото.

Література про неї

1. Єфрейтор запасу [О. К. Клименко] // Харків. ун-т. – 1978. – 21 лют.
2. Оленко С. «Поетичний стиль Т. Г. Шевченка» : [про спецкурс, що веде О. К. Клименко] / С. Оленко // Харків. ун-т. – 1984. – 9 берез.
3. Довгошей А. Дівчата на війні : [про О. К. Клименко] / А. Довгошей // Харків. ун-т. – 1998. – 5 трав.
4. Олександра Кузьмівна Клименко (до 80-річчя) // Вісн. Харків. ун-ту. – 2004. – № 632 : Сер. : Філологія. – Вип. 42. – С. 445.
5. Харківський національний університет ім. В. Н. Каразіна за 200 років / В. С. Бакіров, В. М. Духопельников, Б. П. Зайцев [та ін.]. – Х. : Фоліо, 2004. – 750 с. : іл.

С. 696: про О. К. Клименко.

6. Калашник В. Клименко Олександра Кузьмівна / Володимир Калашник // Шевченківська енциклопедія : в 6 т. – К., 2013. – Т. 3. – С. 399.
7. Шевченкознавство у працях викладачів та вихованців Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна (40-ві роки ХІХ – початок ХХІ ст.) : бібліогр. покажч. / уклад. О. П. Чугуй, Т. О. Чугуй, О. С. Журавльова, Ю. Ю. Полякова, Н. В. Аксьонова ; наук. ред. О. П. Чугуй ; бібліогр. ред. С. Б. Глибицька. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2017. – 128 с.

Про дослідження О. К. Клименко – див. іменний покажчик.

Клоков Михайло Васильович
(псевдонім Михайло Доленго)
(31.07.(12.08.)1896–5.10.1981)

Народився в сім'ї народного вчителя в м. Лебедин Харківської губернії (зараз – Сумської області). 1914 р. закінчив гімназію в Куп'янську і вступив на математичне відділення фізико-математичного факультету Харківського університету. 1915 р. перейшов на природниче відділення того ж факультету. Навчався в аспірантурі науково-дослідної кафедри ботаніки ХІНО (1922–1926) та кафедри літератури (1926–1930).

1930–1941 рр. завідував відділом систематики квіткових рослин Науково-дослідного інституту ботаніки Харківського університету й одночасно був професором (з 1935 р.) кафедри систематики рослин біологічного факультету Харківського університету. 1936 р. йому було присвоєно науковий ступінь кандидата біологічних наук без захисту дисертації.

У 1941–1944 рр. (під час німецько-радянської війни 1941–1945 рр.) перебував в евакуації в Ташкенті (Узбекистан), потім у Кзил-Орді (Казахстан), завідував кафедрою ботаніки Об'єднаного українського (Київсько-Харківського) університету.

Повернувшись в Україну, переїхав до Києва, де із 1944 р. працював старшим науковим співробітником в Інституті ботаніки АН УРСР. 1947 р. захистив дисертацію на ступінь доктора біологічних наук, отримав звання професора.

1969 р. за участь у створенні 12-томної праці «Флора УРСР» удостоєний Державної премії СРСР.

Автор понад 140 наукових праць із теоретичних питань систематики та філогенії вищих рослин.

Літературну діяльність почав у 1915 р. Належав до літературних організацій «Цех каменярів» (1919–1920), «Арена» (1922), ВУСПП (1927–1934).

Із 1922 р. публікував у періодичних виданнях статті з проблем сучасної української літератури (це понад 100 літературознавчих розвідок, оглядів, рецензій). Видав 15 збірок поетичних творів.

Помер у Києві.

Наукові інтереси: українська література ХХ ст.

Основні філологічні праці

1. Іван Микитенко // Критика. – 1921. – № 5. – С. 49–63.
2. Об'єктивна лірика. – Х : ДВУ, 1922. – 20 с.
3. До питання про дві системи мови : [Мова організована і неорганізована] // Черв. шлях. – 1923. – № 8. – С. 206–226.

4. Жовтнева лірика : Нотатки до історії української дореволюційної лірики // Черв. шлях. – 1924. – № 10. – С. 167–173.
5. Імпресіоністичний ліризм в сучасній українській поезії // Черв. шлях. – 1924. – № 1–2. – С. 167–173.
6. Трагедія непотрібної трагічності // Черв. шлях. – 1924. – № 4–5. – С. 108–142.
7. Критичні етюди. – Х. : ДВУ, 1925. – 73 с.
8. [Рецензія] // Черв. шлях. – 1925. – № 9. – С. 222–224. – Рец. на кн.: Шляхи розвитку сучасної літератури : диспут 24 травня 1925 р. – К. : Культкомісія ВУАН, 1925. – 81 с.
9. [Рецензія] // Черв. шлях. – 1926. – № 9. – С. 274–275. – Рец. на кн.: На безкровному фронті : Уваги до укрлітдискусії / В. Гадзінський. – М. ; Х. : ЛіМ, 1926. – 72 с.
10. Нотатки про сучасну поезію // Культ. і побут. – 1926. – 22 серп. (№ 34). – С. 2–5. – (Дод. до газ. «Вісті ВУЦВК»).
11. Поет і побут : (Деякі міркування про походження поетичних стилів) // Черв. шлях. – 1926. – № 10. – С. 186–193.
12. Соціальні мотиви в українській поезії останніх двох років // Культ. і побут. – 1926. – 19 верес. (№ 38).
13. До питання про художню політику ВУСППа // Гарт. – 1927. – № 1. – С. 104–110.
14. К десятиліттю української советської літератури // Красное слово. – 1927. – № 6. – С. 69–85.
15. Критичні етюди. – Х. : ДВУ, 1927. – 72 с.
16. Післяжовтнева українська література // Черв. шлях. – 1927. – № 11. – С. 154–172.
17. Поезія Вас. Еллана // Черв. шлях. – 1927. – № 1. – С. 244–252.
18. Валеріан Поліщук-лірик // Гарт. – 1927. – № 2–3. – С. 85–95.
19. До підсумків української прози за 1928 рік : (Оглядні нотатки) // Літ. і побут. – 1928. – № 12. – С. 9–12.
20. Змістовна ритміка в ліричному творі // Гарт. – 1928. – № 1. – С. 73–84.
21. На межі // Критика. – 1928. – № 2. – С. 43–56.
22. Нотатки про О. Копиленка // Черв. шлях. – 1928. – № 11. – С. 122–129.
23. Нотатки про нашу лірику... : [Огляд за 1928 р.] // Критика. – 1928. – № 9. – С. 22–35.
24. До проблеми форми і змісту в літературному творі // Критика. – 1929. – № 11. – С. 49–64.
25. З під влади традицій // Критика. – 1929. – № 5. – С. 25–45.
26. Монументальна лірика // Критика. – 1929. – № 7–8. – С. 69–85.
27. Огляд поезії по журналах // Критика. – 1929. – № 10. – С. 75–92.
28. Поезії по наших журналах // Критика. – 1929. – № 1. – С. 48–142.
29. Проза Ю. Яновського // Черв. шлях. – 1929. – № 2. – С. 158–166.
30. До проблеми сучасного романтизму // Критика. – 1930. – № 9. – С. 49–66.
31. Ірчанова проза // Критика. – 1930. – № 12. – С. 33–45.
32. Історія розвитку : (технологічний етюд до поетики змісту) : Автоаналізи творчості // Критика. – 1930. – № 10. – С. 84–109.

33. Поезія по наших журналах // Критика. – 1930. – № 7–8. – С. 169–196.
34. Творчість В. Сосюри // Критика. – 1930. – № 2. – С. 62–76 ; № 3. – С. 37–54 – № 4. – С. 63–87.
35. Художній літературний твір : (Виявлення його) // Читач-рецензент. – 1930. – № 1. – С. 4–7 ; № 2. – С. 7–10 ; № 3. – С. 8–11 ; № 4. – С. 7–8.
36. Гордій Коцюба // Черв. шлях. – 1931 – № 6. – С. 89–98.
37. Творчість Володимира Сосюри. – Х. : ЛіМ, 1931. – 95 с. – (Літ.-критич. б-ка «Критики» ; № 2).
38. Григорій Петніков // Черв. шлях. – 1935. – № 12. – С. 194–202.
39. Старе й нове в ліриці // Рад. Львів. – 1946. – № 10. – С. 66–71.
40. [Автобіографія] // Самі про себе : автобіографії українських митців 1920-х років / упоряд. Раїса Мовчан. – Київ, 2015. – С. 175.

Вибрані художні твори

41. Вибрані поезії (1918–1926). – Х. : ВУСПП, 1927. – 34 с.
42. Узмінь : збірка поезій четверта (1924–1926). – Х. : ДВУ, 1928. – 44 с.
43. Зросло на камені : зб. поезій. – Х. : ВУСПП, 1929. – 79 с.
44. Під гарячим небом : поезії. – К. ; Х. : Держлітвидав, 1937. – 49 с.
45. Цілюще зілля : лірика (1942–1944). – К. : Рад. письменник, 1945. – 86 с.
46. Роздуми : поезії. – К. : Рад. письменник, 1961. – 56 с.
47. Взросло на камне : стихи. – М. : Сов. писатель, 1964. – 87 с.
48. Зелене й червоне : вибрані поезії / вступ. ст. М. Малиновської. – К. : Дніпро, 1971. – 135 с. : 1 л. портр., іл.
49. Сім кольорів надії : поезії / вступ. ст. В. С. Брюховецького. – К. : Дніпро, 1980. – 205 с. : 1 л. портр.
50. Поезії / вступ. ст. В. С. Брюховецького. – К. : Дніпро, 1988. – 222 с.

Література про нього

1. Степняк М. М. Доленго : Спроба аналізу стилю / М. Степняк // Черв. шлях. – 1929. – № 3. – С. 74–94.
2. Майфет Г. М. Доленго / Г. Майфет // Життя й рев. – 1930. – № 5. – С. 141–167.
3. Сокаль Д. Методологічні позиції М. Доленга / Д. Сокаль // Критика. – 1931. – № 11–12. – С. 50–68.
4. Гельфандбейн Г. Михайло Доленго / Г. Гельфандбейн // Рад. літ. – 1933. – № 2. – С. 222–231.
5. Верес Б. Гармонія мудрого спокою / Богдан Верес // Наука і культ. України, 1978. – К., 1979. – С. 285–291.
6. Брюховецький В. Глибінь слова / В. Брюховецький // Сім кольорів надії / Михайло Доленго : поезії. – К., 1980. – С. 5–21.
7. Доброчаєва Д. Вчений, поет, філософ / Д. Доброчаєва // Наука і культ. України. – К., 1988. – Вип. 22. – С. 184–190.

8. Зражевська Н. Журнал «Критика» і загальнометодологічні проблеми літературознавства 30-х рр. / Н. Зражевська // Слово і час. – 1991. – № 8. – С. 34–41.
С. 38–39: про М. Доленга.
9. Крицкая Л. И. Михаил Васильевич Клоков : краткий очерк жизни и творчества / Л. И. Крицкая // Вид и видообразование у растений : фитоэкологические взгляды М. В. Клокова и современность / С. Л. Мосякин ; Ин-т ботаники им. Н. Г. Холодного НАН Украины. – К., 2008. – С. 45–52.
10. Крицька Л. І. Клоков Михайло Васильович / Л. І. Крицька // Енциклопедія сучасної України. – К., 2013. – Т. 13. – С. 350.

Кнейчер Валентин Наумович (2.05.1908–20.04.1979)

Народився в м. Сороки (Молдавія) в сім'ї робітника. Закінчив фабрично-заводське училище при вагонних майстернях на ст. Гайворон Південно-західної залізниці (1927). Після цього працював арматурником-бетонщиком на будівництві Будинку державної промисловості в Харкові (1927–1929). 1929–1931 рр. навчався на робітфаці в Одесі. 1931–1932 рр. був студентом Харківського будівельного інституту.

1933–1934 рр. навчався на філологічному факультеті Харківського університету. Згодом перевівся до Київського університету, який закінчив у 1938 р. Протягом 1938–1941 рр. навчався в аспірантурі філологічного факультету Харківського університету, завідував сектором агітації Харківського обласного комітету КП України (1941). 1941 р. захистив дисертацію «1905 год в русской драматургии».

Під час німецько-радянської війни (1941–1945) перебував в евакуації, працював начальником Обласного відділу мистецтв у м. Куйбишеві (зараз – Самара, РФ).

1943 р. повернувся до Харкова. Із вересня 1943 р. – старший викладач (1943), доцент (1944) кафедри історії російської літератури філологічного факультету ХДУ. 1971 р. звільнений через скорочення штату.

Нагороджений медаллю «За доблестный труд в Великой Отечественной войне 1941–1945 гг.».

Помер у Харкові.

Наукові інтереси: історія російської літератури, російський та український фольклор, фольклористика, літературна критика XIX – початку XX ст.

Праці

1. Народное ополчение – могучий резерв Красной Армии. – Х. : Политиздат, 1941. – 48 с.
2. 1905 год в русской драматургии : дис. ... канд. филол. наук. – Х., 1941. – 186 с.
3. За правдивые произведения искусства // Волжская коммуна. – Куйбышев, 1942. – 10 июня.
4. Первичную партийную организацию в центр внимания райкома ВКП(б) // По ленинскому пути. – Черновержины (Куйбыш. обл.), 1943. – 6 янв.
5. «Человек – это звучит гордо» : [о пьесе «На дне» А. М. Горького] // Волжская коммуна. – Куйбышев, 1943. – 28 июля.
6. Великий народный поэт : (До 100-річчя з дня смерті І. А. Крилова) // Агітатор. – 1944. – С. 44–46. – Ольгін В. – псевд. В. Н. Кнейчера.
7. Великий русский баснописец : [И. А. Крылов] // Красное знамя. – 1944. – 21 нояб.
8. Народное творчество в дни Отечественной войны // Красное знамя. – 1944. – 24 сент.
9. Агитационно-пропагандистская работа в высшей школе // Правда Украины. – 1945. – 1 авг.
10. Народна творчість у дні Вітчизняної війни // Наук. хроніка Харків. держ. ун-ту : зб. анот. – 1945. – № 3 (груд.) : Філол. ф-т. – С. 9.
11. 1905-й рік в російській драматургії // Наук. хроніка Харків. держ. ун-ту : зб. анот. – 1945. – № 3 (груд.) : Філол. ф-т. – С. 8.
12. Великий мислитель і патріот Віссаріон Григорович Белінський // Сталін. кадри. – 1948. – 7 черв.
13. Розквіт літератури народів СРСР // Сталін. кадри. – 1951. – 5 квіт.
14. История литератур народов СССР : (учеб.-метод. пособие и краткий библиогр. указ.). Вып. 1. – Х. : ХГУ, 1952. – 40 с.
15. Высказывания Н. Г. Чернышевского о творчестве гениальных поэтов Таджикистана // Шарки сурк. – Сталинобад, 1953. – № 2. – С. 112–115. – На тадж. яз.
16. Русское устное поэтическое творчество : учеб.-метод. пособие и темы письмен. работ для студентов заоч. отд. ХГУ. – Х. : Харьков. гос. ун-т, 1953. – 104 с.
17. Джамбул Джабаев – видатний поет радянського народу // Сталін. кадри. – 1955. – 20 черв.
18. Міцна зброя : (рад. нар. поезія в боротьбі за мирну працю) // Сталін. кадри. – 1955. – 4 черв.
19. Темы контрольных работ по курсу устнопозэтического народного творчества (1 курс, 1 семестр). – Х. : Харьков. гос. ун-т, 1955. – 7 с.
20. Атеїстичні мотиви народної поезії // Соціаліст. Харківщина. – 1957. – 10 верес.
21. Новые пословицы шахтеров Донбасса // Социалист. Донбасс. – 1957. – 23 авг.

22. О национальной специфике художественных произведений : [отклик на ст. А. Бочарова «К вопросу о национальной специфике литературы» в журнале «Дружба народов»] // Дружба народов. – 1957. – № 4. – С. 184–188.
23. Про деякі риси радянсько-політичної творчості // Нар. творч. та етногр. – 1957. – № 4. – С. 29–37.
24. До питання про життя билинних образів // Історичний епос східних слов'ян : зб. пр. – К., 1958. – С. 169–177.
25. Збирач народної поезії / В. Кнейчер, І. Булашенко // Соціаліст. Харківщина. – 1958. – 13 груд.
26. Проти релігійного дурману // Соціаліст. Харківщина. – 1958. – 14 лют. – Рец. на кн.: Антирелігійні мотиви в українській народній поетичній творчості / В. Г. Хоменко. – К. : Вид-во АН УРСР, 1957. – 68 с.
27. Бойове художнє слово народу : [про збирання фольклору у Харків. обл.] // Соціаліст. Харківщина. – 1959. – 1 серп.
28. Класична фольклорна спадщина і новотворчість // Нар. творч. та етногр. – 1959. – № 2. – С. 51–57.
29. С того света : Антирелигиозные сказки народов СССР / сост. В. Н. Кнейчер. – Х. : Кн. изд-во, 1959. – 207 с.
30. Народна поезія і сучасна дійсність // Нар. творч. та етногр. – 1960. – № 4. – С. 3–9.
31. Оружие народнопоэтического слова : (К 90-летию со дня рождения В. И. Ленина) // Красное знамя. – 1960. – 12 апр.
32. [Рецензія] // Нар. творч. та етногр. – 1960. – № 2. – С. 140–142. – Рец. на кн.: Устнопоэтическое творчество народов в трудах В. И. Ленина / Н. Ф. Бабушкин. – Томск : Кн. изд-во, 1958. – 224 с.
33. Как нужно строить «Историю» : [к созданию «Истории советской литературы»] // Вопр. лит. – 1961. – № 8. – С. 75–84.
34. Певец свободы и дружбы народов : [Т. Г. Шевченко] // Красное знамя. – 1961. – 16 февр.
35. Книга, пробуждающая мысль // Вопр. лит. – 1962. – № 6. – С. 210–213. – Рец. на кн.: Наследство и поиски : Статьи, очерки и заметки / П. Г. Скосырев. – М. : Сов. писатель, 1961. – 296 с.
36. Народна поетична творчість і сучасна література // Нар. творч. та етногр. – 1962. – № 4. – С. 18–22.
37. Поетичні формули початків та закінчень фантастичної казки // Нар. творч. та етногр. – 1963. – № 2. – С. 54–59.
38. Совецание по рабочему фольклору : (Свердловск. Май 1963 г.) // Вопр. лит. – 1963. – № 8. – С. 251–252.
39. Перлини фольклору в ленінських працях // Нар. творч. та етногр. – 1964. – № 3. – С. 83–89.
40. Литература народов СССР : (конспект лекций для студентов-филологов). – Х., 1965. – 206 с.
41. Українська народна антирелігійна сатира // Ленін. зміна. – 1965. – 25 черв.

42. В. І. Ленін і усна народна творчість // Питання літературознавства та мовознавства : тези доп. та повідомл. респ. наук. конф. (трав. 1967 р.) / ХГУ. – Х., 1967. – [Вип. 2]. – С. 74–75.
43. А. М. Горький и некоторые вопросы современной фольклористики // Вісн. Харків. ун-ту. – 1968. – № 36 : Сер. філол. – Вип. 4. – С. 61–66.
44. Образ В. И. Ленина в песнях и сказках народов СССР // Образ В. И. Ленина в литературе и искусстве : материалы Респ. межвуз. науч. конф., посвящ. 100-летию со дня рождения В. И. Ленина (7–12 окт. 1969 г.). – Черновцы, 1969. – С. 3–6.
45. Полум'яне серце : [до 60-річчя з дня народж. М. Ю. Епштейна] / В. Кнейчер, Ф. Медведєв // Харків. ун-т. – 1969. – 21 жовт.
46. Риси образу В. І. Леніна у фольклорі народів СРСР : (До питання про позитивного героя у радянській народнопоетичній творчості) // Нар. творч. та етногр. – 1970. – № 1. – С. 7–8.
47. Слово нескореного народу : Фольклор Харківщини в роки Великої Вітчизняної війни // Соціаліст. Харківщина. – 1975. – 2 лип.
48. Нові пісні самодіяльних митців про героїку і велич праці // Нар. творч. та етногр. – 1976. – № 4. – С. 91–93.
49. В. І. Ленін у фольклорі та літературі перших повоєнних років // Нар. творч. та етногр. – 1978. – № 3. – С. 9–13.
50. Фольклор в творчеськом наслідії В. И. Ленина // Вісн. Харків. ун-ту. – 1982. – № 237 : Дослідження з рос. і укр. мовознавства та літературознавства. – С. 3–7.

Література про нього

1. Харьковский государственный университет им. А. М. Горького за 150 лет (1805–1955) / отв. ред. С. М. Короливский. – Х. : Изд-во ХГУ, 1955. – 386 с.
С. 366: про дослідження доцента В. Н. Кнейчера.

Козьменко Вікторія Андріївна

(10.10.1925–16.05.1999)

Народилася в м. Вовчанськ Харківської області. Під час німецько-радянської війни (1941–1945) разом із родиною знаходилася на окупованій німецькими військами території (у м. Харків та с. Демидівка Курської області (1941–1943)).

Із квітня по грудень 1943 р. – вільнонайманий службовець Радянської Армії військової частини «Польова пошта 74007». Після повернення в грудні 1943 р. до Харкова закінчила середню освіту (навчалася з січня 1944 р. по червень 1945 р. в середній школі № 94).

Вищу освіту здобула на філологічному факультеті ХДУ, який закінчила з відзнакою (1945–1951 рр.). У 1951–1954 рр. – аспірант кафедри російської мови ХДУ. 1955 р. захистила кандидатську дисертацію. Працювала на кафедрі російської мови старшим викладачем (1954), доцентом (1956; звання – з 1964 р.) до виходу на пенсію в 1989 р.

Із 1954 р. – секретар кафедри російської мови.

У 1960 р. викладала на курсах російської мови в Польщі.

В університеті викладала курси: «Введение в специальность», «Современный русский язык (словообразование, морфология)», «Структурные модели современного русского языка», читала спецкурси «Морфемное членение слова и словообразование», «Сложные и спорные вопросы морфологии современного русского литературного языка», вела наукові семінари «Служебные части речи», «Части речи, их семантика и функционирование», «Местоимение».

Виступала з публічними лекціями перед учителями середніх шкіл.

Наукові інтереси: проблеми морфології та синтаксису російської мови.

Праці

1. Глагольно-именные фразеологические обороты в современном русском литературном языке (обороты с глаголом **делать**): автореф. ... канд. філол. наук. – Х., 1955. – 15 с.
2. Глагольно-именные фразеологические обороты в современном русском литературном языке // Учені зап. Харків. ун-ту. – 1958. – Т. 99 : Труды філол. ф-ту. – Т. 6. – С. 77–89.
3. К вопросу о прономинализации существительных «человек», «люди» // Наукова конф. викладачів філологічного факультету, присвячена підсумкам науково-дослідної роботи за 1958 рік, січень 1959 р. : тези доп. / Харків. держ. ун-т. – Х., 1959. – С. 18–20.

4. Утрата знаменательных слов в составе фразеологических оборотов : доклад // Итоговая науч. конф. филологического факультета в 1959 г. : доклады / ХГУ. – Х., 1959.*
5. К вопросу о прономинализации в русском языке // Учен. зап. Харьков. ун-та. – 1960. – Т. 109 : Труды филол. ф-та. – Т. 8. – С. 47–65.
6. Утрата знаменательности и прономинализация слова «вещь» // Итоговая науч. конф. филологического факультета в 1960 г. : доклады / ХГУ. – Х., 1960.*
7. Глагол : пособие для студ.-заочников филол. ф-тов гос. ун-тов и пед. ин-тов / Л. А. Быкова, В. А. Козьменко, Е. Ф. Широкоград. – Х. : Изд-во Харьков. ун-та, 1963. – 88 с.
8. К вопросу о разграничении союзов и союзных слов : (В связи со структурно-семантической характеристикой сложноподчиненных предложений // Итоговая науч. конф. филологического факультета в 1972 г. : доклады / ХГУ. – Х., 1972.*
9. Современный русский язык. Морфология : контрол. работы и метод. указ. к ним / Л. А. Быкова, В. А. Козьменко. – Х. : Изд-во Харьков. ун-та, 1964.*
10. Фразеология лексико-грамматического типа и вопросы ее изучения // Актуальные вопросы современного языкознания и лингвистическое наследие Е. Д. Поливанова : тез. докл. – Самарканд, 1964. – С. 107–109.
11. К разработке вопроса о служебных членах предложения в современном русском языке // Вопросы литературоведения и языковедения : науч. конф. преп. филол. ф-та : тез. и автореф. докл., сент. 1965 г. / ХГУ. – Х., 1965. – Вып. 2. – С. 85–87.
12. Современный русский язык : темы курсовых работ и указания к их выполнению : (пособие для студ. веч. и заоч. отд-ний филол. ф-та / ХГУ ; Л. А. Быкова, В. А. Козьменко. – Х. : Ротапринт, 1965. – 57 с.
13. Наш учитель [О. М. Фінкель] / Л. Черкасова, Л. Тарасов, В. Козьменко // Веч. Харків. – 1969. – 2 жовт.
14. Пам'яті професора О. М. Фінкеля // Вісн. Харків. ун-ту. – 1970. – № 50 : Сер. філол. – Вип. 5. – С. 84–85.
15. Про службове використання самостійних слів у сучасній російській мові // Вісн. Харків. ун-ту. – 1973. – № 88 : Філологія. – Вип. 8. – С. 31–37.
16. Семантическая структура полисемичных слов в русском и украинском языках / В. А. Козьменко, Е. Ф. Широкоград // Русский язык в его связях с украинским и другими славянскими языками : тез. докл. и сообщ. – Симферополь, 1973. – С. 132–134.
17. До лексико-граматичної характеристики слова «что» в складнопідрядному реченні сучасної російської літературної мови // Вісн. Харків. ун-ту. – 1974. – № 109 : Філологія. – Вип. 9. – С. 70–76.
18. Союзное слово «который» в сложноподчиненном предложении с присубстантивной придаточной частью // Сложное предложение : межвуз. темат. сб. / Калинин. гос. ун-т. – Калинин, 1979. – С. 27–43.

19. Контрольная работа по современному русскому литературному языку (Морфология, часть 1) и методические указания к ней : Для студ.-заочников III–IV курсов филол. ф-тов / В. А. Козьменко, Л. В. Дорогань. – Х. : Ротапринт, 1976. – 50 с.
20. Контрольная работа по современному русскому литературному языку (Морфология, часть 2) и методические указания к ней : Для студ.-заочников III–IV курсов филол. ф-тов / В. А. Козьменко, Л. В. Дорогань. – Х. : Ротапринт, 1976. – 44 с.
21. Контрольная работа по современному русскому языку (Морфология, часть 2) и методические указания к ней : Для студ.-заочников III–IV курсов филол. ф-тов / В. А. Козьменко, Л. В. Дорогань. – Х. : Ротапринт, 1980. – 31 с.
22. Имеют ли вопросительные местоимения значение вопросительности // Вісн. Харків. ун-ту. – 1981. – № 217 : Поетика, стиль, лексикологія. – С. 49–52.
23. Методические указания к контрольной работе по современному русскому языку (Морфология) для студентов-заочников филологического факультета / В. А. Козьменко, Л. В. Дорогань. – Х. : ХГУ, 1987. – 42 с.
24. Русские местоимения в системе средств номинации // Семантика в преподавании русского языка как иностранного : (метод. рек. для преподавателей) / Харьков. ин-т механизации и электрификации с/х. – Х., 1987. – С. 23.
25. Контрольная работа по морфемике и словообразованию современного русского языка и методические указания к ее выполнению : для студентов-заочников 3 курса филол. ф-та / В. А. Козьменко, О. В. Панченко, Л. Р. Савченко. – Х. : ХГУ, 1988. – 35 с.
26. Сложноподчиненные предложения с изъяснительными придаточными местоименного подчинения : (Семантика и структура) // Семантика в преподавании русского языка как иностранного : метод. рек. / Харьков. ин-т механизации и электрификации с/х. – Х., 1988. – Вып. 2. – С. 119–121.
27. Контрольная работа по современному русскому языку (Морфология, часть 1) и методические указания : для студентов 3 курса заоч. обучения филол. ф-та / В. А. Козьменко, Г. М. Зельдович. – Х. : Изд-во ХГУ, 1992. – 29 с.

В особовій справі в архіві ХНУ імені В. Н. Каразіна в списках праць значаться більше 10 ненадрукованих рукописів.

Література про неї

1. Традиции русского языкознания на Украине / [И. К. Белодед, Ф. П. Филин, Г. П. Ижакевич и др.]. – К. : Наук. думка, 1977. – 284 с.
С. 34, 35, 42: про дослідження В. А. Козьменко.

Колодяжний Андрій Степанович

(15.08.1904–25.02.1992)

Народився в с. Гирьові Юсковичі Лохвицького повіту Полтавської губернії в родині залізничника. Після закінчення Ромоданівської семирічної школи в 1922 р. два роки наймитував у рідному селищі. 1924–1927 рр. навчався в Гадяцькому педагогічному технікумі (Полтавська область). Із 1927 р. по 1931 р. учителював, викладаючи мову та літературу в старших класах шкіл Сумщини.

1931–1936 рр. – студент філологічного факультету Харківського державного університету. 1936–1939 рр. навчався в аспірантурі кафедри західних літератур Харківського педінституту, одночасно в 1937–1938 рр. працював на кафедрі викладачем зарубіжної літератури. 1939–1941 рр. – викладав українську літературу в Харківському педагогічному інституті та українську мову в Харківській навчально-плановій школі.

Під час німецько-радянської війни (1941–1945), у вересні 1941 р. був мобілізований до лав Червоної Армії. Через хворобу очей направлений служити до 13-го запасного полку армійської колонії № 1055 (1941–1942, м. Святогорськ) працювати в системі військбуду при заводі Уралелектроапарат (1942–1943, м. Свердловськ, тепер – Єкатеринбург, РФ). Незабаром почав працювати викладачем, директором школи (березень – жовтень 1943 р.) у Калачинському районі Омської області. 1943 р. відряджений на курси радіотелеграфістів (1943–1944, м. Сибірськ).

1944 р. (січень – жовтень) працював старшим науковим співробітником кафедри української мови Харківського інституту удосконалення кваліфікації вчителів. 1944–1948 рр. – старшим науковим співробітником, заступником директора з наукової частини Харківської філії музею Т. Г. Шевченка, де працював до переведення музею до Києва. Одночасно викладав українську мову в Харківській навчально-плановій школі для інвалідів Великої Вітчизняної війни.

Із вересня 1948 р. розпочав роботу в Харківському державному університеті: старшим викладачем кафедри української мови філологічного факультету (1948–1949), викладачем та деканом факультету іноземних мов (1949–1955).

1951–1953 рр. навчався в аспірантурі без відриву від роботи (тимчасово, у 1951–1952 рр. не виконував обов'язки декана). 1953 р. захистив кандидатську дисертацію «Функции предлогов в современном украинском языке».

1955 р. переведений на посаду доцента (1955–1978) кафедри української мови та обраний деканом філологічного факультету (1955–1958). Призначений на посаду в. о. завідувача кафедри української мови (1958–1961). Із 1979 р. по

1986 р. влаштовувався з перервами на посаду доцента кафедри методики мови та літератури.

В університеті читав курс сучасної української літературної мови.

Протягом 1950–1956 рр. був ученим секретарем Ученої ради університету.

Двічі нагороджений грамотами Міністерства соціального забезпечення СРСР «За отличную педагогическую и воспитательную работу среди инвалидов Великой Отечественной войны».

Наукові інтереси: прийменникові конструкції в українській мові; особливості мови творів П. Гулака-Артемовського, Т. Г. Шевченка.

Праці

1. Народний співець : (До 175-річчя з дня народження І. П. Котляревського) // Соціаліст. Харківщина. – 1944. – 9 верес.
2. Народ про свого полководця : (До першої річниці встановлення ордена Богдана Хмельницького) // Література і мистецтво. – 1944. – 9 жовт.
3. Письменник-патріот (1840–1904) : [До 40-ї річниці з дня смерті М. П. Старицького] // Соціаліст. Харківщина. – 1944. – 21 квіт.
4. Архип Тесленко : (К 35-летию со дня смерти талантливого украинского писателя) // Красное знамя. – 1946. – 29 июня.
5. Функции предлогов в современном украинском литературном языке : автореф. дис. ... канд. філол. наук. – Х., 1953. – 16 с.
6. Із спостережень над синонімічними прийменниковими конструкціями // Укр. мова в шк. – 1955. – № 5. – С. 17–24.
7. До класифікації значень прийменникових конструкцій // Укр. мова в шк. – 1957. – № 4. – С. 16–21.
8. Конструкції з прийменником **на** в сучасній українській літературній мові (з деякими паралелями з інших слов'янських мов) // Учені зап. Харків. ун-ту. – 1957. – Т. 77 : Труды філол. ф-ту (романо-герман. від.). – Т. 5. – С. 49–69.
9. Із синоніміки прийменникових конструкцій // Учені зап. Харків. ун-ту. – 1958. – Т. 99 : Труды філол. ф-ту. – Т. 6. – С. 191–199.
10. До характеристики мови актові книги Володимирського (на Волині) міського суду другої половини XVI ст. – Х. : Вид-во ХДУ, 1959.*
11. Прийменник : матеріали до лекцій з курсу сучас. укр. літ. мови. – Х. : Вид-во Харків. ун-ту, 1960. – 166 с.
12. Засоби евфонії поезій Т. Г. Шевченка // Питання літературознавства і мовознавства : наук. конф. викладачів філол. ф-ту : тези і автореф. доп., верес. 1965 р. / Харків. ун-т. – Х., 1965. – Вип. 1. – С. 42–46.
13. Звукова інструментовка поезій Т. Г. Шевченка // Укр. мова і літ. в шк. – 1965. – № 2. – С. 11–19.
14. Вогні агітпунктів // Харків. ун-т. – 1967. – 14 лют.

15. Кафедра укладає словник [мови Г. Квітки-Основ'яненка] // Харків. ун-т. – 1967. – 4 лип. з фото.
16. Сучасна українська літературна мова : Морфологія / Ін-т мовознавства АН УРСР ; за заг. ред. І. К. Білодіда ; відп. ред. В. М. Русанівський. – К. : Наук. думка, 1969. – 583 с. : 1 л. табл.
Зі змісту: [розд.] Прийменник / А. С. Колодяжний. – С. 474–500 ; [розд.] Вигук / А. С. Колодяжний. – 525–535.
17. Деякі фонетико-морфологічні особливості мови творів П. Гулака-Артемовського // Вісн. Харків. ун-ту. – 1971. – № 64 : Філологія. – Вип. 6. – С. 29–36.

Література про нього

1. Каранська М. [Рецензія] / М. Каранська // Укр. мова в шк. – 1962. – № 2. – С. 87–88. – Рец. на кн.: Прийменник : матеріали до лекцій з курсу сучас. укр. літ. мови / А. С. Колодяжний. – Х. : Вид-во Харків. ун-ту, 1960. – 163 с.
2. Томко М. Не старіє душею : [85 років з дня народження А. С. Колодяжного] / М. Томко // Харків. ун-т. – 1989. – 24 верес.
3. Андрій Степанович Колодяжний (1904–1992): [некролог] // Мовознавство. – 1992. – № 4. – С. 80.
4. До 100-річчя від дня народження А. С. Колодяжного // Вісн. Харків. нац. ун-ту імені В. Н. Каразіна. – 2004. – № 632 : Філологія. – Вип. 42. – С. 7.
5. Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна за 200 років / В. С. Бакіров, В. М. Духопельников, Б. П. Зайцев [та ін.]. – Х. : Фоліо, 2004. – 750 с. : іл.
С. 441, 518: про А. С. Колодяжного.
6. Матвеева Т. С. Філологічні студії в Харківському університеті : культурно-історичний, естетичний, соціокомунікативний аспекти / Т. С. Матвеева // Харківський університет і українська культура (до 210-річчя від часу заснування ХНУ імені В. Н. Каразіна) : монографія / за ред. Ю. М. Безхутрого ; ХНУ імені В. Н. Каразіна. – Х., 2015. – С. 91–165.
С. 106–107: про дослідження А. С. Колодяжного.

Коломієць Лідія Іванівна

(17.03.1929–6.08.2015)

Народилася в с. Рябухино, тепер Нововодолазького району Харківської області. Закінчила Харківський державний педагогічний інститут імені Г. С. Сковороди (1950). 1950–1953 рр. навчалася в аспірантурі Харківського державного університету. 1954 р. захистила кандидатську дисертацію «Язык украинских грамот XIV–XV вв.».

Із 1953 р. по 1955 р. працювала в Ужгородському університеті викладачем, згодом – доцентом кафедри української мови. У другій половині 1955 р. працювала в Харківському гірничому інституті.

Із 1956 р. по 1964 р. – доцент кафедри української мови філологічного факультету ХДУ. 1963–1964 рр. за сумісництвом працювала в Харківському педінституті.

1964–1993 рр. – доцент (1964), професор (1981), завідувач кафедри української мови (1978–1987) в Ніжинському державному педагогічному інституті ім. М. В. Гоголя (Чернігівська область).

1978 р. захистила докторську дисертацію «Фразеология украинского языка второй половины XVI – первой половины XVII веков (генезис и стилистическое использование)».

1993–1995 рр. завідувала кафедрою українознавства Інституту фізкультури і спорту (м. Харків). 1996–2000 рр. – професор кафедри українознавства Харківського обласного інституту вдосконалення кваліфікації вчителів. Із 2000 р. – професор кафедри українознавства Харківського національного економічного університету.

Протягом 2003–2010 рр. – за сумісництвом – професор кафедри української мови філологічного факультету ХНУ імені В. Н. Каразіна, викладала курс старослов'янської мови.

Автор понад 90 друкованих праць.

Отримала численні почесні грамоти. Нагороджена медаллю ім. А. С. Макаренка.

Наукові інтереси: історична лексикологія і фразеологія української мови.

Праці

Повну бібліографію праць до 2007 р. див. у покажчику: Лідія Іванівна Коломієць – професор Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна : біобібліогр. покажч. / уклад. Ю. Ю. Полякова ; авт. вступ. ст. В. С. Калашник. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2009. – 19 с.

1. Язык украинских грамот XIV–XV вв. : автореф. дис. ... канд. филол. наук / ХГУ им. А. М. Горького. – Х., 1953. – 16 с.
2. До питання про формування категорії дієприслівника в українській мові // Учені зап. Харків. ун-ту. – 1958. – Т. 99 : Труды филол. ф-ту. – Т. 6. – С. 201–213.
3. О фразеологических сочетаниях языка украинских актов XIV–XVI веков // Начальный этап формирования русского национального языка. – Л., 1961. – С. 237–254.
4. З історії флексії давального відмінка однини іменників чоловічого роду на *ові* (на матеріалі ділових пам'яток доби української народності) // Питання історичного розвитку української мови : праці Міжвуз. наук. конф., що відбулася в Харкові 15–20 груд. 1959 р., присвяч. 5-му Міжнар. з'їздові славістів. – Х., 1962. – С. 210–216.
5. Синтаксичне функціонування дієприслівників і дієприслівникових конструкцій в українських поезіях Т. Г. Шевченка // Праці Одес. держ. ун-ту. – 1962. – Т. 152 : Сер. филол. – Вип. 15 : Питання слов'янської філології. Мовознавство. – Одеса, 1962. – С. 33–43.
6. Уваги до історичної фразеології у рукописній спадщині О. О. Потебні // О. О. Потебня і деякі питання сучасної славістики / Харків. держ. ун-т ; Укр. комітет славістів при АН УРСР ; [ред. кол. : І. К. Білодід (голов. ред.) та ін.]. – Х., 1962. – С. 55–65. – ([До V Міжнар. з'їзду славістів]).
7. Дієслівно-іменні звороти у творі М. Стельмаха «Кров людська – не водиця» // Тези і реферати доповідей з мови і літератури на 18-й звіт. наук. конф. Харків. пед. ін-ту, 11–12 лют. 1963 р. – Х., 1963. – С. 8–11.
8. Деякі особливості змін *о – і*, *е – і* в сучасному літературному мовленні (на матеріалі Харківщини) / Л. І. Коломієць, А. В. Майборода // Республіканська наук. конф. з питань російсько-українських мовних зв'язків : тези доп. – Луганськ, 1964. – С. 91–93.
9. Дієслівно-іменні сполуки у поетичних творах Т. Г. Шевченка // Джерела мовної майстерності Т. Г. Шевченка. – К., 1964. – С. 130–137.
10. Про деякі словосполучення, що розглядаються у рукописних працях О. О. Потебні / Л. І. Коломієць, А. В. Майборода // Мовознавство і літературознавство : (зб. вибр. праць пед. ін-тів). – К., 1964. – С. 220–234.
11. Наголошування прислівників / А. В. Майборода, Л. І. Коломієць // Укр. мова і літ. в шк. – 1965. – № 8. – С. 77–78 ; № 9. – С. 79–81.
12. Стійке словосполучення як єдина семантична і синтаксична структура // Міжвузівська наук. конф. з проблем синтаксису української мови : тези доп., Чернівці, верес. 1965 р. – Чернівці, 1965. – С. 166–168.
13. *Кучму дати* / Л. Коломієць, А. Майборода // Мовознавство. – 1968. – № 5. – С. 78–80.
14. Семантика слів – і доля фразем (на матеріалі українських пам'яток XVI–XVII ст.) // Проблеми изучения семантики языка : тез. докл. на науч. конф., посвящ. 50-летию Днепропетр. гос. ун-та. – Днепропетровск, 1968. – Ч. 2. – С. 17.

15. Збірник вправ і завдань з старослов'янської мови / А. В. Майборода, Л. І. Коломієць. – К. : Вища шк., 1969. – 178 с.
2-ге вид., перероб. і допов., під назвою: Старослов'янська мова : зб. вправ і завдань : посіб. для студ. пед. ін-тів спец. «Українська мова і література» / А. В. Майборода, Л. І. Коломієць. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К. : Вища шк., 1992. – 166 с.
16. Із таємниць фразеології : Шапка, як гніздове слово фразеологізмів / Л. І. Коломієць, А. В. Майборода // Мовознавство. – 1969. – № 2. – С. 78–80.
17. Некоторые диахронические изменения устойчивых сочетаний // Актуальные проблемы лексикологии : тез. докл. лингвист. конф. – Новосибирск, 1969. – Вып. 2, ч. 2. – С. 128.
18. Сучасна українська літературна мова : Морфологія / Ін-т мовознавства АН УРСР ; за заг. ред. І. К. Білодіда ; відп. ред. В. М. Русанівський. – К. : Наук. думка, 1969. – 583 с. : 1 л. табл.
Зі змісту: [розд.] Прислівник / Л. І. Коломієць, А. В. Майборода. – С. 430–473 ; Сполучник / Л. І. Коломієць, А. В. Майборода. – С. 514–524 ; Частка / Л. І. Коломієць, А. В. Майборода. – С. 501–513.
19. Из истории заимствований в восточнославянских языках // Актуальные проблемы лексикологии : тез. докл. и сообщ. / Белорус. ун-т. – Минск, 1970. – С. 101–102.
20. Фразеологічні багатства полемічної літератури кінця XVI – початку XVII століть // Питання фразеології східнослов'янських мов : тези респ. наук. конф. – К., 1972. – С. 102–103.
21. З життя фразем // Мовознавство. – 1973. – № 5. – С. 71–74.
22. Декілька етногенетичних етюдів до фразеологічних одиниць // Укр. мовознавство. – 1975. – К., 1975. – Вып. 3. – С. 130–132.
23. Развитие обобщенно-символических значений в словах-компонентах фразеологических единиц // Актуальные проблемы исторической лексикологии восточнославянских языков : тез. докл. и сообщ. Всесоюз. научн. конф. – Днепропетровск, 1975. – С. 150–151.
24. Об истоках фразеологии восточных славян // Труды Самаркандского ун-та им. А. Навои. Нов. серия. – 1976. – Вып. 277 : Вопросы фразеологии. – [Т.] 7. – С. 65–73.
25. Поетична традиційна фразеологія на позначення *битви* // Мовознавство. – 1976. – № 2. – С. 59–62.
26. Чому кидають (вергають) перуни, дають перунів і йдуть до грому? // Культ. слова. – К., 1976. – Вып. 10. – С. 95–98.
27. Діалектизми у складі традиційно книжної фразеології мови української народності періоду XVI–XVII ст. // Проблеми дослідження діалектної лексики і фразеології української мови : тези доп. – Ужгород, 1978. – С. 94–95.
28. Фразеология украинского языка второй половины XVI – первой половины XVII вв. : (Генезис и стилист. использование) : автореф. дис. ... д-ра филол. Наук / АН УССР, Ин-т языкознания им. А. А. Потебни. – К., 1978. – 48 с.

29. Однослівна і фразова номінація в «Лексиконі» П. Беринди (на матеріалі дієслів) // Питання східнослов'янської лексикографії XI–XVII ст. : матеріали симпоз., (жовт. 1977 р., м. Запоріжжя). – К., 1979. – С. 129–132.
30. Семантична структура терміна у складі фразеологізму // Науково-технічний прогрес і проблеми термінології : тези респ. конф., Львів, травень 1980 р. – К., 1980. – С. 110–111.
31. Поетичний образ «Слова о полку Ігоревім» у творі М. Стельмаха // Укр. мова і літ. в шк. – 1981. – № 10. – С. 74–75.
32. Діалектизми як засіб витлумачення семантичної структури фразеологічних творень // Структура і розвиток українських говорів на сучасному етапі : 15-та Респ. діалектол. нарада : тези доп. і повідомл. – Житомир, 1983. – С. 242–244.
33. Фразеологія // Історія української мови : Лексика і фразеологія / [В. О. Винник, В. Й. Горобець, В. Л. Карпова, Л. І. Коломієць та ін.]. – К., 1983. – [Розд.] : Лексика і фразеологія XIV–XV ст. – § 33. – С. 270–276.
34. Народнорозмовна і книжна фразеологія // Історія української мови : Лексика і фразеологія / [В. О. Винник, В. Й. Горобець, В. Л. Карпова, Л. І. Коломієць та ін.]. – К., 1983. – [Розд.] : Лексика і фразеологія XVI–XVIII ст. – § 61. – С. 508–522.
35. О. О. Потебня – дослідник української фразеології // Творча спадщина О. О. Потебні й сучасні філологічні науки : (До 150-річчя з дня народж. О. О. Потебні) : тези респ. наук. конф. – Х., 1985. – С. 76–77.
36. Проблема смысловой оппозиции в «Слове о полку Игореве» // Черниговская областная научно-методическая конференция, посвященная 800-летию «Слова о полку Игореве» (октябрь 1986 г.) : тез. докл. – Чернигов, 1986. – Ч. 2. – С. 129–130.
37. Використання фразеологічних одиниць у байках Л. Глібова / Л. І. Коломієць, В. Г. Галета // Глібовські читання, присвяч. 160-річчю з дня народж. поета : тези доп., квітень 1987. – Ніжин, 1987. – С. 62–63.
38. Історична граматики української мови : зб. вправ / Л. І. Коломієць, А. В. Майборода. – К. : Вища шк., 1988. – 231 с.
39. Залишки язичництва, відбиті у фразеологічних одиницях твору М. В. Гоголя «Вечори на хуторі поблизу Диканьки» // Творчество Н. В. Гоголя и современность. – Нежин, 1989. – С. 44–45.
40. Методичні рекомендації з питань вивчення фразеології української мови в середній школі / Г. М. Гребницький, Л. І. Коломієць. – Ніжин, 1989. – 40 с.
41. З історії розвитку методичної думки // Буквар Івана Федорова – перша граматики східних слов'ян. – Ніжин, 1990. – С. 30–31.
42. Старослов'янська мова : зб. вправ і завдань / Л. І. Коломієць, А. В. Майборода. – К., 1992. – 156 с.
43. Засоби мовлення, придатні для реалізації одоративної лексики // Лінгвістичні дослідження : зб. наук. праць / О. Вербицька, Л. Коломієць ; за ред. Л. А. Лисиченко ; ХДПУ. – Х., 2001. – Вип. 6. – С. 10–14.*

44. Ділове мовлення : навч. посіб. / Г. Т. Гайдамака, Л. С. Данкіна, Л. І. Коломієць ; Харків. держ. екон. ун-т. – Х. : ХДЕУ, 2002. – 131 с.
45. Специфічно українська флексія в «Слові о полку Ігореве» // Вісн. Харків. ун-ту. – 2002. – № 538 : Сер. : Філологія. – Вип. 34 : Актуальні питання сучасної філології. – С. 114–117.
46. Відлуння культу вогню в українській фразеології / Л. І. Коломієць, О. А. Майборода // Вісн. Харків. ун-ту. – 2004. – № 631 : Сер. : Філологія. – Вип. 41. – С. 95–98.
47. Рудименти дохристиянського світосприйняття у фразеологізмах / Л. І. Коломієць, О. А. Майборода // Вісн. Харків. ун-ту. – 2004. – № 607 : Сер. : Філологія. – Вип. 39 : Харківська філологічна школа і сучасність. – С. 255–257.
48. З життя українських фразем // Матеріали міжвуз. наук.-практ. конф. «Сучасна україністика і проблеми мови, історії та українознавства». – Х., 2005. – С. 107–114.
49. Наслідуючи традиції О. О. Потебні : (Етимологічні пошуки в царині фразеології) / Л. І. Коломієць, О. А. Майборода // Олександр Потебня : сучасний погляд : матеріали міжнар. читань, присвяч. 170-річчю від дня народження фундатора Харківської філологічної школи, 11–12 жовт. 2005 р. – Х., 2006. – С. 140–146.
50. Звертальні конструкції у «Слові о полку Ігоревім» // Вивчаємо укр. мову та літ. – 2007. – № 1 (113). – С. 5–7.

Література про неї

1. Лідія Іванівна Коломієць : біобібліогр. покажч. / упоряд. проф. Г. В. Самойленко ; Ніжин. пед. ін-т ім. М. В. Гоголя. – Чернігів : Облполіграфвидав, 1990. – 12 с. – (Вчені-філологи Ніжинської вищої школи).
2. Гетьманець М. Ф. Коломієць Лідія Іванівна / М. Ф. Гетьманець // Літературна Харківщина : довідник / за заг. ред. М. Ф. Гетьманця. – Х., 1996. – С. 53.
3. Плющ М. Я. Коломієць Лідія Іванівна // Українська мова : енциклопедія. – К., 2000. – С. 241.
2-ге вид., випр. і допов. – К., 2004. – С. 260.
4. Гетьманець М. Ф. Коломієць Лідія Іванівна / М. Ф. Гетманець // Літературна Харківщина : довідник / за заг. ред. М. Ф. Гетманця. – 2-е вид., випр. і доп. – Х., 2007. – С. 146.
5. Колоколова А. Дослідник руху граматичних форм і фразеобіограф (до ювілею професора Л. І. Коломієць) / А. Колоколова // Укр. мова. – 2009. – № 2. – С. 102–107 з фото.
6. Лідія Іванівна Коломієць – професор Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна : біобібліогр. покажч. / уклад. Ю. Ю. Полякова ; вступ. слово В. С. Калашника ; бібліогр. ред. С. Б. Глибицька. – Х. : Вид-во ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2009. – 19 с.
7. Коломієць Лідія Іванівна // Професори Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна : біобібліогр. довід. – Х., 2009. – С. 148 з фот.

8. Бойко Н. І. Із когорти істориків української мови (до ювілею професора Л. І. Коломієць) / Н. І. Бойко // Культ. слова. – К., 2010. – Вип. 72. – С. 37–41.
9. Бойко Н. І. Коломієць Лідія Іванівна / Н. І. Бойко // Енциклопедія сучасної України. – К., 2014. – Т. 14. – С. 97 з фот.
10. Матвєєва Т. С. Філологічні студії в Харківському університеті : культурно-історичний, естетичний, соціокомунікативний аспекти / Т. С. Матвєєва // Харківський університет і українська культура (до 210-річчя від часу заснування ХНУ імені В. Н. Каразіна) : монографія / за ред. Ю. М. Безхутрого ; ХНУ імені В. Н. Каразіна. – Х., 2015. – С. 91–165.
С. 108: про дослідження Л. І. Коломієць.

Коноваленко Федір Олександрович (17.09.1911–23.04.1997)

Народився в м. Ленінграді (тепер – Санкт-Петербург, РФ). Із 1915 р. мешкав із родиною в с. Локня Юнаківського району Харківської області. У 1925–1928 рр. навчався в Юнаківській семирічній школі, працював за наймом у сільському господарстві.

Закінчив відділення мови та літератури Сумського інституту соціального виховання (зараз – Сумський педінститут) (1932). 1932–1934 рр. учителював у Юнаківській середній школі. 1934–1935 рр. служив у лавах Червоної Армії в Ахтирському 68-му стрілецькому полку. Протягом 1935–1937 рр. викладав у середній школі та машинобудівному технікумі в м. Суми, в 1937–1939 рр. викладав у школах Харкова. У 1939 р. навчався на курсах удосконалення командного складу.

Із травня 1941 р. був мобілізований до лав Радянської Армії кадровим військовим. Воював під час німецько-радянської війни (1941–1945) командиром стрілецького взводу, командиром 10-го загону спецпризначення 40-ї армії Південно-Західного фронту, командиром стрілецької роти 293 стрілецької дивізії, стрілецького полку 1032 в званні лейтенанта. Був тяжко поранений (втратив ноги) в 1943 р. Інвалід 2 групи. Із 1943 р. працював інспектором педагогічних училищ Чкаловського обласного відділу народної освіти.

1943 р. вступив на філологічний факультет Об'єднаного Українського державного університету (м. Кзил-Орда Казахської РСР) (утвореного з Київського та Харківського університетів) та закінчив уже ХДУ в 1946 р. 1946–1950 рр. навчався в аспірантурі кафедри російської мови ХДУ. Захистив кандидатську дисертацію «Атрибутивные словосочетания с именами прилагательными и их стилистические функции в авторской речи А. М. Горького» в 1964 р. Із 1950 р. працював на кафедрі російської мови ХДУ

асистентом (1950), старшим викладачем (1950), доцентом (1964) до виходу на пенсію в 1988 р.

Викладав курс сучасної російської літературної мови, вів спецкурс про мову М. Горького, науковий семінар «Словоупотребление и стиль М. Горького».

Кавалер орденів Вітчизняної війни I і II ступенів.

Праці

1. Из наблюдений над употребительностью сочетаний с прилагательными в авторской речи А. М. Горького : (На материале романа «Жизнь Клима Самгина») // Наукова конф. викладачів філологічного факультету, присвячена підсумкам науково-дослідної роботи за 1958 рік, січень 1959 р. : тези доп. / Харків. держ. ун-т. – Х., 1959. – С. 12–13.
2. До питання про стилістичну роль атрибутивних прикметникових словосполучень в авторській мові О. М. Горького (на матеріалі роману «Жизнь Клима Самгина») // О. О. Потебня і деякі питання сучасної славістики / Харків. держ. ун-т ; Укр. комітет славістів при АН УРСР ; [ред. кол. : І. К. Білодід (голов. ред.)]. – Х., 1962. – С. 216–227. – ([До V Міжнар. з'їзду славістів]).
3. Атрибутивные словосочетания с именами прилагательными и их стилистические функции в авторской речи А. М. Горького : (На материале романа «Жизнь Клима Самгина») : автореф. дис. ... канд. филол. наук. – Х., 1964. – 20 с.
4. О стилистической роли атрибутивных словосочетаний с именами прилагательными в авторской речи А. М. Горького (на материале романа «Жизнь Клима Самгина») // Вісн. Харків. ун-ту. – 1965. – № 12 : Сер. філол. – Вип. 2. – С. 55–59.
5. Формы субъективной оценки в атрибутивных словосочетаниях с именами прилагательными и их стилистическая роль (на материале авторской речи романа «Жизнь Клима Самгина» А. М. Горького) // Вопросы литературоведения и языковедения : науч. конф. преп. филол. ф-та : тез. и автореф. докл., сент. 1965 г. / ХГУ. – Х., 1965. – Вип. 2. – С. 88–89.
6. К вопросу об эпитетике А. М. Горького : (На материале авторской речи романа «Жизнь Клима Самгина») // Тезисы докл. межвуз. симпози. составителей «Словаря Горького». – К., 1966. – С. 42–44.
7. Упорядкування і літературна обробка синтаксису авторської мови О. М. Горького в романі «Жизнь Клима Самгина» // Вісн. Харків. ун-ту. – 1966. – № 19 : Сер. філол. – Вип. 3. – С. 55–57.
8. До проблеми перекладу : («Старуха Изергиль» М. Горького в перекладі Лесі Українки) // Питання літературознавства та мовознавства : тези доп. та повідомл. респ. наук. конф. / ХГУ. – Х., 1967. – С. 232–234.
9. Фразеологическое новаторство М. Горького в романе «Жизнь Клима Самгина» // Вісн. Харків. ун-ту. – 1968. – № 36 : Сер. філол. – Вип. 4. – С. 86–89.

То же // Украинская респ. науч. межвуз. конф., посвящ. 100-летию со дня рождения А. М. Горького : тез. докл. – К., 1968. – С. 89–91.

10. Образ автора в рассказе «Макар Чудра» М. Горького // Тезисы IV симпозиума составителей словаря Горького, Рига, 21–27 мая 1971 г. – Рига, 1971. – С. 45–46.
11. Відомий український мовознавець [Ф. П. Медведєв] // Соціаліст. Харківщина. – 1972. – 28 трав. з фото. – (Наші ювіляри).
12. К вопросу о современных методах исследования художественной речи // Вісн. Харків. ун-ту. – 1982. – № 237 : Дослідження з російського і українського мовознавства та літературознавства. – С. 44–46.
13. Енергію дій – учбовому процесу : [обговорення проекту ЦК КПРС «Основні напрямки перебудови вищої і середньої освіти в країні»] // Харків. ун-т. – 1986. – 17 черв.

Література про нього

1. Коноваленко Ф. О., секретар партійного бюро філологічного факультету : [фото] // Харків. ун-т. – 1965. – 30 груд. – С. 2.
2. Доцентові Ф. О. Коноваленку – 60 // Веч. Харків. – 1971. – 29 верес.
3. Традиции русского языкознания на Украине / [И. К. Белодед, Ф. П. Филин, Г. П. Ижакевич и др.]. – К. : Наук. думка, 1977. – 284 с.
4. Бондар В. Один день і все життя : [про доц. філол. ф-ту Ф. О. Коноваленка] / В. Бондар // Ленін. зміна. – 1979. – 17 трав.
5. Вихователь студентів : [доц. філол. ф-ту Ф. О. Коноваленко] // Харків. ун-т. – 1981. – 12 трав.
6. Тарлева А. Учитель : [доц. філол. ф-ту Ф. О. Коноваленко] // Харків. ун-т. – 1983. – 9 трав.
7. Деус О. У напрямку на Бахмач і Конотоп : [про ветерана Великої Вітчизн. війни, доц. філол. ф-ту Ф. О. Коноваленка] / О. Деус // Харків. ун-т. – 1987. – 19 трав.
8. Журавский Ю. И. Харьковский университет в годы Великой Отечественной войны / Ю. И. Журавский, Б. П. Зайцев, Б. К. Мигаль. – Х. : Вища шк., 1989. – 151, III с.

С. 74: про Ф. О. Коноваленка.

2-ге вид, укр. мовою: Журавський Ю. Й. Харківський університет у роки Великої Вітчизняної війни : монографія / Ю. Й. Журавський, Б. П. Зайцев, Б. К. Мигаль. – 2-ге вид., випр. і доп. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2010. – 200 с.

С. 88–89: про Ф. О. Коноваленка.

9. Et nostra memoria grata! : Наша вдячна пам'ять... // Харків. ун-т. – 2014. – 4 квіт.

Зокрема про учасника Великої Вітчизн. війни Ф. О. Коноваленка.

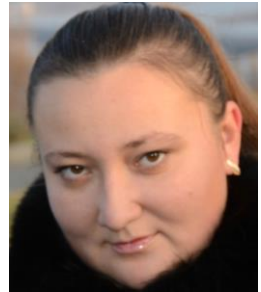
10. 70-річчя Сталінградської битви // Харків. ун-т. – 2014. – 8 квіт.

Зокрема про Ф. О. Коноваленка.

Копилова Лариса Анатоліївна

(19.03.1988 р. народж.)

Народилася в м. Харків. Протягом 1994–2004 рр. навчалася в Харківській загальноосвітній школі-лабораторії № 75. Вищу освіту здобула на класичному відділенні філологічного факультету Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна (отримала диплом спеціаліста) (2004–2009 рр.) та заочно в 2005–2010 рр. в тому ж університеті за спеціальністю «Журналістика» (отримала диплом магістра).

2012–2015 рр. навчалася в аспірантурі кафедри журналістики філологічного факультету ХНУ імені В. Н. Каразіна. У 2016 р. в Інституті журналістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка захистила дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата наук із соціальних комунікацій «Рецепція космічного у сучасному українському медіапросторі: науковий та паранауковий дискурси» (науковий керівник – проф. Л. М. Хавкіна).

Із 2010 р. працює на кафедрі журналістики філологічного факультету ХНУ імені В. Н. Каразіна на посадах старшого лаборанта (2010), викладача (2014), старшого викладача (2016).

Працювала також випускаючим редактором газети «Окно в Мир» (2009), позаштатним журналістом телепрограми «Слобожанщина» (2010).

Є постійним учасником наукових проєктів із бюджетним фінансуванням, тож паралельно мала наукові посади. Із 2014 р. – молодший науковий співробітник кафедри журналістики, з 2016 р. – старший науковий співробітник цієї кафедри.

Викладає курси та спецкурси: «Журналістська деонтологія», «Сучасні інформаційні та комунікаційні системи», «Кількісні та якісні методи в журналістиці», «Проблематика газетних виступів. Соціум. Культура», «Проблематика газетних виступів. Політика. Економіка», «Риторична організація журналістського тексту», «Виробнича практика», «Навчально-ознайомча практика».

Наукові інтереси: науково-популярна журналістика і науково-популярний медіаконтент, етико-правові засади журналістської діяльності, стабілізаційний потенціал ЗМІ в кризових ситуаціях тощо.

Праці

1. Апелювання до терміносистеми космічної галузі у спеціалізованих друкованих ЗМІ // Проблеми формування громадської думки в сучасній України : матеріали доп. та виступів Міжнар. наук.-практ. конф., 14 листоп.

2014 р., м. Київ. – К., 2014. – С. 149–151.

2. Мовно-стилістичні особливості публікацій космічної тематики у спеціалізованих друкованих ЗМІ // Журналістика. Філологія. Медіаосвіта : зб. наук. пр. Всеукр. наук.-практ. конф. (Полтава, 2–3 жовт. 2014 р.) / Полт. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – Полтава, 2014. – С. 84–87.
3. Особливості використання астрономічної термінології в спеціалізованих друкованих ЗМІ // Держава та регіони. Сер. : Соціальні комунікації : наук.-виробн. журн. – Запоріжжя, 2014. – № 4 (20). – С. 109–113.
4. Тропи як засіб комунікативної оптимізації матеріалів космічної тематики у спеціалізованих друкованих ЗМІ // Зб. пр. Наук.-дослід. ін-ту пресознавства. – Львів, 2015. – Вип. 5 (23). – С. 347–354.
5. Час і простір як самостійні засадничі категорії в публікаціях космічної тематики у друкованих мас-медіях // Spheres of Culture : J. of Philology, History, Social and Media Communication, Political Science and Cultural Studies / Maria Curie-Sklodowska University in Lublin. – Lublin (Polska), 2015. – Vol. 12. – P. 458–461.
6. Висвітлення у друкованих ЗМІ запуску першого штучного супутника Землі // Вісн. Кн. палати. – 2016. – № 1. – С. 49–51.
7. Тематичні напрямки публікацій про освоєння Марсу в сучасному медіа просторі // Наук. зап. Ін-ту журналістики. – 2016. – Т. 61. – С. 35–40.

Коптьолова Галина Василівна

(5.09.1930 р. народж.)

Народилася в м. Золотоноша Полтавської області (тепер – Черкаська область). 1932 р. переїхала з родиною до Дніпропетровська (зараз – м. Дніпро), в 1934 р. – до Армавіра (Краснодарський край, РФ), де пішла до школи. 1938 р. переїхала до Прилук (Чернігівська область), 1944 р. – до Чернігова, де в 1948 р. закінчила середню школу.

1948–1953 рр. була студенткою факультету іноземних мов (романо-германська філологія) Чернівецького державного університету. 1953–1954 рр. – викладач іноземних мов Київського артилерійського училища ім. С. М. Кірова. 1954–1955 рр. – викладач іноземних мов Чернівецького педагогічного інституту. У зв'язку з реформуванням інституту почала викладати іноземну мову в Чернівецькому фінансовому технікумі, де працювала до 1959 р. 1956–1958 рр. викладала за сумісництвом у Чернівецькому державному університеті.

1958–1963 рр. навчалася на Вищих заочних 5-річних курсах німецької мови (м. Москва).

1959 р. переїхала до Харкова. 1960–1962 рр. працювала перекладачем науково-технічної літератури в Харківському філіалі Інституту автоматики.

1962–1964 рр. навчалася на Вищих педагогічних курсах при Харківському університеті.

Із 1964 р. по 2017 р. працювала на кафедрі загального та прикладного мовознавства Харківського державного університету (ХНУ імені В. Н. Каразіна) викладачем (1964), старшим викладачем (1970), доцентом (1977; звання – з 1979 р.).

1974 р. захистила кандидатську дисертацію «Опыт сопоставительного изучения глаголов речи английского и русского языков».

Читала курси: іноземна мова та переклад, порівняльне мовознавство російської та англійської мов, основи термінознавства, країнознавство (Великобританія).

1976–1977 рр. перебувала в закордонному відрядженні в університеті м. Лідс (Велика Британія).

Наприкінці 1990-х – на початку 2000-х рр. працювала за сумісництвом у Харківському інституті соціального прогресу (ХІСП).

Автор близько 60 друкованих праць.

Наукові інтереси: порівняльне мовознавство.

Праці

1. Акустические и физиологические характеристики процесса речи в английском и русском языках // Тезисы Всесоюз. конф. по вопросам теории

- и методики преподавания перевода. – М., 1970*
2. Про деякі семантичні особливості дієслів мовлення англійської мови у порівнянні з російською // Вісн. Харків. ун-ту. – 1970. – № 50 : Сер. філол. – Вип. 5. – С. 71–76.
 3. Семантическая категория направленности речевого акта (вопрос – ответ) в английском и русском языках : (Опыт сопоставительного анализа) // Тезисы 7-й межвуз. науч. конф. по романо-германскому языкознанию. – Пятигорск, 1970. – С. 32–33.
 4. Семантическая структура глаголов речи, передающих содержание речевого акта, в английском и русском языках // Актуальные проблемы лексикологии : тез. докл. и сообщений Всесоюз. науч. конф. (17–20 июня 1970 г.). – Минск, 1970. – С. 104–105.
 5. Якісна характеристика процесу мовлення в англійській і російській мовах // Вісн. Харків. ун-ту. – 1971. – № 64 : Філологія. – Вип. 6. – С. 51–56.
 6. Методические указания по переводу научно-технической литературы с английского языка на русский : (Для студентов ОМПЛ) : в 2 вып. / Г. В. Коптелова, В. Л. Юхт. – Х. : Изд-во ХГУ, 1972–1973.
Вып. 1. – 1972. – 58 с. ; вып. 2. – 1972. – 56 с.
 7. О межъязыковых соответствиях фразеологизма и слова // Труды Самарканд. гос. ун-та им. Алишера Навои. Новая сер. – 1972. – № 219 : Вопросы фразеологии. – Ч. 1. – С. 143–147.
 8. Основні дієслова мовлення англійської мови у порівнянні з російськими *сказать, говорить* // Вісн. Харків. ун-ту. – 1972. – № 71 : Філологія. – Вип. 7. – С. 64–72.
 9. Опыт сопоставительного изучения глаголов речи английского и русского языков : автореф. дис. ... канд. филол. наук : 10.02.04. – К., 1973. – 27 с.
 10. Порівняльна класифікація дієслів мовлення в англійській і російській мовах // Вісн. Харків. ун-ту. – 1974. – № 109 : Сер. : Філологія. – Вип. 9. – С. 84–91.
 11. Методические указания по переводу научно-технической литературы с русского языка на английский : (Для студентов ОМПЛ) : в 2 вып. / Г. В. Коптелова, В. Л. Юхт. – Х. : Изд-во ХГУ, 1975.
Вып. 1. – 58 с. ; вып. 2. – 73 с.
 12. Опыт создания учебных пособий по научно-техническому переводу для подготовки переводчиков широкого профиля // Тезисы Всесоюз. конф. по вопросам теории и методики преподавания перевода. – М., 1975.*
 13. Методические указания по курсу домашнего чтения для студентов 3–4 курсов ОПЛ / сост. Г. В. Коптелова, В. Л. Юхт. – Х. : Изд-во ХГУ, 1977.*
 14. Методические указания и домашние задания по курсу практики английского языка для студентов 3–4 курсов (специальность «Структурная и прикладная лингвистика») / сост. Г. В. Коптелова, В. Л. Юхт. – Х. : Изд-во ХГУ, 1977. – 55 с.
 15. О некоторых особенностях метафоризации в русском языке в сопоставлении с английским // Вісн. Харків. ун-ту. – 1981. – № 217 : Поетика. Стиль. Лексикологія. – С. 58–62.

16. *Леп.*: Kogan V. S. Kirill Dmitrievich Sinelnikov / V. S. Kogan ; [transl. from russ. by G. V. Koptelova]. – К. : Nauk. dumka, 1981. – 66 с.
17. Методические указания к домашним заданиям и контрольным работам по спецкурсу «Сопоставительная грамматика русского и английского языков» : Для студентов отд-ний «Русский язык как иностранный» и «Структурная и прикладная лингвистика». – Х. : Изд-во ХГУ, 1982. – 23 с.
18. Методические указания по развитию навыков устной речи, чтению и переводу литературы для научной работы студентов старших курсов / Е. М. Гирина, Г. В. Коптелова, М. В. Коротких. – Х. : Изд-во ХГУ, 1982. – 32 с.
19. Методические указания по развитию навыков устной речи : Learn to Speak Science / сост. Е. М. Гирина, Г. В. Коптелова, М. В. Коротких. – Х. : Изд-во ХГУ, 1982. – 37 с.
20. О преподавании курса «Сопоставительная грамматика русского и английского языка» на отделении «Русский язык как иностранный» // Тезисы докл. и сообщ. : Пятый междунар. конгресс преподавателей русского языка и литературы «Современное состояние и основные проблемы изучения и преподавания русского языка и литературы», 16–21 авг. 1982 г. – Прага (ЧССР), 1982.*
21. Методические указания и домашние задания по курсу практики английского языка для студентов II–III курсов : Специальность «Структурная и прикладная лингвистика» / Е. Б. Васютинская, К. В. Гулый, Г. В. Коптелова. – Х. : ХГУ, 1983. – 39 с.
22. Методические указания по переводу научно-технической литературы для студентов 3–5 курсов филологического факультета / К. В. Гулый, Г. В. Коптелова. – Х. : ХГУ, 1984. – 35 с.
23. Методические указания по чтению и переводу научно-технической литературы с английского языка на русский для студентов 4–5 курсов отделения структурной и прикладной лингвистики. – Х. : ХГУ, 1986. – 44 с.
24. Методические указания и задания по работе над грамматическими ошибками по курсу научно-технического перевода с английского языка на русский (синтаксис) для студентов 4–5 курсов дневной формы обучения филологического факультета / сост. Г. В. Коптелова, Н. Л. Клименко, Т. Г. Луценко [и др.]. – Х. : ХГУ, 1987. – 43 с.
25. Методические указания и упражнения по работе над грамматическими ошибками при переводе научно-технической литературы с английского языка на русский для студентов 1–5 курсов дневной формы обучения / сост. Г. В. Коптелова, Н. Л. Клименко, Т. Г. Луценко ; ХГУ. – Х., 1987. – 46 с.
26. Методические указания по работе над грамматическими ошибками при переводе научно-технической литературы с английского языка на русский : в 2 вып. / сост. А. А. Анютина, Г. В. Коптелова, Н. Л. Клименко, Т. Г. Луценко. – Х. : ХГУ, 1987–1988. – Вып. 1–2.
27. Некоторые аспекты изучения грамматики русского языка в сопоставлении с английским // Семантика в преподавании русского языка как

- иностранный : (метод. рек. для преподавателя) / сост. Д. И. Руденко, Е. В. Добрынина ; ХИМЭСХ. – Х., 1987. – [Вып. 1]. – С. 9.
28. Использование лексических средств латинского языка в курсе «Основы терминоведения» на отделении СПЛ ХГУ / Л. Ф. Тарасов, Г. В. Коптелова // Проблемы оптимизации преподавания дисциплин классической филологии и зарубежной литературы : сб. тез. докл. и сообщ. участников Всесоюз. наук.-метод. семинара «Актуальные проблемы преподавания дисциплин классической филологии и зарубежной литературы в свете решений XXVII съезда КПСС», Харьков, 3–5 февр. 1987. – Х., 1988. – С. 42–43. – Деп. В НИИВШ 11.01.89, № 31–89.
29. Методические указания по курсу перевода научно-технической литературы с английского языка на русский (чтение и перевод патентов, рефератов, аннотаций) : Для студентов филол. ф-та / сост. Г. В. Коптелова, А. А. Анютина. – Х. : ХГУ, 1988. – 34 с.
30. Методические указания и домашние задания по курсу практики английского языка для студентов III–V курсов специальности «Структурная и прикладная лингвистика» / сост. Г. В. Коптелова, В. Л. Юхт, И. В. Литвиненко ; ХГУ. – Х., 1989. – 23 с.
31. Некоторые аспекты интенсификации процесса обучения иностранным языкам // Язык и культура : тез. докл. респ. конф. – Винница, 1991.*
32. Одноструктурные синонимические варианты фразеологических единиц с глаголами речи в английском и русском языках // А. А. Потенба – исследователь славянских взаимосвязей : тез. Всесоюз. науч. конф. (окт. 1991 г.). – Х., 1991. – Ч. 1. – С. 137–139.
33. Сопоставительное изучение грамматики как один из аспектов интенсивного обучения иностранному языку в целях профессиональной коммуникации // Проблемы языков для специальных целей научной и профессиональной коммуникации : тез. докл. междунар. науч. конф., Киев, 5–6 мая 1992 г. – К., 1992. – С. 190–191.
34. Методические указания по курсу домашнего чтения / Г. В. Коптелова, О. Ю. Махнева. – Х. : ХІСП, 1998.*
35. Academic writing : метод. указания по написанию студ. науч. работ. – Х. : ХІСП, 2000.*
36. Иностранные языки в системе дистанционного обучения / Т. Г. Луценко, Г. В. Коптелова // Вісн. Харків. нац. ун-ту. – 2000. – № 491 : Традиції Харківської філологічної школи. До 100-річчя від дня народження М. Ф. Наконечного. – С. 703–707.
37. Методические указания по грамматическому анализу научно-технических текстов / Г. В. Коптелова, Т. Г. Луценко. – Х. : ХІСП, 2000.*
38. Методические указания по чтению и переводу научно-технических текстов / Г. В. Коптелова, Т. Г. Луценко. – Х. : ХІСП, 2000.*
39. Теоретическая грамматика английского языка : метод. указ. к практ. занятиям и самост. работе. – Х. : ХІСП, 2000.*

40. Навчальна робоча програма для студентів денної форми навчання спеціальності «Мова та література». – Х., ХІСП, 2001. – 17 с.
41. Некоторые аспекты преподавания языков с помощью дистанционного обучения // Харківська вища школа : методичні пошуки на рубежі століть : регіон. наук.-метод. конф. (2001 ; Харків) : матеріали. – Х., 2001. – С. 166–168.
42. Методические указания по переводу научно-технической литературы с русского языка на английский. – Х. : ХІСП, 2001.*
43. Методические указания по переводу научно-технической литературы с английского языка на русский. – Х. : ХІСП, 2001.*
44. Теоретическая грамматика (английский язык) : метод. указ. по написанию курс. работы. – Х. : ХІСП, 2001. – 10 с.
45. Как написать курсовую работу без ошибок (методические указания по курсу теоретической грамматики). – Х. : ХІСП, 2002.*
46. Теорія та практика перекладу : метод. вказівки та завдання з курсу для студентів 3–4 курсів денної та заоч. форм навчання / Г. В. Коптелова, Н. М. Галунова. – Х. : Вид-во ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2008. – 30 с.
47. Практична пунктуація англійської мови : метод. вказівки та завдання з курсу для студентів 3–5 курсів денної та заочної форм навчання спеціальності «Прикладна лінгвістика» / Г. В. Коптелова, Т. Г. Луценко, Н. М. Галунова. – Х. : Вид-во ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2009. – 27 с.

Література про неї

1. Традиции русского языкознания на Украине / [И. К. Белодед, Ф. П. Филин, Г. П. Ижакевич и др.]. – К. : Наук. думка, 1977. – 284 с.
С. 40: про дослідження Г. В. Коптьолової.
2. Харківський національний університет ім. В. Н. Каразіна за 200 років / В. С. Бакіров, В. М. Духопельников, Б. П. Зайцев [та ін.]. – Х. : Фоліо, 2004. – 750 с. : іл.
С. 698: про Г. В. Коптьолову.

Корж Наталя Григорівна

(5.09.1929–15.01.2009)

Народилася в с. Велика Данилівка Харківського району Харківської області (тепер – Київський район м. Харкова). 1947–1952 рр. навчалася на філологічному факультеті Харківського державного університету (зараз – Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна). 1952–1955 рр. – аспірант кафедри історії зарубіжної літератури і класичної філології ХДУ. 1955 р. захистила кандидатську дисертацію «Место и особенности латинского языка в творчестве Г. С. Сковороды» (1955). Із 1956 р. працювала на кафедрі історії зарубіжної літератури і класичної філології ХДУ на посадах старшого викладача (1956), доцента (1960), професора (1996).

Викладала курси: «Латинська мова», «Латинська мова і автори», «Історія античної літератури», «Вступ до класичної філології», «Історична граматики латинської мови», «Методика викладання латинської мови».

Автор близько 90 друкованих праць.

Її стараннями (разом із Ф. Й. Луцькою) в 1994 р. в Харківському університеті було поновлено відділення класичної філології.

Близько 10 років входила до складу науково-методичної ради з питань класичної філології при Міністерстві освіти СРСР, із 1993 р. – член такої ж ради при Міністерстві освіти і науки України.

Наукові інтереси: антична спадщина й українська культура.

Основні праці

1. Место и особенности латинского языка в творчестве Г. С. Сковороды : автореф. дис. ... канд. филол. наук. – Х., 1955. – 16 с.
2. О некоторых лексических особенностях латинского языка Г. С. Сковороды // Учен. зап. Харьков. ун-та. – 1960. – Т. 109 : Труды филол. ф-та. – Т. 8. – С. 201–207.
3. Спадщина мислителя і поета [Г. С. Сковороди : рецензія] / Н. Корж, Ф. Луцька // Прапор. – 1963. – № 3. – С. 92–93. – Рец. на кн.: Твори : в 2 т. / Г. С. Сковорода. – К. : Вид-во АН УРСР, 1961. – Т. 1–2.
4. Мовою античних образів : [поетика Т. Г. Шевченка] // Прапор. – 1964. – № 4. – С. 47–49.
5. Г. С. Сковорода як перекладач трактату Цицерона // Радян. літературознавство. – 1964. – № 6. – С. 60–66.
6. Учебное пособие по латинскому языку : [для гуманитар. ф-тов ун-та] / Н. Г. Корж, Г. М. Пучковская. – Х. : Изд-во Харьков. ун-та, 1965. – 36 с.

7. М. Зеров – перекладач Горація // Питання літературознавства і мовознавства : тези доп. та повідомл. респ. наук. конф. (трав., 1967 р.). – Х., 1967. – [Вип. 2]. – С. 240–242.
8. Майже все про Сковороду : [рецензія] // Прапор. – 1969. – № 3. – С. 62–63. – Рец. на кн.: Григорій Сковорода : біобібліографія / уклад. Е. С. Беркович, Р. А. Ставинська, Р. І. Штраймиш. – Х. : Вид-во Харків. ун-ту, 1968. – 183 с.
9. Переклади з Горація на сторінках перших українських журналів / Н. Г. Корж, Ф. Й. Луцька // Радян. літературознавство. – 1969. – № 8. – С. 67–72.
10. Переклади творів Горація на Україні (XVIII–XIX ст.) // Інозем. філологія : міжвід. респ. зб. – 1970. – Вип. 20 : Питання класичної філології. – С. 68–73.
11. Горацій в українських перекладах : (Про переклади В. Щурата, І. Франка) // Вісн. Харків. ун-ту. – 1971. – № 64 : Філологія. – Вип. 6. – С. 84–94.
12. «Пам'ятник» Горація у перекладі М. Зерова // Вісн. Харків. ун-ту. – 1971. – № 64 : Філологія. – Вип. 6. – С. 64–71.
13. Латинські віршовані твори Г. С. Сковороди // Григорій Сковорода : матеріали про відзначення 250-річчя з дня народження / АН УРСР, Ін-т філософії. – К., 1975. – С. 175–180.
14. Продовження пошуку : Нові укр. переклади з Горація [А. Содомори в періодиці] // Прапор. – 1975. – № 3. – С. 104–105.
15. Тарас Франко – перекладач Катулла // Вісн. Харків. ун-ту. – 1976. – № 141. – С. 132–138.
16. До питання про відтворення гексаметру давньоримської поезії в українських перекладах // Вісн. Харків. ун-ту. – 1978. – № 165 : Філологія. – Вип. 11. – С. 43–50.
17. Біля джерел вітчизняної Овідіани // Прапор. – 1979. – № 8. – С. 136–137.
18. Біля джерел вітчизняної класичної філології : (наук., літ.-публ. та пед. діяльність І. Я. Кронеберга) / Ф. І. Луцька, Н. Г. Корж // Іноз. мова. – 1980. – Вип. 60, № 17. – С. 163–169.
19. Из истории классической филологии в Харьковском университете / Н. Г. Корж, Ф. И. Луцкая // Вісн. Харків. ун-ту. – 1980. – № 193. – С. 61–66.
20. Крилате слово – як його зберегти в перекладі? // Прапор. – 1981. – № 2. – С. 132–135.
21. Латинська фразеологія в сучасній українській літературній мові: учбов. посіб. / В. Г. Гончаренко, Н. Г. Корж, Ф. Й. Луцька. – Х. : [ХДУ], 1982. – 128 с.
22. Методичні вказівки до вивчення латинських крилатих висловів для студентів І–ІІ курсів філологічного, історичного факультетів та факультету іноземних мов / Н. Г. Корж, Ф. Й. Луцька ; ХДУ. – Х., 1982. – 63 с.
23. Крылатые выражения античности / Ф. И. Луцкая, Н. Г. Корж // Вісн. Харків. ун-ту. – 1984. – № 256. – С. 78–80.
24. «Поміж потомками буду в славі цвісти» : [рецензія] / Н. Корж, Ф. Луцька // Прапор. – 1984. – № 2. – С. 116–117. – Рец. на кн.: Твори : з лат. / Квінт Горацій Флакк. – К. : Дніпро, 1982. – 254 с.

25. «...Злину до зір, і ніщо не схитне, не затре мого ймення» : [рецензія] / Н. Корж, Ф. Луцька // Прапор. – 1986. – № 12. – С. 169–172. – Рец. на кн.: Метаморфози / Публій Овідій Назон ; пер. з лат., передмова та прим. А. Содомори. – К. : Дніпро, 1985. – 301 с.
26. Із глибини віків почуте : [про переклад. діяльність античної поезії А. Содомори] / Н. Корж, Ф. Луцька // Вітчизна. – 1986. – № 9. – С. 158–161.
27. Контрольные работы по латинскому языку : Для студентов-заочников / сост. Н. Г. Корж, И. Н. Успенская. – Х. : ХГУ, 1987. – 20 с.
28. [Рецензія] // Весн. Беларус. ун-та. Сер. 4, Філалогія. Журналістыка. Псіхалогія. – 1987. – № 1–3. – С. 76. – Рец. на кн.: Латинский язык / Н. А. Гончарова. – Минск : Университетское, 1986. – 344 с.
29. Відтворення строфіки й ритміки римської поезії у сучасних українських перекладах / Н. Г. Корж, Ф. Й. Луцька // Вісн. Харків. ун-ту. – 1988. – № 327. – С. 120–123.
30. Із скарбниці античної мудрості / Н. Г. Корж, Ф. Й. Луцька. – К. : Вища шк., 1988. – 318 с. : іл.
2-ге вид., допов. і перероб. – К. : Вища шк., 1994. – 351 с.
31. Крилате слово в творчості Г. Сковороди // Прапор. – 1989. – № 4. – С. 175–178.
32. Методические рекомендации по латинскому языку : Для студентов гуманитар. ф-тов / сост. Н. Г. Корж, И. Н. Успенская ; ХГУ. – Х., 1989. – 50 с.
33. Современные украинские переводы римских поэтов / Н. Г. Корж, Ф. Й. Луцька // Актуальные проблемы изучения и преподавания филологических дисциплин. Оптимизация учебного процесса : тез. докл. обл. науч.-метод. конф., Харьков, 27–29 сент. 1989 г. – Х., 1989. – С. 69–70.
34. Невтомний дослідник класичної давнини : [про Й. У. Кобів] // Вітчизна. – 1990. – № 8. – С. 204.
35. Перший повний український переклад Лукреція : [рецензія] / Н. Корж, Ф. Луцька // Прапор. – 1990. – № 6. – С. 172–174. – Рец. на кн.: Про природу речей / Тіт Лукрецій Кар ; пер. та прим. А. Содомори. – К. : Дніпро, 1988. – 190 с.
36. Роль латинского языка в гуманитаризации высшего и среднего образования // Гуманизация науки и образования : материалы науч.-метод. конф. / ХГУ. – Х., 1991. – С. 52–53.
37. Роль латинского языка в оптимизации и эффективности преподавания новых языков // Материалы респ. науч.-метод. конф. «Вопросы совершенствования обучения иностранному языку как средству межнационального общения» (14–16 мая 1991 г.). – Х., 1991. – Ч. 2. – С. 108–109.
38. Латинська мова : навч. посіб. для учнів ліцеїв, гімназій та гуманіт. класів загальноосвіт. шк. / Н. Г. Корж, С. А. Шведов ; ХДУ. – Х., 1992. – 234 с.
39. Г. С. Сковорода і Плутарх // Вісн. Харків. ун-ту. – 1992. – № 369. – С. 46–54.
40. Г. С. Сковорода – перекладач Цицерона і Плутарха // Проблеми вивчення наукової і художньої спадщини Г. С. Сковороди : тези доп. респ. наук. конф., присвяч. 270-річчю з дня народження укр. поета і філософа. – Х., 1992. – С. 46.

41. [Рецензія] / Н. Г. Корж, Ф. Й. Луцька // Дивослово. – 1994. – № 4. – С. 53–58. – Рец. на кн.: Шевченко і античність : літературознав. нарис / М. Майстренко. – Одеса : Маяк ; Бригантина, 1992. – 293 с.
42. Латинська мова. 9–11 класи : підруч. для ліцеїв, гімназій та гуманіт. класів загальноосвіт. шкіл / Н. Г. Корж, С. А. Шведов. – К. : Абрис, 1995. – 288 с. – (Трансформація гуманіт. освіти в Україні).
43. Специфіка викладання латинської мови філологам-україністам / Ф. Й. Луцька, Н. Г. Корж // Актуальні проблеми вивчення мови та мовлення, міжособові та міжкультурні комунікації. – Х., 1996. – С. 105–106.
44. Жанрові особливості римської елегії / Н. Г. Корж, Ф. Й. Луцька // Преподавание языков в вузе на современном этапе. Межпредметные связи : науч. исслед., опыт, поиски : Харьков. сб. науч. тр. – Х., 1997. – Вып. 1. – С. 113–114.
45. Роль латинської мови у розвитку обдарованої особистості / Н. Г. Корж, Ф. Й. Луцька // Преподавание языков в вузе на современном этапе. Межпредметные связи : науч. исслед., опыт, поиски : Харьков. сб. науч. тр. – Х., 1997. – Вып. 1. – С. 45–46.
46. Способы передачи фразеологизмов и идиом языка комедий Плавта в русских переводах / Ф. И. Луцкая, Н. Г. Корж // Преподавание языков в вузе на современном этапе. Межпредметные связи : науч. исслед., опыт, поиски : Харьков. сб. науч. тр. – Х., 1997. – Вып. 1. – С. 53–54.
47. «Лексикон латинский» Елифания Славинецкого как источник изучения латинского, церковнославянского и украинского языков // Вісн. Харків. ун-ту. – 1998. – № 411. – С. 337–342.
48. Класична філологія. Сучасний стан. Здобутки, перспективи // Вісн. Харків. ун-ту. – 1999. – № 426. – С. 306–310.
49. Критика язичництва в філософсько-теологічних трактатах Цицерона / О. Ю. Волох, Н. Г. Корж // Вісн. Харків. ун-ту. – 1999. – № 448. – С. 271–274.
50. Латинська мова : навч. посіб. для біол. ф-тів, біол. класів ліцеїв, гімназій / Н. Г. Корж [та ін.]. – К., 1999. – 114 с.*

Література про неї

1. Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна за 200 років / В. С. Бакіров, В. М. Духопельников, Б. П. Зайцев [та ін.]. – Х. : Фоліо, 2004. – 750 с. : іл.
Про Н. Г. Корж див. «Іменний покажчик».
2. Наталія Григорівна Корж // Кафедра історії зарубіжної літератури і класичної філології : біобібліогр. покажч. / упоряд. О. Д. Міхільов, Ю. А. Ващенко, С. К. Дегтярьова, М. С. Лапіна, О. Ю. Ярмо ; за заг. ред. О. Д. Міхільова. – Х., 2005. – С. 17.
3. Уроки латини. Уроки любові. Уроки життя : [пам'яті проф. каф. історії зарубіж. літ. і класич. філології Н. Г. Корж] // Харків. ун-т. – 2009. – 10 берез. 3 фот.

Під цією загальною назвою вміщені статті: Уроки латини. Уроки любові. Уроки життя / Ю. Безхутрий ; Сплетені корінням / Ю. Ващенко ; Подарунок долі / Н. Грабченко ; Біль утрати / О. Сучалкін ; Дивовижна людина / О. Чекарева.

4. Жеденко В. Філологічні читання : [до 80-річчя від дня народж. проф. Н. Г. Корж] / Жеденко // Харків. ун-т. – 2009. – 27 жовт.
5. [Наталья Григорьевна Корж : некролог] // Голос України. – 2009. – 17 янв.
6. Корж Наталья Григорьевна : сб. ст. / под общ. ред. А. Д. Михилева и проф. А. П. Коржа. – Х. : Студцентр, 2010. – 240 с. : ил.

Зі змісту: [Розд.] 1. Воспоминания о Наталье Григорьевне Корж: Еще раз про любовь... / В. И. Астахова ; Я знав її такою / М. З. Бердута. – С. 7–8 ; Слово вдячної пам'яті / Л. Г. Боярова. – С. 9–10 ; У пам'яті моїй / В. Г. Гончаренко. – С. 11–13 ; «...Не встигли сказати за життя...» / Н. І. Грабченко. – С. 14–16 ; Любов і мудрість пам'ять береже / В. С. Калашиник. – С. 17–19 ; Человек с приветливой улыбкой и добрым словом / А. Д. Михилев. – С. 20–23 ; Доля / А. А. Сагаровський. – С. 24–27 ; Вітаю тебе, «Латинська мово»! / С. А. Шведов. – С. 28–31 ; [Розд.] 2. Фотографії. – С. 219–237.

7. Шевченкознавство у працях викладачів та вихованців Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна (40-ві роки ХІХ – початок ХХІ ст.) : бібліогр. покажч. / уклад. О. П. Чугуй, Т. О. Чугуй, О. С. Журавльова, Ю. Ю. Полякова, Н. В. Аксьонова ; наук. ред. О. П. Чугуй ; бібліогр. ред. С. Б. Глибицька. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2017. – 128 с.

Про дослідження Н. Г. Корж – див. іменний покажчик.

8. Матвеева Т. С. Філологічні студії в Харківському університеті : культурно-історичний, естетичний, соціокомунікативний аспекти / Т. С. Матвеева // Харківський університет і українська культура (до 210-річчя від часу заснування ХНУ імені В. Н. Каразіна) : монографія / за ред. Ю. М. Безхутрого ; ХНУ імені В. Н. Каразіна. – Х., 2015. – С. 91–165.

С. 117: про дослідження Н. Г. Корж.

Корж Петро Якович

(30.01.1923–11.06.2001)

Народився в с. Чауси Погарського району Брянської області. 1941 р. закінчив Александрівську середню школу Золочівського району Харківської області.

Після початку німецько-радянської війни (1941–1945) у вересні 1941 р. евакуювався з батьком у Воронежську область. На початку 1942 р. був мобілізований до армії. Направлений на навчання до 2-го київського артилерійського училища (за часів війни – Саратовський воєнний округ). Після закінчення прискореного курсу училища з вересня 1942 р. перебував у діючій армії. Служив у 764 винищувально-протитанковому артилерійському полку (назва двічі змінювалася) командиром взводу управління, заступником командира батареї, командиром батареї, заступником командира дивізіону. Брав участь у боях проти німецько-фашистських загарбників у складі військ Донського, Сталінградського, Південного, 4-го Українського, 1-го Білорусського, 1-го Прибалтійського фронтів. Із листопада 1945 р. по квітень 1946 р. був слухачем Вищої офіцерської артилерійської школи.

Після демобілізації, влітку 1946 р., вступив на філологічний факультет Харківського державного університету. Після закінчення університету з відзнакою (1951) навчався в аспірантурі кафедри історії української літератури ХДУ (1951–1954). Захистив кандидатську дисертацію «Відображення визвольної війни 1648–1654 рр. і возз'єднання України з Росією в українській радянській прозі» (1961).

Працював на кафедрі історії української літератури ХДУ викладачем (1954), старшим викладачем (1955), доцентом (1961). Призначений деканом філологічного факультету (1961–1966, 1968–1969). Переведений на посаду старшого наукового співробітника ХДУ (1966–1968) у зв'язку з підготовкою докторської дисертації. У 1969–1977 рр. був проректором із навчальної роботи ХДУ та проректором із роботи з іноземними громадянами. Із 1977 р. – завідувач кафедри методики викладання мови та літератури (з моменту відкриття кафедри); із 1988 р. – доцент, із 1999 р. – до кінця життя – професор кафедри загального та прикладного мовознавства.

Автор 50 друкованих праць.

Читав курси: «Українська радянська література», «Українська література кінця XIX – початку XX ст.», «Методика викладання української літератури», «Російсько-українські літературні зв'язки XIX ст.», «Методичні принципи побудови шкільних підручників з української літератури і методика їх використання», «Методика аналізу літературного твору в школі» та ін. Вів

науковий семінар «Український радянський історичний роман. Питання поетики і шляхи розвитку».

Був головою партбюро філологічного факультету, членом парткому університету. По партійній лінії був у відрядженнях до Польщі та Італії.

Нагороджений орденом Червоної Зірки, Вітчизняної війни I і II ступенів, Червоного Прапора, медалями «За оборону Сталинграда», «За победу над Германией в Великой Отечественной войне 1941–1945 гг.», Почесною Грамотою Міністерства освіти України та ін.

Праці

1. Дружба народів в творчості Т. Г. Шевченка // Пятая студенческая конф., посвящ. XI съезду ВЛКСМ : тез. докл., 3–7 апр. 1949 г. – Х., 1949. – С. 97–98.
2. Епопея про визвольну війну 1648–1654 років : [рецензія] // Харків : літ.-худож. та громад.-політ. альм. – Х., 1954. – Кн. 6. – С. 203–210. – Рец. на кн.: Переяславська рада : епопея / Н. Рибак // Вітчизна. – 1953. – № 5–9.
3. Переяславська рада в українській радянській літературі // Соціаліст. Харківщина. – 1954. – 16 трав.
4. Відображення визвольної війни 1648–1654 рр. і возз'єднання України з Росією в українській художньо-історичній прозі : дис. ... канд. філол. наук. – Х., 1959. – 439 с.
5. Деякі питання розвитку української радянської художньо-історичної прози про народно-визвольну війну 1648–1654 рр. // Наукова конф. викладачів філологічного факультету, присвяч. підсумкам науково-дослідної роботи за 1958 рік, січень 1959 р. : тези доп. / Харків. держ. ун-т. – Х., 1959. – С. 20–23.
6. Питання розвитку української радянської історичної прози : (Романи і повісті про народно-визвольну війну 1648–1654 рр.). – Х. : Вид-во Харків. ун-ту, 1959. – 45 с.
7. Роман П. Панча «Гомоніла Україна» // Учені зап. Харків. ун-ту. – 1959. – Т. 101 : Тр. філол. ф-ту. – Т. 7. – С. 191–221.
8. Отображение освободительной войны 1648–1654 рр. и воссоединение Украины с Россией в украинской советской художественно-исторической прозе : автореф. дис. ... канд. филол. наук. – Х., 1960. – 24 с.
9. На одном из старейших факультетов : [филол. ф-т Харьков. ун-та] / П. Корж, В. Мосенцев // Красное знамя. – 1962. – 24 лип.
10. Преградить путь поджигателям : [приветствие Всемирному конгрессу в Москве] // Красное знамя. – 1962. – 12 липня.
11. Талант, отданный народу : [про О. Ю. Кобилянську] // Красное знамя. – 1963. – 27 нояб.
12. И. К. Белодед – крупный ученый-лингвист : (К 60-летию со дня рождения) / П. Я. Корж, Ф. Ф. Медведев // Вестн. Харьков. ун-та. – 1965. – № 12 : Сер. филол. – Вып. 2. – С. 187–190.
13. Певец добра и красоты : (К 70-летию со дня рождения М. Ф. Рыльского) // Висн. Харків. ун-ту. – 1965. – № 12 : Сер. филол. – Вып. 2. – С. 181–186.

14. Про специфіку жанру історичного роману та його різновиди // Вісн. Харків. ун-ту. – 1965. – № 7 : Сер. філол. – Вип. 1. – С. 67–73.
15. Тема українсько-польських взаємин у романі Казімежа Тетмайєра «Легенда Татр» // Питання літературознавства і мовознавства : наук. конф. викладачів філол. ф-ту : тези і автореф. доп., верес. 1965 р. / Харків. ун-т. – Х., 1965. – Вип. 1. – С. 25–29.
16. Дослідник слова : [до 60-річчя укр. мовознавця І. К. Білодіда] / Ф. П. Медведєв, П. Я. Корж // Прапор. – 1966. – № 8. – С. 72.
17. Спроба синтезу : [рецензія] // Прапор. – 1966. – № 2. – С. 72–75. – Рец. на кн.: Світогляд М. М. Коцюбинського / М. П. Партолін. – Х. : Вид-во Харків. ун-ту, 1965. – 307 с.
18. Деякі риси і проблеми розвитку українського радянського історико-біографічного роману // Питання літературознавства та мовознавства : тези доп. та повідомл. респ. наук. конф. (трав. 1967 р.). – Х., 1967. – [Вип. 2]. – С. 31–35.
19. Выдающийся украинский прозаик и драматург : [Г. Ф. Квітка-Основ'яненко] // Красное знамя. – 1968. – 19 окт.
20. М. Горький и проблема исторического романа // Вісн. Харків. ун-ту. – 1968. – № 36 : Сер. філол. – Вип. 4. – С. 61–66.
21. Історичний жанр в естетиці Горького // Прапор. – 1968. – № 7. – С. 80–84.
22. Ле Іван // Радянська енциклопедія історії України. – К., 1970. – Т. 2. – С. 551.
23. Проблема жанру історико-біографічного роману в радянській критиці // Вісн. Харків. ун-ту. – 1970. – № 50 : Сер. філол. – Вип. 5. – С. 3–13.
24. Чарівна квітка – ломикамінь : Образ Лесі Українки в рад. худож. прозі // Соціаліст. Харківщина. – 1971. – 23 лют.
25. Жанрова специфіка історико-біографічної прози про Г. С. Сковороду // Тези доп. Респ. наук. конф., присвяч. 250-річчю з дня народж. Г. С. Сковороди (1722–1794) / ХДУ. – Х., 1972. – С. 74–78.
26. Набуток мовознавця : [До 60-річчя д-ра філол. наук Ф. П. Медведєва] // Прапор. – 1972. – № 7. – С. 85.
27. Твори Г. Ф. Квітки-Основ'яненка на історичні теми // Збірник тез, доп. і повідомл. респ. нау. конф., присвяч. 200-річчю з дня народження класика української літератури Г. Ф. Квітки-Основ'яненка. – Х., 1978. – С. 26–28.
28. Программа, инструкции и методические указания по организации и проведению педагогической практики студентов филологического факультета / Харьков. гос. ун-т им. А. М. Горького ; И. С. Баций, Л. В. Дорогань, П. Я. Корж, В. Д. Сальников. – Х., 1979. – 18 с.
29. Сила слова : [Історія Харків. ун-ту : До 175-річного ювілею] / Л. Г. Авксентьєв, П. Я. Корж // Харків. ун-т. – 1979. – 19 черв.
30. З історії науково-методичних видань у Харківському університеті // Вісн. Харків. ун-ту. – 1980. – № 193 : Філологія. – Вип. 13. – С. 67–72.

31. У истоков историко-биографического жанра // Тезисы докл. Всесоюз. науч. конф. «Проблемы античной истории и классической филологии», 6–8 февр. 1980 г. – Х., 1980. – С. 127–129.
32. Петро Панч : Я навчився простоті // Рад. освіта. – 1981. – 18 лип.
33. Художній образ дочки Прометея : [Образ Лесі Українки в сучас. укр. л-рі] // Прапор. – 1982. – № 4. – С. 115–118. – Рец. на кн.: Дочка Прометея : дилогія / М. Я. Олійник. – К. : Дніпро, 1971. – 374 с.
34. Сюурмий и Каяла : (К вопросу о цели и маршруте похода князя Игоря в 1185 г.) // Черниговская обл. науч.-метод. конф., посвящ. 800-летию «Слова о полку Игореве», май 1986 г. : тез. докл. – Чернигов, 1986. – Ч. 1. – С. 51–52.
35. Жанровые особенности историко-биографической прозы о Г. С. Сковороде // Сковородиновские чтения : сб. депонир. работ Харьков. пед. ин-та имени Г. С. Сковороды – Х., 1987.*
36. К вопросу об исторической основе «Слова о полку Игореве» // Вісн. Харків. ун-ту. – 1988. – № 327. – С. 100–106.
37. О жанровых особенностях историко-биографического романа и других форм биографической прозы // Актуальные проблемы изучения и преподавания филологических дисциплин. Оптимизация учебного процесса : тез. докл. обл. науч.-метод. конф., Харьков, 27–29 сент. 1989 г. – Х., 1989. – С. 48–50.
38. О структуре и содержании университетского образования, ориентированного на современную модель педагога // Материалы Всесоюз. совещ. по управлению учеб.-метод. процессом подготовки педагогов : Для студентов пед. специальностей ун-та / ХГУ. – Х., 1991. – С. 26–27.
39. [Рецензія] / Н. Г. Корж, П. Я. Корж // Укр. мова і л-ра в шк. – 1991. – № 10. – С. 95–96. – Рец. на кн.: Латинські прислів'я та приказки / Ю. В. Цимбалюк. – К. : Вища шк., 1990. – 434 с.
40. Образ Г. С. Сковороди в українському історичному романі // Проблеми вивчення наукової і художньої спадщини Г. С. Сковороди : тези доп. Респ. наук. конф., присвяч. 270-річчю з дня народження укр. поета і філософа. – Х., 1992. – С. 24–25.
41. Вивчення в школі творів історичного жанру як методична й педагогічна проблема // Високі технології виховання : матеріали І міжнар. наук.-практ. конф., 29–31 трав. 1995 р. – Х., 1995. – Ч. 1. – С. 60–62.
42. [Рецензія] // Харків. ун-т. – 1996. – 14 лют. – Рец. на кн.: Латинська мова. 9–11 класи : підруч. для ліцеїв, гімназій та гуманіт. класів загальноосвіт. шк. / Н. Г. Корж, С. А. Шведов. – К. : Абрис, 1995. – 288 с.
43. Історико-біографічний роман як тип роману історичного // Вісн. Харків. ун-ту. – 1999. – № 426. – С. 246–251.
44. Мій університет – моє життя! // Харків. ун-т. – 2000. – 25 січ.

Література про нього

1. Задорожна О. День був сонячний : [про бойовий шлях доцента, завідувача кафедри методики викладання мови та літератури ХДУ П. Я. Коржа] // *Ленін. зміна.* – 1983. – 26 лют.
2. «Мы по земле прошли недаром – мы отстояли жизнь земли» : [про П. Я. Коржа, ветерана Великої Вітчизн. війни, завідувача кафедри методики викладання мови та літератури філфаку] // *Харків. ун-т.* – 1985. – 27 квіт. 3 фото.
3. Щастя Вам! : [П. Я. Коржу – 70 років] // *Харків. ун-т.* – 1993. – 19 січ.
4. Петро Якович Корж // *Харків. ун-т.* – 1997. – 13 трав. з фот.
5. Іван Яремійович Ткаченко та Петро Якович Корж : [фото фронтовиків, які були від дзвінка до дзвінка на фронті, для яких університет – усе життя] // *Харків. ун-т.* – 1999. – 4 трав.
6. Троє ветеранів Великої Вітчизняної війни : Троє блискучих викладачів Харківського національного університету, кандидатів наук : Ткаченко І. Є., Корж П. Я., Данилевич В. П. Троє воїнів : танкіст, артилерист, бойовий льотчик : [фото] // *Харків. ун-т.* – 2000. – 2 трав.
7. Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна за 200 років / В. С. Бакіров, В. М. Духопельников, Б. П. Зайцев [та ін.]. – Х. : Фоліо, 2004. – 750 с. : іл.

Про П. Я. Коржа див. «Іменний покажчик».

8. История подготовительного факультета для иностранных граждан Харьковского национального университета имени В. Н. Каразина : исследование и воспоминания ветеранов факультета / под ред. В. И. Груцяка. – Х. : ХНУ имени В. Н. Каразина, 2011. – 266 с. : ил.

С. 27 (фото), 126, 188: про П. Я. Коржа.

9. Уклонімося великим тим рокам... : [про зав. каф., колишнього декана філол. ф-ту П. Я. Коржа] // *Харків. ун-т.* – 2015. – 5 трав. з фот.
10. Шевченкознавство у працях викладачів та вихованців Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна (40-ві роки ХІХ – початок ХХІ ст.) : бібліогр. покажч. / уклад. О. П. Чугуй, Т. О. Чугуй, О. С. Журавльова, Ю. Ю. Полякова, Н. В. Аксьонова ; наук. ред. О. П. Чугуй ; бібліогр. ред. С. Б. Глибицька. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2017. – 128 с.

Про дослідження П. Я. Коржа – див. іменний покажчик.

Коротич Катерина Володимирівна

(13.03.1980 р. народж.)

Народилася в смт. Бабаї Харківського району Харківської області. Закінчила з відзнакою 9 класів Бабаївської середньої школи (1987–1995), Харківський педагогічний коледж (спеціальність «Початкове навчання», 1995–1999). Протягом 1999–2004 рр. здобувала вищу освіту в Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна (спеціальність «Українська мова та література»), який закінчила з відзнакою. Навчалася в аспірантурі кафедри української мови ХНУ імені В. Н. Каразіна (2004–2007 рр.).

2007 р. захистила кандидатську дисертацію «Асоціативно-семантичне поле *безпека / небезпека* в дискурсі української преси ХХ–ХХІ століть».

Із 2008 р. працює на кафедрі української мови на посадах старшого викладача (2008), доцента (2011, звання – з 2013 р.).

Автор 77 наукових праць.

Читає навчальні курси: «Старослов'янська мова», «Історія української мови», «Орфографічний практикум», «Сучасна українська мова», «Методика викладання української мови як іноземної», веде спецкурс «Комунікативна лінгвістика», науковий семінар «Комунікативні вияви мовної особистості».

Наукові інтереси: комунікативна лінгвістика, психолінгвістика, соціолінгвістика, прагматика, лінгвоперсонологія, мова преси, методика викладання української мови.

Основні праці

1. До проблеми ідеологічної картини світу (на матеріалі української преси 20–30-х рр. ХХ ст.) // Вісн. Харків. нац. ун-ту. – 2006. – № 727 : Сер. : Філологія. – Вип. 47. – С. 235–239.
2. Характер асоціативних зв'язків в асоціативно-семантичному полі «безпека / небезпека» (на матеріалі української радянської преси 20–30-х рр. ХХ століття) // Стиль і текст : наук. зб. / Ін-т журналістики КНУ ім. Т. Шевченка. – 2006. – № 7. – С. 31–36.
3. До проблеми виокремлення й аналізу ядерної частини мовних полів (на матеріалі української преси ХХ–ХХІ століть) // Вісн. Харків. нац. ун-ту. – 2007. – № 766 : Сер. : Філологія. – Вип. 51. – С. 246–249.
4. Метафоричний образ війни в українській пресі ХХ – початку ХХІ століття // Вісн. Харків. нац. ун-ту. – 2007. – № 765 : Сер. : Філологія. – Вип. 50. – С. 200–204.
5. Вияви дискурсу влади в українській радянській дитячій пресі 20–30-х років ХХ століття // Актуальні проблеми слов'янської філології. Сер. : Лінгвістика

- і літературознавство : міжвуз. зб. наук. пр. – Донецьк, 2009. – Вип. 20. – С. 393–402.
6. Комунікативні стратегії погрози та подолання страху в дискурсі української преси ХХ–ХХІ століть : мовні механізми впливу на реципієнта // Вісн. Львів. ун-ту. Сер. філологічна. – 2009. – Вип. 46, ч. 1. – С. 140–145.
 7. Контрпропагандистські стратегії і тактики в радянському дискурсі 1941–1945 років // Українська мова серед інших слов'янських : етнологічні та граматичні параметри : [матеріали Міжнар. наук. конф.] (Кривий Ріг, 5–6 листоп. 2009 р.). – Кривий Ріг, 2009. – С. 27–33.
 8. Лексико-словотвірні інновації (2007) : словник / [К. Коротич, С. Лук'яненко, А. Нелюба та ін.] ; за ред. А. Нелюби. – Х. : ХІФТ, 2009. – 172 с.
 9. Лексико-словотвірні інновації та неuzuальні лексеми як прагматичні маркери постколоніального сприймання радянської доби / Коротич К. В., Трифонов Р. А. // Лінгвістичні дослідження : зб. наук. пр. / Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. – 2009. – Вип. 27. – С. 14–21.
 10. Мікрополе стихійних лих як фрагмент української мовної картини світу (на матеріалі української преси ХХ–ХХІ століть) // У вимірах слова : зб. наук. ст. (до ювілею проф. каф. укр. мови Л. Г. Савченко) / ХНУ імені В. Н. Каразіна. – Х., 2009. – С. 139–145.
 11. Модульні контрольні завдання з пунктуації : навч.-метод. матеріали для студентів І курсу філол. ф-ту (спец. – укр. мова та літ.) ден. й заоч. форм навчання / ХНУ імені В. Н. Каразіна. – Х., 2009. – 48 с.
 12. Про стратегію переконування в радянському дискурсі часів війни 1941–1945 рр. // Актуальні проблеми слов'янської філології. Сер. : Лінгвістика і літературознавство : міжвуз. зб. наук. пр. – Бердянськ, 2009. – Вип. 22. – С. 403–407.
 13. Старослов'янська мова : модул. курс (завдання для самостійного готування до контр. робіт) / Р. А. Трифонов, К. В. Коротич. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2009. – 24 с.
 14. Глумачний словник сучасної української мови : Загальноживана лексика : Близько 60 000 слів / [уклад. Л. Г. Боярова, Г. А. Губарева, О. О. Дудка та ін.] ; за заг. ред. проф. В. С. Калашника. – Х. : ФОП Співак Т. К., 2009. – 464 с.
 15. Глумачний словник сучасної української мови : Фахова лексика : Близько 20 000 слів / [уклад. Л. Г. Боярова, Г. А. Губарева, О. О. Дудка та ін.] ; за заг. ред. проф. В. С. Калашника. – Х. : ФОП Співак Т. К., 2009. – 960 с.
 16. Явище неvigідної номінації в радянському енкратичному дискурсі (на матеріалі української преси 20–30-х рр. ХХ ст.) // Вісн. Харків. нац. ун-ту. – 2009. – № 843 : Сер. : Філологія. – Вип. 55. – С. 107–111.
 17. Вербальна презентація персонажа в драматичному творі (на матеріалі п'єси М. Кропивницького «Глитай, або ж Павук») // Київ. старовина. – 2010. – № 6. – С. 40–46.
 18. Комунікативні стратегії і тактики екологічного дискурсу // Philologica. – 2010. – № 100 : Ucrainica IV : Současná ukrajínistika. Problémy jazyka, literatury

- a kultury : sb. vědeckých článků z mezinár. konf. V. Olomoucké symp. ukrajinistů střední a východní Evropy (Olomouc, 26–28 srpna 2010). – Olomouc (Česká republika), 2010. – С. 60–63.
19. Концептосфера ДИТИНА І ІІ СВІТ в інноваціях 1990–2000-х років (на матеріалі журналу «Барвінок») // Вісн. Харків. нац. ун-ту. – 2010. – № 901 : Сер. : Філологія. – Вип. 59. – С. 61–65.
 20. Прагматичне навантаження мовних засобів на позначення дитини в родинному спілкуванні (за автобіографічними повістями М. Стельмаха) // Вісн. Харків. нац. ун-ту. – 2010. – № 910 : Сер. : Філологія. – Ч. 1. – С. 507–511.
 21. Сагаровський Анатолій Ананійович – доцент Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна : анот. біобібліогр. покажч. / уклад. К. В. Коротич, А. А. Сагаровський ; авт. вступ. ст. Л. І. Коломієць ; бібліогр. ред. Ю. Ю. Полякова. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2010. – 28 с.
 22. Старослов'янська мова : зб. вправ / Л. І. Коломієць, К. В. Коротич, Р. А. Трифонов. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2010. – 44 с.
 23. Тестовий контроль знань : Укр. мова та літ. 5 клас / К. В. Коротич, О. В. Лобусова, Н. С. Полулях, А. Є. Приймко. – К. : Літера ЛТД, 2010. – 128 с.
 24. Тестовий контроль знань : Укр. мова та літ. 6 клас / К. В. Коротич, О. В. Лобусова, Н. С. Полулях, А. Є. Приймко. – К. : Літера ЛТД, 2010. – 112 с.
 25. Грамотій. Українська мова. 6 клас : зошит для успішного набуття орфогр. та пунктуац. навичок (для шкіл з укр. мовою навчання). – Х. : Ранок, 2011. – 96 с.
 26. Грамотій. Українська мова. 7 клас : зошит для успішного набуття орфогр. та пунктуац. навичок (для шкіл з укр. мовою навчання). – Х. : Ранок, 2011. – 80 с.
 27. Грамотій. Українська мова. 8 клас. Зошит для успішного набуття орфогр. та пунктуац. навичок (для шкіл з укр. мовою навчання). – Х. : Ранок, 2011. – 96 с.
 28. Грамотій. Українська мова. 9 клас. Зошит для успішного набуття орфогр. та пунктуац. навичок (для шкіл з укр. мовою навчання). – Х. : Ранок, 2011. – 112 с.
 29. Особливості гармонізувальної комунікативної поведінки в конфліктних ситуаціях родинного спілкування (за автобіографічною повістю М. Стельмаха «Щедрий вечір») // Вісн. Харків. нац. ун-ту. – 2011. – № 963 : Сер. : Філологія. – Вип. 62. – С. 67–70.
 30. Прагматика мовних засобів на позначення дитини в зовнішньому асиметричному спілкуванні (за автобіографічними повістями М. Стельмаха) // Незгасимий словосвіт : зб. наук. пр. на пошану проф. В. С. Калашника / уклад. М. Філон, Т. Ларіна ; ХНУ імені В. Н. Каразіна. – Х., 2011. – С. 575–583.
 31. Словолюбєць і словотвірник : До ювілею А. М. Нелюби // Вивчаємо укр. мову та літ. – 2011. – №5 (лют). – С. 31.
 32. Жіночі психологічні типи «приз», «хазяйка» і «муза» : особливості комунікативної взаємодії (за «Valse mélancolique» О. Кобилянської) // Лінгвістика : зб. наук. пр. – Луганськ, 2012. – № 3 (27). – Ч. 2. – С. 129–137.
 33. Комунікативні стратегії й тактики психологічного типу «чоловік-воїн» у межовій ситуації (на матеріалі роману Івана Багряного «Сад

- Гетсиманський» // Наук. пр. Кам'янець-Поділ. нац. ун-ту ім. І. Огієнка. Філол. науки. – 2012. – Вип. 31. – С. 92–96.
34. Конфліктна комунікація в родині у світлі трансакційного аналізу (на матеріалі повісті І. Нечуя-Левицького «Кайдашева сім'я») // Вісн. Харків. нац. ун-ту. – 2012. – № 994 : Сер. : Філологія. – Вип. 64. – С. 7–11.
35. Мовні способи дискредитації релігії в радянському дискурсі (на матеріалі української преси 20–30-х років XX століття) // Вісн. Харків. нац. ун-ту. – 2012. – № 1021 : Сер. : Філологія. – Вип. 66. – С. 220–225.
36. Українська мова. 60 занять, які допоможуть систематизувати матеріал 8-го класу й успішно навчатися в 9-му класі. – Х. : Ранок, 2012. – 128 с. – (Грамотій-репетитор).
37. Українська мова. 60 занять, які допоможуть систематизувати матеріал 9-го класу й успішно навчатися в 10-му класі. – Х. : Ранок, 2012. – 128 с. – (Грамотій-репетитор).
38. Комунікативний портрет психологічного типу чоловік-воїн (за повістю І. Нечуя-Левицького «Микола Джеря») // Лінгвістичні студії : зб. наук. пр. – 2013. – № 27. – С. 200–204.
39. Неологізми та okazіоналізми в комунікативних стратегіях і тактиках радянського дискурсу (на матеріалі журналу «Перець» 1941–1945 років) // Вісн. Харків. нац. ун-ту. – 2013. – № 1048 : Сер. : Філологія. – Вип. 67. – С. 122–127.
40. Українська мова. 5 клас : зошит для успішного набуття орфогр. та пунктуац. навичок (для шкіл з укр. мовою навчання). – 2 вид., випр. – Х. : Ранок, 2013. – 96 с.
41. Українська мова. 10–11 класи : зошит для успішного набуття орфогр. та пунктуац. навичок. Орфографія. – Х. : Ранок, 2013. – 128 с. – (Грамотій).
42. Українська мова. 10–11 класи : зошит для успішного набуття орфогр. та пунктуац. навичок. Пунктуація. – Х. : Ранок, 2013. – 128 с. – (Грамотій).
43. Репрезентація вибачення в епістолярії Лесі Українки // Наук. часопис Нац. пед. ун-ту ім. М. П. Драгоманова. Сер. 8 : Філологічні науки (мовознавство і літературознавство). – 2014. – Вип. 5. – С. 142–147.
44. Тексти радянських читанок як засіб формування мовної особистості дитини дошкільного віку в тоталітарній державі (механізми ідеологічного впливу) // Наук. вісн. Східноєвроп. нац. ун-ту ім. Лесі Українки. Сер. : Педагогічні науки. – 2014. – № 6 (283). – С. 29–32.
45. Українська мова та література. 7 клас : тест. контроль знань / К. В. Коротич, О. В. Лобусова, Н. С. Полулях, А. Є. Приймко. – К. : Літера ЛТД, 2014. – 96 с.
46. Українська мова та література. 8 клас : тест. контроль знань / К. В. Коротич, О. В. Лобусова, Н. С. Полулях, А. Є. Приймко. – К. : Літера ЛТД, 2014. – 96 с.
47. Українська мова та література. 9 клас : тест. контроль знань / К. В. Коротич, О. В. Лобусова, Н. С. Полулях, А. Є. Приймко. – К. : Літера ЛТД, 2014. – 96 с.
48. Пам'яті українського мовознавця Лідії Іванівни Коломієць (1929–2015) // Вивчаємо укр. мову та літ. – 2015. – № 28–29. – С. 70.

49. Самостійні роботи та модульні контрольні завдання з орфографії : навч.-метод. посіб. для студентів І курсу філол. ф-ту (спец. – укр. мова і літ.) ден. та заоч. форм навчання. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2015. – 48 с.
50. Зооморфна метафора як засіб створення образу ворога в українській пресі 1941–1945 рр. // *Studia Linguistica* : зб. наук. пр. / Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – 2016. – Вип. 9. – С. 352–357.

Література про неї

1. Бабакова О. В. Семантико-derivационная репрезентация концепта «барвинок» в украинском языке / О. В. Бабакова // Проблемы концептуализации действительности и моделирования языковой картины мира : сб. науч. тр. / сост., отв. ред. Т. В. Симашко. – М. ; Архангельск, 2011. – Вип. 5. – С. 234–238.
С. 236, 238: про дослідження К. В. Коротич.
2. Ніколайчук Х. М. Структура темпорального мікрополя «МОЛОДІСТЬ» (на матеріалі польської фразеології) / Х. М. Ніколайчук // Компаративні дослідження слов'янських мов і літератур. – 2011. – Вип. 16. – С. 107–120.
С. 109, 119: про дослідження К. В. Коротич.
3. Бабакова О. В. Словотвірно-когнітивна модель концепту «БАРВИНОК» в українській мовній картині світу / Бабакова О. В., Хомчак О. Г. // Вісн. Запоріж. нац. ун-ту. – 2012. – Сер. : Філологічні науки. – № 1. – С. 23–29.
С. 27, 29: про дослідження К. В. Коротич.
4. Літературна норма і мовна практика / С. Я. Єрмоленко, С. П. Бирик, Т. А. Коць [та ін.] ; НАН України, Ін-т укр. мови. – К. : [б. в.], 2013. – 320 с.
С. 125: про дослідження К. В. Коротич.
5. Радзівська Т. В. Дискурсивні аспекти динаміки української мови в контексті активних мовних процесів у слов'янському світі / Т. В. Радзівська // Мовознавство. – 2013. – № 2–3. – С. 149–162.
С. 150: про словникарську працю К. В. Коротич.
6. Цьмух О. П. Лексикографічна та дискурсивна вербалізація концепту ENVIRONMENT / Цьмух О. П. // Наук. зап. Нац. ун-ту «Острозька академія». Сер. філол. – Острог, 2013. – Вип. 34. – С. 256–258.
С. 256, 258: про дослідження К. В. Коротич.
7. Войцехівська Н. К. Конфлікт чи взаєморозуміння? / Н. К. Войцехівська // Одес. лінгв. вісн. / Нац. ун-т «Одес. юрид. акад.». – 2014. – Вип. 4. – С. 32–35.
С. 34, 35: про дослідження К. В. Коротич.
8. Матвеева Т. С. Філологічні студії в Харківському університеті : культурно-історичний, естетичний, соціокомунікативний аспекти / Т. С. Матвеева // Харківський університет і українська культура (до 210-річчя від часу заснування ХНУ імені В. Н. Каразіна) : монографія / за ред. Ю. М. Безхутрого ; ХНУ імені В. Н. Каразіна. – Х., 2015. – С. 91–165.
С. 107, 110: про дослідження К. В. Коротич.

9. Новіцька Ю. С. Структурно-семантичні та функціонально-прагматичні параметри форманта *віо* у французькому екологічному дискурсі / Ю. С. Новіцька // Наук. зап. Нац. ун-ту «Острозька академія». Сер. філол. – Острог, 2015. – Вип. 56. – С. 219–223.

С. 220, 222: про дослідження К. В. Коротич.

10. Корнійчук Я. Г. Семантичні особливості лексичних новотворів Івана Огієнка / Я. Г. Корнійчук // Українська мова на порубіжжі ХХ–ХХІ сторіччя : мовозн. та лінгводидакт. аспекти : матеріали Всеукр. заоч. наук.-практ. студ. конф. до 80-річчя заснування Ін-ту філології та соціальн. комунікацій Бердян. держ. пед. ун-ту (м. Бердянськ, 14–15 квіт. 2016 р.). – Бердянськ, 2016. – С. 21–23.

С. 21, 23: про дослідження К. В. Коротич.

Коряк Володимир Дмитрович

(справжні ім'я, по батькові та прізвище Волько Давидович Блюмштейн)

(2.(14).01.1889–22.12.1937)

Народився в м. Слов'янськ (тепер – Донецька обл.) у купецькій родині. Мав незакінчену середню освіту.

За участь в есерівському гуртку 1915 р. був засланий до Тургайського краю. Після Лютневої революції 1917 р. повернувся в Україну, мешкав у Вовчі (зараз – Вовчанськ) Харківської області, де працював у місцевій «Просвіті» й редагував журнал «Світло» (1918). Член УПСР із 1917 р.; належав до її лівого крила, яке в травні 1918 р. вийшло з партії і 1919 р. оформилося в УКП(б). Із 1920 р. – член КП(б)У.

1919–1920 рр. працював в установах Наркомосу УСРР в Києві й Харкові, 1921–1924 рр. – в редакціях журналу «Шляхи мистецтва» й газети «Вісті ВУЦВК».

1925–1932 рр. – професор і завідувач кафедри історії української літератури ХІНО, ХППО, в 1933–1936 р. – Харківського університету. У 1926–1936 рр. – керівник кабінету радянської літератури Інституту імені Тараса Шевченка.

Автор близько 100 друкованих праць.

Писав літературознавчі та театрознавчі статті, театральні рецензії (останні друкував на сторінках газети «Вісті ВУЦВК» під псевдонімом *Avanti*).

Належав до Спілки пролетарських письменників «Цех каменярів» (1920–1923), «Гарт» (1923–1927), ВУСПП (1927–1932) і СРПУ (з 1934). У 1930-х рр. був відомий як ідеолог «нової» – радянської – літератури, наріжним каменем якої проголошувалися ідейність, класовість, партійність.

30 вересня 1937 р. його виключено з КП(б)У як буржуазного націоналіста. 1 жовтня 1937 р. заарештовано органами НКВС. 22 грудня 1937 р. розстріляно в Харкові.

Реабілітовано 1957 р.

Наукові інтереси: історія української літератури, український театр.

Основні праці

1. До брами : зб. ст. – К. : Рух, 1913. – 112 с.
2. Тарас Шевченко. – [Х.] : Вид-во Всеукр. літ. комітету УРСР, [1919]. – 24 с.
Те саме. – Вид. 2-е. – Х. : Рух, 1919. – 24 с.
Те саме. – Вид. 3-е. – Х. : Рух, 1919. – 24 с.
Те саме. – Вид. 4-е. – К. : Вид-во ред. відділу секції підвідділу «Книга» Губнаросвіти, [1920]. – 30 с.
Те саме. – Вид. 5-е. – Х. : Вид-во Держ. шевченків. ком. при Харків. губнаробразі, 1920. – 32 с.
3. До дитячої комуни. – Х. : Всеукр. держ. вид-во, 1921. – 35 с.
4. Етапи // Жовтень : зб., присвяч. роковинам великої пролет. рев. – Х., 1921. – С. 83–94.
5. Місто в українській поезії // Шляхи мистецтва. – 1921. – № 1. – С. 40–47 ; № 2. – С. 118–128.
6. Тарас Шевченко, що написав «Кобзаря» // Кобзар : скор. ювіл. вид., 1861–1921 / Т. Г. Шевченко. – [Х., 1921]. – С. II–XIX.
Те саме // *Боротьба за Шевченка* / В. Д. Коряк. – Х., 1925. – С. 11–27.
7. До питання про схему української літератури // Вісті ВУЦВК. – 1922. – 13 серп.
8. Форма й зміст // Шляхи мистецтва. – 1922. – № 2–4. – С. 40–47.
9. Шевченкознавство в дитячих будинках / В. Д. Коряк // Соціаліст. виховання. – 1922. – № 1. – С. 65–70.
10. Кінець нової української літератури // Книга. – 1923. – № 2. – С. 3–7.
11. Мотиви соціальної боротьби в сучасній українській літературі // Книга. – 1923. – № 1. – С. 5–10.
12. Поет жіночої душі // Комунарка України. – 1923. – № 2–3. – С. 13–16.
Те саме // *Боротьба за Шевченка* / В. Д. Коряк. – Х., 1925. – С. 77–84.
13. Шевченко і месіанізм / В. Д. Коряк // Вісті ВУЦВК. – 1923. – 11 берез.
Те саме // *Боротьба за Шевченка* / В. Д. Коряк. – Х., 1925. – С. 71–76.
14. Поет української інтелігенції : М. Коцюбинський. 1913–1923. – Х. : Книгоспілка, 1923. – 48 с.
15. Українська література перед VII Жовтнем // Черв. шлях. – 1923. – № 8. – С. 180–205.
Те саме, під назвою: На літературному фронті : Українська література перед VII Жовтнем. – Х. : ДВУ, 1924. – 28 с.
16. Просвітителі і Шевченко // Знання. – 1924. – № 10–11. – С. 5–9.

- Те саме // Боротьба за Шевченка / В. Д. Коряк. – Х., 1925. – С. 85–95.*
17. Боротьба за Шевченка : [зб. ст.]. – [Х.] : ДВУ, 1925. – 113 с.
18. Нарис історії української літератури : Література передбуржуазна : для ін-тів нар. освіти і пед. курсів. – Х. : ДВУ, 1925. – 375 с.
19. Організація жовтневої літератури : Газетні та журнальні статті 1919–1924 рр. – [Х.] : ДВУ, 1925. – 275 с. – (Критична бібліотека).
20. Програма літератури в комплексі українознавства // Плужанин. – 1926. – № 12. – С. 4–8.
21. Нарис історії української літератури : Література передбуржуазна : книга для пед. вузів. 2-ге вид., змін. – Х.: ДВУ, 1927. – 430 с.
Те саме. – Репринт. вид. – Мюнхен : Monachii, 1994. – 546 с. – (Українське літературознавство ; №10).
22. Сьогочасна українська література // Молодняк. – 1927. – № 2. – С. 45–52.
23. Хвилювистий соціологічний еквівалент : (Листи темної людини). – Х. : ВУСПП, 1927. – 59 с.
Те саме // Гарт. – 1927. – № 1. – С. 74–103.
24. Тарас Шевченко // Кобзар / Т. Г. Шевченко. – [К., 1927]. – С. III–XIV.
Те саме // Кобзар / Т. Г. Шевченко. – 2-е вид. – [К., 1928]. – С. V–XVI.
Те саме // Кобзар / Т. Г. Шевченко. – 3-є вид. – [К., 1929]. – С. V–XVI.
Те саме // Кобзар / Т. Г. Шевченко. – 4-е вид. – [К., 1929].*
Те саме // Кобзар / Т. Г. Шевченко. – 5-е вид. – К. ; Х., 1930.*
Те саме // Кобзар / Т. Г. Шевченко. – 6-е вид. – К. ; Х., 1930.*
25. Критика переходової доби // Критика. – 1928. – № 1. – С. 12–29.
26. Літературна дискусія (передмова) // Шляхи розвитку української пролетарської літератури : Літературна дискусія (1925–1928) : зб. матеріалів за ред. В. Коряка. – Х., 1928. – С. 7–32.
27. І. С. Нечуй-Левицький // Критика. – 1928. – № 3. – С. 51–68.
28. Пекучі питання : Українське художнє слово в школах ФЗУ // Робітнича освіта. – 1928. – № 1. – С. 30–34.
29. «Сонячна машина» Винниченка в критиці // Культробітник. – 1928. – № 11. – С. 11–18.
30. Українська література : (Питання марксістського літературознавства). – Х. : Заоч. пед. ВУЗ, 1928. – 72 с.
31. Життя М. Коцюбинського. – Х. : Укр. робітник, 1929. – 40 с.
32. Життя Тараса Шевченка / В. Д. Коряк. – [Х.] : Держвидав України, 1929. – 24 с. – (Ін-т Тараса Шевченка. Сер. наук.-попул. ; № 1).
Те саме. – 2-е вид. – [Х.] : Держвидав України, 1930. – 54 с.
33. Нарис історії української літератури : Буржуазне письменство : посіб. для педвузів. – Х. : ДВУ, 1929. – 620 с.
Те саме. – Репринт. вид. – Мюнхен : Monachii, 1994. – 620 с. – (Українське літературознавство ; № 11).

34. Основи українознавства : підруч. для партгуртків, радпартшкіл, комвузів та самоосвіти / С. Баранник, Т. Каретнікова, В. Коряк та ін. ; за ред. А. Річицького]. – Х. : Пролетарій, 1929. – 335, [1] с.
35. Робітничий клас в українській літературі. – Х. : ДВУ, 1929. – 56 с.
36. Селянський Бетховен : Творчість В. Стефаника : нарис. – Х. : Укр. робітник, 1929. – 72 с. – (Мас. літ.-критич. б-ка).
37. Богдановщина / В. Коряк // Черв. шлях. – 1931. – № 9. – С. 101–117 ; № 10. – С. 82–90.
38. До проблеми стилю // Черв. шлях. – 1931. – № 1–2. – С. 92–109.
39. Елланів шлях : (До 5-ї річниці смерті В. Блакитного) // Студент рев. – 1931. – № 2. – С. 14–15.
40. «Огнецвіт» // Гарт. – 1931. – № 11. – С. 103–125.
41. Сучасні завдання літературознавства в світлі постанов XVI парт. з'їзду // Літ. архів. – 1931. – Кн. 1–2. – С. 3–15.
42. Українська література : конспект. – 3-є вид., випр. – Х. : ДВУ, 1931. – 407 с.
43. Художня література на сучасному етапі соцбудівництва // Черв. шлях. – 1931. – № 5. – С. 69–77 ; № 6. – С. 83–88.
44. Бойова путь : До п'ятиріччя ВУСППу й «Молодняка» // Черв. шлях. – 1932. – № 1–2. – С. 93–104.
45. Плужанство на зламі : [на захист А. Панова] // Плуг. – 1932. – № 1–2. – С. 47–63.
46. В боях : статті і виступи 1925–1930. – Х. : ЛІМ, 1933. – 394 с.
47. Література : підруч. для серед. шк. Клас 6. – Х. ; К. : Радян. шк., 1933. – 96 с.
48. Література : підруч. для серед. шк. Клас 7. – Х. ; К. : Радян. шк., 1933. – 160 с.
49. Наступ лірики // За марксо-ленін. критику. – 1934. – № 6. – С. 49–60.
50. Чернетки Тесленка : До історії новели // Черв. шлях. – 1936. – № 1. – С. 163–176, іл.

Література про нього

1. Лейтес А. Коряк Володимир // А. Лейтес, М. Яшек // Десять років української літератури (1917–1927) / А. Лейтес, М. Яшек. – Х., 1928. – Т. 1. – С. 243–244.
2. Полторацький О. Дивна книжка Коряка / О. Полторацький // Нова генерація. – 1928. – № 11. – С. 322–326. – Рец. на кн.: Українська література : конспект. – 2-ге вид. – Х. : ДВУ, 1928. – 220 с.
3. Лакиза І. Критичні зауваження до нової книги В. Коряка / І. Лакиза // Життя й рев. – 1929. – № 9. – С. 139–145. – Рец. на кн.: Українська література : конспект / В. Коряк. – 2-ге вид., випр. – Х. : ДВУ, 1929. – 299 с.
4. Гнатюк В. Критичні уваги до історично-літературних курсів В. Коряка / В. Гнатюк // Черв. шлях. – 1931. – № 3. – С. 149–162. – Рец. на кн.: Нарис історії української літератури. Ч. 1. Література передбуржуазна / В. Коряк. – 2-ге вид. – Х., 1927. – 426 с. ; Коряк В. Нарис історії української літератури. Ч. 2. Буржуазне письменство / В. Коряк. – Х., 1927. – 610 с.

5. Бантишев О. Ф. За що розстріляно професора? / О. Ф. Бантишев, А. В. Селюк // Пастка для еліти / О. Ф. Бантишев, А. В. Селюк. – К., 2004. – С. 200–206.
6. Бондарчук П. М. Коряк Володимир Дмитрович / П. М. Бондарчук // Енциклопедія історії України. – К., 2008. – Т. 5. – С. 203–204.
7. Сподарець М. П. Володимир Коряк про Тараса Шевченка : специфіка сприйняття, формування соцреалістичного канону в шевченкознавстві / М. П. Сподарець // Вісн. Черк. ун-ту. Сер. : Філол. науки. – 2011. – Вип. 208 : Збірник на пошану пам'яті Ніли Вікторівни Зборовської. – С. 39–43.
8. Сподарець М. П. Літературно-критична діяльність В. Коряка / М. П. Сподарець // Вісн. Харків. нац. ун-ту ім. В. Н. Каразіна. – 2011. – № 989 : Філологія. – Вип. 63. – С. 93–98.
9. Герасименко Н. Коряк Володимир Дмитрович / Ніна Герасименко // Шевченківська енциклопедія : в 6 т. – К., 2013. – Т. 3. – С. 517–518.
10. Дончик В. Г. Коряк Володимир Дмитрович / В. Г. Дончик // Енциклопедія сучасної України. – К., 2014. – Т. 14 : Кол – Кос. – С. 635.

Костюк Григорій Олександрович
(псевдоніми – Г. Залужний, Борис Подоляк)
(12.(25).10.1902–3.10.2002)

Народився в с. Боришківці Подільської губернії (тепер – Кам'янець-Подільського району Хмельницької області) в селянській родині. Закінчив гімназію та робітничий факультет сільськогосподарського інституту в Кам'янець-Подільському (1925).

1929 р. закінчив історико-літературний факультет Київського інституту народної освіти.

Із 1930 р. був аспірантом Харківського НДІ літературознавства ім. Т. Шевченка (зараз – Інститут літератури імені Т. Шевченка НАН України). 1932 р. захистив кандидатську дисертацію «До проблеми творчої методи пролетарської літератури».

Був членом літературного угруповання «Пролітфронт» (1929–1931). Друкувався в журналах «Життя і революція», «Критика», «Літературний архів», «Молодняк», «Пролітфронт», «Червоний шлях».

1930–1933 рр. працював доцентом кафедри мови та літератури літературного факультету Харківського педагогічного інституту професійної освіти. Читав курси історії української літератури кінця XIX – початку XX ст. (до 1917 р.), української літератури пореволюційної доби (1917–1930 рр.).

1932–1933 рр. працював у Харківському педагогічному інституті, де викладав історію української літератури, історію української критики й публіцистики.

Також викладав в Інституті підготовки кадрів до інститутів червоної професури при ВУАМЛПН (Всеукраїнська асоціація марксистсько-ленінських інститутів), Українському комуністичному інституті журналістики, робітничому університеті. Одночасно працював редактором юнацького сектору видавництва дитячої та юнацької літератури «Молодий більшовик» (1932–1933).

Із посиленням сталінських репресій переїхав до Луганська, де в січні–листопаді 1934 р. працював на посаді професора Луганського ІНО та викладав історію української літератури.

Щоб уникнути переслідувань органами НКВС, виїхав на деякий час на Урал, де впродовж року працював керівником відділу технічної пропаганди азбестоцементного комбінату м. Сухий Лог (РФ).

Після повернення в Україну відвідав Харків, незабаром оселився в Києві, де до арешту 25 листопада 1935 р. викладав на підготовчому відділенні Київського політехнічного інституту. Звільнений із посади за звинуваченнями у націоналістичних виступах, лекціях та в перекручуванні навчальної програми.

3 липня 1936 р. засуджений до 5-ти років таборів. Відбував термін в Ухта-Печорському концтаборі (Воркута, РФ). 25 грудня 1940 р. був звільнений, згідно з приписом НКВС оселився в Слов'янську, працював завгоспом у міській лікарні.

Під час німецько-радянської війни (1941–1945) залишився на окупованій гітлерівцями території. До липня 1944 р. жив і працював (здебільшого не за фахом) у Слов'янську, Києві, Львові. Був членом Товариства українських письменників у Львові (1943–1944). У липні 1944 р. емігрував на Захід. 1945 р., знаходячись у м. Новий Ульм (нині – Ной-Ульям, Німеччина), став співзасновником Мистецького українського руху. Редагував газету «Українські вісті» та додаток до неї «Літературний зошит», що виходив у Мюнхені.

До 1951 р. перебував у таборах для «переміщених осіб» у Німеччині, де працював учителем у таборовій гімназії, редактором видавництва «Прометей». 1951–1952 рр. був редактором відділу літератури і мистецтва газети «Сучасна Україна» (згодом – «Сучасність»).

У 1952 р. виїхав до США, працював у Дослідному центрі Колумбійського університету (Нью-Йорк) та інших установах. Очолював Комісію для вивчення і збереження спадщини В. Винниченка та Комісію для вивчення історії пореволюційної України й Радянського Союзу. 1952–1956 рр. вивчав історію та культуру України та СРСР у Колумбійському університеті. Співпрацював з архівістами Колумбійського університету, був куратором відділу україністики.

Дійсний член УВАН (1946) та НТШ (США, 1952).

Ініціатор створення ОУП «Слово» та перший його голова (1954–1975). Член Міжнародного ПЕН-клубу (США, 1967–1975). Член Національної спілки письменників України та Інституту з вивчення СРСР, іноземний член Національної академії наук України (1992).

Був реабілітований 22 червня 1989 р.

Лауреат премії Фундації О. і Т. Антоновичів (1988) та Міжнародної премії імені В. Винниченка (1991).

Помер 2002 р. в місті Сильвер-Спринг (штат Мериленд, США). Похований на українському православному цвинтарі святого Андрія у Бавнд-Бруку, штат Нью-Джерсі.

Наукові інтереси: історія класичної та сучасної української літератури (зокрема, творчість Панаса Мирного, М. Драй-Хмари, П. Филиповича, В. Винниченка, М. Хвильового, М. Куліша, А. Любченка, В. Підмогильного та ін.). Став засновником наукового винниченкознавства.

Праці

1. Василь Іванович Алешко : (3 нагоди 20-річчя літ.-газетяр. роботи) // Життя й рев. – 1928. – № 2. – С. 164–166.
2. До початків соціологічної критики // Життя й рев. – 1928. – № 11. – С. 119–127.
3. Шахтарське : збірка оповідань Андрія Клочья // Життя й рев. – 1928. – № 7. – С. 194–196.
4. Крива прозаїка : [про Б. Тенету] // Життя й рев. – 1929. – № 9. – С. 175–178.
5. Про «Фальшиву Мельпомену» [Ю. Смолича] // Життя й рев. – 1929. – № 2. – С. 148–150.
6. Шляхом зростання : [про Т. Масенка] // Життя й рев. – 1929. – № 7–8. – С. 202–207.
7. [Рецензія] // Черв. шлях. – 1929. – № 4. – С. 193–197. – Рец. на кн.: Матеріали для культурної і громадської історії Західної України. Т. 1. Листування І. Франка і М. Драгоманова. – К., 1928. – IV, 508 с.
8. [Рецензія] // Черв. шлях. – 1930. – № 3. – С. 228–229. – Рец. на кн.: Дим над яругами : повість / О. Донченко. – 2-ге вид. – Х. : ДВУ, 1929. – 188 с.
9. Панас Мирний : (Життя та творчість) : крит.-біогр. нарис з додатком статті про Ів. Білика. – Х. : ЛіМ, 1931. – 116 с.
10. [Рецензія] // Черв. шлях. – 1931. – № 5. – С. 132–133. – Рец. на кн.: Нотатки оборонця / П. Гайворонський. – Х. ; Одеса : ДВУ, 1931. – 167 с.
11. [Рецензія] // Черв. шлях. – 1931. – № 7–8. – С. 136–138. – Рец. на кн.: В повітовому масштабі : повість / Л. Первомайський. – [Х. : ДВУ], 1930. – 190 с.
12. Поет юності і сили : Аркадій Любченко // МУР. – Аугсбург ; Штутгарт, 1946. – С. 134–146.
13. Проба людини : (Про «Сад Гетсиманський» Івана Багряного) // Сучасна Україна. – Мюнхен, 1951. – 2 верес. – С. 10–11. – Підпис : Борис Подоляк.

14. Жертви грудневої трагедії : до 18-ї річниці розстрілу групи українських письменників у так званій «справі Кірова» // Молода Україна. – Нью-Йорк, 1953. – № 1–2. – С. 9–19. – Підпис : Б. Подоляк.
15. Остання резиденція Володимира Винниченка : «Закуток» та його історія : 1934–1951 // Володимир Винниченко : статті й матеріали. – Нью-Йорк, 1953. – С. 16–41. – Підпис : Б. Подоляк.
16. Валеріян Підмогильний // Місто : роман / В. Підмогильний ; післямова, біогр. та бібліогр. довідки Г. Костюка. – Нью-Йорк, 1954. – С. 283–292.
17. Останні дні життя академіка М. Грушевського // Український збірник / Ін-т вивчення СРСР. – Мюнхен, 1954. – Кн. 1. – С. 83–94.
18. Падение П. П. Постышева // Вестник / Ін-т по изучению истории и культуры СССР. – Нью-Йорк, 1954. – № 6/13. – С. 112–123.
19. The Fall of Postyshev. – New York : Research Programm on the USSR, 1954. – 29 p.
20. Stalinist Rule in the Ukraine : A Study of Mass Terror (1929–1939). – New York : Institute for the Study of the USSR, 1960. – 162 p.
21. Микола Антонович Плевако : Життя і діяльність (27.11.1890–25.04.1941) // Статті, розвідки й біобібліографічні матеріали / М. Плевако ; УВАН у США. – Нью-Йорк ; Париж, 1961. – Ч. 2. – С. 7–12.
22. Володимир Винниченко – маляр // Сучасність. – Мюнхен, 1962. – № 6. – С. 33–41.
23. Українське наукове літературознавство в перше пореволюційне п'ятнадцятиліття // Зап. Наук. т-ва ім. Шевченка. Іст.-філос. секція. – Париж ; Чикаго, 1962. – Т. 173. – С. 185–216.
24. Шлях творчих випробувань і перемог // Слово. – Нью-Йорк, 1964. – 36. 2. – С. 212–220. – Підпис : Б. Подоляк.
25. На магістралі історії : українська література за п'ятдесят років : 1917–1967 // Слово : літ.-мистец. зб. укр. письменників в екзилі. – Нью-Йорк, 1968. – № 3. – С. VII–XXIX.
26. Володимир Винниченко та його останній роман. – Нью-Йорк : [Б. в.], 1971. – 67 с.
27. Леся Українка і В. Винниченко // Сучасність. – 1971. – № 7–8. – С. 95–111.
28. Теорія і дійсність : До проблеми вивчення теорії, тактики і стратегії більшовизму в національному питанні // Сучасність. – 1970. – Ч. 9. – С. 76–87 ; Ч. 11. – С. 54–74 ; Ч. 12. – С. 102–109 ; 1971. – Ч. 1. – С. 51–68 ; Ч. 2. – С. 63–78 ; Ч. 3. – С. 82–92 ; Ч. 4. – С. 71–84.
Те саме. – [Мюнхен] : Сучасність, 1971. – 145 с. – (Суспільно-політична бібліотека ; ч. 9 {28}).
29. З літопису літературного життя в діаспорі : (До 15-річчя діяльності об'єднання українських письменників «Слово»: 1954–1969 // Сучасність. – 1971. – Ч. 9. – С. 37–63 ; Ч. 10. – С. 63–82.
Те саме, окр. вид. – Мюнхен : Logos, 1971. – 48 с.

30. На перехрестях життя та історії : До 70-річчя життя і 50-річчя літературної діяльності Докії Гуменної // Сучасність. – 1975. – № 3. – С. 52–71 ; № 4. – С. 50–75.
31. Сергій Єфремов і Володимир Винниченко // Сучасність. – 1976. – № 2. – С. 25–40.
32. Окаянні роки : Від Лук'янівської тюрми до Воркутської трагедії (1935–1940). – Торонто : Діялог, 1978. – 165 с.
33. Від редактора // З літературно-наукової спадщини / М. Драй-Хмара // Зап. Наук. т-ва ім. Шевченка. Філол. секція. – Нью-Йорк, 1979. – Т. 197. – С. 7–12.
34. Володимир Винниченко та його доба : дослідження, критика, полеміка. – Нью-Йорк : УВАН, 1980. – 283 с.
35. В ситуації трагічного безвихіддя : (Нотатки редактора) // Твори : в 5 т. / Микола Хвильовий. – Нью-Йорк ; Балтимор ; Торонто, 1982. – Т. 3. – С. 7–19.
36. Всиль Мисик : спогади // Сучасність. – 1983. – Ч. 9. – С. 5–20.
37. На магістралях доби : статті на суспільно-політичні теми. – Торонто ; Балтимор : Смолоскип, 1983. – 292 с.
38. У світі ідей і образів : Вибране. Критичні та історико-літературні роздуми, 1930–1980. – [Мюнхен] : Сучасність, 1983. – 537 с. – (Бібліотека «Прологу» і «Сучасності» ; ч. 155).
39. Микола Хвильовий : Життя, доба, творчість // Твори : в 5 т. / Микола Хвильовий. – 2-е вид. – Нью-Йорк ; Балтимор ; Торонто, 1984. – Т. 1. – С. 15–106.
40. Зустрічі і прощання : Спогади. Кн. 1. – Едмонтон : Вид-во Канад. ін-ту укр. студій, 1987. – XIV, 743 с.
41. Світ Винниченкових образів та ідей // Слово і час. – 1990. – № 7. – С. 14–26.
42. Сталінізм в Україні : (Генеза і наслідки) : Дослідження і спостереження сучасника : / пер. з англ. Р. Б. Харчук. – К. : Смолоскип, 1995. – 508 с.
43. Поет юності й сили Аркадій Любченко // Дивослово. – 1996. – № 4. – С. 3–7.
44. Зустрічі і прощання : Спогади. Кн. 2. – Едмонтон : Вид-во Канад. ін-ту укр. студій, 1998. – 609 с.
45. Листи Григорія Костюка до Віталія Мацька // Слово і час. – 2002. – № 10. – С. 10–12.
46. Літературно-мистецькі перехрестя (паралелі) : монографія / Ін-т літ. ім. Т. Г. Шевченка НАН України, Укр. Вільна акад. наук у США. – К. ; Вашингтон : [Б. в.], 2002. – 416 с. – С. 383–401 : бібліографія праць Г. Костюка.
47. Відійшов у безсмертя // Публіцистика : доповіді, статті, памфлети, рефлексії, есе / Іван Багряний ; упоряд. Олексій Коновал. – 2-ге вид. – К., 2006. – С. 829–837.
48. З книги «Зустрічі і прощання» // Чорнотроп : [вибране] / Василь Мисик. – Х., 2007. – С. 263–278.
49. Зустрічі й прощання : спогади : у 2 кн. – К. : Смолоскип, 2008. – Кн. 1. – 720 с. ; Кн. 2. – 512 с.

50. Вибрані праці : у 5 т. Т. 1. Літературознавство. Критика / упоряд. Надія Баштова ; Укр. вільна акад. наук, НАН України, Ін-т літ. ім. Т. Г. Шевченка. – К. : Смолоскип, 2015. – 972 с.

Література про нього

1. Голубенко П. На полі бою : (Життєвий шлях Г. Костюка) / П. Голубенко // Нові дні. – 1982. – № 12. – С. 15–18.
2. Гусар-Струк Д. Хто такий Борис Подоляк : доп., виголошена на ювіл. конф., влаштованій УВАН й об'єдн. укр. письменників «Слово» з нагоди 80-річчя Г. О. Костюка / Д. Гусар-Струк // Слово. – Нью-Йорк, 1983. – Т. 10. – С. 428–439.
3. Кошелівець І. Ентузіаст відродження : Неювілейне про Григорія Костюка / Іван Кошелівець // Дзвін. – 1991. – № 12. – С. 125–130.
4. Жила В. І тривоги, і радощі... : До 90-річчя життя і літературної діяльності Григорія Костюка / В. І. Жила // Визв. шлях. – 1998. – № 4. – С. 491–496.
5. Жулинський М. Зустрічі без прощань на українському просторі ХХ століття // Зустрічі і прощання : спогади / Г. Костюк. – К. : Смолоскип, 2008. – Кн. 1. – С. 5–20.
6. Сопельник Н. В. Публіцистика та мемуаристика Г. Костюка : ідейні орієнтири та проблеми поетики : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.01.01 / Н. В. Сопельник. – Х., 2008. – 20 с.
7. Семистяга В. Ф. Костюк Григорій Олександрович / В. Ф. Семистяга // Енциклопедія історії України : у 10 т. – К., 2008. – Т. 5. – С. 229–231.
8. Баштова Н. Григорій Костюк : літературознавець, критик, публіцист : монографія / Н. Баштова ; Ін-т літ. ім. Т. Г. Шевченка НАН України. – К. : Стило, 2008. – 216 с.
9. Костюк Григорій Олександрович // Українська діаспора : літературні постаті, твори, біобібліографічні відомості : словник-довідник / упоряд. Віри Просалової. – Донецьк, 2012. – С. 243–245.
10. Панченко В. Григорій Костюк : життєва одісея і науковий спадок / В. Панченко // Вибрані праці : у 5 т. / Григорій Костюк. – К., 2015. – Т. 1. – С. 5–51.

Кохан Юрій Іванович

(10.09.1961 р. народж.)

Народився в м. Харків. 1978 р. закінчив Харківську середню школу № 123. 1978–1979 рр. навчався в Харківському профтехучилищі Облпобутуправління.

Із 1979 р. по 1981 р. працював випробовувачем електричних машин та слюсарем механоскладальних робіт на Харківському заводі «Електропобутприлад». 1981–1983 рр. служив в армії. Із 1984 р. по 1988 р. був слюсарем механоскладальних робіт на Харківському заводі «Гідропривод».

Протягом 1985–1991 рр. навчався на вечірньому відділенні філологічного факультету Харківського державного університету. Паралельно працював учителем української мови і літератури Харківської середньої школи № 128 (1988–1992 рр.). Після закінчення університету, в 1992–1993 рр., викладав на кафедрі української і російської мов Харківського інституту інженерів міського господарства.

Із 1993 р. працює в Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна викладачем, старшим викладачем, доцентом (із 2003 р.) кафедри української мови. У 2003 р. захистив кандидатську дисертацію «Фраземика в системі ідіостилю письменника (на матеріалі художньої прози Олеса Гончара і Павла Загребельного)». Наукове звання доцента отримав у 2006 р.

Із вересня 2000 р. – заступник декана з навчально-методичної роботи філологічного факультету ХНУ імені В. Н. Каразіна.

Викладає курси: «Ділова українська мова», «Практична стилістика української мови», «Вища освіта і Болонський процес», «Основи охорони праці», «Охорона праці в галузі», «Сучасна українська мова» (розділи: лексика, фонетика, морфологія), «Лексико-фразеологічні засоби ідіостилю письменника».

Наукові інтереси: фразеологія, стилістика, індивідуально-авторський стиль письменника.

Праці

1. Крилаті слова як засіб національного виховання / В. Г. Гончаренко, Ю. Г. Кохан // Українська духовна культура в системі національної освіти : тези доп. та повідомл. наук. конф., 18–19 квіт. 1995 р. – Х., 1995. – С. 42–43.
2. Фразеологія періоду визвольної війни під проводом Богдана Хмельницького (на матеріалі Літопису Самовидця) // Визвольна боротьба українського народу під проводом Богдана Хмельницького за українську державність : матеріали наук. конф., 25–27 жовт. 1995 р. – Х., 1995. – С. 83–84.
3. Контрольні завдання з української мови : для слухачів заочних підготовчих курсів / Харків. держ. політехн. ун-т ; уклад. Ю. І. Кохан, І. В. Муромцев, Т. Ф. Іваненко ; ред. Н. М. Кузьменко. – Х. : [Б. в.], 1996. – 21 с.

[2-ге вид.] – Х. : [Б. в.], 2003. – 19 с.

[3-тє вид.] – Х. : НТУ «ХПІ», 2006. – 19 с.

[4-те вид.] – Х. : НТУ «ХПІ», 2011. – 20 с.

[5-те вид.] – Х. : НТУ «ХПІ», 2012. – 23 с. : табл.

4. Крилаті слова та крилаті вислови як один із засобів вираження авторської позиції в романі О. Т. Гончара «Собор» // Тенденції розвитку української літератури та літературної критики нових часів : тези доп. та повідомл. міжвуз. наук.-теорет. конф. 115–16 трав. 1996 р. – Х., 1996. – С. 90–91.
5. Мовна норма у фразеології (на матеріалі «Словаря української мови» Б. Грінченка і «Фразеологічного словника української мови») // Українська мова : з минулого в майбутнє : матеріали наук. конф. на відзначення 200-річчя виходу в світ «Енеїди» І. Котляревського. – К., 1998. – С. 140–142.
6. Фразеологічні засоби зображення духовного світу харківського студентства періоду Другої світової війни в романі О. Т. Гончара «Людина і зброя» // Харків 30–40-х рр. XX ст. Література. Історія. Мистецтво : матеріали міжнар. наук. конф. до ювілею проф. Ю. Бойка-Блохина. – Х., 1998. – С. 123–125.
7. Добір фразеологічного матеріалу як фактор формування ідіостилю письменника (на матеріалі прози Олеса Гончара) // Вісн. Харків. ун-ту. – 1999. – № 426. – С. 216–220.
8. Функціонування фразеологізмів з компонентами *біс*, *дідько*, *чорт* у творчості Олеса Гончара // Вісн. Харків. ун-ту. – 1999. – № 448. – С. 81–84.
9. Особливості функціонування фразеологічних одиниць в авторській мові та мові персонажів як одна з рис ідіостилю письменника (на матеріалі прози Олеса Гончара) // Вісн. Харків. ун-ту. – 2000. – № 473. – С. 58–63.
10. Структурно-семантичні зміни фразеологізмів як вияв творчої індивідуальності письменника (на матеріалі прози О. Гончара) // Лінгвістичні дослідження : зб. наук. пр. / ХДПУ. – 2000. – Вип. 3. – С. 127–135.
11. Функціонування фразеологічних одиниць на позначення емоційно-психічного стану як вияв особливостей ідіостилю письменника (на матеріалі прози Олеса Гончара та Павла Загребельного) // Вісн. Харків. ун-ту. – 2001. – № 520 : Філологія. – Вип. 33. – С. 188–192.
12. Лексика і фразеологія сучасної української мови : метод. матеріали для студ. заоч. та дистанц. форм навчання зі спец. «Журналістика» / Т. О. Валійова, Ю. І. Кохан. – Х. : Вид-во ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2003. – 30 с.
13. Фраземіка в системі ідіостилю письменника (на матеріалі художньої прози Олеса Гончара і Павла Загребельного) : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01. – Х., 2003. – 19 с.
14. Динаміка індивідуального стилю й особливості художньо-естетичної актуалізації фразеологічних одиниць (на матеріалі роману Павла Загребельного «Юлія, або Запрошення до самовбивства») // Вісн. Луган. нац. пед. ун-ту ім. Т. Шевченка. Філологічні науки. – 2004. – № 11 (79). – С. 103–110.

15. Текстотвірна функція фразеологічних одиниць як риса ідіостилу письменника (на матеріалі прози Олеса Гончара і Павла Загребельного) // Вісн. Харків. нац. ун-ту. – 2004. – № 631 : Сер. Філологія. – Вип. 41. – С. 165–168.
16. Відтворення рис національної мовної особистості як ознака ідіостилу Анатолія Дімарова // Вісн. Харків. нац. ун-ту. – 2005. – № 707 : Сер. : Філологія. – Вип. 46. – С. 55–58.
17. Фразеологія української мови як вияв стереотипних уявлень про етноментальні особливості представників інших народів // Вісн. Харків. нац. ун-ту. – 2005. – № 659 : Сер. : Філологія. – С. 14–16.
18. Стилїстичне використання фразеологічних одиниць у мові засобів масової інформації : метод. матеріали та завдання для студентів від-ня журналістики філол. ф-ту. – Х. : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2006. – 20 с.
19. Фемінне і маскулінне крізь призму радянської ідеології (на матеріалі української преси 20–30-х рр. XX ст.) / Ю. І. Кохан, Г. В. Демура // Вісн. Харків. нац. ун-ту. – 2009. – № 843 : Сер. : Філологія. – Вип. 55. – С. 102–106.
20. Традиции и инновации в обучении студентов гуманитарных специальностей в условиях Болонского процесса (на примере филологического факультета Харьковского национального университета имени В. Н. Каразина) // Международна конф. «Модернизация на гуманитарного образование в условията на Болонския процес в страните от Европейския съюз и Русия», Велико Търново (България), 2009 г. – Велико Търново, 2010. – С. 35–42. – (Трудове на ВТУ «Св. св. Кирил и Методий»; т. 31, кн. 1).
21. Внесок Л. А. Булаховського у розвиток вітчизняного мовознавства // Пам'ятникознавчі погляди молодих вчених ХХІ ст. : зб. наук. ст. з пам'ятникоохорон. роботи. – Х., 2014. – Вип. 4. – С. 21–25.
22. Сенсовісні функції морально-етичних та естетичних концептів воєнних щоденників Олеса Гончара // Вісн. Харків. нац. ун-ту. – 2015. – № 1152 : Сер. : Філологія. – С. 117–120.
23. Експресивність як риса ідіостилу Павла Загребельного (на матеріалі романів «Кавтаклізма» та «Стовпо-творіння») // Вісн. Харків. нац. ун-ту. – 2016. – Вип. 74 : Сер. : Філологія. – С. 72–75.
24. Ювілей нашого вчителя [В. Г. Гончаренка] / Г. А. Губарева, Ю. І. Калашник, Ю. І. Кохан // Вивчаємо укр. мову та літ. – 2016. – № 7–8 (443–444). – С. 71.

Література про нього

1. Ю. Кохан із студентами : [фото] // Харків. ун-т. – 1994. – 4 січ.
2. Чала А. Від робітника до науковця : [про свій життєвий шлях розповідає заст. декана з навч. роботи Ю. І. Кохан] / [інтерв'ю] // Харків. ун-т. – 2009. – 28 квіт.
3. Маслокова А. Естафета громадськості : [бесіда з заст. декана філол. ф-ту Ю. І. Коханом] // Харків. ун-т. – 2012. – 24 січ. з фот.

4. Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна за 200 років / В. С. Бакіров, В. М. Духопельников, Б. П. Зайцев [та ін.]. – Х. : Фоліо, 2004. – 750 с.

С. 695, 696: про Ю. І. Кохана.

5. Матвєєва Т. С. Філологічні студії в Харківському університеті: культурно-історичний, естетичний, соціокомунікативний аспекти / Т. С. Матвєєва // Харківський університет і українська культура (до 210-річчя від часу заснування ХНУ імені В. Н. Каразіна) : монографія / за ред. Ю. М. Безхутрого ; ХНУ імені В. Н. Каразіна. – Х., 2015. – С. 91–165.

С. 108: про дослідження Ю. І. Кохана.

Коцарев Олег Олександрович

(22.08.1981 р. народж.)

Народився в м. Харків. 1998 р. закінчив навчально-виховний комплекс № 46 ім. М. Ломоносова. 1998–2003 рр. навчався на відділенні журналістики філологічного факультету Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

2004–2008 рр. – аспірант кафедри журналістики ХНУ імені В. Н. Каразіна. У 2003–2009 рр. працював викладачем цієї кафедри.

Із 2010 р. дотепер – редактор видавничих проєктів, менеджер зі зв'язків із громадськістю МБФ «Смолоскип» (м. Київ).

У ХНУ імені В. Н. Каразіна викладав курси: «Журналістський менеджмент», «Журналістське розслідування», «Проблематика ЗМІ – Культура», вів творчу майстерню.

Дослідницькі інтереси: журналісткознавство, літературознавство, історія української поезії, український літературний авангард ХХ століття.

Основні заняття: література, публіцистика, есеїстика, переклад.

Автор понад 200 публікацій, серед яких наукові та публіцистичні статті, рецензії, 8 поетичних збірок та книга прози. Друкувався також у часописах та антологіях: «10TAL» (Швеція), «Plav» (Чехія), «Radar» (Польща), «Робоча» (Польща), «Воздух» (Росія), «Новое литературное обозрение» (Росія), «Šiaurės Atėnai» (Литва), «СТЫХ», «Дети Ра», «Черновик», «ШО», «Дві тонни: антологія поезії двотисячників», «Готелі Харкова: антологія нової харківської літератури», «Харківська Барикада № 2: антологія сучасної літератури», «Сновиди: Сни українських письменників», «Березіль», «Весло слова», «Весло ХР», «Поезія № 1», «Український тиждень» (Україна), «Magnus Ducatus» (Литва), «Ludzi Miasta» (Краків), «Харків forever», «10 європейців» (Україна – Німеччина),

«Dziennik» (Польща), «Korespondencja z ojcem» (Польща). Вірші перекладалися на іврит, англійською, бенгальською, білоруською, італійською, литовською, німецькою, польською, португальською, російською, словацькою, французькою, чеською та шведською мовами.

Лауреат літературних премій «Смолоскип», «Молоде вино», імені Валер'яна Підмогильного, лауреат журналу «Кур'єр Кривбасу» за 2008 рік, стипендіат літературної програми «Nomines Urbani» в Кракові (2007), Будинку письменника і перекладача у Вентспілсі (Литва, 2015) і програми «Прага – місто літератури» в Празі (2017).

Основні праці

1. Вияви інтерактивності у структурі українських інтернет-газет // Вісн. Харків. нац. ун-ту імені В. Н. Каразіна. – 2003. – № 583 : Сер. : Філологія. – Вип. 37. – С. 141–144.
2. Гіпертекстуальність в інтернет-газетах : заголовкові комплекси, матеріали, файли // Наук. зап. Ін-ту журналістики. – К., 2003. – Т. 11. – С. 107–110. – Режим доступу : <http://journlib.univ.kiev.ua/index.php?act=article &article=1509>.
3. Журналістський менеджмент : метод. матеріали для студентів заоч. та дистанц. форми навчання зі спец. «Журналістика». – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2004. – 15 с.
4. Інтеграційні моделі України в інтернет-форумах «Української правди» та «Майдану» // Молода нація. – К., 2004. – № 4. – С. 128–133.
5. Інформаційна місткість : структуротворчий чинник українських інтернет-газет // Вісн. Харків. нац. ун-ту імені В. Н. Каразіна. – 2004. – № 632 : Сер. : Філологія. – Вип. 42. – С. 438–441.
6. Футуризм : братський меморіал імені Михайля Семенка // Березіль. – 2004. – № 3–4. – С. 170–176.
7. Із життя близькосхідних помаранчів // Критика. – 2005. – № 1. – С. 15–20.
8. Монументальна естетика спиненої миті // Критика. – 2006. – Число 3.*
9. Хроніка маленького літературного фестивалю // Березіль. – 2005. – № 6. – С. 3–7.
10. Типологія Інтернет ЗМІ // Учен. зап. Таврич. нац. ун-та ім. В. І. Вернадського. Сер. : Филология. – Симферополь, 2006. – Т. 19, № 5. – С. 321–324.
11. Типология средств массовой информации в Интернете // Журналистика и медиаобразование в XXI веке : сб. науч. тр. Междунар. науч.-практ. конф. (Белгород, 25–27 сент. 2006 г.). – Белгород, 2006. – С. 138–141.
12. Регіональні інтернет-ЗМІ : харківський і львівський досвід // Вісн. Харків. нац. ун-ту. – 2007. – № 766 : Сер. : Філологія. – Вип. 51. – С. 197–199.
13. «Розстріляне відродження» і стратегії виживання // Критика. – 2008. – Число 4. – С. 18–20.

14. «Абетка» Чеслава Мілоша : [рецензія] // День. – 2010. – 27 серп. – Рец. на кн.: Абетка / Чеслав Мілош ; пер. з пол. Н. Сняданко. – Х. : Треант, 2010. – 384 с.
15. Перший літературний самовбивця Розстріляного Відродження? : [рецензія] // День. – 2010. – 1 жовт. – Рец. на кн.: Крапля сонця у морі блакиту : повість про Аркадія Казку / Олександр Шугай. – К. : Смолоскип, 2010. – 664 с. – У кн. також : Вибрані твори / Аркадій Казка. – С. 391–480. – (Сер. : Розстріляне відродження).
16. Спроба «есеїстичної енциклопедії» літературного шістдесятництва : [рецензія] // День. – 2010. – 18 черв. – Рец. на кн.: Українське шістдесятництво : профілі на тлі покоління / Людмила Тарнашинська. – К. : Смолоскип, 2010. – 632 с.
17. Зрозуміти шістдесятників : [рецензія] // День. – 2011. – 16 груд. – Рец. на кн.: Номо feriens : спогади / Ірина Жиленко ; [передм. Михайлини Коцюбинської]. – К. : Смолоскип, 2011. – 816 с.
18. Нове видання Василя Симоненка : [рецензія] // День. – 2011. – 18 лют. – Рец. на кн.: Вибрані твори / Василь Симоненко. – К. : Смолоскип, 2010. – 852 с. – (Серія : Шістдесятники).
19. Пізнавальна анатомія сталінізму крізь «буржуйський лорнет» // Критика. – 2012. – Серпень. – Режим доступу : <https://krytyka.com/ua/articles/piznavalna-anatomyia-stalinizmu-kriz-burzhuiyskyy-lornet>.
20. «Поет синтези» : панорамне видання Антонича : [рецензія] // День. – 2012. – 17 серп. – Рец. на кн.: Вибрані твори / Богдан-Ігор Антонич ; упоряд. Д. Ільницький ; передм. Д. Ільницького, І. Старовойт. – К. : Смолоскип, 2012. – 872 с. – (Сер. : Розстріляне відродження).
21. Стомлена романтика Михайла Пантича : [рецензія] // День. – 2012. – 2 листоп. – Рец. на кн.: Якщо це любов : Читати о четвертій годині ранку / Михайло Пантич ; пер. із серб. Оксана Микитенко. – К. : Темпора, 2012. – 192 с. – (Сер. : Сучасна проза).
22. Ефект сентиментального диктофона : [рецензія] // День. – 2013. – 28 листоп. – Рец. на кн.: Час second-hand (кінець червоної людини) / Світлана Алексієвич ; пер. з рос. Леся Лисенко. – К. : Дух і Літера, 2014. – 452 с.
23. Знак : альманах молоді української літератури / упоряд. О. Коцарева ; передм. Р. Семківа. – К. : Смолоскип, 2013. – 408 с.
24. Політична сатира та ліризм : [рецензія] // День. – 2013. – 18 лип. – Рец. на кн.: Кінець світу : драми та проза / Юра Зойфер ; упорядкув., пер., післям. та прим. Петра Рихла. – Чернівці : Книги – ХХІ, 2012. – 295 с. – (Сер. : Меридіан серця).
25. «Дерево з обрубаною верхівкою» : [рецензія] // День. – 2014. – 6 лют. – Рец. на кн.: Василь Стус : Поет і Громадянин : Книга спогадів та роздумів / упоряд. Василь Овсієнко. – К. : Кліо, – 2013. – 683 с.
26. «Новий Бредбері»? : [рецензія] // День. – 2014. – 6 берез. – Рец. на кн.: Далекий простір : роман / Ярослав Мельник ; передм. Марії Матіос. – Х. : Клуб сімейного дозвілля, 2013. – 288 с.

27. Поет у жіночому капелюсі з язиком : [рецензія] // День. – 2014. – 3 квіт. – Рец. на кн.: Вибрані твори / Валер'ян Поліщук. – К. : Смолоскип, 2014. – 680 с. – (Сер. : Розстріляне відродження).
28. Ув'язнення, творчість, кохання : [рецензія] // День. – 2014. – 3 лип. – Рец. на кн.: Іван Багряний : нове й маловідоме : есеї, документи, листи, спогади, нотатки, факти : у 2 кн. / Олександр Шугай. – К. : Смолоскип, 2013. – Кн. 1–2.
29. Українська авангардна поезія (1910–1930-х рр.) / упоряд. Юлія Стахівська, Олег Коцарев. – К. : Смолоскип, 2014. – 816 с.
30. Химерний Осьмачка : Чи не найкарколомнішому українському письменнику ХХ століття – 120 років! // День. – 2015. – 4 черв.
31. Віражі на шляху від авангарду // Критика. – 2016. – Червень. – Режим доступу : <https://krytyka.com/ua/articles/virazhi-na-shlyakhu-vid-avangardu>.
32. Про обмін перекладами на тлі обміну снарядами : [рецензія] // День. – 2016. – 26 лют. – Рец. на кн.: Михайль Семенко и украинский панфутуризм : Манифесты. Мистификации. Статьи. Лирика. Визиопоезия / пер. с укр. Анна Беляя ; коммент. Анны Белой, Андрея Россомехина. – СПб. : Изд-во Европ. ун-та в С.-Петербурге, 2016. – 416 с. – (Сер. : Avant-garde) ; Москва 2042 : [сатирич. роман-антиутопія] / Володимир Войнович ; пер. з рос. М. Каменюка. – Х. : Клуб сімейного дозвілля, 2016. – 400 с.
33. Харківська школа. Англомовне дослідження : [рецензія] // День. – 2016. – 20 січ. – Рец. на кн.: Where Currents Meet : Frontiers in Post-Soviet Fiction of Kharkiv, Ukraine / Tanya Zaharchenko. – Cambridge (USA) : CEU Press, 2016. – 226 р.
34. Абсурдні роботи Олега Шинкаренка : [рецензія] // День. – 2017. – 12 трав. – Рец. на кн.: Перші українські роботи : роман / Олег Шинкаренко. – К. : Люта справа, 2016. – 240 с.
35. Дух часу і школа стилю : [рецензія] // День. – 2017. – 31 берез. – Рец. на кн.: Листи 1876–1897 / Леся Українка ; упоряд. Валентина Прокіп (Савчук) ; передм. Віри Агеєвої. – К. : Комора, 2016. – 512 с. – (Сер. : Persona).
36. Кохання як привід для історичного детективу : [рецензія] // День. – 2017. – 7 квіт. – Рец. на кн. Ксенії Заставської : Талісман кохання : [роман] / [пер. з рос. Л. Білик]. – К. : Простір, 2015. – 286 с. ; Veto на щастя. – К. : [Б. в.], 2017 ; СТЕСК. Мережива життя. – К. : Укр. пріоритет, 2016. – 304 с.
37. Міф про Одиссея : українська деконструкція : [рецензія] // День. – 2017. – 15 черв. – Рец. на кн.: Ловець океану : Історія Одиссея : роман / Володимир Єрмоленко. – Львів : Вид-во Старого Лева, 2017. – 216 с.
38. «Незручні» мемуари Валерія Шевчука : [рецензія] // День. – 2017. – 24 лют. – Рец. на кн.: На березі часу : Ті, котрі поруч / Валерій Шевчук. – К. : Либідь, 2016. – 576 с.
39. Роздуми над війною проти нас : [рецензія] // День. – 2017. – 21 квіт. – Рец. на кн.: І знов я влізаю в танк... : вибр. тексти 2012–2016 : статті, есе, інтерв'ю, спогади / Оксана Забужко. – К. : Комора, 2016. – 416 с.

40. Філософія щоденного самозахисту : [рецензія] // День. – 2017. – 22 черв. – Рец. на кн.: Шпигунські таємниці : Як захистити своє життя : пер. з англ. / Джейсон Генсон. – К. : Наш формат, 2017. – 240 с.

Художні твори

1. Коротке і довге : поезії / передм. Галини Яновської. – К. : Смолоскип, 2003. – 84 с.
2. Цілодобово! : поезії / Олег Коцарев, Богдан-Олег Горобчук, Павло Коробчук. – К. : Факт, 2007. – 280 с.
3. Мій перший ніж : зб. поезій. – К. : Факт, 2009. – 184 с. – (Серія : Зона Овідія).
4. Неймовірна Історія Правління Хлорофітума Першого : Пригодницькі повідомлення / передм. С. Ушкалова, післям. Б.-О. Горобчука. – К. : Смолоскип, 2009. – 264 с. – (Серія : Вони повертаються).
5. Стечение обстоятельств под Яготиным / Збіг обставин під Яготиним : вірші / [на рус. и укр. яз. ; пер. на рус. яз. Анастасии Афанасьевой, Дмитрия Кузьмина]. – М. : Арго-Риск ; Кн. обозрение, 2009. – 80 с. – (Молодая поэзия мира).
6. Котра година : фігляр з полуфіглярком : поезії. – К. : Електронкнига, 2013. – 134 с.
7. Цирк : поезії. – Тернопіль : Крок, 2015. – 208 с. – (Серія сучасної української поезії).
8. Černý chléb, bílá velryba : poezie / překlad z ukr. Alexa Sevruka. – Brno : Větrné mlýny, 2015. – 112 s.
9. Всі його фільми / Тарас Прохасько. Плавні річки / Олег Коцарев. – Івано-Франківськ : Лілея-НВ, 2015. – 216 с.

Література про нього

1. Іваненко Г. Друга спроба : [рецензія] / Галина Іваненко // Укр. тиждень. – 2009. – 15 трав. – Рец. на кн.: Мій перший ніж : зб. поезій. – К. : Факт, 2009. – 184 с. – (Серія : Зона Овідія).
2. Трофименко Т. М. Харьковско-хармсовский трамвай Олега Коцарева : [рецензія] / Татьяна Трофименко // Mediaport – Режим доступу : http://www.mediaport.ua/articles/66384/harkovsko-harmsovskiy_tramvay_olega_kotsareva. – Рец. на кн.: Неймовірна історія правління Хлорофітума Першого. Пригодницькі повідомлення / Олег Коцарев. – К. : Смолоскип, 2009. – 264 с.
3. Олег Коцарев : «Якщо зробити агітацію не прийомом, а принципом, це заведе в глухий кут і мистецтво, і суспільство» : [інтерв'ю] / розмовляв Богдан-Олег Горобчук // Укр. журн. – 2010. – № 2. – Режим доступу : <http://ukrzurnal.eu/ukr.archive.html/885/>.
4. Коробчук П. П. Коцарев Олег Олександрович / П. П. Коробчук // Енциклопедія сучасної України. – К., 2014. – Т. 15. – С. 54 з фот.

5. Якимчук Л. Життя як цирк : [рецензія] / Любов Якимчук // День. – 2015. – 12 черв. – Рец. на кн.: Цирк : поезії / Олег Коцарев. – Тернопіль : Крок, 2015. – 208 с. – Режим доступу : <https://day.kyiv.ua/uk/article/ukrayincichytaye/zhyttya-yak-cyrk>.
6. Олег Коцарев // Avtura.com.ua : сучасна укр. книгосфера. – Режим доступу : <http://avtura.com.ua/writer/9/>.
7. Коцарев Олег Олександрович // Вікіпедія. – Режим доступу : https://uk.wikipedia.org/wiki/Коцарев_Олег_Олександрович.
8. Олег Коцарев : Статті автора // День : Kyiv.ua. – Режим доступу : <https://day.kyiv.ua/uk/profile/oleg-kocarev>.

Коцевалов (Кацевалов) Андрій Степанович (10.10.(22.10).1892–20.02.1960)

Народився в Харкові в родині лікаря С. М. Коцевалова. 1917 р. закінчив із відзнакою класичне відділення історико-філологічного факультету Харківського університету. Був залишений на факультеті. 1922 р. захистив магістерську дисертацію.

1921–1930 рр. – науковий співробітник Харківської науково-дослідної кафедри історії європейської культури, 1930–1933 рр. – завідувач секції епіграфіки Інституту історії матеріальної культури ВУАН. Із 1933 р. – науковий співробітник Українського науково-дослідного інституту історії культури. 1926 р. захистив

докторську дисертацію «Матеріальна культура грецьких колоній північного узбережжя Чорного моря».

Доктор історичних (1926) та філологічних (1940) наук. Професор (1940). 1935–1941 рр. – науковий співробітник Інституту археології АН УРСР.

1937–1941 рр. – доцент, професор (1940) кафедри класичної філології Харківського університету.

Із 1941 р. – науковий співробітник Інституту історії України АН УРСР.

Під час німецько-радянської війни (1941–1945) залишився на окупованій території. 1943 р. виїхав до Німеччини.

1947–1952 рр. був професором Українського вільного університету (УВУ) у Мюнхені. Із 1952 р. мешкав у США. Дійсний член і керівник секції античної історії Української вільної академії наук (УВАН) у США та Наукового товариства імені Шевченка (НТШ) у США. Архів (зокрема рукопис «Підручника давньогрецької мови») зберігається в УВАН.

Автор близько 50 праць. Друкувався п'ятьма мовами: українською, російською, латинською, англійською, німецькою.

Наукові інтереси: історія, епіграфіка античності (зокрема давньогрецьких колоній Північного Причорномор'я), давньогрецька мова, зокрема, синтаксис давньогрецької мови.

Помер у Нью-Йорку (США).

Філологічні праці

1. De μέλλειν verbi constructione apud graecitatis classicae scriptores // Зап. Харьков. ун-та. – 1917. – № 1–2. – С. 1–82, 2-я паг.
2. Деякі дані про науку й літературу в грецьких колоніях північного побережжя Чорного моря // Східн. світ. – 1928. – № 5. – С. 192–202.
3. Κοσμος in der Bedeutung “Kosmenkollegium” in den kretischen Dialektinschriften // Rheinisches Museum für Philologie. – 1928. – Vol. 77, № 3. – S. 289–292.
4. Κόσμος и κόσμοι в критских диалектических надписях : (представлено акад. С. А. Жебелевым в ОГН 21.03.1928) // Докл. Акад. наук СССР. Сер. В. – 1928. – № 7. – С. 150–156, с табл.
5. Заметки к надписям греческих колоний Черноморья // Сообщения / Гос. Акад. истории материал. культуры. – М., 1929. – Т. 2. – С. 330–333.
6. Заметки к Катулле // Наук. зап. наук.-дослід. каф. іст. європ. культ. – 1929. – Вип. 3. – С. 63–66.
7. Einige Beiträge zur griechischen Syntax // Rheinisches Museum für Philologie. – 1930. – Vol. 79, № 1. – S. 44–54.
8. De articule in inscriptionibus cretensibus usu syntactic // Eos : Comment. Societatis Philologiae Polonorum. – Wrocław (Poland), 1934. – Vol. 35. – P. 139–175.
Idem. – Leopoli : [Verlag nicht ermittelbar], 1935. – 37 S.
9. Zur Deutung eines neulich Herausgegebenen knidischen Stempels // Rheinisches Museum für Philologie. – 1934. – Vol. 83, № 3. – S. 286–288.
10. Syntaxis inscriptionum antiquarum colooniarum Graecarum Ponti Euxini. – Leopoli : Societate philologa polonorum, 1935. – 131 p. – (Eus supplementa ; Vol. 12).
11. Эпиграфические памятники из ольвийских раскопок в Ольвии в 1935 и 1936 гг. // Ольвия. – К., 1940. – Т. 1. – С. 259–272.
12. Греческие, латинские и немецкие рукописи в библиотеке Харьковского университета // Историк-марсист. – 1941. – Кн. 3. – С. 151–153.
13. Підручник давньогрецької мови. – Мюнхен : Накладом студентів Богослов. пед. акад. Укр. автокефал. Православ. Церкви в Мюнхене, 1948.*
14. Beiträge zu den euxeinischen Inschriften // Würzburger Jahrbücher für die Altertumswissenschaft. – 1948. – Т. 3, № 1. – S. 163–174.
15. Die antike Epigraphik der euxeinischen Kolonien in den letzten Jahren // Würzburger Jahrbücher für die Altertumswissenschaft. – 1948. – Т. 3, № 2. – S. 263–270.
16. Античная история и культура Северного Причерноморья в советском научном исследовании. – Мюнхен : [Metreweli], 1955. – 75 с. – (Ин-т по

изучению истории и культуры СССР. Исследования и материалы ; сер. 1, вып. 19).

17. Borysthenes-Borysthenites and Tanais-Tanaites // The Annals of the Ukrainian Academy of Arts and Sciences in the United States. – New York, 1959. – Vol. 7, № 1–2. – P. 1517–1530.

Література про нього

1. Коцевалов Андрій // Енциклопедія українознавства. Словникова частина. – Париж ; Нью Йорк, 1959. – Т. 3. – С. 1153.
2. Домбровский А. Сорокалетие научной деятельности проф. А. С. Коцевалова // Вестн. по изучению СССР. – 1959. – № 2 (30). – С. 135–139.
3. Dombrovsky A. Andriy Kotsevalov / A. Dombrovsky // The Annals of the Ukrainian Academy of Arts and Sciences in the United States. – New York, 1960. – Vol. 8, № 1–2. – P. 219–224.
4. Проф. А. Коцевалов // Віра й культура. – Вінніпег, 1960. – № 6 (квітень). – С. 2 обкл, 27.
5. Kotsevalov Andrii // Encyclopedia of Ukraine. – Toronto ; Buffalo ; London, 1985. – Vol. 2. – P. 635.
6. Коцевалов Андрій // Енциклопедія українознавства. – Перевид. в Україні. – Львів, 1994. – Т. 3. – С. 1153.
7. Білокінь С. Коцевалов (Кацевалов) Андрій Степанович / С. Білокінь // Вчені Інституту історії України : біобібліогр. довід. – К., 1998. – Вип. 1. – С. 155–156. – (Сер. : Українські історики).
8. Рябченко О. Л. Харківський інститут народної освіти ім. О. О. Потебні (1921–1930 рр.) / О. Л. Рябченко. – Х. : ХДАМГ, 2000. – 214 с.
С. 139, 144: про А. С. Коцевалова.
9. Коцевалов (Кацевалов) Андрій Степанович // Історики Харківського університету : біобібліогр. довід. (1905–2013 рр.). – Х., 2013. – С. 127–128 з фот.
10. Білокінь С. І. Коцевалов Андрій Степанович / С. І. Білокінь // Енциклопедія сучасної України. – К., 2014. – Т. 15. – С. 55 з фот.

Кравець Олена Миколаївна

(21.09.1970 р. народж.)

Народилася в Харкові. 1987 р. закінчила Харківську середню школу № 122. Вищу освіту здобула в Харківському державному університеті на філологічному факультеті за спеціальністю «Російська мова та література» (завершила навчання в 1995 р.) й факультеті іноземних мов цього ж вишу за спеціальністю «Мова і література (англійська)» (закінчила 2012 р.).

Із 1995 р. працює на кафедрі історії зарубіжної літератури і класичної філології ХДУ (тепер – Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна), обіймаючи посади ст. лаборанта, викладача (2008–2010 рр.), старшого викладача (2011 – 2014 рр.), доцента цієї кафедри (із 2015 р.).

2010 р. захистила кандидатську дисертацію «Неоміфологічні тенденції в романній творчості Дж. Апдайка».

Викладала або викладає курси: «Антична література», «Література Середніх віків і Відродження», «Історія зарубіжної літератури к. XIX – поч. XX ст.»; «Історія зарубіжної літератури XX ст.», «Історія давньогрецької літератури», «Культура Давньої Греції та Риму», «Англійська мова», веде науковий семінар «Неоміфологізм в американській літературі XX – початку XXI століть».

Із 2014 р. бере участь в Обласному конкурсі робіт МАН України як член журі (секція «Зарубіжна література»).

Наукові інтереси: літературознавство та англійська мова. Основні наукові праці пов'язані з вивченням англо-американської літератури XX–XXI ст. в контексті розвитку світової літератури, проблемами неоміфологізму, мультикультуралізму.

Праці

1. Структурные элементы мифопоэтики в романе Джона Апдайка «Кентавр» // Вісн. Харків. нац. ун-ту імені В. Н. Каразіна. – 2004. – № 607 : Сер. : Філологія. – Вип. 39. – С. 134–137.
2. Неомифологическая идентификация романа Джона Апдайка «Кентавр» // Вісн. Харків. нац. ун-ту імені В. Н. Каразіна. – 2005. – № 666 : Сер. : Філологія. – Вип. 45. – С. 112–117.
3. Особенности хронотопа в романе Джона Апдайка «Кентавр» // Наук. зап. Харків. нац. пед. ун-ту ім. Г. С. Сковороди. Сер. : Літературознавство. – 2006. – Вип. 2 (46), ч. 2. – С. 123–130.
4. Роман Джона Апдайка «Кентавр» в оцінці літературної критики // Вісн.

- Харків. нац. ун-ту імені В. Н. Каразіна. – 2006. – № 727 : Сер. : Філологія. – Вип. 47. – С. 190–194.
5. Міфохронотоп роману Джона Апдайка «Іствікські відьми» // Вісн. Харків. нац. ун-ту імені В. Н. Каразіна. – 2007. – № 787: Сер. : Філологія. – Вип. 52. – С. 148–151.
 6. Міфомотив смерті в романі Джона Апдайка «Іствікські відьми» // Вісн. Харків. нац. ун-ту імені В. Н. Каразіна. – 2008. – № 798 : Сер. : Філологія. – Вип. 53. – С. 198–204.
 7. Міфотопос роману Джона Апдайка «Іствікські відьми» // Актуальні проблеми слов'янської філології : Лінгвістика і літературознавство : міжвуз. зб. наук. ст. – К., 2008. – Вип. 15. – С. 337–344.
 8. Міфологічна система образів у романі Джона Апдайка «Іствікські відьми» // Питання літературознавства : наук. зб. / [голов. ред. О. В. Червінська]. – Чернівці, 2008. – Вип. 75. – С. 147–154.
 9. Мотив подорожі-ініціації в романі Дж. Апдайка «Бразилія» // Вісн. Харків. нац. ун-ту імені В. Н. Каразіна. – 2009. – № 873 : Сер. : Філологія. – Вип. 58. – С. 102–107.
 10. Міфологічний код роману Джона Апдайка «Іствікські вдови» // Світова література на перехресті культур і цивілізацій : зб. наук. пр. – Сімферополь, 2011. – Вип. 3. – С. 132–140.
 11. Форми міфологізації в романах Дж. Апдайка // Зарубіжні письменники і Україна : зб. наук. пр. / Полт. нац. пед. ун-ту імені В. Г. Короленка. – Полтава, 2012. – С. 159–165.
 12. Функціональні особливості концепту «історія» в романах Дж. Апдайка // V Міжнар. наук. форум «Сучасна англістика і романістика : перший рубіж нового тисячоліття» : тези доп. – Х., 2013. – С. 88–91.
 13. Концепти «свій / чужий» у романній творчості Джона Апдайка : неоміфологічний аспект // Світова література на перехресті культур і цивілізацій : зб. наук. пр. – Сімферополь, 2013. – Вип. 7, ч. 1. – С. 103–108.
 14. Концепт «мистецтво» в романній творчості Дж. Апдайка // Вісн. Харків. нац. ун-ту імені В. Н. Каразіна. – 2013. – № 1078 : Сер. : Філологія. – Вип. 68. – С. 226–229.
 15. Авторський міф у романній творчості Дж. Апдайка // Світова література на перехресті культур і цивілізацій : зб. наук. пр. – Сімферополь, 2013. – Вип. 7, ч. 2. – С. 151–155.
 16. Символіка художнього простору в творах Дж. Апдайка й М. Гоголя // Філологічні науки : зб. наук. пр. / Полт. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – Полтава, 2013. – Вип. 14. – С. 39–45.
 17. Специфіка маргінального героя в американській літературі другої половини ХХ століття // Вісн. Харків. нац. ун-ту імені В. Н. Каразіна. – 2014. – № 1127 : Сер. : Філологія. – Вип. 71. – С. 308–312.
 18. Творчість Т. Моррісон у контексті афро-американської літератури другої половини ХХ століття // Вісн. Харків. нац. ун-ту імені В. Н. Каразіна. Сер. :

Філологія. – 2016. – Вип. 74. – С. 304–308.

19. Специфіка концепту «історія» в романній творчості Джона Апдайка // Spheres of Culture. – Lublin, 2016. – Vol. 13. – С. 240–246.
20. Неоміфологізм в американській літературі XX – початку XXI століть : навч. посіб. для студентів філол. ф-ту і ф-ту інозем. мов. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2016. – 96 с.
21. Історія зарубіжної літератури (Антична література) : метод. вказівки для студентів філол. ф-ту і ф-ту інозем. мов. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2016. – 28 с.

Література про неї

1. Кравець Олена Миколаївна // Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна. Філологічний факультет. Кафедра зарубіжної літератури і класичної філології. – Режим доступу : http://www-philology.univer.kharkov.ua/katedras/prof_sites/kravets/kravets.html.

Кравцова (Старобинська) Людмила Олексіївна (4.10.1950 р. народж.)

Народилася в м. Харків у сім'ї військового. Навчалася в середній школі на станції Возжаївка Хабаровського краю (СРСР) (тепер – село в Білогірському районі Амурської області РФ) (1957–1959), у середній школі № 130 м. Харкова (1960–1967), яку закінчила зі срібною медаллю.

Вищу освіту здобула на філологічному факультеті Харківського державного університету (зараз – Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна), який закінчила з відзнакою (1967–1972).

1973–1979 рр. – старший лаборант кафедри російської мови філологічного факультету ХДУ. 1979–1988 рр. – викладач цієї кафедри на підготовчому відділенні. Із 1988 р. – викладач кафедри російської мови філологічного факультету, з 2002 р. – старший викладач. 2010–2011 рр. паралельно працювала викладачем кафедри педагогіки ХНУ імені В. Н. Каразіна. Звільнилася в 2015 р.

Викладала курси: «Современный русский язык» (усі розділи курсу), «Диалектология», «История русского литературного языка», «Методика преподавания русского языка».

Наукові інтереси: проблеми навчання та виховання обдарованих дітей, методика викладання російської мови в середній та вищій школі.

Праці

1. Лексика. Стилистика и культура речи. Фразеология / сост. Г. И. Шкляревский, А. М. Бондаренко, Л. А. Старобинская // Современный русский язык : сб. упражнений для слушателей подгот. отд-ний вузов / Л. А. Быкова, А. М. Бондаренко, В. М. Шевелев [и др.]. – Х., 1985. – С. 10–38.
2. Методические указания и материалы к выпускным экзаменам по русскому языку для слушателей подготовительного отделения / сост. А. М. Бондаренко, Т. А. Валиева, Л. А. Старобинская ; Харьков. ун-т. – Х., 1985. – 42 с.
3. Темы курсовых работ по лексике и методические указания к их выполнению для студентов I курса филологического факультета / сост. В. М. Шевелев, Н. В. Бойко, Л. Г. Розвадовская, Л. А. Старобинская. – Х. : ХГУ, 1987. – 28 с.
4. Методические указания и контрольные задания по теме «Простое предложение» : Для слушателей подгот. ф-та / сост. Л. А. Старобинская ; ХГУ. – Х., 1988. – 24 с.
5. Повышение орфографической грамотности слушателей подготовительного отделения университета в условиях русско-украинского двуязычия // Двуязычие в советском обществе : (Двуязычие и многоязычие как характерная особенность обществ.-полит. и культур. жизни сов. о-ва) : тез. респ. науч. конф., 11–13 мая 1988 г. – Винница, 1988. – С. 416–417.
6. Современный русский язык : сб. упражнений для слушателей подгот. отд-ний вузов / А. М. Бондаренко, Л. А. Быкова, Л. И. Ковалевская, Т. Н. Смирнова, Л. А. Старобинская, Н. П. Супонева, Е. М. Ткаченко, В. М. Шевелев, Г. И. Шкляревский. – 2-е изд. – Х. : Вища шк., Изд-во при Харьков. ун-те, 1988. – 135 с.
7. Методические указания и контрольные задания по русскому языку / В. М. Шевелев, Т. Н. Смирнова, Л. А. Старобинская. – Х. : ХГУ, 1989. – 3 с.
8. Методические указания и контрольные задания по русскому языку : Для слушателей подгот. курсов ХГУ / [А. Я. Опришко, Т. Н. Смирнова, Л. А. Старобинская и др.]. – 1989. – 44 с.
9. О некоторых видах работы по повышению уровня орфографических знаний слушателей подготовительного отделения в условиях близкородственного двуязычия // Некоторые аспекты активизации учебно-познавательной деятельности студентов : науч.-метод. сб. / Харьков. гос. ун-т. – Х., 1991. – С. 104–107.
10. Современный русский язык : Для студентов I–II курсов спец. «Украинский язык и литература» : рабочий план курса / Л. А. Быкова, Л. А. Старобинская. – Х. : Изд-во ХГУ, 1991. – 44 с.
11. Методические указания к контрольной работе по современному русскому литературному языку (синтаксис) : Для студентов отд-ния укр. яз. и лит. филол. ф-та / сост. Л. А. Старобинская. – Х. : ХГУ, 1992. – 40 с.

12. Мовна культура вчителя / І. С. Манойло, Л. О. Старобинська // Педагогічна культура / за ред. проф. Л. С. Нечепоренко. – Х., 1993. – С. 75–79.
13. Про виховання обдарованих дітей // Тези доп. наук. конф. «Проблеми освіти і виховання у середній школі» / Харків. держ. пед. ін-т ім. Г. С. Сковороди. – Х., 1994. – С. 98–101.
14. Художній образ як засіб гуманізації процесу підготовки вчителя // Високі технології виховання : тези доп. І Міжнар. наук.-практ. конф., 29–31 трав. 1995 р. Х., 1995. – Ч. 1. – С. 119–123.
15. Вплив культури мови й мовлення вчителя на формування політичної освіти учнів // Матеріали Міжнарод. науч.-практ. конф. «Глобализация политики в контексте современной политической культуры», май 1996 г. / Харків. держ. пед. ін-т ім. Г. С. Сковороди. – Х., 1996. – С. 38–39.
16. Творчість на заняттях з педагогіки як умова формування гуманістичної спрямованості вчителя // Наук. зап. каф. педагогіки / ХНУ імені В. Н. Каразіна. – Х., 1996. – Вип. 1. – С. 127–132.
17. Особливості навчання і виховання обдарованих учнів // Наук. зап. каф. педагогіки / ХНУ імені В. Н. Каразіна. – Х., 1997. – Вип. 2. – С. 122–124.
18. 555 упражнений по русскому языку. Обучающие упражнения / [сост. Л. А. Быкова, Л. И. Ковалевская ... Л. А. Старобинская и др. ; под ред. Л. А. Быковой]. – М. : Издат-Школа, 1997. – 207 с.
19. Проблема обдарованих дітей в педагогічній теорії // Наук. зап. каф. педагогіки / ХНУ імені В. Н. Каразіна. – 1998. – Вип. 3. – С. 72–75.
20. Педагогічні особливості навчання обдарованих дітей // Наук. зап. каф. педагогіки / ХНУ імені В. Н. Каразіна. – Х., 1999. – Вип. 6. – С. 99–103.
21. Педагогічні умови виховання обдарованих дітей // Наук. зап. каф. педагогіки / ХНУ імені В. Н. Каразіна. – Х., 2001. – Вип. 7. – С. 108–112.
22. Современный русский язык : рабочая программа курса для студентов филол. ф-та отд-ния «Украинский язык и литература» / сост. Л. А. Кравцова, В. В. Немцева, Л. В. Педченко ; ХНУ им. В. Н. Каразина. – Х. : Изд-во ХНУ им. В. Н. Каразина, 2003. – 47 с. – (Методическая литература).
23. Мовленнєва культура вчителя як умова його ефективного впливу на пізнавальну активність учнів / Л. О. Кравцова, В. В. Немцева, Л. В. Педченко // Наук. зап. каф. педагогіки / ХНУ імені В. Н. Каразіна. – Х., 2004. – Вип. 11. – С. 96–101.
24. Современный русский язык : рабочая программа для студентов отделения украинского языка и литературы. – Х., 2003–2004. – 48 с.
25. Розвиток педагогічних здібностей дітей як проблема науки // Наук. зап. каф. педагогіки / ХНУ імені В. Н. Каразіна. – 2005. – Вип. 13–14. – С. 92–98.
26. Педагогічні умови формування професійної майстерності студентів-філологів // Наук. зап. каф. педагогіки / ХНУ імені В. Н. Каразіна. – Х., 2006. – Вип. 16. – С. 111–118.
27. Современный русский язык. Синтаксис сложного предложения : контр. работа и метод. указ. к ее выполнению для студентов отд-ния рус. яз. и лит.

- філол. ф-та / Л. А. Кравцова, Е. В. Чернцова. – Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2007. – 40 с.
28. Тестирование. Русский язык. Вып. 2 / Л. В. Педченко, Л. А. Кравцова. – К. : Мастер-класс, 2007. – 144 с. – (ГКЭ, или Готовься к экзаменам).
29. Его «школы»... : (К девяти столетию со дня рождения Г. И. Шкляревского) : [вступ. ст.] // Георгий Иванович Шкляревский – профессор Харьковского национального университета имени В. Н. Каразіна : (к 90-летию со дня рождения) : биобиблиогр. указ. / сост. О. С. Журавлева. – Х., 2011. – С. 3–10.
30. Методика викладання мови як педагогічна дисципліна // Наук. зап. каф. педагогіки / ХНУ імені В. Н. Каразіна. – Х., 2011. – Вип 25. – С. 82–88.
31. Методика преподавания русского языка : учеб.-метод. комплекс / сост. Л. А. Кравцова. – Х., 2011.*
32. Методичні засади викладання російської мови // Наук. зап. каф. педагогіки / ХНУ імені В. Н. Каразіна. – Х., 2011. – Вип. 26. – С. 71–77.
33. Педагогіка : навч. програма : загальні вимоги, зміст, плани семінар.-практ. занять, теми для письм. робіт, літ. – Х. : ХНУ, 2011.*
34. Человек университетского масштаба : [о Г. И. Шкляревском] / Л. А. Кравцова, Т. Н. Смирнова // Литературный язык в проекциях истории и современности : К 90-летию юбилею проф. Георгия Ивановича Шкляревского : сб. науч. ст. / ХНУ им. В. Н. Каразіна ; сост. Л. В. Педченко. – Х., 2012. – С. 5–8.
35. Особистісна мовленнєва культура студента / Л. О. Кравцова, І. С. Манойло // Наук. зап. каф. педагогіки / ХНУ імені В. Н. Каразіна. – 2014. – Вип. 34. – С. 144–149.
36. Теорія і практика співробітництва в процесі підготовки вчителя / Л. О. Кравцова, І. С. Манойло // Наук. зап. каф. педагогіки / ХНУ імені В. Н. Каразіна. – 2014. – Вип. 36. – С. 109–114.

Література про неї

1. Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна за 200 років / В. С. Бакіров, В. М. Духопельников, Б. П. Зайцев [та ін.]. – Х. : Фоліо, 2004. – 750 с. : іл.
С. 697: про Л. О. Кравцову.

Кравчук Ігор Степанович

(13.05.1938 р. народж.)

Народився в м. Харків. Під час німецько-радянської війни (1941–1945) в 1941–1944 рр. перебував із родиною в евакуації в Красноярському краї. 1945 р. повернувся до Харкова, де в 1955 р. закінчив із золотою медаллю середню школу.

Вищу освіту здобув на філологічному факультеті Харківського державного університету (відділення російської мови та літератури), який закінчив із відзнакою (1955–1960). Навчався в аспірантурі Інституту точної механіки та обчислювальної техніки АН СРСР зі спеціальності «машинний переклад» (Москва, 1960–1963).

1969 р. захистив кандидатську дисертацію «Интерпретация синтаксических связей на основе самообучения ЭЦВМ».

Із 1963 р. по 2017 р. працював у ХДУ (тепер – ХНУ імені В. Н. Каразіна). У 1963 р. – викладач кафедри англійської мови. Того ж року перейшов на кафедру загального та прикладного мовознавства, де працював на посадах викладача (1963), старшого викладача (1966), доцента (1972; звання – з 1974 р.), завідувача кафедри (1987–2013).

Викладав курси: «Вступ до мовознавства», «Загальне мовознавство», «Автоматична обробка текстової інформації», «Методи структурної лінгвістики», «Інформаційні технології в лінгвістиці»; вів наукові семінари зі структурної та прикладної лінгвістики, керував комп'ютерно-лінгвістичною практикою.

За сумісництвом працював у Харківському авіаційному інституті та в Харківському інституті судових експертиз.

Стажувався у Франції (документаційний ядерний центр у м. Сакле), де три роки працював викладачем російської мови і країнознавства.

Автор близько 60 праць. Має 2 свідоцтва про винахід.

Наукові інтереси: проблеми прикладної лінгвістики: семантичний синтаксис, стилестатистика, програмне навчання, розпізнавання лінгвістичних образів, розпізнавання образів у стилеметрії, акустичній фонетиці та психолінгвістиці, машинний переклад. Кілька робіт виконано за замовленням медичних та юридичних установ України.

Праці

1. Порядок слов при синтезе русского предложения : («описательная грамматика» и «машинная грамматика») / В. К. Войнов, И. С. Кравчук, Я. Б. Крупаткин // Питання прикладної лінгвістики : тези доп. міжвуз. наук. конф., 22–28 верес. 1960 р. – Чернівці, 1960. – С. 95–97.

2. Выбор синтаксического синонима при машинном переводе : (Придаточное определительное и причастный оборот) / В. К. Войнов, И. С. Кравчук, Я. Б. Крупаткин, Л. З. Сова // Тезисы докл. на конф. по обработке информации, машинному переводу и автоматическому чтению текста / ВИНТИ АН СССР. – М., 1961. – С. 22–25.
3. Порядок слов при независимом синтезе русского предложения / В. К. Войнов, И. С. Кравчук, Я. Б. Крупаткин // Машинный перевод и прикладная лингвистика / I МПНИИЯ, Объединение по машинному переводу. – М., 1961. – Вып. 5. – С. 66–72.
4. Об алгоритме перехода от независимого анализа (НА) к независимому синтезу (НС) при МП // Машинный перевод. – М., 1964. – С. 102–115. – (Труды Института ТМ и ВТ АН СССР, вып. 3).
5. О самосовершенствующемся алгоритме установления соответствий между двумя языковыми системами // Вопросы литературоведения и языковедения : науч. конф. преп. филол. ф-та : тез. и автореф. докл., сент. 1965 г. / ХГУ. – Х., 1965. – Вып. 2. – С. 61–62.
6. Самообучающаяся система для построения алгоритма устранения многозначности грамматических морфем в двухэлементном контексте // Вопросы литературоведения и языковедения : науч. конф. преп. филол. ф-та : тез. и автореф. докл., сент. 1965 г. / ХГУ. – Х., 1965. – Вып. 2. – С. 63.
7. Автоматическое построение переводного словаря // Статистичні та структурні лінгвістичні моделі : респ. міжвід. зб. – К., 1966. – С. 148–159.
8. Про семантичний фільтр для синтаксичного аналізу // Питання літературознавства та мовознавства : тези доп. та повідомл. респ. наук. конф. / ХГУ. – Х., 1967. – С. 207–209.
9. Интерпретация синтаксичних зв'язей на основі самообучення ЭЦВМ : автореф. дис. ... канд. филол. наук. – К., 1969. – 20 с.
10. Про смислову інтерпретацію синтаксичних зв'язків при МП // Методи структурного дослідження мови / [Л. А. Олексієнко, Й. С. Кесельман ... І. С. Кравчук та ін.]. – К., 1968. – С. 64–79.
11. Классификация слов для алгоритма трансформационных преобразований // Структурно-математические методы моделирования языка : тез. докл. и сообщ. Всесоюз. науч. конф. – К., 1970. – Ч. 1. – С. 68–69.
12. Классификация слов на основе самообучающихся матриц // Автоматическая переработка текста методами прикладной лингвистики : материалы Всесоюз. конф., 6–8 окт 1971 г. – Кишинев, 1971. – С. 212–215.
13. Про один алгоритм морфологічного аналізу / К. В. Коновалова, І. С. Кравчук // Вісн. Харків. ун-ту. – 1973. – № 88 : Філологія. – Вип. 8. – С. 37–42.
14. Из опыта использования комплекса ДИМ-7 в обучении русскому языку / И. С. Кравчук, В. М. Шевелев // Комплекс для дистанционной автоматизированной внутренней и внешней обратной связи / Краснодар. гос. ун-т. – Краснодар, 1974. – С. 133–135.

15. Програмове навчання і мовознавство / І. С. Кравчук, В. М. Шевелєв // Вісн. Харків. ун-ту. – 1974. – № 109 : Сер. Філологія. – Вип. 9. – С. 59–63.
16. Автоматическая обработка деловой документации // Тезисы докладов Междунар. семинара по машинному переводу. – М., 1975.*
17. Лингвистическое обеспечение АСУ // Научно-технический прогресс и язык. – Житомир, 1976.*
18. Об автоматическом выделении признаков для распознавания словоформ // Тезисы докладов II Междунар. семинара по машинному переводу. – М., 1979.*
19. Информационная модель системного действия на организм гемосорбции и квантовой гемотерапии / Ю. Г. Беспалов, В. К. Войнов, И. С. Кравчук [и др.] // Сорбционные методы детоксикации и иммунокоррекции в медицине : тез. докл. I Всесоюз. конф. (28–30 июня 1982 г.). – Х., 1982. – С. 221–222.
20. Логическая модель гуморального гомеостаза для определения показаний и противопоказаний к экстракорпоральной обработке крови (ЭОК) / Ю. Г. Беспалов, В. К. Войнов, И. С. Кравчук [и др.] // Сорбционные методы детоксикации и иммунокоррекции в медицине : тез. докл. I Всесоюз. конф. (28–30 июня 1982 г.). – Х., 1982. – С. 222–223.
21. Сорбционная детоксикация в комплексе безмедикаментозных способов стимуляции организма / В. В. Алексеев, Ю. Г. Беспалов ... И. С. Кравчук [и др.] // Немедикаментозные методы лечения в клинической медицине : тез. докл. обл. конф. (дек. 1982). – Х., 1982. – С. 10–11.
22. О формировании запросов в автоматизированной фактографической информационно-поисковой системе (АФИПС) для вероятностного прогноза результатов сочетанного применения гемосорбции (ГС) и ультрафиолетового облучения крови (УФО) у больных с печеночной недостаточностью / А. В. Лях, В. К. Войнов, И. С. Кравчук, В. Х. Ракивненко, И. А. Лях // Моделирование, медико-техническое и математическое обеспечение лечебно-диагностического процесса : тез. докл. обл. конф. (дек. 1983 г.). – Х., 1983. – С. 353–354.
23. Процедура формирования запроса в автоматизированной системе прогнозирования результатов гемосорбции / А. В. Береснев, Ю. Г. Беспалов, В. К. Войнов, И. С. Кравчук // Моделирование, медико-техническое и математическое обеспечение лечебно-диагностического процесса : тез. докл. обл. конф. (дек. 1983 г.). – Х., 1983. – С. 15–16.
24. Учение А. А. Потебни о языке и мышлении в свете современного языкознания // Творча спадщина О. О. Потебні і сучасні філологічні науки : (До 150-річчя з дня народж. О. О. Потебні) : тези респ. наук. конф. / Харків. держ. ун-т. – Х., 1985. – С. 30–31.
25. Машинный перевод : история, проблемы, результаты // Проблемы бионики : респ. межвуз. науч.-техн. сб. – Х., 1986. – Вып. 36. – С. 35–44.

26. Комп'ютеризація лінгвістики // Мовознавство. – 1987. – № 2. – С. 78–79. – Рец. на кн.: Анализ предложных связей в научном тексте / Т. А. Грязнухина. – К. : Наук. думка, 1985. – 147 с.
27. Дифференциация авторства документов на основе количественных параметров текстов / С. М. Вул, И. С. Кравчук // Криминалистика и судебная экспертиза : респ. межвед. науч.-метод. сб. – К., 1988. – Вып. 37. – С. 57–63.
28. ЭВМ и автоматизация в лингводидактике / И. С. Кравчук, В. М. Шевелев // Вісн. Харків. ун-ту. – 1988. – № 327. – С. 52–57.
- То же // Проблемы высш. шк. – К., 1988. – Вып. 64. – С. 68–72.*
29. Экспертная система для распознавания авторства анонимных документов / С. М. Вул, И. С. Кравчук // Современные достижения науки и техники в борьбе с преступностью : (тез. науч.-практ. конф.). – Минск, 1992. – С. 141–142.
30. Автоматический поиск документов по неформальным текстам / С. М. Вул, И. С. Кравчук // Роль судебной экспертизы и криминалистики в раскрытии и профилактике преступления : (тез. науч.-практ. конф., проводимой в дни 80-летнего юбилея Одес. НИЛСЭ). – Одесса, 1994. – С. 221–224.
31. Автоматическая идентификация типа текста на основе теории распознавания образов // Актуальні проблеми вивчення мови та мовлення, міжособової та міжкультурної комунікації. – Х., 1996. – С. 94–96.
32. Об одной системе управления полнотекстовыми базами данных // Применение персональных компьютеров в научных исследованиях и учебном процессе : материалы 3-й конф., 9–10 июня 1998 г. / ХГУ, физ. ф-т. – Х., 1998. – С. 58.
33. Система ЕХРО для управления полнотекстовыми базами данных / С. М. Вул, И. С. Кравчук // Актуальные вопросы судебной экспертизы и криминалистики на современном этапе судебно-правовой реформы : сб. науч.-практ. материалов : (к 75-летию основания Харьков. НИИ судеб. экспертиз) / Харьков. НИИ судеб. экспертиз им. Н. С. Бокариуса. – Х., 1998. – С. 224–226.
34. Методы анализа данных в стилеметрических исследованиях // Вісн. Харків. ун-ту. – 1999. – № 448. – С. 339–344.
35. Цели и инструменты современной акустической фонетики // Вісн. Харків. ун-ту. – 2000. – № 491. – С. 204–207.
36. Межфразовые связи в универсальном сетевом языке (УСЯ) // Вісн. Харків. ун-ту. – 2001. – № 520 : Філологія. – Вип. 33. – С. 121–125.
37. Компьютерные методы стилистической диагностики текста // Вісн. Харків. ун-ту. – 2002. – № 538 : Філологія. – Вип. 34. – С. 13–25.
38. О функциях принадлежности заданному типу текстов // Вісн. Харків. ун-ту. – 2002. – № 572 : Філологія. – Вип. 36. – С. 24–29.
39. Автоматическое распознавание типов синтаксических связей // Вісн. Харків. ун-ту. – 2004. – № 627 : Сер. : Філологія. – С. 94–97.
40. Три модели интерпретации синтаксических связей // Вісн. Харків. ун-ту. – 2007. – № 765 : Сер. : Філологія. – Вип. 50. – С. 63–67.

41. Автономно-пооб'єктна організація фактографічних систем / І. С. Кравчук, Д. В. Тарабанов // Вісн. Харків. ун-ту. – 2008. – № 798 : Сер. : Філологія. – Вип. 53. – С. 102–105.
42. Кваліфікативні методи диференціації та ототожнення авторства // Наук. вісн. Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки. – 2009. – № 16 : Філол. науки. – С. 26–28.
43. Комп'ютерна модель фатичного діалогу // Вісн. Харків. ун-ту. – 2009. – № 846 : Філологія. – Вип. 56. – С. 12–16.
44. Лінгвістичні метамоделі // Вісн. Харків. ун-ту. – 2011. – № 936 : Сер. : Філологія. – Вип. 61. – С. 8–11.
45. Частотні словники : укладання й застосування / Я. А. Єрмолова, І. С. Кравчук // Вісн. Харків. ун-ту. – 2015. – № 1014 : Сер. : Філологія. – Вип. 65. – 2012. – С. 30–34.
46. Семантизація синтаксичних зв'язків і її місце в різних системах автоматичного опрацювання тексту // Вісн. Харків. ун-ту. – 2015. – № 1107 : Сер. : Філологія. – Вип. 70. – 2014. – С. 102–106.

Авторські свідоцтва

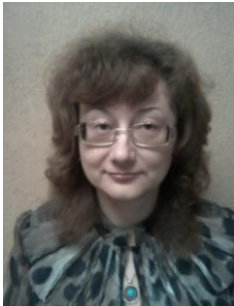
47. А. с. 1153887. Способ определения индивидуальной чувствительности к гемосорбции при печеночных патологиях / Ю. Г. Беспалов, И. С. Кравчук, Ю. В. Пантелей [и др.] ; Харьков. мед. ин-т. – Х., 1983.*

Література про нього

1. Традиции русского языкознания на Украине / [И. К. Белодед, Ф. П. Филин, Г. П. Ижакевич и др.]. – К. : Наук. думка, 1977. – 284 с.
С. 35, 39: про дослідження І. С. Кравчука.
2. Харківський національний університет ім. В. Н. Каразіна за 200 років / В. С. Бакіров, В. М. Духопельников, Б. П. Зайцев [та ін.]. – Х. : Фоліо, 2004. – 750 с. : іл.
С. 698: про І. С. Кравчука.
3. Кравчук Ігор Степанович. Харківський національний університет ім. В. Н. Каразіна. Філологічний факультет. Кафедра загального та прикладного мовознавства. – Режим доступу : http://www-philology.univer.kharkov.ua/katedras/prof_sites/kravchuk/kravchuk.html.

Крапива Юлія Василівна

(30.11.1973 р. народж.)

Народилася в м. Маріуполь Донецької області. Із 1981 р. по 1991 р. навчалася в Маріупольській середній школі № 32, яку закінчила з золотою медаллю. У 1991–1996 рр. була студенткою Харківського державного університету, спеціальність «Прикладна лінгвістика», кваліфікація «Лінгвіст-інформатик, перекладач, програміст, викладач інформатики». Отримала диплом із відзнакою. 1996–1999 рр. навчалася в аспірантурі кафедри загального та прикладного мовознавства філологічного факультету ХДУ.

Із 2002 р. працює на кафедрі загального та прикладного мовознавства Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна на посадах викладача (2002), доцента (2005; звання – з 2007 р.).

2004 р. захистила кандидатську дисертацію «Коротка журнальна стаття як тип тексту (на матеріалі української, англійської та російської мов)».

Викладає курси: «Вступ до мовознавства», «Загальне мовознавство», «Практика англійської мови», «Фонетика та фонологія англійської мови», спецкурс «Медіалінгвістика». Веде наукові семінари: «Основи соціолінгвістики», «Соціолінгвістика» й «Теоретичні та прикладні аспекти соціолінгвістики».

Наукові інтереси: дослідження в сфері соціолінгвістики, медіалінгвістики, когнітивної лінгвістики.

Праці

1. Особенности импликации в журнальной заметке (на примере английского языка) // Преподавание языков в вузе на современном этапе. Межпредметные связи : Научные исследования, опыт, поиски : Харьков. сб. научн. трудов. – Х., 1998. – Вып. 2. – С. 30–33.
2. Значення імплікації під час перекладу іншомовних текстів // Лінгвістичні та методичні проблеми навчання мови як іноземної : матеріали другої міжнар. наук. конф. (Полтава, 10–13 черв. 1998 г.). – Полтава, 1998. – С. 19–20.
3. К вопросу о импликации // Вестн. Харьков. ун-та. – 1998. – № 409 : Философские перипетии. – С. 103–108. – (Сер. : Философия).
4. Специфіка використання терміна «імплікація» в мовознавстві // Проблеми української термінології : матеріали 5-ї міжнар. наук. конф. «СловоСвіт'98» (Львів, 22–24 верес., 1998 р.). – Львів, 1998. – С. 76–77.
5. Каламбур в короткой журнальной статье как типе текста // Вісн. Харків. ун-ту. – 1999. – № 435 : Сер. : Романо-германська філологія. – С. 62–67.
6. Характеристика короткой журнальной статьи как типа текста на фразеологическом уровне (на материале англоязычных текстов) // Вісн. Харків. ун-ту. – 1999. – № 448 : Міф і міфопоетика у традиційних та

- сучасних формах культурно-мовної свідомості. – С. 336–339. – (Сер. : Філологія).
7. Прагматический аспект короткой журнальной статьи как типа текста // Вісн. Харків. ун-ту. – 2000. – № 473 : Праці молодих учених філологічного факультету. – С. 68–73. – (Сер. : Філологія).
 8. Інтегративна функція стилістично маркованих мовних засобів у короткій журнальній статті як типі тексту в концепції О. О. Потебні // Вісн. Харків. нац. ун-ту. – 2000. – № 491 : Традиції Харківської філологічної школи. До 100-річчя від дня народження М. Ф. Наконечного. – С. 356–359. – (Сер. : Філологія).
 9. Характеристика короткой журнальной статьи как типа текста на лексическом уровне (на материале украинско-, англо- и русскоязычных текстов) // Вісн. Харків. нац. ун-ту. – 2001. – № 520 : Сер. : Філологія. – Вип. 33 : Філологічні аспекти дослідження дискурса. – С. 227–232.
 10. Средства когезии в короткой журнальной статье как типе текста // Вестн. Междунар. Славян. ун-та. Сер. : Филология. – 2003. – Том 6, № 1. – С. 41–44.
 11. Короткая журнальная статья как тип текста // Текст в лингвистической теории и в методике преподавания филологических дисциплин : материалы 2-й междунар. науч. конф. (Мозырь, 26–27 марта 2003г.). – Мозырь, 2003. – Ч. 1. – С. 144–146.
 12. Коротка журнальна стаття як тип тексту (на матеріалі української, англійської та російської мов) : автореф. дис. ... канд. філол. наук. – Х., 2004. – 20 с.
 13. Этнокультурные особенности использования иронии в коротких журнальных статьях на украинском, английском и русском языках // Вісн. Харків. ун-ту ім. В. Н. Каразіна. – 2004. – № 632 : Сер. : Філологія. – Вип. 42. – С. 435–438.
 14. Дискурсивные особенности публицистического текста // Вісник Харків. нац. ун-ту. – 2005. – № 666 : Сер. : Філологія. – Вип. 45. – С. 133–137.
 15. Прототипова структура короткої журнальної статті як типу тексту (на матеріалі української, англійської та російської мов) // Вісник Харків. нац. ун-ту. – 2005. – № 707 : Сер. : Філологія. – Вип. 46. – С. 186–188.
 16. Прагматична імплікація в публіцистичному тексті (на матеріалі коротких журнальних статей українською, англійською та російською мовами) // Мовні і концептуальні картини світу : [збірник] / Київ. нац. ун-т ім. Т. Г. Шевченка, Ін-т філології. – К., 2006. – Ч. 1. – С. 107–112.
 17. Методичні вказівки зі спецкурсу «Лінгвістика тексту» для студентів V курсу відділення прикладної лінгвістики. – Х., 2006. – 16 с.
 18. Особенности метафорических номинаций в публицистическом тексте (на материале украинско-, англо- и русскоязычных коротких журнальных статей) // Вісн. Харків. нац. ун-ту. – 2009. – № 846 : Сер. : Філологія. – Вип. 56. – С. 26–30.
 19. Загальний жаргон у медіатексті // Соціолінгвістичні студії / за заг. ред. Л. О. Ставицької. – К., 2010. – С. 106–110.

20. Механізми когнітивного оброблення публіцистичного тексту (на матеріалі україномовних коротких журнальних статей) // Вісн. Харків. нац. ун-ту. – 2010. – № 910 : Сер. : Філологія. – Вип. 60, ч. 1. – С. 511–515.
21. Методичні вказівки та матеріали до практичних занять з курсу «Вступ до мовознавства» для студентів I курсу спеціальності «Мова та література (російська)». – Х., 2011. – 16 с.
22. Методичні вказівки та матеріали до наукового семінару «Основи соціолінгвістики» для студентів IV курсу спеціальності «Прикладна лінгвістика» / уклад. Ю. В. Крапива. – Х., 2011. – 20 с.
23. Прецедентные тексты в публицистическом дискурсе (на материале украинско-, русско- и англоязычных коротких журнальных статей) // Слов'янський збірник : зб. наук. праць. – К., 2012. – Вип. 17, ч. 1. – С. 359–363.
24. Методичні вказівки з курсу «Загальне мовознавство» для студентів IV курсу заочної форми навчання спеціальності «Мова та література (російська)». – Х., 2012. – 16 с.
25. Роль прецедентних текстів під час когнітивного оброблення публіцистичного тексту // Вісн. Харків. нац. ун-ту. – 2014. – № 1107 : Сер. : Філологія. – Вип. 70. – С. 6–9.
26. Алюзія в публіцистичному тексті (на матеріалі журнальних статей українського інтернет-видання «Політика і культура») // Вісн. Харків. нац. ун-ту. – 2014. – № 1127 : Сер. : Філологія. – Вип. 71. – С. 16–19.
27. Вступ до мовознавства : методичні вказівки для студентів I курсу заочної форми навчання спеціальності «Мова та література (російська)». – Х. : Вид-во ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2014. – 19 с. – (Методична література).
28. До питання про білінгвізм // Вісн. Харків. нац. ун-ту. Сер. : Філологія. – 2015. – Вип. 73. – С. 20–22.
29. Гендерні стереотипи в публіцистичному тексті // Наук. вісн. Міжнар. гуманіт. ун-ту. Сер. : Філологія. – 2015. – Вип. 19, т. 2. – С. 168–170.
30. Стратегії побудови передвиборчої промови (на матеріалах президентської кампанії 2015–2016 рр. у США) / К. О. Гаврилова, Ю. В. Крапива // Вісн. Харків. нац. ун-ту. Сер. : Філологія. – 2016. – Вип. 75. – С. 19–22.

Краснящих Андрій Петрович

(6.02.1970 р. народж.)

Народився в Полтаві. 1977–1987 рр. навчався в Харківській середній школі № 5, яку закінчив зі срібною медаллю. Вищу освіту здобув на відділенні російської мови та літератури філологічного факультету Харківського державного університету (тепер – Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна) (1987–1992). Із 1992 р. по 1994 р. працював викладачем російської мови на підготовчому факультеті для іноземців ХДУ. 1994–1997 рр. – аспірант кафедри історії зарубіжної літератури і класичної філології цього ж вишу.

Із 1997 р. працює на кафедрі історії зарубіжної літератури і класичної філології ХДУ на посадах викладача (1997), доцента (2000). У 1999 р. захистив кандидатську дисертацію «Джеймс Джойс: специфіка художнього світу та проблема творчого методу (роман “Улісс”)».

Автор понад 100 наукових та науково-популярних праць.

Під його керівництвом захищено 6 кандидатських дисертацій.

Читає (або читав) курси: «Антична література», «Історія римської літератури», «Античність і світова література», «Історія зарубіжної літератури ХХ ст.», «Міфопоетика зарубіжної літератури ХХ–ХХІ ст.», «Типологія постмодерністського сюжету».

Читав лекції в Регенсбурзькому університеті (Німеччина, 2014), в університетах Тарту (Естонія, 2015), Осло (Швеція, 2016).

Наукові інтереси: міфопоетика, модернізм, позамодерністський модернізм, постмодернізм.

Нагороджений грамотою (2013) і подякою (2016) директора Департаменту науки і освіти Харківської обласної держадміністрації.

Відомий як письменник. Автор збірки оповідань «Парк культуры и отдыха» (Х. : Формат, 2008). Друкувався в альманахах «Вавилон», «Фигуры речи», «Абзац», «Новая кожа», антологіях «Антология странного рассказа» (Х. : Фолио, 2012), «Предания о наивных праведниках» (Х. : Фолио, 2013), «Небо этого лета: рассказы украинских писателей» (М. : Три квадрата, 2015); журналах «Новый мир», «Искусство кино», «Новая Юность», «Наш», «Волга», «Шо», «Черновик» та ін. Його проза в перекладі англійською мовою публікувалася в американських часописах: «The Literary Review», «The Massachusetts Review», «Sakura Review», «VICE», «Words without Borders». У перекладі українською мовою (перекладач С. Жадан) в антологіях «Готелі Харкова: антологія нової харківської літератури» (Х. : Фолио, 2008) та «Харківська Барикада № 2: антологія сучасної літератури» (К. : Факт, 2008).

Один із засновників та співредактор харківського літературного журналу «Союз писателей». Автор-укладач антологій «Київ. Анатомія міста. XIX. XX. XXI...», «Жіночий погляд» (обидві – Х. : Фоліо, 2009), «Потяг № 111: збірка творів письменників Харкова та Львова» (Х. : Фоліо, 2012) та «Аморалка-2» (Х. : Фоліо, 2013)).

Фіналіст Премії Андрія Белого (2009) та літературного конкурсу «Нонконформизм» (2013, 2015). Лауреат премії журналу «Новый мир» (2015), премії імені О. Генрі «Дары волхвов» (2015) та ін. Лауреат міжнародного літературного конкурсу «Русская премия» 2015 р.

Основні праці

1. «Призраки» Тургенева, «Призраки» Фаррера и типология изображения наркогаллюцинаций // Союз писателей. – 2000. – № 1. – С. 49–57.
2. Анти-Павич, или Проблемы интерактивной гиперлитературы // Вестн. Междунар. Славян. ун-та. Сер. : Филология. – 2001. – Т. 4, № 6. – С. 53–59.
3. Интерпретационные процессы в интертекстовом поле Нового Завета // Вісн. Харків. нац. ун-ту. – 2002. – № 520 : Сер. : Філологія. – Вип. 33. – С. 478–484.
4. Имя Джойса в романе Умберто Эко «Имя розы» // Вісн. Харків. нац. ун-ту. – 2002. – № 538 : Сер. : Філологія. – Вип. 34. – С. 262–270 ; № 557 : Сер. : Філологія. – Вип. 35 : Слово і художній текст. – С. 290–297.
5. 1000 псевдонимов / А. П. Краснящих, К. А. Беляев. – Х. : Фоліо, 2003. – 479 с. : ил.
6. Анти-Мураками, или Модернизационный этап в развитии массовой литературы // Вісн. Харків. нац. ун-ту. – 2005. – № 666 : Сер. : Філологія. – Вип. 45. – С. 87–93.
7. К проблеме типологии постмодернистского сюжета // Питання літературознавства : наук. зб. – Чернівці, 2006. – Вип. 71. – С. 58–63.
8. Харьков в зеркале мировой литературы / авт.-сост. К. А. Беляев, А. П. Краснящих. – Х. : Фоліо, 2007. – 399 с.
9. Жанр романа-евангелия : к постановке проблемы классификации и типологизации // Вестн. Севастоп. гос. техн. ун-та. Сер. : Филология. – 2008. – № 89. – С. 151–153.
10. Быть Конан Дойлом // Собрание сочинений / Артур Конан Дойл. – Х., 2008. – Т. 1. – С. 5–42.
11. По Шекспиру // Трагедии / Уильям Шекспир. – М., 2010. – С. 5–22.
12. Потрясающий // Ты будешь вечно жить в строках поэта... : сонеты / Уильям Шекспир. – М., 2010. – С. 5–16.
13. Конан Холмс и Шерлок Дойл // Записки о Шерлоке Холмсе / Артур Конан Дойл. – М., 2010. – С. 5–32.
14. Золото // Повелитель мух. Воришка Мартин. Ритуалы плаванья / Уильям Голдинг. – М., 2011. – С. 5–30.
15. Закон джунглей // Книга джунглей. Сказки и легенды / Редьярд Киплинг. – М., 2011. – С. 5–20.

16. Копья Амура // Сонеты. Поэмы. Комедии / Уильям Шекспир. – М., 2011. – С. 5–18.
17. Случай Фицджеральда // Великий Гэтсби. Ночь нежна / Фрэнсис Скотт Фицджеральд. – М., 2012. – С. 5–24.
18. И дольше века длится Блумсдей // Независ. газ. – Ex libris. – 2012. – № 3 (638). – С. 4.
19. И не Жан, и не Рэ // Независ. газ. – Ex libris. – 2012. – № 21 (654). – С. 4.
20. Гениальность как помешательство // Независ. газ. – Ex libris. – 2012. – № 33 (666). – С. 3.
21. Кафка Кафка Кафка // Независ. газ. – Ex libris. – 2013. – № 23 (702). – С. 4.
22. Заноза, комик, шут. 155 лет писателю Шолом-Алейхему // Независ. газ. – Ex libris. – 2014. – № 7 (733). – С. 4.
23. Пиромания. К 205-летию Николая Гоголя // Независ. газ. – Ex libris. – 2014. – № 9 (735). – С. 6.
24. Время – бремя. К 95-летию со дня рождения Бориса Слуцкого // Независ. газ. – Ex libris. – 2014. – № 18 (744). – С. 5.
25. Классики, почти современники. Исполнилось 100 лет Хулио Кортасару // Независ. газ. – Ex libris. – 2014. – № 30 (756). – С. 4.
26. Одно прижилось – второго не хотим. Что стоит за нашей ненавистью к нереалистическому искусству // Независ. газ. – Ex libris. – 2014. – № 31 (757). – С. 4.
27. Нобелевцы. О взрывчатой силе литературы // Независ. газ. – Ex libris. – 2014. – № 36 (762). – С. 7.
28. Ненобелевцы. Всё ли пишется для нас? // Независ. газ. – Ex libris. – 2014. – № 37 (763). – С. 4.
29. Любоваться и прислушиваться : 110 лет писателю Александру Введенскому // Независ. газ. – Ex libris. – 2014. – № 44 (770). – С. 5.
30. Инфантилизм и псевдоинфантилизм в американской литературе XX века // Вісн. Харків. нац. ун-ту. – 2014. – № 1127 : Сер. : Філологія. – Вип. 71. – С. 304–308.
31. Гамлет – шут, сумасшедший, сумасшедший шут? // Ренесансні студії : зб. наук. пр. – Запоріжжя, 2014. – Вип. 22. – С. 135–144.
32. Праздношатающийся : К 100-летию со дня рождения Сола Беллоу // Независ. газ. – Ex libris. – 2015. – № 21 (770). – С. 5.
33. Джойс плюс Кафка. 110 лет австрийскому нобелиату Элиасу Канетти // Независ. газ. – Ex libris. – 2015. – № 27 (800). – С. 5.
34. Он начудит, а вы решайте : Сегодня исполняется 80 лет Кену Кизи // Независ. газ. – Ex libris. – 2015. – № 35 (808). – С. 5.
35. Русукрлит как он есть // Новый мир. – 2015. – № 9. – С. 173–197.
36. Когда же наконец наградят Милана Кундеру? // Независ. газ. – Ex libris. – 2015. – № 38 (811). – С. 4.
37. Посмертная слава – не сказки. Кафка, Сароян и другие безнобелевцы // Независ. газ. – Ex libris. – 2015. – № 39 (812). – С. 4.

38. Ангелам невдомёк : 140 лет Райнеру Марии Рильке // Независ. газ. – Ex libris. – 2015. – № 45 (818). – С. 6.
39. Форель не разбила американский лёд // Независ. газ. – Ex libris. – 2015. – № 46 (819). – С. 6.
40. Подозрительная несерьёзность : К 95-летию со дня рождения швейцарского писателя Фридриха Дюрренматта // Независ. газ. – Ex libris. – 2016. – № 1 (822). – С. 6.
41. Птица-в-руке : К 85-летию американской писательницы, лауреата Нобелевской премии Тони Моррисон // Независ. газ. – Ex libris. – 2016. – № 6 (827). – С. 7.
42. Запараллель и ничто : 13 апреля исполнилось 110 лет писателю и драматургу Сэмюэлу Беккету // Независ. газ. – Ex libris. – 2016. – № 14 (835). – С. 4.
43. Поставь сторожа : К 90-летию со дня рождения Харпер Ли // Независ. газ. – Ex libris. – 2016. – № 17 (838). – С. 6.
44. Тео Фабер : Исполнилось 105 лет со дня рождения Макса Фриша // Независ. газ. – Ex libris. – 2016. – № 18 (839). – С. 6.
45. Освободитель : Исполнилось 75 лет со дня рождения писателя Евгения Харитоновича // Независ. газ. – Ex libris. – 2016. – № 23 (844). – С. 6.
46. «Мягкое на ощупь» : 145 лет со дня рождения Марселя Пруста // Независ. газ. – Ex libris. – 2016. – № 25 (846). – С. 7.
47. Писать просто. Сергей Довлатов – это такой Джойс наоборот // Независ. газ. – Ex libris. – 2016. – № 33 (854). – С. 6.
48. Без Нобеля // Независ. газ. – Ex libris. – 2016. – № 39 (860). – С. 4.
49. Галлюцинаторный реализм или Игра в бисер // Независ. газ. – Ex libris. – 2016. – № 40 (861). – С. 4.
50. Мандельштам и другие. Писатели в Харькове : в 3 ч. // Новый мир. – 2016. – № 10–12.
Ч. 1. – № 10. – С. 151–170 ; ч. 2. – № 11. – С. 132–151 ; ч. 3. – № 12. – С. 131–155.

Література про нього

1. Мельников Р. Северо-восток юго-запада (о современной харьковской литературе) / Ростислав Мельников, Юрий Цаплин // Новое лит. обозрение. – 2007. – № 3 (85). – С. 263–288.
С. 272–274: про А. П. Краснящих.
2. Давыдов Д. Хроника обмираний / Данила Давыдов // Книжное обозрение. – 2008. – № 35.*
3. Калмыков Д. Приятное дуновение : [рецензия] / Дмитрий Калмыков // Независ. газ. – Ex libris. – 2008. – 18 дек. (№ 47). – Рец. на кн.: Парк культуры и отдыха : рассказы / Андрей Краснящих. – Х. : Тяжпромавтоматика, 2008. – 224 с. – (Сер. : Проза Nova). – Режим доступа : http://www.ng.ru/ng_exlibris/2008-12-18/5_petit.html.
4. Щербина К. Аттракционы черной-черной улицы : [рецензия] / Ксения Щербина, Владислав Поляковский // Новое лит. обозрение. – 2008. – № 6

- (94). – С. 238–241. – Рец. на кн.: Парк культуры и отдыха : рассказы / Андрей Краснящих. – Х. : Тяжпромавтоматика, 2008. – 224 с. – (Сер. : Проза Nova).
5. Ермошина Г. Письмена на ленте Мёбиуса : [рецензия] / Галина Ермошина // Знамя. – 2009. – № 1. – С. 221–224. – Рец. на кн.: Пиноктико / Александр Мильштейн. – Х. : Тяжпромавтоматика, 2008. – 256 с. ; Парк культуры и отдыха : рассказы / Андрей Краснящих. – Х. : Тяжпромавтоматика, 2008. – 224 с.
6. Бондарь-Терещенко И. Лучше не рассказывать : харьковская сага про Мальчиша-Кибальчиша : [рецензия] / Игорь Бондарь-Терещенко // Независ. газ. – Ex libris. – 2011. – Июль (№ 26). – С. 6. – Рец. на кн.: Антроположник : гл. из романа / Андрей Краснящих // Новый мир. – 2011. – № 3. – С. 8–54.
7. Бондар-Терещенко І. Російська дійсність українських буднів : [рецензія] / Ігор Бондар-Терещенко // Україна молода. – 2013. – 3 жовт. (№ 143). – С. 13. – Рец. на кн.: Антроположник : гл. из романа / Андрей Краснящих // Новый мир. – 2011. – № 3. – С. 8–54.
8. Бондарь-Терещенко И. Андрей Краснящих. «Ёлочки» : [рецензия] / Игорь Бондарь-Терещенко // Харьков – что, где, когда. – 2015. – № 5. – С. 24. – Рец. на кн.: Ёлочки : рассказы / Андрей Краснящих. – Новый мир. – 2015. – № 5. – С. 99–112.
9. Zaharchenko T. Where Currents Meet : frontiers in post-Soviet fiction of Kharkiv, Ukraine / Tanya Zaharchenko. – Budapest ; New York : Centr. Europ. Univ. Press, 2016. – 210 p.
- Р. 107–133: про А. П. Краснящих.*
10. Краснящих Андрій Петрович // Вікіпедія. – Режим доступу : https://uk.wikipedia.org/wiki/Краснящих_Андрій_Петрович.

Кремінська (Лисенко) Інна Миколаївна

(3.07.1980 р. народж.)

Народилася в м. Харкові. У 1997 р. закінчила із золотою медаллю Харківську загальноосвітню школу № 148 й вступила на відділення української мови та літератури філологічного факультету Харківського державного університету (тепер – Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна), отримала диплом із відзнакою. Протягом 2002–2005 рр. навчалася в аспірантурі кафедри історії української літератури філологічного факультету ХНУ імені В. Н. Каразіна. 2006 р. захистила кандидатську дисертацію «Поетика драматургії Миколи Куліша 1927–1932 років».

Із 2005 р. працює на кафедрі історії української літератури ХНУ імені В. Н. Каразіна на посадах старшого викладача (2005), доцента (2011; 2012 р. присвоєно вчене звання доцента).

Викладає (або викладає) базові навчальні дисципліни: «Вступ до літературознавства», «Теорія літератури», «Історія української літератури кінця XIX – початку XX століття» та «Історія української літератури XX століття», спецкурси «Художній світ драматургії М. Куліша», «Українська драматургія кінця 1920-х – початку 1930-х рр.», веде наукові семінари з проблем української драматургії кінця 1920-х – початку 1930-х рр., химерної прози, керує виконанням курсових, кваліфікаційних робіт, педагогічною практикою студентів.

Під керівництвом І. М. Кремінської захищена одна кандидатська дисертація.

2006–2008 рр. як голова секції «Літературознавство (українська література)» і член журі брала участь у районному конкурсі робіт МАН України, із 2009 р. дотепер – член журі Обласного конкурсу робіт МАН України (секція «Літературознавство»). Протягом 2006–2008 рр. була куратором Студентського наукового товариства філологічного факультету. 2009–2012 рр. – учений секретар спеціалізованої вченої ради К 64.051.07 Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

Наукові інтереси: українська драматургія XX століття.

Праці

1. Біблійні мотиви в п'єсі Миколи Куліша «Народний Малахій» // Вісн. Харків. нац. ун-ту імені В. Н. Каразіна. – 2002. – № 572 : Сер. : Філологія. – Вип. 36. – С. 170–175.
2. Драматична поема Лесі Українки «Адвокат Мартіан» : до проблеми онтологічного прочитання // Вісн. Харків. нац. ун-ту імені В. Н. Каразіна. – 2002. – № 538 : Сер. : Філологія. – Вип. 34. – С. 369–376.

3. Семантика простору в «Патетичній сонаті» Миколи Куліша // Вісн. Харків. нац. ун-ту імені В. Н. Каразіна. – 2003. – № 595 : Сер. : Філологія. – Вип. 38. – С. 83–86.
4. Функція «будинку» в п'єсах М. Куліша 1927–1932-х років // Вісн. Харків. нац. ун-ту імені В. Н. Каразіна. – 2003. – № 583 : Сер. : Філологія. – Вип. 37. – С. 95–98.
5. «Патетична соната» М. Куліша й «Дні Турбіних» М. Булгакова : спроба порівняльного аналізу // Література. Фольклор. Проблеми поетики : зб. наук. пр. / [упоряд. М. Х. Гуменний]. – К., 2004. – Вип. 17. – С. 74–81.
6. Поетика заголовків п'єс М. Куліша 1927–1932-х років // Вісн. Харків. нац. ун-ту імені В. Н. Каразіна. – 2004. – № 631 : Сер. : Філологія. – Вип. 41. – С. 333–336.
7. Просторові виміри «міщанського» в комедії М. Куліша «Мина Мазайло» // Література. Фольклор. Проблеми поетики : зб. наук. пр. / [упоряд. М. Х. Гуменний]. – К., 2004. – Вип. 18, ч. 2. – С. 592–601.
8. Топос «вулиці» в драматургії останнього періоду творчості М. Куліша // Вісн. Харків. нац. ун-ту імені В. Н. Каразіна. – 2004. – № 627 : Сер. : Філологія. – Вип. 40. – С. 132–136.
9. Проблема соціального міфологізму в сучасній науці : до історії питання // Сучасні проблеми мовознавства та літературознавства. – Ужгород, 2005. – Вип. 9 : Українська література в загальноєвропейському контексті : матеріали Міжнарод. наук. конф. 10–12 жовт. 2005 р. – С. 181–186.
10. «Маклена Граса» Миколи Куліша : до питання деміфологізації базових радянських міфів // Гуманіт. вісн. Держ. вищ. навч. закл. «Переяслав-Хмельницький держ. пед. ун-т ім. Г. Сковороди». Сер. : Педагогіка. Психологія. Філологія. Філософія : наук.-теорет. зб. – Тернопіль, 2006. – Вип. 8. – С. 398–404.
11. Своєрідність просторової моделі драматургії М. Куліша 1927–1932-х років // Вісн. Харків. нац. ун-ту імені В. Н. Каразіна. – 2006. – № 745 : Сер. : Філологія. – Вип. 49. – С. 122–126.
12. Рецепція драматургії М. Куліша в періодиці кінця 20-х – початку 30-х років ХХ століття // Вісн. Харків. нац. ун-ту імені В. Н. Каразіна. – 2006. – № 766 : Сер. : Філологія. – Вип. 51. – С. 207–211.
13. Дихотомія «пролетарське-міщанське» як принцип організації художнього простору в п'єсі «Закут» М. Куліша // Вісн. Харків. нац. ун-ту імені В. Н. Каразіна. – 2007. – № 787 : Сер. : Філологія. – Вип. 52. – С. 200–203.
14. Мотив відродження в п'єсі «Патетична соната» М. Куліша // Актуальні проблеми слов'янської філології : міжвуз. зб. наук. ст. / [відп. ред. В. А. Зарва]. – К., 2008. – Вип. 15 : Лінгвістика і літературознавство. – С. 171–178.
15. Феномен бездомності в художньому світі п'єси Миколи Куліша «Вічний бунт» // Літературознавчі студії / [відп. ред. Г. Ф. Семенюк]. – К., 2008. – Вип. 21, ч. 1. – С. 333–338.

16. Міфологема дитини в драмі М. Куліша «Маклена Граса» // Актуальні проблеми слов'янської філології : міжвуз. зб. наук. ст. / [відп. ред. В. А. Зарва]. – Бердянськ, 2009. – Вип. 21 : Лінгвістика і літературознавство. – С. 304–309.
17. «Патріархальне життя» й «модерний технічний світ» у п'єсі М. Куліша «Народний Малахій» // Вісн. Харків. нац. ун-ту імені В. Н. Каразіна. – 2009. – № 843 : Сер. : Філологія. – Вип. 55. – С. 176–181.
18. Опозиція «місто – село» в п'єсі Миколи Куліша «Вічний бунт» // Вісн. Харків. нац. ун-ту імені В. Н. Каразіна. – 2010. – № 910 : Сер. : Філологія. – Вип. 60, ч. 2. – С. 214–218.
19. Своєрідність художнього простору п'єси «Марко в пеклі» І. Кочерги // Питання літературознавства : наук. зб. – Чернівці, 2010. – Вип. 81. – С. 196–203.
20. Мотив моря в п'єсі Є. Карпенка «Білі ночі» // Актуальні проблеми слов'янської філології. Сер. : Лінгвістика і літературознавство : міжвуз. зб. наук. ст. / [голов. ред. В. А. Зарва]. – Бердянськ, 2011. – Вип. 24, ч. 3. – С. 54–62.
21. Образ керманича в п'єсі М. Куліша «Народний Малахій» // Вісн. Харків. нац. ун-ту імені В. Н. Каразіна. – 2011. – № 989 : Сер. : Філологія. – Вип. 63. – С. 67–72.
22. Система мотивів п'єси Єлисея Карпенка «Едельвайс» // Актуальні проблеми слов'янської філології. Сер. : Лінгвістика і літературознавство : міжвуз. зб. наук. ст. / [голов. ред. В. А. Зарва]. – Бердянськ, 2012. – Вип. 26, ч. 4. – С. 262–269.
23. Куліш і Курбас : спільна творчість і смерть. – Режим доступу : www.radiosvoboda.org/content/article/24509525.html.
24. Вступ до літературознавства : навч.-метод. посіб. для студентів філол. ф-ту (спеціальність – українська мова і література). – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2011. – 124 с.
25. Історія української літератури кінця XIX – початку XX століття : навч.-метод. посіб. для студентів філол. ф-ту (спец. – укр. мова і літ.) / Т. П. Гажа, І. М. Кременська. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2012 – 68 с.

Література про неї

1. [Кременській Інні Миколаївні присвоєно звання доцента кафедри історії української літератури ХНУ імені В. К. Каразіна] // Атестац. вісн. – 2012. – № 12. – С. 139.
2. Матвєєва Т. С. Філологічні студії в Харківському університеті : культурно-історичний, естетичний, соціокомунікативний аспекти / Т. С. Матвєєва // Харківський університет і українська культура (до 210-річчя від часу заснування ХНУ імені В. Н. Каразіна) : монографія / за ред. Ю. М. Безхутрого ; ХНУ імені В. Н. Каразіна. – Х., 2015. – С. 91–165.

С. 115: про дослідження І. М. Кременської.

Крижанівський Степан Андрійович

(26.12.1910.(8.01.1911)–19.02.2002)

Народився в м. Новий Бут Миколаївської області. 1925 р. закінчив семирічну школу, продовжив навчання в Одеській торгівельно-промисловій школі. 1928 р. закінчив Одеську професійну школу. Вищу освіту здобував у Миколаївському педагогічному інституті (1928–1929), 1929 р. вступив до Харківського педагогічного інституту професійної освіти, який закінчив у 1933 р. Навчався в аспірантурі Харківського університету, після її закінчення (1940) захистив дисертацію «Новели В. Стефаника». Із 1940 р., переїхавши до Києва, почав працювати в Інституті літератури ім. Т. Шевченка АН УРСР (тепер – Інститут літератури імені Т. Г. Шевченка НАН України): 1940–1941 рр. – науковий співробітник, 1949–1973 рр. – завідувач відділу української радянської літератури, 1973–1976 рр. – завідувач сектору, 1976–1987 рр. – науковий консультант. Доктор філологічних наук (1962), професор (1963).

Член літературної організації «Молодняк». Із 1932 р. – відповідальний секретар журналу «Молодняк», згодом – заступник редактора журналу «Піонерія», літературний консультант СПУ. У 1943–1944 рр. – завідувач відділу літератури і мистецтва газети «Правда України», в 1944–1946 рр. – відповідальний секретар журналу «Дніпро».

Автор близько 80 друкованих праць, серед яких наукові публікації, поетичні та перекладні твори.

Автор розділів у виданнях: «Історія української літератури» (у 2 т., 1954–1957), «Історія української радянської літератури» (1964), «Історія української літератури» (у 8 т., 1967–1971), «История советской многонациональной литературы» (у 6 т., 1970–1974), «Історія української літератури ХХ століття» (кн. 1, 1993).

Як поет дебютував 1928 р. в одеському журналі «Блиск». Автор понад 20 збірок поезій. Член Спілки письменників України (1934).

Переклав українською мовою окремі твори О. Пушкіна, М. Некрасова, М. Горького, В. Маяковського, М. Тихонова, Янки Купали, Якуба Коласа, Пятруся Бровки. Деякі твори С. Крижанівського перекладено російською, білоруською, болгарською, польською, чеською мовами. Залишив спогади про митців «розстріляного відродження» та літературне життя повоєнних років «Ми пізнавали неповторний час» (1986), «Перегортаючи сторінки» (1991), «Спогад і сповідь з ХХ століття» (2002; усі – м. Київ).

Учасник німецько-радянської війни (1941–1945), закінчив війну майором. Нагороджений орденами Вітчизняної війни 2-го ступеня та Червоної Зірки, а також медалями.

Помер у Києві.

Наукові інтереси: українська література XIX–XX ст.

Основні праці

1. Розмова про поезію // Молодняк. – 1936. – № 5. – С. 128–135.
2. Шевченко і Котляревський // Літ. журн. – 1938. – № 11. – С. 114–116.
3. Арон Копштейн // Сине море : Поезії 1939 року / А. Копштейн. – К., 1941. – С. 3–11.
4. Арон Копштейн // Мол. більшовик. – 1941. – № 4. – С. 88–95.
5. Василь Стефаник : крит.-біогр. нарис. – К. : Держлітвидав, 1946. – 43 с.
6. Андрій Малишко : літ.-крит. нарис. – К. : Рад. письменник, 1948. – 63 с.
7. Микола Бажан : лекція для студентів-заочників пед. і учит. ін-тів. – К. : Радян. шк., 1949. – 34 с.
8. Майстер соціальної сатири // Вибране / Л. С. Мартович. – К., 1949. – С. 3–19.
9. Архип Тесленко : лекція для студентів-заочників пед. і учител. ін-тів. – К. : Радян. шк., 1949. – 23 с.
10. Андрей Малышко : лит.-крит. очерк. – К. : Рад. письменник, 1951. – 76 с.
11. Критичні праці 1951 року про радянську літературу // Вітчизна. – 1952. – № 5. – С. 133–146.
12. Микола Бажан : крит.-біогр. нарис. – К. : Рад. письменник, 1954. – 112 с.
13. Основні риси радянської літератури : лекції для студентів-заочників пед. ін-тів. – К. : Радян. шк., 1954. – 91 с.
14. Максим Рильський : крит.-біогр. нарис. – К. : Рад. письменник, 1955. – 146 с.
15. Творчість Максима Рильського післявоєнного часу // Вітчизна. – 1955. – № 3. – С. 173–189.
16. Максим Рильський : крит.-біогр. очерк. – М. : Сов. писатель, 1956. – 176 с.
17. Василь Чумак // Українські радянські письменники : крит. нариси. – К., 1957. – С. 3–40.
18. Перший український поет-романтик // Твори / Л. І. Боровиковський. – К., 1957. – С. 3–52.
19. Деякі питання теорії соціалістичного реалізму // Радян. літературознавство. – 1958. – № 1. – С. 3–18.
20. Нотатки про журнальну поезію 1959 року // Радян. літературознавство. – 1960. – № 1. – С. 3–22.
21. Максим Рильський : П'ятдесят років творчої діяльності. – К. : Держлітвидав УРСР, 1960. – 237 с.
22. Людині – гімн! : [поезія Е. Межелайтіса] // Радян. літературознавство. – 1962. – № 4. – С. 99–105.
23. Кам'яна і залізна книга буде написана : (Романи про людей індустріального виробництва) // Вітчизна. – 1962. – № 9. – С. 138–148.
24. Про ранню творчість Миколи Бажана // Радян. літературознавство. – 1964. – № 5. – С. 49–60.

25. Таємниця індивідуального стилю // Радян. літературознавство. – 1965. – № 11. – С. 19–31.
26. Художні відкриття : ст. з теорії та історії літ. – К. : Рад. письменник, 1965. – 322 с.
27. Інтелектуалізм сучасної поезії // Радян. літературознавство. – 1967. – № 7. – С. 15–24.
28. Розвиток і оновлення жанрів у сучасній українській поезії // Радян. літературознавство. – 1969. – № 10. – С. 7–18.
29. Писав коротко, сильно, страшно : [В. Стефаник] // Прапор. – 1971. – № 5. – С. 64–69.
30. Основні етапи розвитку української радянської літератури (1917–1934) // Радян. літературознавство. – 1978. – № 8. – С. 53–63.
31. У передгір'ях Кавказу : сторінки спогадів : [праця у газеті «Знамя Родины» під час війни] // Прапор. – 1979. – № 5. – С. 107–110.
32. Художні відкриття і літературний процес : Огляди, статті, роздуми. – К. : Рад. письменник, 1979. – 240 с.
33. Наш учитель // Про Олександра Білецького : спогади, статті / упоряд. В. Г. Дончик. – К., 1984. – С. 99–102.
34. Співець партизанської слави : [творчість П. Воронька] // Радян. літературознавство. – 1983. – № 12. – С. 23–27.
35. Максим Рильський. – К. : Вища шк., Вид-во при ун-ті, 1985. – 125 с.
36. Ми пізнавали неповторний час : портрети, есе, спогади. – К. : Рад. письменник, 1986. – 203 с.
37. Чи був у неокласиків літературний маніфест // Вітчизна. – 1988. – № 2. – С. 163–168.
38. Майк Йогансен // Письменники Радянської України: 20–30-ті роки. – К., 1989. – С. 119–138.
39. Василь Чумак : літ.-крит. нарис. – К. : Рад. письменник, 1990. – 153 с.
40. Романтик революційного слова // Вибрані твори / Йогансен Майк. – К., 2001. – С. 474–499.
41. Спогад і сповідь з XX століття / Ін-т літ. ім. Т. Г. Шевченка НАН України. – К. : Стило, 2002. – 240 с.
42. Одинадцять літ у Харкові : погляд у минуле на зламі тисячоліть // Харківський університет (1917–1941 рр.) у спогадах його викладачів та вихованців. – Х., 2016. – С. 129–132.

Художні твори

43. *Пер.*: Пісня про Буревісника / М. Горький ; пер. з рос. С. Крижанівського // Літ. журн. – 1938. – № 6. – С. 16–17.
44. Весна людства : вибр. поезії. – К. : Вид-во худож. літ., 1951. – 240 с.
45. Срібне весілля : вибр. поезії. – К. : Держлітвидав України, 1957. – 316 с.
46. Берізка : вибр. поезії. – К. : Дніпро, 1971. – 347 с.
47. Балади. – К. : Дніпро, 1981. – 207 с., іл.

48. Хвала життю : вибране / вступ. слово О. С. Левади. – К. : Дніпро, 1981. – 247 с.
49. *Пер.*: Майская борозда / Иван Гончаренко ; пер. с укр. С. Крыжановского. – М. : Сов. писатель, 1988. – 111 с.
50. Літопис : Вибране. – К. : Дніпро, 1991. – 359 с.

Література про нього

1. Нудьга Г. Поет і літературознавець : До 50-річчя С. А. Крижанівського Г. Нудьга // Прапор. – 1961. – № 1. – С. 106–107.
2. Микитась В. Л. Крижанівський Степан Андрійович [Електронний ресурс] / В. Л. Микитась // Українська літературна енциклопедія. – К., 1995. – Т. 3. – Режим доступу : <http://izbornyk.org.ua/ulencycl/ule76.htm>. – Назва з екрану.
3. Білоус Д. У вічнозеленому саду поезії / Д. Білоус // Берізка : вибр. поезії / С. Крижанівський. – К., 1971. – С. 3–15.
4. Левада О. Співець окриленого покоління / О. Левада // Хвала життю : вибране / С. Крижанівський. – К., 1981. – С. 5–12.
5. Бурбела В. І очевидець, і дослідник / Віктор Бурбела // Вітчизна. – 1987. – № 8. – С. 179–180. – Рец. на кн.: Ми пізнавали неповторний час : портрети, есе, спогади / С. Крижанівський. – К. : Рад письменник, 1986. – 203 с.
6. Перша автобіографія (1929) та коментар до неї (1995) // Слово і час. – 1995. – № 8. – С. 64–69.
7. Режко В. А. Крижанівський Степан Андрійович / В. А. Режко // Літературна Харківщина : довідник. – Х., 1995. – С. 193.
8. Степан Андрійович Крижанівський (1911–2002) : некролог // Слово і час. – 2002. – № 9. – С. 96.
9. Бурбела В. А. Крижанівський Степан Андрійович / В. А. Бурбела // Енциклопедія сучасної України. – К., 2014. – Т. 15. – С. 398.
10. Крижанівський С. А. [Автобіографія] / С. А. Крижанівський // Самі про себе : автобіографії українських митців 1920-х років / упоряд. Раїса Мовчан. – К., 2015. – С. 254–256.

Кудокочев Іван Антонович

(?–?)

Друкував праці у співавторстві з ученими ХІНО. Приналежність до ХІНО не встановлена. 1929 р. працював відповідальним секретарем Державного науково-методичного комітету Наркомпросу України.

Біографія невідома.

Праці

1. Робота Державного Науково-Методологічного Комітету за 1926–27 академ. Рік // Шлях освіти. – 1927. – № 11. – С. 138–141.
2. До виправлення письмових праць учнів // Радян. шк. – 1928. – № 11. – С. 41–44.
3. К вопросу о постановке преподавания русского языка и литературы в школах Фабзавуча // Робітн. освіта. – 1928. – № 2–3. – С. 98–102.
4. Один із способів розгортати авторський задум // Шлях освіти = Путь просвещения. – 1928. – № 12. – С. 136–142.
5. Мова й література в масовій школі профосу : (програмово-бібліогр. довід.). Вип. 1 / М. Баженов, Л. Булаховський, І. Капустянський, І. Кудокочев, А. Машкін, О. Патокова, М. Перегінєць. – Х. : Держвидав України, 1929. – 80 с.
6. Первые шаги : рабочая кн. по рус. яз. : для 3-х групп город. и сел. школ с укр. яз. преподавания / сост. Н. М. Баженов, И. А. Кудокочев. – Х. : Госиздат Украины, 1929. – 434 с. – Государственным научно-методологическим комитетом Наркомпроса УССР по секции социального воспитания разрешено к употреблению в качестве учебника в заведениях соцвоспитания с украинским языком преподавания.
7. Первые шаги : рабочая тетрадь по рус. яз. для 3-х групп город. и сел. шк. с укр. яз. преподаванием / сост. Н. М. Баженов, И. А. Кудокочев ; букварно-граммат. часть под ред. Л. А. Булаховского. – [Х.] : Гос. изд-во Украины, 1929. – 484 с.
8. Учебник русского языка для школ с украинским языком преподавания. Шестой год / Н. М. Баженов, И. А. Кудокочев ; под ред. Л. Булаховского ; Нар. комиссариат просвещения УССР. – Х. : Госиздат Украины, 1930. – 55, [1] с. – (Учебники для трудовой школы). – Государственным научно-методологическим комитетом Наркомпроса УССР по секции социального воспитания разрешено в качестве учебника в учреждениях соцвоса.
*То же / Н. Баженов, Л. Булаховский, И. Кудокочев. – 2-е изд. – Х., 1931.**
9. Рабочая книга по русскому языку для II концентрa украинских школ РСФСР / Н. М. Баженов, И. А. Кудокочев ; под ред. Л. А. Булаховского. – М. : Центриздат, 1931. – 160 с.

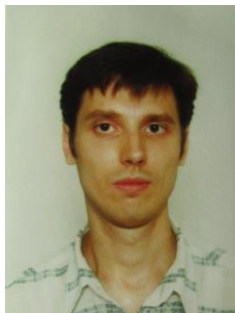
10. Рабочая книга по русскому языку для II концентри украинских школ РСФСР (5, 6, 7 год обучения) / Н. М. Баженов, И. А. Кудогоцев ; под ред. Л. А. Булаховского. – М. : Центриздат, 1931. – 224 с.
11. Русский язык : учебник для семилет. политехн. шк. с укр. яз. преподавания : 5 год обучения / Н. Баженов, И. Кудогоцев, А. Петренко. – Х. : Радян. шк., 1932. – 54 с.
12. Русский язык : учебник для семилет. политехн. шк. с укр. яз. преподавания : 6 год обучения / Н. Баженов, И. Кудогоцев, А. Петренко. – Х. : Радян. шк., 1932. – 56 с.
13. Русский язык : учебник для семилет. политехн. школы с укр. яз. преподавания : 7 год обучения / Н. Баженов, И. Кудогоцев, А. Петренко. – Х. : ДВУ ; Радян. шк., 1932. – 64 с.
14. Русский язык в украинской школе. Грамматика и орфография / Н. М. Баженов, И. А. Кудогоцев. – Х. : Радян. шк., 1932. – 32 с.

Література про нього

1. Кудогоцев Иван Антонович // Весь Харків : адрес.-довід. кн. на 1929 р. – Х., 1929. – С. 84, разд. паг.
С. 19 (перша пагінація): І. А. Кудогоцев (помилково: І. А. Худогоцев) – відповідальний секретар Державного науково-методичного комітету Наркомпросу.
2. Кудогоцев Ів[ан] Ант[онович] // Весь Харків : адрес.-довід. кн. на 1930 р. – Х., 1930. – С. 107, разд. паг.
3. Фещенко Г. Перепідготовка педагогічних кадрів до краєзнавчої роботи (20–30-ті роки ХХ століття) / Галина Фещенко // Проблеми підготовки сучасного вчителя. – 2011. – № 4, ч. 2. – С. 276–282.
С. 276, 282: про І. Кудогоцева.
4. Підручники і навчальні посібники з гуманітарних дисциплін для початкових і середніх навчальних закладів (1918–1945 рр.) з фонду Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського : каталог / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського. – К. : ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, 2014. – 376 с.
С. 117–118: перелік підручників, написаних І. А. Кудогоцевим (у співавт.).

Кудря Геннадій Миколайович

(7.04.1974–13.02.2007)

Народився в м. Харків. 1981–1989 рр. навчався в Харківській восьмирічній школі № 121, 1989–1991 рр. – у Харківській середній школі № 163. 1991 р. вступив на філологічний факультет Харківського державного університету (спеціальність – українська мова та література), який закінчив у 1996 р.

Із 1996 р. по 2000 р. навчався в заочній аспірантурі ХДУ. 2001 р. захистив кандидатську дисертацію «Художні пошуки Валер'яна Підмогильного: концепція людини, риси національної ментальності».

1996 р. (серпень-листопад) працював учителем української мови та літератури в Харківській школі № 121, 1996–1998 рр. викладав українську мову та літературу в Харківському верстатойнструментальному технікумі. Із 1998 р. по 2001 рр. працював на кафедрі українознавства Харківського національного університету радіоелектроніки асистентом (1998), старшим викладачем (2001).

Із 2001 р. по 2007 р. працював у Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна на посадах викладача (2001), старшого викладача (2002), доцента (2005) кафедри історії української літератури. Трагічно загинув.

Викладав курси: «Усна народна творчість», «Історія української літератури II пол. XIX ст.», «Історія української літератури XX ст.». Розробив спеціальний курс «Фройдистський дискурс у творчості Валер'яна Підмогильного».

Наукові інтереси: дослідження творчості Валер'яна Підмогильного.

Праці

1. XXI столетие : Гера, Афина или Афродита? // Знание, культура, власть : проблемы филос. осмысления : тез. докл. филос. симп. студентов, аспирантов, молодых преподавателей (окт. 1993 г.). – Х. : ХГУ, 1993. – С. 3–5.
2. До питання про роль національної державності в розвитку української літератури (1920-ті рр.) // 80-річчя відродження української державності : минуле і сучасне : доп. і повідом. Всеукр. наук. конф. 14–16 листоп. 1997 р. – № 2 : Дод. до «Вісн. Харків. ун-ту внутрішніх справ». – Сімферополь, 1997. – С. 71–72.
3. Романи В. Підмогильного в оцінці Ю. Бойка-Блохина // Харків 30–40-х рр. XX ст. : Література. Історія. Мистецтво : матеріали Міжнар. наук. конф. до ювілею проф. Юрія Бойка-Блохина. – Х., 1998. – С. 50–53.

4. До питання про архетипну структуру ситуації в художньому тексті : архетипні ідеї у романах «Місто» і «Невеличка драма» В. Підмогильного // Вісн. Харків. ун-ту. – 1999. – № 448 : Міф і міфопоетика у традиційних та сучасних формах культурно-мовної свідомості. – С. 234–237.
5. Ю. Шерех-Шевельов про романи «Місто» й «Невеличка драма» В. Підмогильного // Вісн. Харків. ун-ту. – 1999. – № 426 : Творчий доробок Юрія Шевельова і сучасні гуманітарні науки. – С. 63–67.
6. Риси національної ментальності і художня творчість // Вісн. Харків. ун-ту. – 2000. – № 473 : Праці молодих учених філологічного факультету. – С. 356–361.
7. Фройдизм у творчості В. Підмогильного // Літературознавчі обрії : пр. молодих учених України / НАН України, Ін-т літ. ім. Т. Г. Шевченка. – К., 2000. – Вип. 1. – С. 77–81.
8. Психоевристика дискурсу у творчості Валер'яна Підмогильного // Актуальні проблеми літературознавства : зб. наук. пр. – Дніпропетровськ, 2001. – Т. 10. – С. 133–142.
9. Художні пошуки Валер'яна Підмогильного : концепція людини, риси національної ментальності : автореф. дис. ... канд. філол. наук. – Х., 2001. – 19 с.
10. Мода і сьогочасність // Вісн. Харків. ун-ту. – 2002. – № 562 : Глобалізм. Суспільство. Особистість. – С. 42–46.
11. «Повість без назви» В. Підмогильного : підбиття підсумків // Вісн. Харків. ун-ту. – 2002. – № 557 : Сер. : Філологія. – Вип. 35. – С. 249–254.
12. Своєрідність еволюції головного героя роману «Місто» В. Підмогильного // Вісн. Харків. ун-ту. – 2002. – № 572 : Сер. : Філологія. – Вип. 36. – С. 252–257.
13. Людина – найбільша цінність // Місто / В. Підмогильний. – Х., 2003. – С. 3–18.
14. Повесть Валеріана Підмогильного «Остап Шаптала» : фрейдист. інтерпретація // Література Плюс. – 2003. – № 3. – С. 8–13. – Дод. до журн. : Кур'єр Кривбасу. – 2003. – № 3 (160).
15. Етюд «Смерть» В. Підмогильного : спроба психоаналітичної інтерпретації // Вісн. Харків. ун-ту. – 2004. – № 627 : Сер. : Філологія. – Вип. 40. – С. 127–129.
16. З Україною в серці // Вибрані твори / В. Барка. – Х., 2003. – С. 3–22.
17. Мотив молодості у повісті «Вереп» Аркадія Любченка // Вісн. Харків. ун-ту. – 2005. – № 647 : Сер. : Філологія. – Вип. 43. – С. 128–132.
18. Розвиток контраверсійного літературознавства в Україні : психоаналітичні студії про Т. Шевченка та його творчість // Вісн. Харків. ун-ту. – 2005. – № 647 : Сер. : Філологія. – Вип. 43. – С. 65–68.
19. Своєрідність інкорпорації фрейдизму в оповіданні В. Підмогильного «В епідемічному бараці» // Вісн. Харків. ун-ту. – 2005. – № 659 : Сер. : Філологія. – Вип. 44. – С. 159–162.
20. Усна народна творчість : навч.-метод. матеріали для студ. філол. ф-ту (спеціальність – українська мова та література). – Х., 2005. – 27 с. – (Методична література).

21. Роман «Тигролови» І. Багряного : спроба корекції української національної ментальності // Вісн. Харків. ун-ту. – 2006. – № 742 : Сер. : Філологія. – Вип. 48. – С. 42–48.
22. Підмогильний В. Місто : [роман] / В. Підмогильний ; упоряд. і передм. Г. М. Кудрі. – Х. : Веста ; Ранок, 2003. – 256 с. – (Сер. : Програма з літератури).
Те саме. – Х. : Ранок, 2009. – 253 с.

Література про нього

1. Харківський національний університет ім. В. Н. Каразіна за 200 років / В. С. Бакіров, В. М. Духопельников, Б. П. Зайцев [та ін.]. – Х. : Фоліо, 2004. – 750 с. : іл.
С. 697: про Г. М. Кудрю.
2. Пам'яті колеги : [на 33-му році життя трагічно загинув доц. каф. історії укр. літ. Г. М. Кудря] // Харків. ун-т. – 2007. – 6 берез.
3. Український письменник Валер'ян Підмогильний (1901–1937) : бібліогр. покажч. / ХДНБ ім. В. Г. Короленка ; уклад. Т. В. Гологорська. – Х., 2011. – 78 с.
Про роботи Г. М. Кудрі див. іменний покажчик.
4. Матвєєва Т. С. Філологічні студії в Харківському університеті : культурно-історичний, естетичний, соціокомунікативний аспекти / Т. С. Матвєєва // Харківський університет і українська культура (до 210-річчя від часу заснування ХНУ імені В. Н. Каразіна) : монографія / за ред. Ю. М. Безхутрого ; ХНУ ім. В. Н. Каразіна. – Х., 2015. – С. 91–165.
С. 114: про Г. М. Кудрю.

Кудряшова (Дорошенко) Марина Володимирівна

(24.04.1971 р. народж.)

Народилася в м. Харків. Протягом 1979–1989 рр. навчалася в Харківській середній школі № 89, яку закінчила зі срібною медаллю.

Вищу освіту здобула на філологічному факультеті Харківського державного університету (тепер – Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна), який закінчила з відзнакою (1989–1994).

1994–1997 рр. – аспірантка кафедри української мови ХДУ. 1997–1998 рр. – науковий співробітник наукового центру ДП «Харківський проектний інститут» Міністерства оборони України. 1999–2000 рр. – інженер І категорії кафедри вищої математики Харківського політехнічного університету. 2000 р. захистила кандидатську дисертацію «Поетичний словник українських неокласиків».

Із 2000 р. по 2017 р. працювала на кафедрі української мови ХНУ імені В. Н. Каразіна старшим лаборантом (2000), старшим викладачем (2001), доцентом (2007; звання – з 2009 р.).

Праці

1. Слово – образ «корабель» у ранній поезії М. Т. Рильського // М. Рильський і світова культура з погляду сучасності : тези доп. і повідомл. міжнар. конф. (Київ, 16–17 берез. 1995 р.). – К., 1995.*
2. Українські неокласики : естетична програма, художній світ, поетичний словник // Українська духовна культура в системі національної освіти : тези доп. та повідомл. наук. конф., 18–19 квіт. 1995 р. – Х., 1995. – С. 43–44.
3. Образ «море» в поезії українських неокласиків (у контексті української літератури XVIII–XIX ст.) // Тенденції розвитку української літератури та літературної критики нових часів : тези доп. та повідомл. міжвуз. наук.-практ. конф., 15–16 трав. 1996 р. – Х., 1996. – С. 88–89.
4. Виразальні можливості морфологічних категорій у мові поезії українських неокласиків // Актуальні проблеми граматики : зб. наук. пр. / Кіровоград. держ. пед. ун-т ім. В. Винниченка. – Кіровоград, 1997. – Вип. 2. – С. 72–75.
5. Вивчення українських символів як основи традиційних образів // Преподавание языков в высших учебных заведениях на современном этапе. Межпредметные связи. Научные исследования. Опыт. Поиски : сб. науч. тр. – Х., 1998. – Вып. 2.*

6. Поетична ономастика українських неокласиків // Питання сучасної ономастики : всеукр. ономастична конф. / Дніпропетр. держ. ун-т ; НАН України, Ін-т укр. мови. – Дніпропетровськ, 1997. – С. 106–107.
7. М. Костомаров про образи-символи фольклору й актуальні питання вивчення поетичного словника українських неокласиків / М. В. Кудряшова, М. Філон // Доробок Миколи Костомарова : матеріали ювіл. наук.-практ. міжвуз. конф., присвяч. 180-річчю дня народж. М. Костомарова. – Х., 1998. – С. 38–45.
8. Образ України в творчості неокласиків // Дивослово. – 1998. – № 4. – С. 6–8.
9. Питання поетичної мови в українській періодиці початку ХХ століття // Українська періодика : історія та сучасність : матеріали ювіл. наук. конф., присвяч. 70-річчю багатотираж. газети «Харківський університет». – Х., 1998. – С. 14–18.
10. Шевченко в історико-літературних працях і поетичній творчості неокласиків // Слово про Шевченка : [збірник] / відп. за вип. Ю. М. Безхутрий. – Х., 1998. – С. 61–65.
11. Юрій Бойко про український романтизм і вивчення поетичного словника // Харків 30–40 рр. ХХ ст. : література, історія, мистецтво : матеріали міжнар. наук. конф. до ювілею проф. Ю. Бойко-Блохина. – Х., 1998. – С. 37–39.
12. Власні назви у поетичному словнику українських неокласиків // Вісн. Харків. ун-ту. – 1999. – № 426 : Творчий доробок Юрія Шевельова і сучасні гуманітарні науки. – С. 221–225.
13. Рецепція античної міфології у творчості українських неокласиків // Вісн. Харків. ун-ту. – 1999. – № 448 : Міф і міфопоетика у традиційних та сучасних формах культурно-мовної свідомості. – С. 281–284.
14. Поетичний словник українських неокласиків : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01. – Х., 2000. – 18 с.
15. Семантика образів рослин у поетичній мові М. Драй-Хмари // Вісн. Харків. ун-ту. – 2001. – № 520 : Сер. : Філологія. – Вип. 33. – С. 163–165.
16. Концепт *земля* в поезії Павла Филиповича // Лінгвістика : зб. наук. пр. – Луганськ, 2005. – № 2. – С. 206–211.
17. Образні функції інструментальних іменників у романі Івана Багряного «Сад Гетсиманський» // Вісн. Харків. нац. ун-ту. – 2006. – № 742 : Сер. : Філологія. – Вип. 48 : До 100-річчя від дня народження Івана Багряного. – С. 265–270.
18. Іншомовні вкраплення у поетичній мові Миколи Зерова // Вісн. Харків. ун-ту. – 2007. – № 787 : Сер. : Філологія. – Вип. 52. – С. 94–97.
19. Лабораторні роботи з сучасної української мови (вступ, лексика, фразеологія) : метод. матеріали для студентів першого курсу філол. ф-ту денної форми навчання / Л. Г. Савченко, М. В. Кудряшова. – Х., 2007. – 52 с.
20. Лабораторні роботи з сучасної української мови (вступ, лексика, фразеологія) : метод. матеріали для студентів першого курсу філол. ф-ту

денної форми навчання / Л. Г. Савченко, М. В. Кудряшова. – Х. : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2008. – 52 с.

21. Практична стилістика сучасної української мови : зміст курсу, контрол. завдання та метод. рекомендації до їх виконання : для студентів заоч. форми навчання. – Х. : Вид-во ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2008. – 19 с.
22. Серце віддає студентам (штрихи до портрета вчителя) // У вимірах слова : зб. наук. ст. : До ювілею проф. каф. укр. мови Л. Г. Савченко / [відп. ред. В. С. Калашник ; ред.-упоряд. Г. А. Губарева]. – Х. : Вид-во ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2009. – С. 8–9.

Література про неї

1. Харківський національний університет ім. В. Н. Каразіна за 200 років / В. С. Бакіров, В. М. Духопельников, Б. П. Зайцев [та ін.]. – Х. : Фоліо, 2004. – 750 с. : іл.

С. 696: про М. В. Кудряшову.

2. Шевченкознавство у працях викладачів та вихованців Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна (40-ві роки ХІХ – початок ХХІ ст.) : бібліогр. покажч. / уклад. О. П. Чугуй, Т. О. Чугуй, О. С. Журавльова, Ю. Ю. Полякова, Н. В. Аксьонова ; наук. ред. О. П. Чугуй ; бібліогр. ред. С. Б. Глибицька. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2017. – 128 с.

Про дослідження М. В. Кудряшової – див. іменний покажчик.

Кузнецов Микола Іванович

(23.11.1929–11.11.1993)

Народився в с. Темпніха Суздальського району Владимирської області (РФ). Після закінчення середньої школи навчався у Владимирському учительському інституті (1947–1949), в Іванівському педагогічному інституті (1950–1951), який закінчив із відзнакою. Одночасно, в 1949–1952 рр., працював учителем російської мови та літератури Суздальської середньої школи № 2. У 1952–1955 рр. навчався в аспірантурі НДІ методів навчання АПН РРФСР (Москва). 1955 р. після захисту дисертації отримав звання кандидата педагогічних наук.

Працював у Нижньотагільському педагогічному інституті старшим викладачем (1955–1960), проректором із науково-навчальної роботи (1960–1964), доцентом кафедри російської та зарубіжної літератури, деканом факультету російської мови та літератури (1968–1969), проректором із наукової роботи (1969–1972), старшим науковим співробітником (1972–1974), доцентом (березень–червень 1974), в. о. професора кафедри російської та зарубіжної літератури (червень–серпень 1974). В Омському державному університеті працював в. о. професора (1974–1980), доцентом (1980–1982; затверджений у званні в 1977 р.) кафедри російської та радянської літератури.

Із 1982 р. по 1993 р. працював на кафедрі історії російської літератури Харківського державного університету доцентом (1982), професором (1988; затверджений у званні в 1990 р.). 1984 р. захистив докторську дисертацію «К. А. Федін – художник : Проблемы метода и стиля».

Наукові інтереси: історія російської літератури ХХ ст., проблеми методу і стилю, творчість К. О. Федіна.

Праці

1. Методика работы по литературе в начале учебного года в 8 классе // В помощь учителю литературы : сб. ст. / под ред. М. В. Ушаковой, Н. И. Кузнецова. – Нижний Тагил, 1960. – С. 5–34.
2. Высказывания Белинского о поэзии и анализ лирики в школе // Лит. в shk. – 1961. – № 3. – С. 25–31.
3. Эстетическое воспитание студентов на практических занятиях по советской литературе // Вопросы мастерства писателей и эстетическое воспитание студентов : сб. ст. – Свердловск, 1965. – С. 74–96.
4. Своеобразие языка трилогии К. Федина // Язык и стиль художественного произведения : тез. докл. IX науч.-теорет. и метод. конф., орг. каф. рус. лит. (26–28 мая 1966 г.) / Моск. гос. пед. ин-т им. В. И. Ленина. – М., 1966. – С. 129–130.

5. О творческом методе К. Федина в 20-е годы // Проблемы мастерства в изучении и преподавания художественной литературы : тез. докл. X науч.-теорет. и метод. конф., организуемой кафедрой русской литературы (25–27 мая 1967 г.) / Моск. гос. пед. ин-т им. В. И. Ленина. – М., 1967. – С. 167–168.
6. К вопросу о жанре трилогии К. Федина // Проблемы изучения художественного произведения (методология, поэтика, методика) / Моск. гос. пед. ин-т. – М., 1968. – Ч. 2.*
7. Революция и творческий путь А. Толстого // Урал. – 1968. – № 11. – С. 178–179.
8. Некоторые особенности жанра трилогии К. А. Федина // Вопросы теории и истории литературы / Свердл. гос. пед. ин-т ; Нижнетаг. гос. пед. ин-т. – Нижний Тагил, 1969. – С. 95–120. – (Учен. зап. Нижнетаг. гос. пед. ин-та ; сб. 107).
9. Романтическое начало в романе К. А. Федина «Города и годы» // Проблемы стиля, метода и направления в изучении и преподавании художественной литературы / Моск. гос. пед. ин-т. – М., 1969.*
10. Константин Федин : очерк творчества. – М. : Просвещение, 1969. – 206 с.
11. А. М. Горький и К. А. Федин в первой половине 20-х годов (к вопросу об идейно-творческих связях) // Горьковские чтения 1968 года. – Свердловск, 1970. – С. 37–55. – (Учен. зап. Урал. ун-та им. А. М. Горького; т. 97 : Сер. филол. ; вып. 14).
12. Ленинская тема в творчестве К. А. Федина // Вопросы истории и теории литературы / Свердл. гос. пед. ин-т ; Нижнетаг. гос. пед. ин-т. – Нижний Тагил, 1971. – С. 88–108. – (Учен. зап. Свердл. гос. пед. ин-та ; сб. 151).
13. Романтическое начало в романе К. А. Федина «Города и годы» // Вопросы истории и теории литературы / Свердл. гос. пед. ин-т ; Нижнетаг. гос. пед. ин-т. – Нижний Тагил, 1971. – С. 109–125. – (Учен. зап. Свердл. гос. пед. ин-та ; сб. 151).
14. В гостях у Федина // Урал. – 1972. – № 4. – С. 116–121.
15. Об одной особенности творческой манеры К. А. Федина // Проблемы идейно-эстетического анализа художественной литературы в вузовских курсах в свете решений XXIV съезда КПСС : тез. совещ. 25–27 мая 1972 г. / Моск. гос. пед. ин-т. – М., 1972. – С. 227–229.
16. Об одной особенности построения романов К. А. Федина // Художественный метод и творческая индивидуальность писателя. – Свердловск, 1973. – С. 43–63. – (Науч. тр. Свердл. пед. ин-та ; сб. 206).
17. Первый драматургический опыт К. Федина : (Пьеса «Бакунин в Дрездене») // Русская и советская литература : (К вопросу худож. индивидуальности писателя) : науч. тр. Свердл. и Ишимск. гос. пед. ин-тов. – Свердловск, 1973. – С. 140–168. – (Учен. зап. Свердл. гос. пед. ин-т ; сб. 187).
18. Из творческой истории романа К. Федина «Братья» // Рус. лит. – 1974. – № 4. – С. 152–162.

19. О сказовой манере в раннем творчестве К. А. Федина // Проблемы стиля и жанра в советской литературе / Урал. гос. ун-т им. А. М. Горького. – Свердловск, 1974. – Сб. 5. – С. 55–67.
20. Самый романтический роман К. А. Федина («Города и годы» : К проблеме метода и стиля) // Проблемы стиля и жанра в советской литературе / Урал. гос. ун-т им. А. М. Горького. – Свердловск, 1974. – Сб. 6. – С. 3–21.
21. Из истории создания трилогии К. Федина «Первые радости», «Необыкновенное лето», «Костер» // Художественный метод и творческая индивидуальность автора : (респ. сб.) / Томск. гос. ун-т ; отв. ред. Н. И. Кузнецов. – Томск, 1979. – С. 116–137.
22. О творческой истории романа К. А. Федина «Города и годы» // Рус. лит. – 1979. – № 2. – С. 158–168.
23. О некоторых жанрово-структурных особенностях романов К. А. Федина // Художественный метод и творческая индивидуальность писателя (вопросы сюжета и композиции) / Томск. гос. ун-т ; отв. ред. М. В. Кузнецова. – Томск, 1980. – С. 65–90.
24. К. А. Федин – художник : Проблемы метода и стиля. – Томск : Изд-во Томск. ун-та, 1980. – 276 с.
25. О некоторых жанрово-структурных особенностях романа К. А. Федина «Костер» // Актуальные проблемы социалистического реализма. – М., 1981. – С. 53–68.
26. Особенности проявления авторской индивидуальности писателя в романе К. Федина «Санаторий Арктур» // Художественный метод и творческая индивидуальность писателя : (Выражение авторского «я» в художественном произведении) / отв. ред. М. В. Кузнецова. – Томск, 1982. – С. 82–93.
27. К. А. Федин – художник : Проблемы метода и стиля : дис. ... д-ра филол. наук. – Л., 1984. – 16 п. л.*
28. Искусство революционное, искусство действенное // Вісн. Харків. ун-ту. – 1987. – № 310. – С. 3–9.
29. О некоторых аспектах переписки М. Горького с К. Фединым 20-х годов // Горьковские чтения, 1986 : материалы конф. «Творчество М. Горького в художественной системе социалистического реализма». – Горький, 1987. – Ч. 2. – С. 118–123.
30. О воздействии К. Федина на русских советских писателей // Русская советская классика : ист.-лит. и функц. аспекты изучения / АН СССР, Ин-т рус. лит. (Пушкинский Дом). – Л., 1987(?).*
31. Темы курсовых работ по истории русской советской литературы и методические указания к ним для студентов-заочников филологического факультета / ХГУ ; [сост. Н. И. Кузнецов]. – Х. : ХГУ, 1988. – 28 с.
32. О романтическом начале в творчестве К. А. Федина 40-х годов // О жанре и стиле советской литературы : сб. науч. тр. / Калинин. гос. ун-т. – Калинин, 1990. – С. 84–95.

33. Темы курсовых и дипломных работ по творчеству В. Астафьева, К. Федина, А. Яшина, Ф. Абрамова 50–70-х годов и методические указания к ним (для студентов-заочников филологического факультета / ХГУ; [сост. Н. И. Кузнецов, Р. Г. Кузьменко, Г. Г. Руденко]. – Х. : ХГУ, 1991. – 39 с.

Література про нього

1. Тараканова О. А. Кузнецов Микола Іванович / О. А. Тараканова // Літературна Харківщина : довідник / за заг. ред. М. Ф. Гетьманця. – Х., 1995. – С. 196.
2. Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна за 200 років / В. С. Бакіров, В. М. Духопельников, Б. П. Зайцев [та ін.]. – Х. : Фоліо, 2004. – 750 с. : іл.

С. 519: про М. І. Кузнецова.

2. Гетьманець А. О. Кузнецов Микола Іванович / А. О. Гетьманець // Літературна Харківщина : довідник / за заг. ред. М. Ф. Гетманця. – 2-е вид., випр. і допов. – Х., 2007. – С. 161.

Кузнецов Юрій Платонович

(17.02.1938 – поч. 2000-х)

Народився в м. Київ у родині військовослужбовця. Під час німецько-радянської війни (1941–1945) разом із матір'ю перебував в евакуації у м. Стерлітамаці (Башкирія). 1945 р. сім'я повернулася до Харкова. Навчався в харківській середній школі № 964, яку закінчив у 1955 р. 1955–1957 рр. працював лійщиком 7-го розряду на харківському заводі «Стройдеталь». 1957–1958 рр. служив у Радянській Армії, через хворобу був демобілізований. 1959–1960 рр. працював лійщиком в УНР-423 м. Харкова.

Протягом 1960–1965 рр. навчався на філологічному факультеті ХДУ. У 1965–1968 рр. за призначенням працював учителем російської мови та літератури середньої школи № 2 м. Первомайська Ворошиловградської (тепер – Луганської) області. 1968–1972 рр. – старший редактор Управління з охорони державних таємниць у друці при Харківському облвиконкомі. 1972–1973 рр. – завідувач відділу культури Харківського райвиконкому.

Із 1973 р. – в. о. викладача, викладач (1974), старший викладач (1981) кафедри історії російської літератури філологічного факультету ХДУ. 2000 р. вийшов на пенсію.

Викладав курси історії російської літератури XIX ст., історії російської критики XIX ст.

Читав публічні лекції як член товариства «Знання».

Праці

1. В памяти людей : повесть. – Х. : Прапор, 1973. – 138 с. : ил.
2. Исследование внутрилитературных связей : [рецензия] / М. Л. Гомон, Ю. П. Кузнецов // Вопросы русской литературы : респ. межвед. науч. сб. – Львов, 1975. – Вып. 2. – С. 135–138. – Рец. на кн.: Историко-сравнительный анализ произведений художественной литературы / Н. И. Пруцков. – Л. : Наука, 1974. – 203 с.
3. В. И. Засулич в борьбе за идейное наследие революционеров-демократов // Вісн. Харків. ун-ту. – 1978. – № 165 : Філологія. – Вип. 11. – С. 12–16.
4. Анна-Марія : оповідання // Прапор. – 1979. – № 9. – С. 94–98.
5. Харьковский ордена Трудового Красного Знамени и ордена Дружбы народов государственный университет имени А. М. Горького : (рекламно-информ. проспект) / сост. Е. П. Пугач, В. Г. Гончаренко, Ю. П. Кузнецов. – Х. : Облполиграфиздат, 1988. – 17 с. : ил.
6. Экзамен по русскому языку и литературе : пособие для абитуриентов.*

Кузнєцова (Шарненкова, Ушакова) Маргарита Василівна (30.07.1921–15.01.2007)

Народилася в м. Борисоглібськ Тамбовської губернії (тепер – Воронежська область, РФ). Закінчила Московський педагогічний інститут (1943).

Працювала вчителем російської мови і літератури в середній школі (1943–1945), викладачем російської літератури в Борисоглібському учительському інституті (1945–1950) (РФ). У 1950–1951 рр. – аспірантка Московського педагогічного інституту. Кандидат філологічних наук (1951).

1951–1952 рр. працювала заступником директора з наукової роботи Будинку дитячої книги (Москва), 1952–1974 рр. – завідувачем кафедри російської і зарубіжної літератури Нижньотатільського педагогічного інституту; 1974–1981 рр. – очолювала кафедру російської і радянської літератури в Омському державному університеті (РФ).

Протягом 1981–1998 рр. працювала в Харківському державному університеті ім. М. Горького на посадах професора (1982–1985), завідувача (1985–1998) кафедри історії російської літератури. 1975 р. захистила докторську дисертацію «Эволюция стиля повествовательных произведений А. П. Чехова».

Померла в Харкові.

Наукові інтереси: творчість А. П. Чехова.

Праці

1. На пороге жизни : (Глава из монографии об А. П. Чехове). – Нижний Тагил, 1959. – 20 с. – Под фамилией : Ушакова.
2. Ранние рассказы Чехова о семье : (глава из монографии) // В помощь учителю литературы : сб. ст. / под ред. М. В. Ушаковой, Н. И. Кузнецова. – Нижний Тагил, 1960. – С. 93–102.
3. Изучение рассказа Чехова «Хамелеон» // Ход работы в 6-м классе : сб. ст. – М., 1963.*
4. Ранние поиски Чеховым положительного героя // В помощь учителю литературы. – Нижний Тагил, 1963.*
5. Вопросы эстетического воспитания в курсе русской литературы XIX века (1-я половина) // Вопросы мастерства писателей и эстетическое воспитание студентов : сб. ст. – Свердловск, 1965. – С. 51–73.
6. Из опыта работы над спецкурсом о мастерстве А. П. Чехова // Вопросы мастерства писателей и эстетическое воспитание студентов : сб. ст. – Свердловск, 1965. – С. 97–124.
7. Патриотическое воспитание студентов в курсе русской литературы XIX века // Вопросы мастерства писателей и эстетическое воспитание студентов. – Свердловск, 1965.*
8. Мастерство психологического анализа в повестях и рассказах Чехова конца 80-х – начала 90-х годов // Учен. зап. Урал. ун-та. – 1966. – № 45, вып. 2.*
9. Некоторые виды авторской речи в произведениях Чехова 80-х годов // Язык и стиль художественного произведения : тез. докл. IX науч.-теорет. и метод. конф., орг. каф. рус. лит. (26–28 мая 1966 г.) / Моск. гос. пед. ин-т им. В. И. Ленина. – М., 1966. – С. 75–76.
10. Герой-рассказчик и автор в повестях Чехова «Скучная история» и «Моя жизнь» // Проблемы мастерства в изучении и преподавания художественной литературы : тез. докл. X науч.-теорет. и метод. конф., организуемой кафедрой русской литературы (25–27 мая 1967 г.) / Моск. гос. пед. ин-т им. В. И. Ленина. – М., 1967. – С. 109–111. – Под фамилией : Кузнецова.
11. А. П. Чехов : вопросы мастерства. Ч. 1. Биография. – Свердловск : Средн.-Урал. кн. изд-во, 1968. – 236 с.
12. А. П. Чехов и Н. В. Гоголь // Проблемы изучения художественной литературы : сб. ст. / Моск. гос. пед. ин-т им. В. И. Ленина. – М., 1968.*
13. Романтическое начало в реалистической прозе А. П. Чехова // Проблемы стиля, метода и направления : сб. ст. / Моск. гос. пед. ин-т им. В. И. Ленина. – М., 1969.*
14. «Романтическое начало» в прозе А. П. Чехова (глава из монографии) // Вопросы теории и истории литературы / Свердл. гос. пед. ин-т ; Нижнетаг. гос. пед. ин-т. – Нижний Тагил, 1969. – С. 54–76. – (Учен. зап. Нижнетаг. гос. пед. ин-та ; сб. 107).

15. Юмор Гоголя и Чехова // Вопросы теории и истории литературы / Свердл. гос. пед. ин-т ; Нижнетаг. гос. пед. ин-т. – Нижний Тагил, 1969. – С. 27–53. – (Учен. зап. Нижнетаг. гос. пед. ин-та ; сб. 107).
16. Искусство чеховской лаконичности (некоторые аспекты) // Вопросы истории и теории литературы / Свердл. гос. пед. ин-т ; Нижнетаг. гос. пед. ин-т. – Нижний Тагил, 1971. – С. 3–38. – (Учен. зап. Свердл. гос. пед. ин-та ; сб. 151).
17. Поэтика женских образов в прозе А. П. Чехова // Вопросы истории и теории литературы / Свердл. гос. пед. ин-т ; Нижнетаг. гос. пед. ин-т. – Нижний Тагил, 1971. – С. 39–68. – (Учен. зап. Свердл. гос. пед. ин-та ; сб. 151).
18. Сюжеты раннего Чехова // Проблемы идейно-эстетического анализа художественной литературы в вузовских курсах в свете решений XXIV съезда КПСС : тез. совещ. 25–27 мая 1972 г. / Моск. гос. пед. ин-т. – М., 1972. – С. 171–172.
19. О композиции произведений А. П. Чехова 1880–1888 годов // Художественный метод и творческая индивидуальность писателя. – Свердловск, 1973. – С. 3–20. – (Науч. тр. Свердл. пед. ин-та ; сб. 206).
20. Черты стиля А. П. Чехова // Проблемы русской литературы : сб. ст. / Моск. гос. пед. ин-т им. В. И. Ленина. – М., 1973.*
21. Сюжетно-композиционные особенности произведений А. П. Чехова конца 80-х – начала 90-х годов // Чеховские чтения / Ростов. гос. ун-т. – Ростов н/Д, 1974.*
22. Эволюция стиля повествовательных произведений А. П. Чехова : автореф. дис. ... д-ра филол. наук : 10.01.01. – М., 1975. – 39 с.
23. Творческая эволюция А. П. Чехова. – Томск : Изд-во Томск. ун-та, 1978. – 262 с.
24. В поисках добра и с верой в будущее // Творчество А. П. Чехова : сб. ст. – Ростов н/Д, 1978. – С. 18–33.
25. «Лишние», «тяжелые», «хорошие»... : (Об одном типе рассказов А. П. Чехова) // Художественный метод и творческая индивидуальность автора : (респ. сб.) / Томск. гос. ун-т ; отв. ред. Н. И. Кузнецов. – Томск, 1979. – С. 88–96.
26. *Ред.*: Художественный метод и творческая индивидуальность писателя (вопросы сюжета и композиции) / отв. ред. М. В. Кузнецова. – Томск : Изд-во Томск. ун-та, 1980. – 92 с.
27. Об одной особенности творческого метода А. П. Чехова // Художественный метод А. П. Чехова : (межвуз. сб. науч. тр.). – Ростов н/Д, 1982. – С. 14–21.
28. *Ред.*: Художественный метод и творческая индивидуальность писателя : (Выражение авторского «я» в художественном произведении) / отв. ред. М. В. Кузнецова. – Томск : Изд-во Томск. ун-та, 1982. – 144 с.
29. Об одном типологическом ряде произведений А. П. Чехова // Творчество А. П. Чехова. – Ростов н/Д, 1984. – С. 3–10.
30. А. П. Чехов. Грани великого дарования. – Х. : Вища шк., Изд-во при ХГУ, 1984. – 223 с.

Література про неї

1. Поддубная Р. Н. [Рецензия] / Р. Н. Поддубная // Науч. докл. высш. школы. Филол. науки. – 1986. – № 5. – С. 91–93. – Рец. на кн.: А. П. Чехов. Грани великого дарования / М. В. Кузнецова. – Х. : Изд-во при Харьков. ун-те «Вища шк.», 1984. – 223 с.
2. Профессора Омского государственного университета : биограф. справ. – Омск, 2004.*
3. Тараканова О. А. Кузнецова Маргарита Василівна / О. А. Тараканова // Літературна Харківщина : довідник / за заг. ред. М. Ф. Гетьманця. – Х., 1995. – С. 196–197.
4. Гетьманець А. О. Кузнецова Маргарита Василівна / А. О. Гетьманець // Літературна Харківщина : довідник / за заг. ред. М. Ф. Гетьманця. – 2-е вид., випр. і допов. – Х., 2007. – С. 161.
5. Полякова Ю. Ю. Кузнецова Маргарита Василівна / Ю. Ю. Полякова // Енциклопедія сучасної України. – К., 2014. – Т. 15. – С. 684 з фот.

Кузьменко Раїса Григорівна

(12.02.1941 р. народж.)

Народилася в м. Сочі Краснодарського краю (РФ). 1958 р. закінчила сочинську середню школу № 1. 1958–1961 рр. працювала телеграфісткою на Сочинському центральному телеграфі. Протягом 1961–1966 рр. навчалася на філологічному факультеті Харківського державного університету (тепер – Харківський національний університет ім. В. Н. Каразіна).

Працювала в Центральній науковій бібліотеці ХДУ (1966–1976) бібліотекарем, старшим бібліотекарем, завідувачем відділу.

Із 1971 р. по 1976 р. працювала викладачем-погодинником кафедри історії російської літератури ХДУ. 1976 р. була зарахована до штату цієї кафедри, послідовно обіймала посади викладача (1976), старшого викладача (1984), доцента (1992; звання доцента присвоєно в 1999 р.). 1989 р. захистила кандидатську дисертацію «“Царь-рыба” В. Астафьева в контексте лирической прозы 50–70-х годов». Звільнилася в 2012 р.

Читала курси: «История советской литературы», «Литература народов СССР», «Современная советская литература», «Литература конца XIX – начала XX века», вела науковий семінар «Жанровые поиски в современной советской литературе». Керувала педагогічною практикою студентів.

Наукові інтереси: російська проза XX ст.

Праці

1. Виховуючи читача // Харків. ун-т. – 1971. – 16 лют.
2. *Пер.*: Таблиці бібліотечної класифікації для масових бібліотек : пер. з рос. / пер. Р. Г. Кузьменко. – Х. : Вид-во Кн. палати УРСР, 1971. – 262 с.
3. Великая Отечественная война в советской художественной прозе : (Метод. и библиогр. рекомендации лектору) / сост. Р. Г. Кузьменко ; ред. В. А. Мосенцев, М. Г. Швалб ; Харьков. обл. организация о-ва «Знание» УССР ; Науч.-метод. совет по пропаганде лит. и искусства. – Х., 1975. – 22 с. (73 назв.).
4. Лирико-публицистический стиль повествования в «Царь-рыбе» В. Астафьева // Вісн. Харків. ун-ту. – 1983. – № 245. – С. 29–35.
5. Проблемы типологии жанров в лирической прозе в современной советской литературе // Вісн. Харків. ун-ту. – 1988. – № 327. – С. 69–76.
6. «Царь-рыба» В. Астафьева в контексте лирической прозы 50–70-х годов : автореф. дис. ... канд. филол. наук / Одес. гос. ун-т им. И. И. Мечникова. – Одесса, 1989. – 16 с.
7. Темы курсовых и дипломных работ по творчеству В. Астафьева, К. Федина, А. Яшина, Ф. Абрамова 50–70-х годов и методические указания к ним (для студентов-заочников филологического факультета / ХГУ ; [сост. Н. И. Кузнецов, Р. Г. Кузьменко, Г. Г. Руденко]. – Х. : ХГУ, 1991. – 39 с.
8. Публицистичность и формы сатиры в прозе 70–80-х гг. : (На материале «Царь-рыбы» В. Астафьева) // Комическое в мировом литературном процессе XX века : (Художественная практика и проблемы научного осмысления) : тез. докл. и сообщ. межгос. науч. конф. (8–10 окт. 1992 г.). – Х., 1992. – С. 145–147.
9. Функции рассказа «Бойе» в идейно-художественной структуре «Царь-рыбы» В. Астафьева // Вісн. Харків. ун-ту. – 1992. – № 376. – С. 27–31.
10. Лирико-психологический рассказ Ю. Казакова 50–60-х годов // Вісн. Харків. ун-ту. – 1998. – № 408. – С. 139–142.
11. Методическое пособие в помощь работе над курсовыми и дипломными сочинениями на тему : «Великая Отечественная война в современной литературе» : Для стационара и заоч. отд-ния филол. ф-та вузов / сост. Р. Г. Кузьменко, Г. Г. Руденко. – Х. : ХГУ, 1998. – 11 с.
12. «Трава забвения» В. Катаева – лирический роман или «экспериментальная проза»? // Вісн. Харків. ун-ту. – 1998. – № 411. – С. 211–216.
13. Рассказы В. Распутина 90-х годов в системе творчества писателя // Вісн. Харків. ун-ту. – 1999. – № 449. – С. 172–178.
14. Литература : хрестоматия : 11 класс : для школ с русским языком обучения / под ред. проф. И. И. Московкиной ; сост. Н. П. Евстафьева, Р. Г. Кузьменко, И. И. Московкина, Г. Г. Руденко. – Х. : Ранок, 2000. – 768 с.
15. Александр Куприн. – Х. : Веста ; Ранок, 2003. – 64 с. – (Серия : Школьная программа).

16. Александр Твардовский. – Х. : Веста ; Ранок, 2003. – 80 с. – (Серия : Школьная программа).
17. Литература в школе. Часть 1. XIX век : учеб. пособие для студентов-практикантов 4-х и 5-х курсов филол. ф-та / [П. Н. Бабай, Н. П. Евстафьева, Р. Г. Кузьменко и др.] ; Харьков. нац. ун-т имени В. Н. Каразина. – Х. : ХНУ имени В. Н. Каразина, 2008. – 352 с.
18. Литература в школе. Часть II. XX век : учеб. пособие для студентов-практикантов 4-х и 5-х курсов филол. ф-та / [П. Н. Бабай, Н. П. Евстафьева, Р. Г. Кузьменко и др.]. – Х. : ХНУ имени В. Н. Каразина, 2008. – 336 с.
19. Литература : 11 класс : хрестоматия-справочник / [сост. Н. П. Евстафьева, Р. Г. Кузьменко, И. И. Московкина и др. ; под ред. И. И. Московкиной]. – Х. : Веста : Ранок, 2011. – 912 с.
20. Проза русского постмодернизма (1960–2000-е годы) : метод. указ., рабочий план-программа спецкурса / сост. Р. Г. Кузьменко. – Х. : ХНУ имени В. Н. Каразина, 2011. – 36 с.
21. Интегрированный курс. 11 класс / [сост. Н. П. Евстафьева, Р. Г. Кузьменко, И. И. Московкина и др.]. – Х. : Ранок, 2013. – 912 с.

Література про неї

1. Василина Л. Про новини літератури : [про бібліогр. огляд Р. Г. Кузьменко] / Л. Василина // Харків. ун-т. – 1969. – 2 груд.
2. Салата-Стефанський В. Спасибі за відкриття! : [про бібліогр. огляд Р. Г. Кузьменко на геол.-геогр. ф-ті] / В. Салата-Стефанський // Харків. ун-т. – 1972. – 28 листоп.
3. «У війни не жіноче обличчя» : [про подвиг жінки у Великій Вітчизн. війні, відображ. в худож. літ., розповіла викл. каф. рос. літ. Р. Г. Кузьменко] // Харків. ун-т. – 1985. – 26 берез.
4. Харківський національний університет ім. В. Н. Каразіна за 200 років / В. С. Бакіров, В. М. Духопельников, Б. П. Зайцев [та ін.]. – Х. : Фоліо, 2004. – 750 с. : іл.

С. 598, 698: про Р. Г. Кузьменко.

5. Березюк Н. М. Библиотека Харьковского национального университета им. В. Н. Каразина за 200 лет (1805–2005). – Х. : Тимченко, 2006. – 390 с.

С. 183: про Р. Г. Кузьменко.

Кульбакін Степан Михайлович

(28.07.(9.08).1873–22.12.1941)

Народився в м. Тбілісі (Грузія) в міщанській родині. 1896 р. закінчив історико-філологічний факультет Новоросійського університету (Одеса). Протягом 1896–1900 рр. готувався отримати професорське звання, працював у бібліотеках та архівах Петербурга й Москви.

Із 1900 р. – приват-доцент Новоросійського університету. 1901–1903 рр. здійснив наукову подорож слов'янськими країнами, вивчав пам'ятки писемності й живі слов'янські мови (переважно лужицьку, чеську, польську).

Із 1904 р. – доцент, згодом професор (1908–1919) кафедри слов'янської філології Харківського університету.

За сумісництвом викладав на Вищих жіночих курсах. 1911–1919 рр. – ректор курсів.

Із 1907 р. – член-кореспондент Лінгвістичної комісії Польської Академії наук у Кракові.

1920 р емігрував до Югославії і з 1920 р. – професор університету в Скоп'є. 1921 р. увійшов до складу державної комісії зі справ російських біженців як представник Міністерства народної просвіти. Був представником російських педагогічних організацій Югославії.

Із 1924 р. – професор богословського факультету Белградського університету.

Доктор слов'янської філології (1908), член-кореспондент Російської академії наук (із 1919 р.), дійсний член Сербської АН (із 1925 р.).

Помер у Белграді.

Автор понад 70 друкованих праць. Основні розвідки вченого написані в першу половину життя: університетські лекції, монографічні описи давніх пам'яток або сучасних слов'янських діалектів, рецензії, огляди праць науковців.

Наукові інтереси: історія слов'ян, давня слов'янська писемність, слов'янські мови давнього, середнього й нового періодів. Своїми працями зі старослов'янської мови він фактично створив самостійну наукову дисципліну. Кілька студій присвятив окремим явищам слов'янських мов, зокрема болгарської, польської, сербської.

Праці

1. Заметки о языке и правописании Волканова Евангелия // Изв. Отд-ния рус. яз. и словесности Имп. Акад. наук. – СПб., 1906. – Т. 3, кн. 3. – С. 1140–1172.
То же, отд. отт. – СПб. : Тип. Имп. Акад. наук, 1898. – 33 с.
2. Святославов Сборник 1076 года в последнам издании // Журн. М-ва нар. просвещения. – 1898. – № 2, отд. 2. – С. 203–209.

3. Хиландарские листки : отрывок из кирилловской письменности XI века. – СПб. : Тип. Имп. Акад. наук, 1898. – 34 с.
То же. – СПб. : Тип. Имп. Акад. наук, 1900. – 34 с. – (Памятники старославянского языка ; т. 1, вып. 1).
4. Материалы для характеристики среднеболгарского языка. Вып. 1–3. – СПб. : Тип. Имп. Акад. наук, 1899–1901.
Вып. 1. Боянское евангелие XII–XIII. – 1899. – [69 с.].
Вып. 2. Отрывок Четвероевангелия Григоровича XIII–XIV века. – 1900. – [44 с.]
Вып. 3. Охридский апостол XII века. – 1901. – [69 с.]
5. Софийский синодик в новом издании и характеристике. – СПб. : Тип. Имп. Акад. наук, 1899. – 16 с.
6. Новый труд академика Ягича «Zur Entstehungsgeschichte der Kirchenslavischen Sprache» : [рецензия] // Журн. М-ва нар. просвещения. – 1901. – Ч. 334, № 4, отд. 2. – С. 468–478. – Рец. на кн.: Zur Entstehungsgeschichte der Kirchenslavischen Sprache / V. Jagić. – Vienna, 1900. – 564 p.
7. Отчет Отделению русского языка и словесности Имп. Академии наук о занятиях в книгохранилищах Москвы и Петербурга с 25 сентября по 23 декабря 1898 г. 1. Евангелие XIII–XIV вв. Имп. Публичной библиотеки. 2. Славянский перевод 1-й Книги царств. – СПб. : Тип. Имп. Акад. наук, 1901. – 54 с.
8. Былые долгие гласные польского языка. – Одесса : Экон. тип., 1902. – 14 с.
9. Лексика Хиландарских отрывков XI века // Изв. Отд-ния рус. яз. и словесности Имп. Акад. наук. – 1901. – Т. 6, кн. 4. – С. 132–139.
То же, отд. отт. – СПб. : Тип. Имп. Акад. наук, 1902. – 8 с.
10. К истории и диалектологии польского языка. 1. Фонетика сважендзского говора. 2. Возникновение общепольских долгот. – СПб. : Тип. Акад. наук, 1903. – [2], VIII, 224 с. – (Сб. Отд-ния рус. яз. и словесности Имп. Акад. наук ; т. 73, № 4).
11. Речь, произнесенная 11 мая 1903 года в Имп. Новороссийском университете перед защитой диссертации, представленной на степень магистра славянской филологии «К истории и диалектологии польского языка». – Одесса : Экон. тип., 1903. – 8 с.
12. Материалы и заметки по славяноведению // Журн. М-ва нар. просвещения. – 1904. – № 7, отд. 2. – С. 18–47 ; 1905. – № 5, отд. 2. – С. 1–30.
13. Морфология сважендзского говора // Изв. Отд-ния рус. яз. и словесности Имп. Акад. наук. – 1904. – Т. 9, кн. 1. – С. 113–142.
То же, отд. отт. – СПб. : Тип. Имп. Акад. наук, 1904. – 30 с.
14. Спирант V в славянских языках // Сборник в честь профессора М. Дринова. – Х., 1905. – С. 221–236.
15. Вопросы исторической фонетики польского языка // Журн. М-ва нар. просвещения. – 1906. – № 12, отд. 2. – С. 352–379.
То же, отд. отт. – СПб. : Сенат. тип., 1906. – 30 с.

16. Заметки о славянском количестве и ударении // Изв. Отд-ния рус. яз. и словесности Имп. Акад. наук. – 1906. – Т. 11, кн. 4. – С. 245–317.
17. Историческое развитие современного состояния славянского языкознания // Журн. М-ва нар. просвещения. – 1906. – № 5, отд. 2. – С. 44–63.
18. К вопросу о польском «го» // Рус. филол. вестн. – 1907. – Т. 57, № 1–2. – С. 282–284.
19. Отзыв ординарного профессора Имп. Харьковского университета С. М. Кульбакина о письменных работах по русскому языку, исполненных на испытаниях зрелости учениками гимназий Харьковского учебного округа и посторонними лицами, подвергавшимися вместе с ними этим испытаниям, в 1907 году. – Х. : Тип. и лит. М. Зильберберг и сыновья, 1907. – 28 с.
20. Охридская рукопись Апостола конца XII века. – София : Археогр. комиссия при М-ве нар. просв. в Софии, 1907. – 10, СХХХVI, 141 с.
21. История славян : крат. излож. курса, чит. в 1907/08 учеб. году в Харьков. Имп. ун-те. – Х. : Филол. отд. О-ва взаимопомощи студентов Харьков. ун-та, 1908. – 96, 134 с.
22. Краткая морфология церковно-славянского языка : курс, чит. в 1907/08 учеб. году в Харьков. Имп. ун-те. – Х. : Филол. отд. О-ва взаимопомощи студентов Харьков. ун-та, 1908. – 92 с.
23. Отзыв ординарного профессора Имп. Харьковского университета С. М. Кульбакина о письменных работах по русскому языку, исполненных на испытаниях зрелости учениками гимназий Харьковского учебного округа и посторонними лицами, подвергавшимися вместе с ними этим испытаниям, в 1908 году. – Х. : Тип. и литогр. М. Зильберберг и сыновья, 1908. – 16 с.
24. Краткая фонетика и морфология сербского языка : из лекций, чит. в 1907/08 учеб. году в Харьков. Имп. ун-те. – Х. : Филол. отд. О-ва взаимопомощи студентов Харьков. ун-та, 1909. – 51 с.
25. Отзыв ординарного профессора Имп. Харьковского университета С. М. Кульбакина о письменных работах по русскому языку, исполненных на испытаниях зрелости учениками гимназий Харьковского учебного округа и посторонними лицами, подвергавшимися вместе с ними этим испытаниям, в 1909 году. – Х. : Тип. и литогр. М. Зильберберг и сыновья, 1909. – 22 с.
26. Из лекций по фонетике и морфологии польского языка. – Х. : Филол. отд. О-ва взаимопомощи студентов Харьков. ун-та, 1910. – 95 с.
27. История русского языка. Из лекций, чит. в 1909/10 учеб. акад. году. Ч. 1. – Х. : Типо-литогр. С. Иванченко, 1910. – 115 с.
28. Отзыв ординарного профессора Имп. Харьковского университета С. М. Кульбакина о письменных работах по русскому языку, исполненных на испытаниях зрелости учениками VIII класса гимназий Харьковского учебного округа и посторонними лицами, подвергавшимися вместе с ними этим испытаниям, в 1910 году. – Х. : Тип. и литогр. М. Зильберберг и сыновья, 1910. – 15 с.

29. Древнецерковнославянский язык. – Х. : Тип. и литогр. М. Зильберберг и сыновья, 1911–1912. – I–III.
 1. Введение. Фонетика. – 1911. – VIII, 124 с.
 2. Морфология. – 1912. – IV, 125–266 с.
 3. Тексты. – 1911. – L, 6 с.

То же. – Изд. 2-е, доп. – 1913. – X, 196 с.

То же. – Изд. 3-е, доп. – 1917. – VIII, 232 с.
30. Несколько разъяснений по поводу «Лекций по древнецерковнославянскому языку» Н. К. Грунского : [рецензия] // Рус. филол. вестн. – 1911. – Т. 65, № 1–2. – С. 239–255. – Рец. на кн.: Лекции по древнецерковнославянскому языку / Н. К. Грунский. – Юрьев : Тип. А. Матиссена, 1906. – 162, [1] с.
31. Язык и языки : (попул. очерк). – М. : Тип. т-ва И. Д. Сытина, 1911. – 175 с.
32. Языкознание // Народная энциклопедия научных и прикладных знаний. – М., 1911. – Т. 7. – С. 1–214, разд. паг.
33. Учебник по русскому языку для 4-го класса средних учеб. заведений : (применительно к программе, утв. 21 апр. 1912 г.). – Х. : Дредер, 1913. – VIII, 96 с.

То же. – Изд. 2-е. – 1914.

То же. – Изд. 3-е. – 1916.
34. Грамматика церковнославянского языка по древнейшим памятникам. – Пг. : Тип. Имп. Акад. наук, 1915. – IV, 97 с. – (Энциклопедия славянской филологии / под ред. И. В. Ягича ; вып. 10).

То же. – Изд. 3-е. – М., 2013. – 176 с.
35. Сербский язык : [в 2 ч.]. – Х. : Тип. и лит. М. Зильберберг и сыновья, 1915.

[Ч.] 1. Фонетика и морфология сербского языка. – VIII, 84 с.

То же. – Изд. 2-е. – 1917. – IV, VI, 99 с.

[Ч.] 2. Грамматики и словари сербского языка. – IV, 110 с.
36. Украинский язык : крат. очерк ист. фонетики и морфологии. – Х. : Печ. дело, 1919. – IV, 104 с.
37. Краткая сербская грамматика для русских. – Белград (Краљевина Срба, Хрвата и Словенаца) : Knjižarnica Gece Kona, 1920. – 103 с.
38. Акцентска питања. – Београд (Краљевина Срба, Хрвата и Словенаца), 1921. – [82 с.].
39. Mašta o svetskom jeziku : esperanto i ideja internacionalnog jezika. – Skoplje (Краљевина Срба, Хрвата и Словенаца) : Knjižara Zekmanovića i Komp., 1922. – 16 s.
40. Du classement des manuscrits dits moyen-bulgares. – Skopje, 1923. – [43 с.].
41. O jeziku Ćirila i Metodija. – Beograd : Društvo Svetog Save, 1925. – 13 s.
42. Палеографска и језичка испитивања о Мирослављевом јеванђељу. – Сремски Карловици (Краљевина Срба, Хрвата и Словенаца) : Српска краљевска академја, 1925. – 120 с.
43. Русский народный и литературный язык : для учеников ст. классов рус. среднеучеб. заведений. – Белград : М. И. Стефанович и К°, 1925. – 39 с.

44. Mluvnice jazyka staroslavenskeho. Z rukopisu preložil B.Havranek. – Praha (Československo), 1928.*
45. Ruska gramatika : za VII i VIII razred realnih gimnazija. – Beograd : Štamparija «Radenković», 1929. – 92 s.
46. Le vieux slave. – Paris (France), 1929. – 364 p.
47. Staroslovenski oblici. – Beograd, 1937. – [5 s.].
48. Leksičke studije. – Beograd : Srpska kraljevska akademija, 1940. – 43 s.
49. О типе средней школы и учебном плане // Хрестоматия. Педагогика Российского зарубежья : пособие для пед. ун-тов, ин-тов и колледжей / сост. Е. Г. Осовский, О. Е. Осовский. – М., 1996. – С. 230–240.
50. Славянская палеография. – Белград : Ин-т за српски језик САНУ, 2008. – 170 с.

Література про нього

1. Поржезинский В. К. Критический разбор работ С. М. Кульбакина «К истории и диалектологии польского языка» (СПб., 1903) и «Морфология сважендзского говора» (СПб., 1904) / В. К. Поржезинский. – СПб. : Тип. Имп. Акад. наук, 1906. – 28 с.
2. Лавров П. А. Отзыв о соч. С. М. Кульбакина «Охридская рукопись Апостола конца XII века» / П. А. Лавров. – СПб. : Тип. Имп. Акад. наук, 1911. – 21 с. – Рец. на кн.: Охридская рукопись Апостола конца XII века / С. М. Кульбакин. – София : Археогр. комиссия при М-ве нар. просв. в Софии, 1907. – 10, СХХХVI, 141 с.
3. Мелихов В. А. Профессор С. М. Кульбакин как педагог : [рецензия] / В. А. Мелихов. – Х. : Мирный труд, 1914. – 8 с. – Рец. на кн.: Учебник по русскому языку для 4-го класса средних учеб. заведений : (применительно к программе, утвержденной 21 апреля 1912 г.) / С. М. Кульбакин. – Х. : Дредер, 1913. – VIII, 96 с.
4. Курило О. [Рецензія] / О. Курило // Зап. іст.-філол. від. ВУАН. – 1923. – Кн. 2–3. – С. 217–220. – Рец. на кн.: Украинский язык : крат. очерк ист. фонетики и морфологии / С. М. Кульбакин. – Х. : Печ. дело, 1919. – IV, 104 с.
5. Булахов М. Г. Кульбакин Степан Михайлович / М. Г. Булахов // Восточнославянские языковеды : биобиблиогр. слов. / М. Г. Булахов. – Минск, 1977. – Т. 2. – С. 332–334.
6. Колесов В. В. Кульбакин Степан Михайлович / В. В. Колесов // Славяноведение в дореволюционной России : биобиблиогр. слов. / отв. ред. С. Б. Бернштейн. – М., 1979. – С. 204–206.
7. Гудков В. П. Степан Михайлович Кульбакин и Александр Белич / В. П. Гудков // Русская эмиграция в Югославии : сб. ст. / под ред. А. Арсеньева, О. Кирилловой, М. Сибиновича. – М., 1996. – С. 167–173.
8. Широкопад Є. Х. Кульбакин Степан Михайлович / Є. Х. Широкопад // Українська мова : енциклопедія. – Вид. 2-ге, випр. і доп. – К., 2004. – С. 285.
9. Усенко П. Г. Кульбакин Степан Михайлович / П. Г. Усенко // Енциклопедія історії України. – К., 2003. – Т. 5. – С. 472–473.

10. Танин С. Ю Русский Белград / С. Ю. Танин. – М. : Вече, 2009. – Гл. 9 : Наиболее известные русские эмигранты в Белграде. – С. 201–280.
С. 237–238: *про С. М. Кульбакіна.*

Курилова Людмила Антонівна
(1.(13).05.1897 – ?)

Народилася в м. Катеринослав (тепер – м. Дніпро). Закінчила Харківський інститут народної освіти (ХІНО). Викладала російську мову в навчальних закладах м. Харкова.

Працювала науковим співробітником науково-дослідної кафедри мовознавства при ХІНО, викладачем Комуністичного університету.

Після Другої світової війни мешкала у Львові.

Наукові інтереси: питання мовознавства, синтаксису та семантики літературної мови.

Праці

1. [Рецензия] // Шлях освіти = Путь просвещения. – 1924. – № 10. – С. 239–240. – Рец. на кн.: Живая речь / В. Поляков. – М. ; Пг. : Госиздат, 1923. – Кн. 1–2.
2. Родной язык : [обзор метод. лит.] // Шлях освіти = Путь просвещения. – 1924. – № 7. – С. 170–175.
3. Из наблюдений над синтаксисом А. Блока // Наук. зап. Харків. наук.-дослід. каф. мовознавства. – 1929. – № 2. – С. 113–150.
4. Українська мова : підруч. для семиріч. політехн. шк. 5 рік навчання / К. Німчинов, М. Перегінець, Л. Курилова. – Х. : Радян. шк., 1932. – 88 с.

Література про неї

1. Звіт науково-дослідчої кафедри мовознавства ім. О. Потебні при ХІНО за 1925/26 рік // Наука на Україні : бюл. українуки. – 1927. – № 2–4. – С. 190–191.
2. Курилова Людм[ила] Антон[овна] // Наука и научные работники СССР. – Л., 1928. – Ч. 6 : Научные работники без Москвы и Ленинграда. – С. 558.
3. Шевельов Ю. В. Я – мене – мені... (і довкруги) : спогади. 1. В Україні / Ю. Шевельов (Юрій Шерех). – Х. ; Нью-Йорк : Видавець Олександр Савчук, 2017. – 728 с. : 248 іл. – (Сер. : Слобожанський світ ; вип. 11).

Про Л. А. Курилову див. іменний покажчик.

Курушина (Снітко) Марина Анатоліївна

(19.11.1981 р. народж.)

Народилась у м. Харкові. Із 1988 р. по 1998 р. навчалась у Харківському ліцеї № 89. 1998 р. вступила на відділення української мови та літератури філологічного факультету Харківського державного університету, яке закінчила в 2003 р. (на той час – Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна). Протягом 2003–2006 рр. навчалась в аспірантурі кафедри української мови ХНУ імені В. Н. Каразіна. Під час навчання й після закінчення аспірантури працювала на кафедрі українознавства в Харківському національному університеті радіоелектроніки на посадах старшого лаборанта, асистента (2004–2007), старшого викладача (2007–2010). 2007 р. захистила кандидатську дисертацію «Відономастичні моделі товарних знаків та номенів у сучасній українській мові».

Із 2010 р. працює в ХНУ імені В. Н. Каразіна, обіймає посаду доцента кафедри українознавства філософського факультету. 2012 р. присвоєне вчене звання доцента.

Викладає курси: «Українська мова за професійним спрямуванням»; «Ділова українська мова»; «Українська словесність»; «Культурологія»; «Мовні картини світу»; «Сучасні комунікативні стратегії і тактики».

Із 2014 р. є літературним редактором міжнародного часопису «Україна модерна».

Наукові інтереси: ономастика, ономасіологія, лексикологія, соціолінгвістика, етнолінгвістика.

Праці

1. Семантичні групи старих прізвищ Полтавщини (на матеріалі Реєстру Війська Запорізького 1649 року) // Вісн. Харків. нац. ун-ту. – 2003. – № 583 : Сер. : Філологія. – Вип. 37. – С. 54–57.
2. Відономастичні товарні знаки та комерційні номені в сучасному рекламному тексті // Вісн. Харків. нац. ун-ту. – 2004. – № 627 : Сер. : Філологія. – Вип. 40. – С. 44–46.
3. Поняття «прагмонім», «товарний знак», «комерційний номен» // Вісн. Харків. нац. ун-ту. – 2004. – № 632 : Сер. : Філологія. – Вип. 42. – С. 52–55.
4. Структурно-семантичні моделі словесних товарних знаків та комерційних номенів (відантропонімічні та відтопонімічні найменування) // Вісн. Харків. нац. ун-ту. – 2005. – № 647 : Сер. : Філологія. – Вип. 43. – С. 28–31.

5. Відономастичні словесні товарні знаки та комерційні номени (лексико-семантичний спосіб творення) // Вісн. Харків. нац. ун-ту. – 2005. – № 659 : Сер. : Філологія. – Вип. 44. – С. 17–20.
6. Засоби реалізації атрактивної функції словесних товарних знаків та номенів // Мова і культура. Сер. : Філологія / НАН України, Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні. – К., 2005. – Вип. 8, т. 2 : Психологія мови і культури. Мова і засоби масової комунікації. – С. 298–303.
7. Моделі багатокомпонентних словесних товарних знаків та комерційних номенів у сучасній українській мові // Лінгвістичні дослідження : зб. наук. пр. / відп. ред. проф. Л. А. Лисиченко. – Х., 2006. – Вип. 18. – С. 30–35.
8. Відономастичні моделі товарних знаків та номенів у сучасній українській мові : дис. ... канд. філол. наук. – Х., 2007. – 219 с.
9. Особливості конотованих власних назв у текстах української поезії початку ХХІ століття // Українське мовознавство : міжвід. наук. зб. / Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – 2010. – Вип. 40/1. – С. 25–28.
10. Антропоніми як твірна основа словесних товарних знаків та ергонімів у сучасній українській мові // Вісн. Прикарпат. нац. ун-ту. Сер. : Філологія. – Івано-Франківськ, 2011. – Вип. 29–30. – С. 241–245.
11. Відономастичні моделі астрономічних номенів і термінів української мови // Наук. зап. Кіровогр. держ. пед. ун-ту. Сер. : Філологічні науки (мовознавство). – 2011. – Вип. 100. – С. 102–105.
12. Відономастичні особові імена користувачів комп'ютерних мереж : проблема прецедентності // Знак – свідомість – знання : зб. наук. пр. / голов. ред. В. І. Теркулов. – Горлівка, 2011. – Вип. 1. – С. 123–131.
13. Зіставний аналіз старих та сучасних прізвиськ Полтавщини // Філологічні студії : наук. вісн. Криворіз. держ. пед. ун-ту. – 2011. – Вип. 6. – С. 291–301.
14. Інтерактивні методи у викладанні курсу «Українська мова професійного спрямування» для студентів історичних факультетів внз // Функціональна лінгвістика. – 2012. – Т. 3. – С. 317–319.
15. Мовно-культурна специфіка онімів українських чарівних казок // *Studia linguistica* : зб. наук. пр. / Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – К., 2012. – Вип. 6 (2). – С. 61–67.
16. Українська мова професійного спрямування : метод. рек. для написання модульних контрол. робіт. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2012. – 32 с.
17. Українська мова професійного спрямування : навч.-метод. посіб. для студ. іст. ф-ту. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2012. – 112 с. – (Методична література).
18. Визначення понять «комерційна», «технічна» й «наукова» номенклатура у дослідженнях із термінознавства // Всеукраїнська наук. конф. «Історичні регіони України : минуле та сучасність», 28–29 листоп. 2013 р. – Х., 2013. – С. 126–129.

19. Прийом мовної гри в номінації товарів // Вісн. Харків. нац. ун-ту. – 2013. – № 1055 : Сер. : Історія України. Українознавство : історичні та філософські науки. – Вип. 16. – С. 94–98.
20. Семантичні опозиції в українському ономастиконі // Вісн. Харків. нац. ун-ту. – 2013. – № 1088 : Сер. : Історія України. Українознавство : історичні та філософські науки. – Вип. 17. – С. 111–115.
15. «Шевченківський кітч» у сучасній Україні // Наук. пр. Сер. : Філологія. Літературознавство / Чорномор. держ. ун-т ім. Петра Могили. – Миколаїв, 2014. – Вип. 228, т. 240. – С. 17–20.
21. Назви музичних гуртів : розмаїтість підходів до термінопозначень в українській та зарубіжній ономастиці // Вісн. Харків. нац. ун-ту. – 2014. – № 1138 : Сер. : Історія України. Українознавство : історичні та філософські науки. – Вип. 19. – С. 111–115.
22. Особливості сучасних словотвірних процесів як відображення мовної картини світу // Вісн. Харків. ун-ту : Сер. : Філологія. – Х., 2016. – Вип. 74. – С. 117–121.
23. Семантико-стилістичні особливості лексем «волонтер» і «доброволець» у сучасній українській публіцистиці // Волонтерський рух : історія, сучасність, перспективи : міжнар. наук.-практ. конф., 17–18 квіт. 2015 р. – Х., 2015. – С. 99–104.
24. *Пер.: Жінки Центральної та Східної Європи у Другій світовій війні : гендерна специфіка досвіду в часи екстремального насильства : зб. наук. ст. / за наук. ред. Г. Грінченко, К. Кобченко, О. Кісь. – К. : Арт-книга, 2015. – 336 с.*
Зі змісту: пер. з рос. Г. Грінченко, М. Курушиної : Жіночі долі та жіноча пам'ять про війну / Олена Рождественська, Вікторія Семенова, Ольга Нікітіна-ден Бестен. – С. 41–58 ; Підпілля у роки Великої Вітчизняної війни в пам'яті його учасниць (на матеріалах Північного Кавказу) / Ірина Реброва. – С. 171–182 ; Досвід переселення 1944–1946 рр. у біографічних наративах польських і українських жінок / Анна Вилетала. – С. 309–320.
25. Основні методичні прийоми вдосконалення мовної та комунікативної компетенції студентів-соціально-гуманітарного напрямку (нефілологічні спеціальності) / М. А. Курушина, І. М. Літвінова // Викладання мов у вищих навчальних закладах освіти на сучасному етапі. Міжпредметні зв'язки : зб. наук. ст. / ХНУ імені В. Н. Каразіна. – Х., 2016. – Вип. 28. – С. 68–76.

Література про неї

1. Курушина Марина Анатоліївна // Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна. Філософський факультет. Кафедра українознавства. – Режим доступу : http://philosophy.karazin.ua/ua/kafedra/staff_ua/kurushina.html.

Лаврик Оксана Василівна

(1.02.1979 р. народж.)

Народилася в с. Магдин Овруцького району Житомирської області. Після закінчення п'яти класів загальноосвітньої школи № 1 м. Овруча переїхала з родиною до м. Львова, де в 1996 р. закінчила з золотою медаллю загальноосвітню школу № 21.

2001 рр. отримала вищу освіту на філологічному факультеті Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна (з відзнакою). 2001–2004 рр. навчалася в аспірантурі кафедри історії української літератури ХНУ імені В. Н. Каразіна. 2004 р. захистила кандидатську дисертацію «Проблема національного характеру у творчості Гната Хоткевича».

Із 2004 р. працює на кафедрі журналістики ХНУ імені В. Н. Каразіна на посадах викладача (2004), доцента (2006; звання – з 2011 р.).

Викладає навчальні дисципліни: «Основи журналістики», «Культурна проблематика газетних виступів», «Соціальна проблематика газетних виступів»; веде науковий семінар «Соціокультурна проблематика газетних виступів».

Під її керівництвом захищена одна кандидатська дисертація.

Працювала за сумісництвом викладачем кафедри методики суспільно-гуманітарної освіти Харківського обласного науково-методичного інституту безперервної освіти (2006–2008), журналістом газети «Сьогодні» (2008–2009), літературним редактором та коректором видавництва «Ранок» (2001–2010), коректором видавництва «Торсінг» (2000–2001). У 2011–2016 рр. співпрацювала з видавництвом «BIBAT» («Аргумент Принт») як автор книжок, укладач, перекладач, редактор.

Наукові інтереси: соціальна журналістика, психологія журналістики, соціальна реклама, геополітика, національна ідентичність, національний характер і національна ідея в журналістиці та літературі, збереження національної культурної спадщини.

Праці

1. Особливості відображення характеру гуцула у творчості Г. Хоткевича («Камінна душа», «Довбуш») // Вісн. Харків. нац. ун-ту. – 2000. – № 473 : Сер. : Філологія. – С. 361–366.
2. Риси української ментальності в художній прозі Г. Хоткевича // Актуальні проблеми слов'янської філології. Лінгвістика і літературознавство. – К., 2001. – Вип. 6. – С. 193–199.

3. Образ Олекси Довбуша як втілення національної ідеї у творах Г. Хоткевича // Вісн. Харків. нац. ун-ту. – 2002. – № 538 : Сер. : Філологія. – Вип. 34. – С. 417–421.
4. «Ментальність» та «національний характер» : проблема засад дослідження (літературознавчий аспект) // Вісн. Харків. нац. ун-ту. – 2002. – № 557 : Сер. : Філологія. – Вип. 35. – С. 327–332.
5. Художнє осмислення значення релігії для духовного світу людини у творах Г. Хоткевича («Авірон», «Довбуш») // Література. Фольклор. Проблеми поетики : зб. наук. пр. – К., 2002. – Вип. 14. – С. 232–239.
6. «Їх подужає гаряче серце» : рецепція революції 1905–1907 років у драматичній трилогії Г. Хоткевича // Вісн. Харків. нац. ун-ту. – 2002. – № 572 : Сер. : Філологія. – Вип. 36. – С. 325–330.
7. Національний характер у художній літературі як об'єкт наукових студій // Вісн. Харків. нац. ун-ту. – 2003. – № 583 : Сер. : Філологія. – Вип. 37. – С. 126–128.
8. Символіка повісті Г. Хоткевича «Камінна душа» // Вісн. Харків. нац. ун-ту. – 2003. – № 595 : Сер. : Філологія. – Вип. 38. – С. 80–83.
9. Національне й загальнолюдське у творчості Г. Хоткевича (на матеріалі «Маленьких образків великої справи») // Вісн. Харків. нац. ун-ту. – 2004. – № 627 : Сер. : Філологія. – Вип. 40. – С. 204–207.
10. Проблема національного характеру у творчості Гната Хоткевича : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.01.01. – Х., 2004. – 19 с. (Науковий керівник – доц. Т. К. Блажесівська).
11. «Спаси, Господи, люди твоя...» : біблійні мотиви у творчості Г. Хоткевича // Вісн. Харків. нац. ун-ту. – 2004. – № 632 : Сер. : Філологія. – Вип. 42. – С. 332–335.
12. Амбівалентність образу опришківського ватажка в романі Г. Хоткевича «Довбуш» // Сучасні проблеми мовознавства та літературознавства. – Ужгород, 2005. – Вип. 9 : Українська література в загальноєвропейському контексті. – С. 177–181.
13. «Жага життя, жага єднання...» : любов і смерть як виміри буття в повісті Г. Хоткевича «Камінна душа» // Вісн. Харків. нац. ун-ту. – 2005. – № 659 : Сер. : Філологія. – Вип. 44. – С. 221–224.
14. «Два гетьмани» Г. Хоткевича : до усвідомлення національної ідеї // Вісн. Харків. нац. ун-ту. – 2005. – № 666 : Серія: Філологія. – С. 54–58.
15. Проблема національного характеру у творчості Гната Хоткевича // Східнослов'янська філологія. – Горлівка, 2006. – Вип. 8 : Літературознавство. – С. 128–137.
16. Рецепція літературної творчості Гната Хоткевича дослідниками ХХ століття // Вісн. Харків. нац. ун-ту. – 2006. – № 707 : Сер. : Філологія. – С. 163–167.
17. Соціальна реклама як проблема сучасного журналістичознавства // Вісн. Харків. нац. ун-ту. – 2006. – № 744 : Сер. : Філологія. – С. 160–163.

18. Нарисова творчість Гната Хоткевича 1906–1909 років : проблемно-тематична парадигма // Вісн. Харків. нац. ун-ту. – 2006. – № 745 : Серія: Філологія. – С. 198–201.
19. Національне питання в публіцистиці Гната Хоткевича // Вісн. Харків. нац. ун-ту. – 2007. – № 766 : Сер. : Філологія. – С. 204–207.
20. Особливості типології та функціонування сучасної соціальної реклами в Україні // Творчі та організаційні особливості функціонування сучасного медійного простору : зб. наук. пр. – Тернопіль-Львів, 2008. – Т. 2. – С. 120–124.
21. «Жодні приправи не потрібні» : до питання про ефективність сучасної соціальної реклами в Україні // Вісн. Луган. нац. пед. ун-ту. Філологічні науки. – 2008. – Ч. 1. – С. 222–228.
22. Основи журналістики : навч.-метод. посіб. для студентів зі спеціальності «Журналістика». – Х. : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2008. – 73 с.
Перевид. у 2010 р.
23. Соціальна реклама в сучасному медіа просторі : до визначення поняття // Учен. зап. Таврич. нац. ун-та ім. В. И. Вернадского. Филология. Социальная коммуникация. – Симферополь, 2008. – Т. 21 (60), № 1. – С. 65–71.
24. Інтерв'ю в сучасній молодіжній пресі : жанрово-стильові особливості (на матеріалі журналів «Молоко» та «Екстрим» за 2006–2008 роки) // Вісн. Харків. нац. ун-ту. – 2009. – № 874 : Сер. : Соціальні комунікації. – С. 57–61.
25. Молодіжні журнали як засіб патріотичного виховання молоді в сучасній Україні // Регіональні ЗМІ України : історія, стан, перспективи розвитку : матеріали I Міжнар. наук. конф. : у 3 т. / Луган. нац. ун-т імені Тараса Шевченка. – Луганськ, 2010. – Т. 1. – С. 24–28.
26. Ненормативна лексика в сучасній українській молодіжній пресі : морально-етичний аспект (за матеріалами журналу «Шо») // Вісн. Харків. нац. ун-ту. – 2010. – № 903 : Сер. : Соціальні комунікації. – Вип. 2. – С. 49–53.
27. Соціальна проблематика газетних виступів : навч.-метод. посіб. для студентів зі спеціальності «Журналістика». – Х. : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2010. – 72 с.
28. Соціальна реклама в сучасному медіа просторі : методологічні аспекти дослідження // Інформаційне суспільство. – 2010. – Вип. 11. – С. 29–33.
29. Контент-аналіз як формалізований метод дослідження соціальної реклами // Культурологія та соціальні комунікації : інноваційні стратегії розвитку : зб. наук. пр. / Харків. держ. акад. культури. – Х., 2010. – С. 34–37.
30. Імпліцитна інформація в сучасній соціальній рекламі як ефективний засіб латерального впливу на аудиторію // Регіональні ЗМІ : історія, сучасний стан та перспективи розвитку : матеріали II Міжнарод. наук. конф. : у 3 т. – Луганськ, 2012. – Т. 3. – С. 143–149.
31. Скарбниця народної мудрості : свята, традиції, прислів'я, приказки / авт.-уклад. О. В. Лаврик. – Х. : Аргумент Принт, 2012. – 256 с.
32. Сучасні інтернет-видання як ефективний чинник патріотичного виховання молоді України // Сучасні аспекти виховання студентської молоді : матеріали

- Міжнар. наук.-практ. конф. / Харків. нац. акад. міськ. г-ва. – Х., 2012. – С. 111–112.
33. Социальная реклама как эффективная коммуникационная технология формирования общественной морали // Возрождение духовности в современном мире : взаимодействие церкви и образования : материалы конф. / Харків. нац. ун-т імені В. Н. Каразіна. – Х., 2012. – С. 192–195.
34. Проблема патріотичного виховання українців у публіцистиці Гната Хоткевича // Вісн. Харків. нац. ун-ту. – 2011. – № 968 : Сер. : Соціальні комунікації. – Вип. 3. – С. 99–104.
35. Флешмоб як креативний засіб впливовості в рамках сучасної соціальної реклами // Вісн. Дніпропетр. нац. ун-ту. Сер. : Соціальні комунікації. – 2012. – Т. 20, вип. 12. – С. 90–95.
36. Соціальна реклама як ефективний засіб формування суспільної моралі // Актуальні питання теоретичного та практичного розвитку сучасних педагогічних та психологічних наук : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. / Львів. пед. спільнота. – Львів, 2013. – С. 103–107.
37. Концептуальні засади національно-патріотичного виховання студентів-журналістів // Педагогіка та психологія : перспективи та пріоритетні напрями наукових досліджень : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. / Київ. наук. організація педагогіки та психології. – К., 2013. – С. 94–98.
38. Інтерактивні методи викладання студентам-журналістам дисципліни «Основи журналістики» // Педагогіка та психологія : проблеми науки та практики : матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф. / Львів. пед. спільнота. – Львів, 2013. – С. 78–83.
39. Чарівна Україна / авт.-уклад. О. В. Лаврик, Ю. Б. Орлова. – Х. : Аргумент Принт, 2013. – 128 с.
40. Інноваційні методи та форми викладання дисципліни «Основи журналістики» у вищому навчальному закладі // Педагогіка та психологія : проблеми науки та практики в сучасному світі : матеріали V Міжнар. наук.-практ. конф. / Львів. пед. спільнота. – Львів, 2015. – С. 62–65.
41. 1000 цікавих фактів про Україну. – Х. : Аргумент Принт (Віват), 2015. – 255 с.
42. Україна. Все, що робить нас українцями. – Х. : Віват, 2015. – 256 с.
43. Как помочь ребенку стать успешным? : Тренинги для родителей / О. В. Лаврик, И. В. Ткаченко. – Х. : Виват, 2016. – 224 с.

Лагунов Олександр Іванович

(20.05.1938 р. – 20.06.2019)

Народився в с. Круглолесьському Олександрівського району Ставропольського краю (РФ). Після закінчення в 1955 р. середньої школи с. Круглолесьського вступив на філологічне відділення історико-філологічного факультету Ставропольського державного педагогічного інституту, який у 1960 р. закінчив із відзнакою.

Працював учителем історії, російської мови та літератури в Липівській школі Бузулукського району Оренбурзької області. 1962 р. вступив до аспірантури кафедри літератури Ставропольського державного педагогічного інституту. У 1962–1964 рр. перебував на строковій службі в армії. 1964 р. після демобілізації

продовжив навчання в аспірантурі.

1968 р. захистив кандидатську дисертацію «Творчество Я. П. Полонского и литературное движение 50-х–60-х годов XIX века». Із 1967 р. по 1979 р. працював на кафедрі російської і зарубіжної літератури історико-філологічного факультету Ставропольського педагогічного інституту на посадах асистента (1967), старшого викладача (1968), доцента (1970; звання – з 1972 р.). 1971 р. став заступником декана, з 1972 – деканом історико-філологічного факультету Ставропольського педінституту. 1974–1975 рр. тимчасово призначений проректором із навчальної та наукової роботи Карачаєво-Черкеського педагогічного інституту Ставропольського краю. 1975 р. повернувся до Ставропольського педагогічного інституту на посаду декана історико-філологічного факультету. Був завідувачем кафедри російської і зарубіжної літератури (1977–1978, 1979–1980), проректором із навчальної роботи та виконуючим обов'язки ректора (1978–1979).

1980 р. був відряджений до Афганістану для організації підготовчого відділення з російської мови для майбутніх студентів радянських вишів. Призначений завідувачем кафедри російської мови та радником декана факультету при Кабульському політехнічному інституті.

1981 р. за сімейними обставинами переїхав до Харкова. Працював на кафедрі історії російської літератури Харківського державного університету (тепер – Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна) на посадах доцента (1981), виконувача обов'язків завідувача кафедри (1985), завідувачем кафедри (1986), професором (1999; звання – з 2002 р.).

1989–1993 рр. – був відряджений до університету м. Тампере (Фінляндія), де читав курси історії російської літератури, спецкурси з російської поезії.

2000 р. захистив докторську дисертацію «Традиции А. А. Фета в поэзии русского символизма».

У Харківському університеті викладав курси: «Введение в литературоведение», «История русской литературы XIX века», «Литература народов СССР».

2014 р. звільнився, переїхав до Ставрополя.

Автор близько 100 наукових праць.

Під його керівництвом було захищено 3 кандидатські дисертації.

Наукові інтереси: лірика поетів XIX ст., творчість Я. Полонського, О. Фета. В. Соловйова та ін., теорія словесності О. О. Потебні.

Основні праці

Повну бібліографію праць О. І. Лагунова до 2008 р. див.: Александр Иванович Лагунов – профессор Харьковского национального университета имени В. Н. Каразина : биобиблиогр. указ. / сост. Ю. Ю. Полякова. – Х. : ХНУ им. В. Н. Каразина, 2008. – 32 с.

1. Блажен озлобленный поэт! : (Н. А. Некрасов в лирике Я. П. Полонского) // Ставрополье : лит.-худож. альм. – Ставрополь, 1969. – № 1–2. – С. 173–176.
2. Творчество Я. П. Полонского и литературное движение 50-х – 60-х гг. XIX в. : автореф. дис. ... канд. филол. наук. – Ставрополь, 1968. – 20 с.
3. Н. А. Некрасов и А. А. Фет // Ставрополье : лит.-худож. альм. – Ставрополь, 1971. – № 3. – С. 57–60.
4. Принципы метафоризации и эпитетики в лирике Я. П. Полонского // К проблемам русской литературы : сб. науч. работ / Ставроп. гос. пед. ин-т. – Ставрополь, 1971. – Вып. 1. – С. 94–110.
5. Истоки лиризма : (о прозе Я. П. Полонского) // Вопросы истории и теории литературы : сб. науч. работ / Ставроп. гос. пед. ин-т. – Ставрополь, 1972. – С. 44–67.
6. Кавказская лирика Я. П. Полонского // Литература и Кавказ : сб. науч. работ. – Ставрополь, 1972. – Вып. 2. – С. 126–136.
7. А. Фет в творчестве раннего А. Блока // Русская литература. XX век : сб. науч. работ. – Ставрополь, 1973. – С. 45–62.
8. Лирика Якова Полонского. – Ставрополь : Ставроп. кн. изд-во, 1974. – 128 с.
9. «Песни кавказских горцев» А. А. Фета // Русская литература и Кавказ : сб. науч. работ / Ставроп. пед. ин-т. – Ставрополь, 1974. – С. 49–55.
10. О романтизме в русской психологической лирике середины XIX века // Вопросы истории и поэтики русской литературы : сб. науч. тр. – Ставрополь, 1975. – С. 103–140.
11. Полонский Яков Петрович // Лермонтовская энциклопедия. – Москва, 1981. – С. 426.
Те саме у перевид.: Москва, 1999. – С. 426.
12. Мера ответственности : Дроздов Сергей Степанович // Творчество : очерки, воспоминания, штрихи к портрету. – Ставрополь, 1982. – С. 113–126.

13. Поэзия и действительность в эстетике А. А. Потебни // Вісн. Харків. ун-ту. – 1985. – № 272 : Спадщина О. О. Потебні і проблеми сучасної філологічної науки. – С. 3–10.
14. О «музыкальных» формах выразительности в лирической поэзии раннего В. Я. Брюсова / А. И. Лагунов, С. Ю. Косицына // Вісн. Харків. ун-ту. – 1988. – № 327 : Лінгвістична спадщина Л. А. Булаховського і розвиток філологічної науки в Харківському університеті. – С. 94–99.
15. Фетовская традиция и русская поэзия «конца века» // А. А. Фет. Проблемы творческого метода, традиции : межвуз. сб. науч. тр. / Курск. пед. ин-т. – Курск, 1989. – С. 68–80.
16. К определению теоретической дефиниции «поэтический мир» / А. И. Лагунов, В. А. Иванова // Вісн. Харків. ун-ту. – 1990. – № 353 : Питання сучасного радянського літературознавства і мовознавства. – С. 43–47.
17. А. А. Фет и лирическая поэзия Вл. С. Соловьева // Slavica Tampereusia. – Tampere, 1992 – №. 1. – С. 110–146.
18. «Ma Suomen, muusan Kuhtasin». Suomi Vladimir Solovjovin ajattelussa ja runoudessa = [«Финляндия рождает стихи» : О «финском» цикле стихотворений Вл. Соловьева / пер. Марко Лонквиста] / Suomennos Marko Lonngvist // Parnasso. – 1993. – № 3. – С. 155–164. – На фин. яз.
19. «Весь трепет жизни...» : (Максимилиан Волошин и Афанасий Фет) // Русская филология. Укр. вестн. : респ. науч.-метод. журн. – 1994. – № 3. – С. 34–38.
20. Афанасий Фет как предтеча русского символизма // Slavica Tampereusia. – Tampere, 1996. – № 5 : Aspeteja. – С. 129–137.
21. Творческие процессы Афанасия Фета в свете концепции А. А. Потебни и Д. Н. Овсяннико-Куликовского // Вісн. Харків. нац. ун-ту. – 1998. – № 411 : Спадщина Д. М. Овсяннико-Куликовського та сучасна філологія. – С. 79–85.
22. Афанасий Фет и поэзия русского символизма. – Х. : Основа, 1999. – 244 с.
23. В преддверии символизма: (А. Фет и К. Фофанов) // Русская филология. Укр. вестн. : респ. науч.-метод. журн. – 1999. – № 3–4. – С. 63–68.
24. Концептуальный пейзаж в лирике А. Фета и символистов // Наук. зап. Харків. держ. пед. ун-ту ім. Г. С. Сковороди. Сер. : Літературознавство. – 1999. – Вип. 2(23). – С. 75–81.
25. Миф в творчестве А. А. Фета и символистов // Вісн. Харків. нац. ун-ту. – 1999. – № 448 : Сер. : Філологія : Міф і міфопоетика у традиційних та сучасних формах культурно-мовної свідомості. – С. 189–193.
26. Мотив творческого эсхатологизма в поэзии А. Блока и А. Фета // Наук. зап. Харків. держ. пед. ун-ту ім. Г. С. Сковороди. Сер. : Літературознавство. – 1999. – Вип. 3 (24). – С. 141–146.
27. Трансформация пушкинской традиции в творчестве А. А. Фета и символистов // Вісн. Харків. нац. ун-ту. – 1999. – № 449 : Сер. : Філологія : Пушкін наприкінці ХХ століття. – С. 61–67.

28. Владимир Соловьев как поэт «школы Фета» // Русистика : сб. науч. тр. / Укр. асоц. преподавателей рус. яз. и лит., Киев. нац. ун-т им. Т. Шевченко, МГУ им. М. В. Ломоносова. – Киев, 2000. – Вып. 1. – С. 72–78.
29. Два поэта-музыканта: (А. Фет и К. Бальмонт) // Вісн. Харків. нац. ун-ту. – 2000. – № 473 : Сер. : Філологія. – С. 366–372.
30. Традиції О. О. Фета в поезії російського символізму : автореф. дис. ... д-ра філол. наук. – Київ, 2000. – 27 с.
31. А. Фет, Вл. Соловьев, А. Блок (об истоках мифопоэтического в «Стихах о Прекрасной Даме») // Филологические исследования : сб. науч. работ. – Донецк, 2000. – Вып. 2. – С. 46–61.
32. К проблеме генезиса творчества В. Я. Брюсова // Півд. архів. Філологічні науки : зб. наук. пр. / Херсон. держ. пед. ун-т. – Херсон, 2001. – Вип. 12. – С. 136–141.
33. Музыкальная структура стихотворения В. Брюсова «На журчащей Годавери» // Проблеми сучасного літературознавства. – Одеса, 2001. – Вип. 9. – С. 121–127.
34. «Ситуация постмодернизма» : трансформация художественного и литературоведческого дискурсов // Вісн. Харків. нац. ун-ту. – 2001. – № 519 : Сер. : Філологія. – Вип. 32 : Сучасні філологічні студії : Аналіз і інтерпретація. – С. 107–113.
35. «Фетовское» в поэтическом дискурсе К. Бальмонта // Вісн. Харків. нац. ун-ту. – 2001. – № 520 : Сер. : Філологія. – Вип. 33 : Філологічні аспекти дослідження дискурсу. – С. 352–356.
36. Формирование импрессионистического стиля в творчестве А. Фета 40-х – 50-х гг. XIX в. и его восприятие современной критикой // Наук. зап. Харків. держ. пед. ун-ту ім. Г. С. Сковороди. Сер. : Літературознавство. – 2001. – Вип. 2 (29). – С. 90–96.
37. А. Шопенгауэр и проблема творческой эволюции А. А. Фета // Филологические записки : вестн. литературоведения и языкознания / Воронеж. ун-т. – 2001. – Вып. 16. – С. 78–87.
38. Эстетическая концепция А. А. Фета и русский символизм // Теоретические и прикладные проблемы русской филологии : науч.-метод. сб. – Славянск, 2001. – Вып. 9, ч. 2. – С. 124–132.
39. Полемичен ли «подтекст» «Соловьиного сада»? // Русская литература накануне третьего тысячелетия. Итоги развития и проблемы изучения / М-во образования и науки Украины, КНУ им. Т. Шевченко, Рос. центр междунар. науч. и культ. сотрудничества при Правительстве Рос. Федерации (Представительство в Украине). – Киев, 2002. – Вып. 3. – С. 299–307.
40. Об одном эпизоде творческих взаимоотношений Льва Толстого и Афанасия Фета // Вісн. Харків. нац. ун-ту. – 2003. – № 583 : Сер. : Філологія. – Вип. 37 : Філологічні дослідження тексту. – С. 132–135.
41. Идеи А. А. Потебни в эстетических трудах Андрея Белого // Вісн. Харків. нац. ун-ту. – 2004. – № 631 : Сер. : Філологія. – Вип. 41. – С. 231–235.

42. Учение А. А. Потебни в эстетических концепциях русских символистов : (В. Брюсов, И. Анненский) // Вісн. Харків. нац. ун-ту. – 2004. – № 607 : Сер. : Філологія. – Вип. 39 : Харківська філологічна школа і сучасність. – С. 3–7.
43. «Декабристский» роман Я. П. Полонского // Півд. архів. Філологічні науки : зб. наук. пр. – Херсон, 2005. – Вип. 31. – С. 54–59.
44. Об аналогии слова и художественного произведения в теории словесности А. А. Потебни // Вісн. Харків. нац. ун-ту. – 2005. – № 659 : Сер. : Філологія. – Вип. 44. – С. 125–128.
45. Адаптация поэзии А. Фета в софийской лирике Вл. Соловьева // 21-е фетовские чтения : Афанасий Фет и русская литература : материалы междунар. науч. конф., посвящ. изучению жизни и творчества А. А. Фета (Курск, 28–30 июня 2006 г.). – Курск, 2007. – С. 139–152.
46. «Духовная телесность» и красота : (об эстетическом идеале Вл. Соловьева и А. А. Фета) // Наук. зап. Харків. нац. пед. ун-ту. Сер. : Літературознавство. – 2007. – Вип. 3 (51), ч. 1. – С. 49–59.
47. Рецепция лирики «Вечерних огней» А. А. Фета в поэзии 80-х годов XIX в. // Вісн. Харків. нац. ун-ту. – 2008. – № 798 : Філологія. – Вип. 53. – С. 267–272.
48. А. А. Фет : от «золотого» к «серебряному» веку русской поэзии. – Орел : Картуш, 2009. – 239 с. – (Библиотека серии историко-культурного наследия Орловского края. В помощь учителю).
49. Теория словесности А. А. Потебни в модернистской парадигме : искажение или развитие? // Вісн. Харків. нац. ун-ту. – 2009. – № 846 : Сер. : Філологія. – Вип. 56. – С. 147–151.
50. О трансформации поэтической особенности образности А. А. Фета в лирике Вл. Соловьева // Вісн. Харків. нац. ун-ту. – 2012. – № 1014 : Сер. : Філологія. – Вип. 65. – С. 229–236.

Література про нього

1. Фризман Л. Г. Русский романтизм : проблемы, споры, перспективы / Л. Г. Фризман // Вопр. лит. – 1978. – № 11. – С. 256–277.
С. 269–271: про О. І. Лагунова.
2. [О. І. Лагунов] // Харків. ун-т. – 1985. – 22 жовт. – С. 6 з фот.
Про громадську, навчальну та наукову роботу О. І. Лагунова.
3. Alexander Lagunov on kolmatta wuoffa Tampereen yliopistossa vieraillevana venäjän kirjallisuuden lentorina // Pohjolan Sanomat. – 1992. – 20 maalisk., valok. – Фін. мовою. – 20 марта, с фот.
Про роботу О. І. Лагунова в університеті м. Тампере (Фінляндія).
4. Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна за 200 років / [В. С. Бакіров, В. М. Духопельников, Б. П. Зайцев та ін.]. – Х. : Фоліо, 2004. – 750 с.
С. 581, 697: про О. І. Лагунова.

5. Гетьманець М. Ф. Лагунов Олександр Іванович / М. Ф. Гетьманець // Літературна Харківщина : довідник / за заг. ред. М. Ф. Гетьманця. – 2-ге вид., випр. і доп. – Х., 2007. – С. 166–167.
6. Александр Иванович Лагунов – профессор Харьковского национального университета имени В. Н. Каразина : биобиблиогр. указ. / сост. Ю. Ю. Полякова ; науч. ред. И. И. Москвина , вступ. ст. Л. Г. Фризман. – Х. : ХНУ им. В. Н. Каразина, 2008. – 32 с.
7. Лагунов Александр Иванович // Википедия. – Режим доступа : <https://ru.wikipedia.org/wiki/>.
8. Лагунов Олександр Іванович // Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна. Філологічний факультет. Кафедра історії російської літератури. – Режим доступу : http://www-philology.univer.kharkov.ua/katedras/prof_sites/lagunov/lagunov.html.

Лазаревич-Шепелевич Лев-Михайло Юліанович

(1.(13).10.1863–28.01.(10.02).1909)

Народився в м. Вітебськ Російської імперії (тепер – Республіка Білорусь). Закінчив гімназію у Вітебську.

1882–1885 рр. навчався на історико-філологічному факультеті Харківського університету. 1885 р., закінчивши 3-й курс, був нагороджений золотою медаллю за студентську працю «Жуковский и романтизм».

1887 р. слухав лекції в Санкт-Петербурзькому університеті. Згодом перевівся до Новоросійського університету (Одеса), який закінчив у 1889 р.

1892 р. захистив магістерську дисертацію «Этюды о Данте. 1. Апокрифическое видение св. Павла».

1893–1894, 1897–1898, 1901, 1902–1903 рр. перебував у наукових відрядженнях в Австрії, Німеччині, Франції та Італії.

1889–1909 р. працював у Харківському університеті на посадах приват-доцента (1889), екстраординарного професора (1896), ординарного професора (1900; звання – з 1904 р.) кафедри західноєвропейських літератур.

1896 р. захистив в Одесі докторську дисертацію «Кудруна: историко-литературный этюд» (1896).

Читав курси загальної літератури, літератури Відродження та нового часу, італійську мову.

Публікував свої праці на сторінках таких періодичних видань, як «Северный вестник», «Космополис», «Неделя», «Харьковские губернские ведомости», «Образование», «Журнал Министерства народного просвещения» та ін.

Із 1900 р. вів розкопки курганів у Вітебській губернії, знахідки передавав до музеїв Харкова й Москви, Ермітажу (С.-Петербург), музею Вітебського статистичного комітету.

Помер у Харкові.

Наукові інтереси: західноєвропейська література (зокрема англійська, іспанська, італійська, німецька), археологія.

Праці

1. Космополитическое общество. – [Х., 1883]. – 6 с.
2. Немецкая повесть на славянской почве (= Valtharius manu fortis и Walterz wdaly) : очерк. – Х. : Тип. М. Зильберберга, 1885. – [6], 34 с.
3. Пер. : Парис Г. Восточные сказки в средневековой французской литературе / [соч.] Гастона Париса, проф. в College de France ; пер. с фр. Л. Шепелевича с предисл. – Одесса : Труд, 1886. – [2], Х, 20 с.
4. Очерки из истории средневековой литературы и культуры. Вып. 1. – Х. : Тип. Адольфа Дарре, 1890. – 38 с.
5. Апокрифическое «Видение св. Павла» : [магистер. дис.]. – Х. : Тип. А. Дарре, 1891–1892.
Ч. 1 – 1891. – [6], 130 с. ; Ч. 2. – 1892. – [4], 137 с. – На обл. : Эпюды о Данте.
6. [Некоторые биографические сведения об А. А. Потебне] // Сб. Харьков. ист.-филол. о-ва. – 1892. – Т. 4. – С. 12.
7. [О лекциях А. А. Потебни] // Сб. Харьков. ист.-филол. о-ва. – 1892. – Т. 4. – С. 71.
8. Обзор иностранной литературы. – [Одесса] : Тип. газ. «Нов. телеграф», 1892. – 7 с.
9. О «Разгроме» Эмиля Золя : [крит. разбор] // Харьков. губерн. ведомости. – 1892. – 1 окт.
10. Повести Сервантеса. – Х. : Тип. губерн. правл., 1893. – 13 с.
11. «Без догмата» роман Сенкевича : (Из публ. лекции, чит. в пользу первой беспл. Харьков. читальни 8-го мая 1894 г.). – Х. : Тип. Губ. правл., 1894. – 12 с.
12. Дантовская трилогия : Эпизод из истории лит. критики. – [Х., 1894]. – 5 с.
13. Кудруна : ист.-лит. этюд : [докт. дис.] // Зап. Харьков. ун-та. – 1894. – Кн. 1. – С. 209–229 ; Кн. 3. – С. 1–120.
То же. – Х. : Тип. Зильберберга, 1894–1895. – 2 т. – [Т. 1]. – 1894. – [4], 142 с. ; [Т. 2]. – 1895. – [4], 131 с.
14. Лурд : роман Э. Золя. – [Х., 1894]. – 5 с.
15. Плен Сервантеса. – [Х., 1894]. – 6 с.
16. Три романа Золя : [«Разгром», «Доктор Паскаль», «Лурд»] : публ. лекция. – Х. : Тип. губерн. правл., 1894. – [2], 65 с.
17. Кудруна : перевод II части поэмы (Гильда) и опыт ее объяснения // Зап. Харьков. ун-та. – 1895. – Кн. 2. – С. 91–126 ; кн. 4. – С. 17–107.
То же. – Х. : Тип. М. Зильберберга, 1895. – 127 с.
18. Письма из-за границы. – Х. : Тип. губ. правления, 1895. – 39 с.

19. [О программе по всеобщей литературе] // Тр. Пед. отд. Ист.-филол. о-ва. – 1896. – Вып. 3. – С. 5.
20. [Рецензия] // Зап. Харьков. ун-та. – 1896. – Кн. 3. – С. 1–7. – Рец. на кн.: Очерки по истории новой русской литературы / А. И. Кирпичников. – СПб. : Изд. Пантелеева, 1896. – [4], 424 с.
21. Кафедра истории всеобщей литературы в Императорском Харьковском университете : ист. записка // Зап. Харьков. ун-та. – 1897. – Кн. 1. – С. 113–146.
То же, отд. отт. – Х. : Типолитогр. Зильберберга, 1897. – [2], 34 с., 2 л. портр.
22. Сенкевич как романист-психолог // Северн. вестн. – 1897. – № 8. – С. 17–39.
23. «Дон-Кихот» Авеллянеды и вопрос об авторе этого романа : критич. этюд // Зап. Харьков. ун-та. – 1899. – Кн. 4, ч. неофиц. – С. 1–22.
То же, отд. отт. – Х. : Паровая типо-литогр. Зильберберга, 1899. – [2], 22 с.
24. Драматические произведения Сервантеса // Журн. М-ва нар. просвещения. – 1899. – Т. 324, № 8, отд. 2. – С. 277–300.
25. Замечательный роман : [рецензия]. – Х. : Тип. «Харьков. губерн. ведомостей», 1899. – 15 с. – Рец. на кн.: La Tierra de Campos / R. M. Picavea. – Madrid, 1897–1898. – Т. 1. – 1897. – 389, 15 р. ; Т. 2. – 1898. – 325, 31 р.
26. Критическое издание «Дон-Кихота» // Журн. М-ва нар. просвещения. – 1899. – Ч. 326, № 12, отд. 2. – С. 303–308. – Рец. на кн.: Don Quixote de la Mancha / J. Fitzmaurice-Kelly, J. Ormsby. – London : D. Nutt, 1898–1899. – 2 v.
27. Наши современники : ист.-лит. очерки. – СПб. : Тип. М. М. Стасюлевича, 1899. – [4], 253 с.
28. «Фауст» Гете : Опыт характеристики : Две лекции в пользу недостаточ. студентов. – СПб. : Ред. журн. «Образование», тип. Вольф, 1900. – 65 с.
29. Извлечение из отчета о раскопках ординарного профессора Харьковского университета Л. Ю. Лазаревича-Шепелевича, командированного Московским археологическим обществом для производства раскопок и археологических разысканий в Невельский уезд, Витебской губернии. – Витебск : Губ. типо-лит., 1900. – 18 с.
30. Жизнь Сервантеса и его произведения : Опыт лит. моногр. Т. 1. – Х. : Паровая тип. и лит. М. Зильберберг и с-вья, 1901. – [4], IV, 247 с., 2 л. портр.
31. Извлечение из отчета ординарного профессора Харьковского университета Л. Ю. Лазаревича-Шепелевича об экскурсиях и раскопках, производившихся в Витебской губ. по поручению Археологической комиссии. – Витебск : Губ. типо-лит., 1901. – 16 с. ; 17 см.
32. «Венецианский купец» : предисловие // Полное собрание сочинений : в 5 т. / В. Шекспир. – СПб., 1902. – Т. 1. – С. 420–431.
33. «Король Джон» : предисловие // Полное собрание сочинений : в 5 т. / В. Шекспир. – СПб., 1902. – Т. 2. – С. 2–6.
34. Новое о Сервантесе и «Дон-Кихоте» // Журн. М-ва нар. просвещения. – 1902. – Т. 341, № 6, отд. 2. – С. 414–418.

35. Новые сочинения по истории испанской литературы // Журн. М-ва нар. просвещения. – 1902. – Т. 346, № 21, отд. 2. – С. 190–210.
36. [Рецензия] // Журн. М-ва нар. просвещения. – 1902. – Ч. 339, № 2, отд. 2. – С. 457–459. – Рец. на кн.: Очерки бытового театра Лопе де Веги / Д. К. Петров. – СПб. : Тип. И. Н. Скороходова, 1901. – [4], VI, 458, 78 с.
37. Генезис «Дон Кихота» // Журн. М-ва нар. просвещения. – 1903. – Ч. 349, № 9, отд. 2. – С. 1–28.
38. «Дон Кихот» Сервантеса : Опыт лит. моногр. Т. 2. Жизнь Сервантеса и его произведения : с портр. Сервантеса и прил. – СПб. : Тип. М. Стасюлевича, 1903. – VI, 179 с., 1 л. портр.
39. «Генрих VIII» : предисловие / Л. Шепелевич, С. А. Венгеров, Р. Бойль // Полное собрание сочинений : в 5 т. / В. Шекспир. – СПб., 1904. – Т. 4. – С. 495–505.
40. [Рецензия]. – [Б. м., б. г. – С. 214–221. – Рец. на кн.: Etudes sur l'Espagne Par Morel-Fatio. – 3 seria. – Paris, 1904.*
41. Историко-литературные этюды : Сер. 1. Литературная деятельность Эразма Роттердамского. «Венецианский купец» Шекспира. Боккаччо в исследовании А. Н. Веселовского. Драматическое творчество Кальдерона. Быт и нравы Германии XII–XIII ст. по Цезарию Гейстербахскому. – СПб. : Тип. М. М. Стасюлевича, 1904. – VI, 239 с.
42. Современные испанские романисты // Вестн. Европы. – 1904. – Т. 5, № 9. – С. 401–416.
43. [Генезис Дон-Кихота] // Сб. Харьков. ист.-филол. о-ва. – 1905. – Т. 14. – С. XCI–XCII.
44. Историко-литературные этюды : Сер. 2: «Дон Кихот» Сервантеса. «Сарданапал» Байрона. «Фауст» Гете. Висенте Бляско Ибаньес. Армандо Паласио Вальдес. Патриотизм Петрарки. Труды В. Д. Спасовича о западноевропейских писателях. Международный съезд историков в Риме. – СПб. : Тип. М. М. Стасюлевича, 1905. – IV, 183 с.
45. [О русских переводах Сервантеса] // Сб. Харьков. ист.-филол. о-ва. – 1905. – Т. 14. – С. XXX.
46. О «Триумфах» Петрарки // Журн. М-ва нар. просвещения. – 1905. – Ч. 362, № 11, отд. 2. – С. 217–221.
47. Профессор А. И. Кирпичников : некролог // Сб. Харьков. ист.-филол. о-ва. – 1905. – Т. 14. – С. 22–36.
48. Воспитательное и образовательное значение экскурсий в Риме // Сб. Харьков. ист.-филол. о-ва. – X., 1908. – Т. 18. – С. 315–319.
То же. – X. : Печ. дело, 1908. – 7 с.
49. Историко-литературная деятельность Джозуэ Кардуччи // Журн. М-ва нар. просвещения. – 1906. – № 1. – С. 20–33 ; 1907. – № 1. – С. 126–145 ; 1908. – № 7. – С. 360–397.
То же, отд. отт. – СПб., 1908. – 1., 20–397 с.

50. Труды В. Д. Спасовича о западноевропейских писателях : [о В. Шекспире, И. В. Гете, Ф. Шиллере, Д. Г. Байроне] // Сб. Харьков. ист.-филол. о-ва. – 1908. – Т. 15. – С. 177–184.

Література про нього

1. Сумцов Н. Ф. [Рецензия] / Н. Ф. Сумцов // Рус. филол. вестн. – 1892. – Т. 39, № 9. – С. 439–446. – Рец. на кн.: Этюды о Данте. Апокрифическое «Видение св. Павла» / Л. Шепелевич. – Х. : Тип. А. Дарре, 1891–1892.
Ч. 1. – 1891. – [6], 130 с.; Ч. 2. – 1892. – [4], 137 с.
2. Соловьев С. В. Несколько слов по поводу книги Л. Ю. Шепелевича «Этюды о Данте. Апокрифическое видение св. Павла», вып. 1 (1890), вып. 2 (1891) / С. В. Соловьев. – Х. : Тип. А. Дарре, 1893. – 9 с.
3. Кареев Н. И. [Замечания к докладу Л. Ю. Шепелевича о программе по всеобщей литературе] / Н. И. Кареев // Тр. Пед. отд. Харьков. ист.-филол. о-ва. – 1896. – Вып. 3. – С. 5–6.
4. Петров Д. К. [Рецензия] / Д. К. Петров // Журн. М-ва нар. просвещения. – 1905. – Ч. 361, № 10, отд. 2. – С. 439–443. – Рец. на кн.: Историко-литературные этюды : Сер. 2. «Дон Кихот» Сервантеса. «Сарданапал» Байрона. «Фауст» Гете. Висенте Бляско Ибаньес. Армандо Паласио Вальдес. Патриотизм Петрарки. Труды В. Д. Спасовича о западноевропейских писателях. Международный съезд историков в Риме. – СПб. : Тип. М. М. Стасюлевича, 1905. – IV, 183 с.
5. Шепелевич Л. Ю. Лазаревич-Шепелевич Лев-Михаил Юлианович / Л. Ю. Шепелевич // Историко-филологический факультет Харьковского университета за первые 100 лет его существования (1805–1905) / под ред. М. Г. Халанского, Д. И. Багалея. – Х., 1908. – С. 241–242, 368.
6. Лев Юлианович Лазаревич-Шепелевич : [некролог] // Харьков. губерн. ведомости. – 1909. – 30 янв.
7. Соловьев С. В. Л. Ю. Лазаревич-Шепелевич : (некролог) / С. В. Соловьев // Журн. М-ва нар. просвещения. Новая серия. – 1909. – Ч. 20, № 3. – С. 36–44.
8. Антологія літератур Сходу / упоряд., вступ. ст. та приміт. А. П. Ковалівського. – Х. : Вид-тво ХДУ, 1961. – 452 с. : іл.
С. 55: про Л. Шепелевича.
9. Чикалова И. Р. Реальное и воображаемое сообщество англоведов из Беларуси в императорской России // Смена парадигм в историографии XIX – начала XXI вв. : сб. науч. ст. : (к 60-летию проф. А. Н. Нечухрина). – Гродно, 2012. – С. 84–100.
С. 85, 91, 96: про Л. Шепелевича.
10. Широкопад Є. Х. Лазаревич-Шепелевич Лев-Михайло Юліанович / Є. Х. Широкопад // Енциклопедія сучасної України. – К., 2016. – Т. 16. – С. 460.

Лапіна Міліца Сергіївна

(20.10.1926 р. народж.)

Народилася в м. Проскуріві Кам'янець-Подільської області (тепер – м. Хмельницький) в сім'ї військовослужбовця. 1941 р. закінчила 7-й клас Харківської середньої школи № 105. Під час німецько-радянської війни (1941–1945) перебувала з родиною в евакуації в м. Барнаул, де закінчила жіночу школу № 8 (1941–1944).

Протягом 1944–1949 рр. навчалася на відділенні класичної філології філологічного факультету ХДУ. У 1949–1952 рр. – аспірант кафедри класичної філології ХДУ.

Із 1952 р. по 1989 р. працювала на кафедрі зарубіжної літератури та класичної філології філологічного факультету ХДУ викладачем (1952), старшим викладачем (1955), доцентом (1964; звання з 1969 р.). 1963 р. захистила кандидатську дисертацію «Периодическая речь как способ построения контекста и ораторский прием в творчестве Исократы».

1989–1996 рр. – доцент кафедри історії Харківської державної академії культури, і, за сумісництвом, доцент кафедри романо-германської філології Харківського гуманітарного інституту «Народна українська академія» (ХГІ НУА). 1996–2005 рр. – доцент кафедри романо-германської філології ХГІ НУА. 1996–2000 рр. – за сумісництвом доцент кафедри історії літератури Харківської академії культури.

Праці

Повну бібліографію праць М. С. Лапіної та літературу про неї до 2006 р. див. у покажч.: Милиця Сергеевна Лапина – ученый-языковед : биобиблиогр. указ. / сост. Ю. Ю. Полякова ; вступ. ст. : А. Д. Михилев, Н. М. Березюк ; науч. ред. А. Д. Михилев ; авт. прил. : М. С. Лапина. – Х., 2006. – 32 с.

1. О композиции периодов у Исократы // Учен. зап. Харьков. ун-та. – 1962. – Т. 116 : Тр. филол. ф-та. – Т. 10. – С. 256–271.
2. Антитеза в периодической речи Исократы // Учен. зап. Харьков. ун-та. – 1962. – Т. 116 : Тр. филол. ф-та. – Т. 10. – С. 272–286.
3. Учебное пособие по латинскому языку : контрол. работы и метод. указ. к ним для студентов филол. ф-тов / И. М. Сидорова, М. С. Лапина. – Х. : Изд-во ХГУ, 1962. – 122 с.
4. Именные формы латинского глагола : учеб. пособие для студ. гуманит. отд. общенауч. ф-тов высш. учеб. заведений / И. М. Сидорова, М. С. Лапина. – Х. : ХГУ, 1963. – 22 с.
5. Латинский язык : курс лекций с грамматическими упражнениями и текстами для перевода. Ч. 1. Фонетика. Морфология. Синтаксис простого предложения / И. М. Сидорова, М. С. Лапина. – Х. : ХГУ, 1966. – 151 с.

6. Латинский язык : курс лекций с грамматическими упражнениями и текстами для перевода. Ч. 2. Морфология : конъюнктив, именные формы глагола. Синтаксис простого предложения (продолжение). Синтаксис сложного предложения / И. М. Сидорова, М. С. Лапина. – Х. : ХГУ, 1969. – 100 с.
7. Морфологическое словообразование в латинском языке : учеб. пособие по лексике лат. языка для студ. филол. ф-тов. – Х., 1970. – 37 с.
8. Методические указания к работе над лексикой латинского языка : крат. сведения по латин. словообразованию, гнездовой словарь-минимум латин. слов с их заимствованиями в рус. яз., упражнения / сост. М. С. Лапина. – Х. : Изд-во ХГУ, 1973. – 54 с. – Ротапринт.
9. Варианты контрольных работ по латинскому языку и методические указания к их выполнению (для студентов 2 курса заочного отделения филологического факультета. Вып. 1.). – Х. : ХГУ, 1978. – 55 с.
10. Методические указания для студентов гуманитарных факультетов университета к работе над лексикой, заимствованной из латинского языка (на материале французского, немецкого, русского и украинского языков) / М. С. Лапина, А. С. Калиниченко. – Х. : ХДУ, 1978. – 102 с.
11. Варианты контрольной работы по латинскому языку и методические указания к ее выполнению. – Х., 1982. – 21 с.
12. Методические указания к курсу латинского языка для студентов гуманитарных факультетов заочной формы обучения / М. С. Лапина, И. М. Сидорова. – Х. : ХГУ, 1984. – 21 с.
13. Латинизмы в современных языках : учеб. пособие для филол. ф-тов ун-тов и пед. ин-тов / М. С. Лапина, А. С. Калиниченко, О. Д. Феоктистова. – К. : Вища шк., 1985. – 191 с.
14. Роль А. А. Потебни в создании Музея изящных искусств Харьковского университета // Творча спадщина О. О. Потебні і сучасні філол. науки : (До 150-річчя з дня народження О. О. Потебні) : тези респ. наук. конф. – Х., 1985. – С. 292–294.
15. Варианты контрольных работ по латинскому языку и методические указания к их выполнению для студентов-заочников 2–3 курсов факультета иностранных языков / М. С. Лапина, С. А. Шведов. – Х. : ХГУ, 1987. – 28 с.
16. Латинский язык в жизни и деятельности М. В. Ломоносова // Филол. науки. – 1987. – № 1. – С. 38–42.
17. Ломоносов и латынь // Наука и жизнь. – 1987. – № 7. – С. 36–37.
18. Системные связи в латинской лексике и их отражение в учебном гнездовом словаре // Структура и функции элементов языка. – Владивосток, 1990. – С. 149–157.
19. Страницы общественной деятельности А. А. Потебни // Изв. Рос. акад. наук. Сер. лит. и яз. – 1993. – Т. 52, № 3. – С. 69–80.
20. Історико-філологічне товариство // Літературна Харківщина : довідник / за заг. ред. М. Ф. Гетьманця. – Х., 1995. – С. 159–161.

21. Музей красних мистецтв та старожитностей Харківського університету // Літературна Харківщина : довідник / за заг. ред. М. Ф. Гетьманця. – Х., 1995. – С. 239–240.
22. О происхождении афоризма «Цель оправдывает средства» // Изв. Рос. акад. наук. Сер. лит. и яз. – 1995. – Т. 54, № 5. – С. 24–36.
23. Латинский язык и античная цивилизация : рабочая кн. студента : [учеб. пособие для студ. гуманитар. ф-тов] / ХГИ «НУА». – Х., 1996. – 81 с.
2-е изд. : Х. : ХГИ «НУА», 1997. – 94 с.
3-е изд., доп. и перераб. : Х. : ХГИ «НУА», 1998. – 137 с.
24. О происхождении афоризма «Цель оправдывает средства» // Изв. Рос. акад. наук. Сер. лит. и яз. – 1996. – № 5. – С. 24–36.
25. «Гению места», или Первый памятник А. С. Пушкину // Наука и жизнь. – 1999. – № 11. – С. 11–13.
26. Декілька слів про популяризаторську діяльність М. Ф. Наконечного як лінгвіста // Вісн. Харків. ун-ту. – 2000. – № 491 : Традиції Харківської філологічної школи : До 100-річчя від дня народження М. Ф. Наконечного. – С. 45–47.
27. «Коллекция Аделунга» и В. Н. Каразин : (К вопросу об отставке В. Н. Каразина от университетских дел) // ВХУ. – 2000. – № 485 : Історія. – Вип. 32. – С. 242–259.
28. Слобожанщина в судьбе и творчестве Г. П. Данилевского // Новый коллегіум. – 2000. – № 6. – С. 53–57.
29. Стипендия (К истории слова) // Вчені зап. Харків. гуманіт. ін-ту «Нар. укр. академія». – 2000. – Т. 6. – С. 180–184.
30. Контрольные работы по латинскому языку и методические указания к их выполнению : Для студ. 1 курса ф-та «референт-переводчик». Ч. 2 / М. С. Лапина [и др.]. – Х. : ХГИ «НУА», 2002. – 28 с.
31. Первые послевоенные годы : [воспоминания о П. В. Рождественском] // Проблеми періодизації історії та історіографічного процесу : Харків. історіогр. зб. – Х., 2002. – Вип. 5. – С. 120–127.
32. О. О. Потебня як завідувач Музею витончених мистецтв Харківського університету // Проблеми історії та археології України : Міжнар. наук. конф. до 100-річчя XII археол. з'їзду, Харків, 25–26 жовт. 2002 р. – Х., 2002. – С. 159–162.
33. «Эпитафия» Назарию Александровичу Каразину : (Неожиданная находка) // Вісн. Харків. ун-ту. – 2002. – № 566 : Історія. – Вип. 34. – С. 286–295.
34. Участие харьковской общественности и ученых-медиков Харьковского университета в русско-турецкой войне 1877–1878 / М. С. Лапина, Н. Н. Семейкина // Университеты = Universitates. – 2003. – № 3. – С. 48–55.
35. Карцер как воспитательная мера в университетах России XIX – начала XX века // Новый коллегіум. – 2003. – № 1. – С. 50–55.

36. После юбилейной даты : [Об И. Н. Буланкине] // Біографістика в контексті сучасних історичних та історико-біографічних досліджень : Харків. історіогр. зб. – Х., 2003. – Вип. 6. – С. 5–8.
37. Жизнь, отданная университету : научная и просветительская деятельность профессора Харьковского университета Д. И. Каченовского // Новый коллегіум. – 2004. – №1/2. – С. 71–81.
38. В. Н. Каразин, Д. И. Багалей и латинский язык // Багаліївські читання в НУА : прогр. і матеріали VI Багаліївських читань, Харків, 5 листоп. 2004 р. – Х., 2002. – Ч. 6 : Історія Харківщини у працях і оцінках Д. І. Багалія. – С. 89–92.
39. *Пер.* : Багалій Д. І. Вибрані праці : у 6 т. Т. 3. Опыт истории Харьковского университета (по неизданным материалам), ч. 1. (1802–1815) / [упоряд., голов. ред., вступ. ст. : В. В. Кравченко ; редкол. : В. І. Астахова та ін. ; комент. : Т. Г. Павлова ; пер. : М. С. Лапіна та ін.]. – Х. : Вид-во НУА, 2004. – 1152 с.
- Додатки 9, 11–14, 17, 24, 25, 27, 31 / пер. з лат. М. С. Лапіної. – С. 1055–1057, 1059–1060, 1065–1067, 1068, 1073, 1074.*
40. Об авторе «Воспоминаний о Цусиме» / М. С. Лапина, Н. Н. Семейкина // Воспоминания о Цусиме / А. А. Шамие ; публ. М. С. Лапиной, Н. Н. Семейкиной // Морск. журн. – 2004. – № 4. – С. 28–29.
41. Sapienti-sat! : [воспоминания] / М. С. Лапина, И. А. Толок // Академик Иван Николаевич Буланкин : [сборник]. – Х., 2004. – С. 159–160.
42. Музей древностей и изящных искусств в сфере деятельности Д. И. Багалей // Багаліївські читання в НУА : програма і матеріали VII Багаліїв. читань, 7 листоп. 2006 р. – [Вип.] 7. – С. 33–35.
43. Первые пансионеры в Харькове в конце XVIII века // Новый коллегіум. – 2006. – № 6. – С. 66–74.
44. Обретение новой родины (из истории рода Караджи-Каразиных) / отв. ред. С. И. Посохов. – Х. : [Б. и.], 2008. – 159 с. : 4 л. ил., 1 л. эпитафии.
45. Университет в моей жизни / вступ. ст. А. Д. Михилев, Н. М. Березюк. – Х. : Изд-во ХНУ им. В. Н. Каразина, 2010. – 313 с. : 4 л. ил., портр.
46. Дело о ремесленниках : (К вопросу об отставке В. Н. Каразина от университетских дел) // Вісн. Харків. нац. ун-ту. – 2013. – № 1050 : Сер. : Історія. – Вип. 46 : Спец. вип. – С. 115–132.
47. В. Н. Каразин и «дело о ремесленниках» (об истоках развития торгово-промышленного Харькова, его культуры и благоустройства) // Вісн. Харків. нац. ун-ту. – 2013. – № 1050 : Сер. : Історія. – Вип. 46 : Спец. вип. – С. 115–132.
48. Musaeum – memoria temporum, hominum, factorum : У истоков Музея изящных искусств и древностей Харьков. ун-та // Университеты = Universitates. – 2013. – № 1. – С. 56–65 : ил.
49. Роль А. А. Потебни в становлении Музея изящных искусств и древностей Харьковского университета // Университеты = Universitates. – 2013. – № 3. – С. 54–69 : ил.

50. Василий Каразин – поборник православия и просвещения // В. Н. Каразин. Диалоги у часі та просторі : дослідж. і матеріали. / уклад. О. І. Вовк, С. М. Куделко ; наук. ред. проф. С. І. Посохов ; ХНУ імені В. Н. Каразина. – Х., 2015. – С. 227–237.

Література про неї

1. Милица Сергеевна Лапина – учений-языковед : биобиблиогр. указ. / сост. Ю. Ю. Полякова ; вступ. ст. : А. Д. Михилев, Н. М. Березюк ; науч. ред. А. Д. Михилев ; авт. прил. : М. С. Лапина ; библиогр. ред. С. Б. Глибицкая. – Х., 2006. – 32 с. (118 назв.). – (Ученые Слобожанщины).
2. Міліца Сергіївна Лапіна // Кафедра історії зарубіжної літератури і класичної філології : біобібліогр. покажч. / упоряд. О. Д. Міхільов, Ю. А. Ващенко, С. К. Дегтярьова, М. С. Лапіна, О. Ю. Ярко ; за заг. ред. О. Д. Міхільова. – Х., 2005. – С. 16.
3. Завада О. Лекція любові до життя і до альма матер : [до 80-річчя М. С. Лапіної] / О. Завада, О. Новикова // Харків. ун-т. – 2006. – 3 жовт. з фот.
4. Тимарська Л. «Обретение новой родины» : [про презентацію у ЦНБ книги М. С. Лапіної «Обретение новой родины (из истории рода Караджи-Каразиных)»] / Л. Тимарська // Харків. ун-т. – 2008. – 20 трав.
5. Костіна О. «Усе життя шукаю відповіді на питання «ЧОМУ?» : [інтерв'ю з М. С. Лапіною] / О. Костіна // Харків. ун-т. – 2011. – 25 жовт. з фот.
6. Нерух О. Університет в її житті : [побачила світ книга М. С. Лапіної «Університет в моєй життєві»] // Харків. ун-т. – 2011. – 5 квіт.

Ларін Юрій Валерійович

(19.08.1987 р. народж.)

Народився в м. Чугуїв Харківської області. У 1994–2004 рр. навчався в Чугуївській школі, яку закінчив із золотою медаллю. Вищу освіту здобув на філологічному факультеті Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, який закінчив із відзнакою (2009).

2009–2013 рр. – аспірант кафедри історії української літератури ХНУ імені В. Н. Каразіна. Паралельно працював лаборантом цієї кафедри. Із 2013 р. – старший викладач кафедри. 2014 р. захистив кандидатську дисертацію «Книга о вѣрь единой» (1619 р.) у контексті ранньої барокової полемічної літератури». Читає курси: вступ до літературознавства, теорія літератури, історія української літератури (X–XVIII ст.), історія української літератури кінця XIX – початку XX ст., історія української літератури від давнини до XX ст.

Наукові інтереси: давня література.

Праці

1. Риторична *inventio* у праці Квінтіліана «*Insttutiones oratori*» // Філологічні читання до 205-річчя Харківського університету : тези доп. II Регіон. студ. наук. конф., 21 квіт. 2009 р., м. Харків. – Х., 2009. – С. 65–66.
2. Рецепція творчості Захарії Копистенського в літературознавчій науці // Вісн. Харків. ун-ту. – 2010. – № 910 : Сер. : Філологія. – Ч. 2, вип. 60. – С. 61–69.
3. Жанрова диференціація полемічної прози раннього бароко // Вісн. Харків. ун-ту. – 2011. – № 936 : Сер. : Філологія. – Вип. 61. – С. 109–115.
4. Спадковість традицій у ранній бароковій прозі : Львівське братство і Захарія Копистенський // Вісн. Харків. ун-ту. – 2012. – № 994 : Сер. : Філологія. – Вип. 64. – С. 219–225.
5. Філософія любові у «Книга о вѣрь единой» Захарії Копистенського // Актуальні проблеми слов'янської філології. Сер. : Лінгвістика і літературознавство : міжвуз. зб. наук. ст. / [голов. ред. В. А. Зарва]. – Бердянськ, 2012. – Вип. 27, ч. 1. – С. 345–352.
6. Жанрові типи вставних новел та інтерпретаційні стратегії автора «Книга о вѣрь единой» // *Spheres of Culture* / ed. by Ihor Nabytovych. – Lublin, 2012. – Vol. 3. – P. 81–89.
7. Поетика контрасту у «Книга о вѣрь единой» Захарії Копистенського // Літературознавчі обрії : пр. молодих учених. – К., 2012. – Вип. 21. – С. 120–124.
8. Що читали книжники епохи бароко : зі спостережень над джерельною базою «Книга о вѣрь единой» // Актуальні проблеми слов'янської філології.

Сер. : Лінгвістика і літературознавство : міжвуз. зб. наук. ст. / [голов. ред. В. А. Зарва]. – Бердянськ, 2012. – Вип. 26, ч. 1. – С. 79–88.

9. «Книга о вѣрь единой» (1619 р.) у контексті ранньої барокової полемічної літератури : автореф. дис... канд. філол. наук : 10.01.01. – Х., 2013. – 19 с.

Левитський Володимир Васильович

(7.02.1935 р. народж.)

Народився в м. Харбіні (Маньчжурія, згодом – район у Північно-Східному Китаї), де мешкав до 1955 р. Навчався в 4-й середній школі, в лиціє Св. Миколая (м. Харбін). 1951 р. вступив на будівничий факультет Харбінського політехнічного інституту, де провчився один рік. Працював на будівництві Сільськогосподарської академії (тепер – Хейлунцзянський університет). 1952–1953 рр. – викладав російську мову в середній школі м. Кайлу (Внутрішня Монголія, КНР), 1954–1955 рр. – у Харбінському інституті іноземних мов. 1953–1955 рр. навчався у Харбінському медичному технікумі на фельдшерському відділенні. 1955 р. працював на цілині в Хакаській автономній області (Красноярський край РРФСР).

1955 р. переїхав до Харкова, де закінчив Перше медичне училище (1956). 1956–1957 рр. працював наркотизатором у 2-й та 17-й лікарнях міста.

1957–1962 р. навчався на філологічному факультеті Харківського державного університету (зараз – Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна). Під час навчання працював фельдшером міського психоневрологічного диспансеру, медбрат служби швидкої допомоги (1958–1960). 1960 р. завідував фельдшерським медпунктом в с. Тимофіївка Золочівського району Харківської області.

1961–1967 рр. викладач (1961), старший викладач (1963) кафедри російської мови на підготовчому факультеті ХДУ (тепер – Інститут міжнародної освіти).

1971 р. захистив кандидатську дисертацію «Лингвостатистическое описание лексики научной речи (на материале учебников мединститута)».

1968–2000 рр. – старший викладач, доцент (1976) кафедри російської мови філологічного факультету ХДУ.

Читав курси сучасної російської мови (розділи «Фонетика», «Морфологія», «Лексикологія», «Фразеологія»), діалектології, спецкурс «Речевая практика и среда в лингвистическом освещении и в аспекте социологизации личности»; вів наукові семінари «Стилистические аспекты лексической сочетаемости», «Лексический аспект русского языка как иностранного», «Харьковское городское просторечие». Багато років керував

діалектичною практикою. Член методичної комісії філологічного факультету, лектор товариства «Знання».

Викладав російську мову іноземним студентам у Краматорському гуманітарно-економічному інституті (2001–2002) та Харківському фармацевтичному університеті (2002–2003) на посаді доцента мовних кафедр.

Автор близько 80 друкованих праць. Серед них – книги з питань лексикології російської мови, харбіністики. Вийшовши на пенсію, продовжує соціолінгвістичні дослідження російської мови. Автор 10 книг-щоденників.

Наукові інтереси: лінгводидактика, акцентологія, лексикологія російської мови; харбіністика.

Основні праці

1. Принципы отбора лексики // Русский язык для иностранцев : сб. ст. / ред.-сост. Н. А. Земунд, Л. Д. Шмелева. – М., 1963. – С. 25–42.
2. Статистические основы отбора и планирования лексического материала // В помощь преподавателям русского языка как иностранного : [сб. ст. / отв. ред. И. Р. Палта]. – М. : Изд-во Моск. ун-та, 1965. – С. 71–93.
3. Частотный словарь как предпосылка лингвостатистического изучения лексической системы языка учебных пособий // В помощь преподавателям русского языка как иностранного : [сб. ст. / отв. ред. И. Р. Палта]. – М. : Изд-во Моск. ун-та, 1965. – С. 94–149.
4. Лингвостатистические характеристики лексики учебников медицинского института // Межвузовская конф. по вопросам частотных словарей и автоматизации лингвостатистических работ : тез. докл. и сообщ., Ленинград, 18–20 окт. 1966 г. / ЛГУ. – Л., 1966. – С. 86–89.
5. О программировании лексического материала // Вопросы программированного обучения русскому языку иностранцев. – Х., 1966. – С. 177–182.
6. Статистическая стилистика и методика преподавания языка // В помощь преподавателям русского языка как иностранного / МГУ. – М., 1966. – С. 43–77. – В 1966 г. МГУ выпустил два разных сборника под одним названием.
7. Частотный словарь языка учебных пособий медицинского института : (Первый семестр) / [сост. В. В. Левитский]. – М. : Изд. Моск. ун-та, 1966. – 184 с.
8. К вопросу о классификации слов на основе их сочетаемости // В помощь преподавателям русского языка как иностранного / МГУ. – М., 1968. – С. 49–63. – В 1968 г. МГУ выпустил два разных сборника под одним названием.
9. Составление и использование частотных словарей русской речи // Межвузовская науч.-метод. конф. по вопросам преподавания русского языка в нерусской аудитории : (тез. докл.). – Алма-Ата, 1968. – С. 106–107.
10. Интенсификация обучения и целенаправленный отбор учебного материала // Русский язык для студентов-иностранцев : сб. метод. ст. – М., 1969. – [Вып.]. 8. – С. 36–44.

11. Лексико-статистичні моделі спеціального тексту як лінгвістична основа програмування учбового матеріалу // Вісн. Харків. ун-ту. – 1971. – № 64 : Філологія. – Вип. 6. – С. 45–51.
12. Лингвостатистическое описание лексики научной речи (на материале учебников мединститута) : автореф. дис. ... канд. филол. наук / ХГУ. – Х., 1971. – 22 с.
13. Словообразовательная модель подязыка медицинской специальности // Автоматическая переработка текста методами прикладной лингвистики : материалы Всесоюз. конф., 6–8 окт. 1971 г. – Кишинев, [1971]. – С. 41–42.
14. К проблеме стилистической характеристики словаря подязыка специальности // Вопросы стилистики в преподавании русского языка иностранцам : сб. ст. / под ред. А. Н. Васильевой ; МГУ. – М., 1972. – С. 80–95.
15. Задания к контрольной работе по курсу «Современный русский литературный язык» для студентов 2-х курсов вечерней и заочной форм обучения / ХГУ. – Х., 1977. – 18 с.
16. Методические указания, тренировочные упражнения и контрольные задания к практикуму по элементарной морфологии. Вып. 1. Части речи. Падежи. Флексии / ХГУ. – Х., 1977. – 65 с.
17. О словаре акцентологических вариантов // Рус. яз. в нац. шк. – 1978. – № 3. – С. 72–77.
18. Опыт разработки рекламного текста / В. В. Левитский, В. А. Маринчак, В. И. Шалаев // Реклама : теория, методика, практика. – 1978. – № 3. – С. 9–11.
19. Проблема отбора словника для краткого учебного словаря ударений // Проблемы учебной лексикографии и обучения лексике : сб. ст. / под ред. П. Н. Денисова, В. В. Морковкина. – М., 1978. – С. 80–84.
20. Результативность газетной публикации / В. В. Левитский, В. И. Шалаев // Реклама : теория, методика, практика. – 1979. – № 6. – С. 18–19.
21. Лингвистические проблемы словесного ударения в современном русском языке // Филол. науки. – 1980. – № 4. – С. 42–48.
22. Методические указания и программа учебной практики по русской диалектологии : для студ. III курса отд-ния рус. яз. и лит. филол. ф-та ХГУ / [сост. Левитский В. В.] ; ХГУ. – Х., 1980. – 15 с.
23. Об особенностях варьирования словесного ударения в потоке звучащей речи // Вісн. Харків. ун-ту. – 1981. – 217 : Поетика. Стиль. Лексикологія. – С. 52–55.
24. Уровень «подязыка» в аспекте функциональной стилистики : (Иерархия понятий в системном представлении научной речи) // Основные понятия и категории лингвостилистики. – Пермь, 1982. – С. 102–107.
25. Функционирование и стилистика двусловных и многословных названий в русском языке и развитие нового направления в лексикографии // Сочетаемость русских слов как лингвистическая и методическая проблема : (материалы для преподавателя). – М., 1983. – [Ч. 1]. – С. 164–166.

26. Методические указания к контрольной работе по русской диалектологии : для студ. II курса отд-ния «Русский язык и литература» филол. ф-та ХГУ (заоч. форма обучения). – Х. : Изд-во ХГУ, 1984. – 24 с.
27. Преобразование акцентологической структуры лексики в сфере разговорного просторечия и публичной речи // Вопросы стилистики. – Саратов, 1984. – Вып. 19 : Стилистические средства русского языка. – С. 33–49.
28. Состояние речевой культуры в развитом социалистическом обществе // Русский язык – язык межнационального общения, дружбы и сотрудничества народов СССР : тез. респ. науч-практ. конф., 24–26 окт. 1985 г., г. Кировоград. – Кировоград, 1985. – С. 14–15.
29. Семантическое развитие лексики и просторечия // Семантика в преподавании русского языка как иностранного : (метод. рек. для преподавателей) / Харьков. ин-т механизации и электрификации с/х. – Х., 1987. – С. 77–78.
30. Культура речи и искусство публичного выступления / Обком ЛКСМУ. – Х., 1988. – 24 с.
31. Методические указания и программа учебной практики по русской диалектологии : для студ. 3 курса днев. формы обучения филол. ф-та ХГУ / [сост. Левитский В. В.] ; ХГУ. – Х., 1988. – 14 с.
32. Семантизация и уровень понимания слов при усвоении языка // Семантика в преподавании русского языка как иностранного : метод. рек. / Харьков. ин-т механизации и электрификации с/х. – Х., 1988. – Вып. 2. – С. 57–58.
33. Значимость акцентологических вариантов именных форм // Рус. яз. в нац. шк. – 1989. – № 9. – С. 3–8.
34. Историко-культурные предпосылки и истоки философии имени // А. А. Потебня – исследователь славянских взаимосвязей : тез. Всесоюз. науч. конф. (окт. 1991 г.). – Х., 1991. – Ч. 1. – С. 38–40.
35. Культура общения, понимание и речь : материалы спецкурса по русскому языку : для студ. IV курса филол. ф-та / [сост. Левитский В. В.] ; ХГУ. – Х., 1991. – 52 с.
36. Владение языком, семантика и стилистика понимания // Вісн. Харків. ун-ту. – 1992. – № 369 : Проблеми філології. – С. 117–123.
37. Методология и стилистика лингвистической работы : материалы спецкурса для студентов-филологов на тему «Культура общения, понимания, речевой деятельности» : учеб. пособие / Н. В. Бойко, В. В. Левитский. – Х. : ХГУ, 1992. – 37 с.
38. Русский язык на Слобожанщине (Харьков и его пригороды) // Культура речи в разных сферах общения : тез. докл. Всерос. конф., 15–17 сент. 1992 г. – Челябинск, 1992. – С. 93–94.
39. Пристань на Сунгари : [в 2 ч.] / [авт. и сост. В. В. Левитский]. – [Х. : Б. и.], 1998. – К 100-летию КВЖД.
 [Ч.] 1. (Иностранная) : Мосты и смыслы, искания и сомнения : ист.-филол. сб. (арх. материалы и заметки). – 172 с.

Ч. 2. (Сновидения) : *Счастье, Дом, Любовь, Судьба, Вера* : [ист.-филол. сб.]. – 215 с.

40. Пушкин ориентальный // Омские харбинцы. – 1998. – № 13. – С. 1–3.
41. Языковой и языковедческий фрагмент харбинистики // Города. Люди. Судьбы. История российской эмиграции в Китае : материалы конф., Москва, 19–21 мая 1998 г. – М., 1998. – С. 40–42.
42. Воскресение имени : ист.-филол. обозрение : [Судьбы репатриантов из Харбина (КНР)]. – Х. : Эксклюзив, 2002. – 204 с. : ил.
43. История в мифах и воспоминаниях : Вокруг КВЖД : ист.-филол. обозрение. [Ч.] 2. – [Краматорск : Б. и.], 2003. – 352 с.
44. Контекстология слова : Мистический дух Logos / И. К. Стивел. – Х. : ПАРК, 2012. – 536 с. – И. К. Стивел – псевд. В. В. Левитского.
45. Опричнина, царевы слуги и холопы : (Бесчинства бесов : самодержавие нечисти и злодейств) : хрестоматия записок, дневников и списков бывших политэзков / тексты отобрал И. К. Стивел. – Х. : ФЛП Тарасенко В. П., 2014. – 384 с.
46. Вита – жизнь, несущая свет : Левитская (Витковская) Элеонора Всеволодовна : [воспоминания коллег и родных ; биобиблиография]. – Х. : ПАРК, 2015. – 144 с., 4 л. фотографий.
Под тем же назв. / издал И. К. Стивел ; при содействии Е. П. Мосьпан, Н. Н. Кальниченко. – Изд. измен. и доп. – Х. : ПАРК, 2015. – 152 с. – И. К. Стивел – псевд. В. В. Левитского.
- Зі змісту: Мисли лечат / В. В. Левитський. – С. 110–117 ; Post scriptum. Такое обобщение. – С. 140–149. – Без подписи.*
47. Многозначная история одной миссии // Неонила Бойко : мысль животворящая : сборник / сост. Л. Р. Савченко. – Х., 2015. – С. 89–93.
48. Триптих : искус орды : А. С. Пушкин : несудьба ; Отец Иакинф (Бичурин Н. Я.) ; Православная миссия в Пекине / И. К. Стивел. – Х. : ПАРК, 2015. – 550 с. – И. К. Стивел – псевд. В. В. Левитского.
49. Восемьдесят плюс : дневник с приложениями / И. К. Стивел. – Х. : ПАРК, 2016. – 542 с. – Прил. : 1. Славный харбинец из Харькова [Т. П. Гордеев ; 2. Страдалец из Владивостока [П. К. Портнягин] ; 3. Шатура, год 1996 : [Встреча харбинцев] ; Olga Yokoуama (Жернакова) ; 5. Письма [бывшим землякам] в Сидней.
50. Филология «жизни» / И. К. Стивел. – Х. : ПАРК, 2017. – 556 с.

Література про нього

1. Марков Ю. Некоторые вопросы лексической статистики и адаптации / Ю. Марков // Рус. яз. в нац. шк. – 1967. – № 2. – С. 33–39.
Підгрунття статті – частотні словники В. В. Левитського.
2. Денисов П. Н. Очерки по русской лексикологии и учебной лексикографии / П. Н. Денисов. – М. : Изд-во Моск. ун-та, 1974. – 256 с.

С. 155: про «Частотный словарь языка учебных пособий медицинского института» (М., 1966), укладений В. В. Левитським.

3. Баратова В. В. Русский язык : пособие для студентов-иностранцев, изучающих дисциплины биол. профиля / В. В. Баратова, С. Л. Куликова, В. А. Лебедева. – Х. : Изд-во при Харьк. ун-те, изд. объедин. «Вища шк.», 1977. – 105 с.

С. 3: працюючи над посібником, автори орієнтувалися на «Частотный словарь языка учебных пособий медицинского института», укладений В. В. Левитським, у якому вповні представлено лексику біологічного профілю.

4. Традиции русского языкознания на Украине / [И. К. Белодед, Ф. П. Филин, Г. П. Ижакевич и др.]. – К. : Наук. думка, 1977. – 284 с.

С. 35: про математичні та статистичні методи дослідження сучасної російської мови в працях В. В. Левитського.

5. Денисов П. Н. Лексика русского языка и принципы ее описания / П. Н. Денисов. – М. : Рус. яз., 1980. – 253 с.

С. 47, 50, 65, 68, 83: про «Частотный словарь языка учебных пособий медицинского института» (М., 1966), укладений В. В. Левитським.

6. Львов А. Харбинец из Харькова : [о презентации книги В. В. Левитского «Воскресение имени» в объединении творческой интеллигенции «Круг» ; о судьбе автора и истории Харбина] / Александр Львов // Время. – 2002. – 11 июля.

7. Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна за 200 років / В. С. Бакіров, В. М. Духопельников, Б. П. Зайцев [та ін.]. – Х. : Фоліо, 2004. – 750 с. : іл.

С. 697: про В. В. Левитського.

8. Шаповалова А. Русский с китайцем – братья навек : [рецензия] / Алла Шаповалова // Австралиада : рус. летопись. – Сидней (Австралия), 2004. – № 39 (апр.). – С. 31–32. – Рец. на кн.: История в мифах и воспоминаниях : Вокруг КВЖД : ист.-филол. обозрение. [Ч.] 2 / В. В. Левитский. – [Краматорск : Б. и.], 2003. – 352 с. – Фамилия автора указана ошибочно : В. В. Левицкий.

9. Груцяк В. І. Становлення системи підготовки іноземних громадян у Харківському університеті / В. І. Груцяк // Викладання мов у вищих навчальних закладах освіти на сучасному етапі. Міжпредметні зв'язки : Наукові дослідження. Досвід. Пошуки : зб. наук. пр. / Харків. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна. – Х., 2008. – Вип. 13. – С. 18–26.

С. 23: про «Частотный словарь языка учебных пособий медицинского института» (1966), укладений В. В. Левитським, який був виданий у Москві та став першим словником такого типу в Радянському Союзі.

С. 23–24: про конкурс на підготовчому факультеті «Я читаю стихи по-русски», вперше проведений у 1963 р. з ініціативи В. В. Левитського.

10. Оглезнева Е. А. Русский язык в восточном зарубежье : О причинах высокого уровня сохранности // Слово : Русское слово в восточном зарубежье : фольклорно-диалектол. альм. : материалы науч. экспедиций / сост. и ред. Е. А. Оглезнева. – Науч. изд. – Благовещенск, 2008. – Вып. 6, специальный. – С. 7–22.

С. 13, 19, 21: про дослідження культури мовлення в російськомовному Харбіні (Китай) першої половини ХХ століття, представлено в доповіді В. В. Левитського «Языковой и языковедческий фрагмент харбинистики» на міжнародній конференції (М., 1998) (див. № 41).

Левченко Григорій Андріанович

(17.(30).11.1901–19.02.1944)

Народився в с. Новоселиця Попільнянської волості Сквирського повіту Київської губернії (тепер – Попільнянський район Житомирської області) у селянській родині. 1920 р. закінчив середню школу. Під час навчання працював у лінгвістичній секції Літературно-лінгвістичного семінару вищого типу. 1926 р. закінчив Київський інститут народної освіти. Тоді ж почав викладати українську мову та загальне мовознавство в Херсонському інституті народної освіти.

1930–1934 рр. працював у Харківському інституті народної освіти, Харківському педагогічному інституті професійної освіти. Брав участь у підготовці «Українського правопису» (1933).

1934–1939 рр. викладав у Київському університеті. Водночас обіймав посаду інспектора-методиста Управління шкіл в Наркомосі УРСР. Із 1934 р. – науковий співробітник Інституту мовознавства ВУАН (АН УРСР). У 1930-ті рр. був членом Державної правописної комісії.

У вишах викладав історичну граматику української мови, історію української літературної мови.

1939 р. через важку форму сухот був змушений залишити роботу.

Під час німецько-радянської війни (1941–1945), прикутий до ліжка невиліковною хворобою, не зміг евакуюватися з Києва та пережив тяжкі роки нацистської окупації (1941–1943). Помер через виснаження організму вже після звільнення міста.

Наукові інтереси: українська орфографія, історія української літературної мови та загального мовознавства.

Праці

1. Праця лінгвістичної секції літературно-лінгвістичного семінару вищого типу при КІНО // Життя і рев. – 1926. – № 7. – С. 102–103.
2. Український правопис. – Х. : Радян. шк., 1933. – У співав.*

3. Викорінити націоналістичне шкідництво в підручниках з мови. – Х. ; К., 1934. – 32 с.
4. Про правопис географічної номенклатури / Г. А. Левченко, Д. П. Дрінов // Мовознавство. – 1935. – № 5. – С. 43–51.
5. Орфографічний словник для початкової і середньої школи / Г. А. Левченко, Д. С. Леві, Л. К. Рак. – К., 1936. – 272 с.
6. Місце Шевченка в історії української літературної мови // Наук. зап. Київ. ун-ту. Зб. філол. ф-ту. – 1939. – № 1 : Пам'яті Т. Г. Шевченка. – С. 299–332.
7. Нариси з історії української літературної мови першої половини XIX століття. – К. ; Х. : Радян. шк., 1946. – 144 с.

Література про нього

1. Волинський М. [Про Г. А. Левченка] // Комуніст. освіта. – 1937. – № 4. – С. 131–132.*
2. Пашківський А. [Про Г. А. Левченка] / А. Пашківський // Комуніст. освіта. – 1937. – № 4. – С. 129–130.*
3. Плющ П. П. Важлива мовознавча праця : [рецензія] / П. П. Плющ // Мовознавство. – 1949. – № 7. – С. 72–83. – Рец. на кн.: Нариси з історії української літературної мови першої половини XIX століття / Г. А. Левченко. – К. ; Х. : Радян. шк., 1946. – 144 с.
4. Мовознавство на Україні за п'ятдесят років / відп. ред. Й. А. Багмут. – К. : Наук. думка, 1967. – 452 с.
С. 138, 139, 163, 164, 230, 288, 412, 425: про Г. А. Левченка.
5. Плющ П. П. Видатний мовознавець і педагог (до 65-річчя з дня народж. Г. А. Левченка) / П. П. Плющ // Мовознавство. – 1967. – № 2. – С. 26–27.
6. Кирилюк Є. Григорій Андріанович Левченко / Євген Кирилюк // Мовознавство. – 1976. – № 6. – С. 74–77.
7. Левченко Григорій Андріанович // Булахов М. Г. Восточнославянские языковеды : биобиблиогр. слов. / М. Г. Булахов. – Минск, 1978. – Т. 3. – С. 24–25.
8. Франко З. Т. Левченко Григорій Андріанович / З. Т. Франко // Українська мова : енциклопедія. – Вид. 2-ге, випр. і доп. – К., 2004. – С. 293.
9. Єрмоленко С. Левченко Григорій Андріанович / Світлана Єрмоленко // Шевченківська енциклопедія : в 6 т. – К., 2013. – Т. 3. – С. 718–719.
10. Кокора М. О. Левченко Григорій Андріанович / М. О. Кокора // Енциклопедія сучасної України. – К., 2016. – Режим доступу : http://esu.com.ua/search_articles.php?id=53948. – Назва з екрану.

Легавка (Легавко) Макар Павлович

(25.07.(7.08).1901 – 12.04.1970)

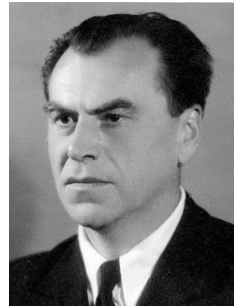
Народився в с. Ново-Іванівка Мелітопольського повіту Таврицької губернії (зараз – Мелітопольського району Запорізької області) у селянській родині. 1902 р. родина переїхала до станиці Нижньо-Самарської Троїцького повіту Оренбурзької губернії. 1921 р. закінчив школу 2-го ступеня в с. Троїцьк. Після цього викладав російську мову та літературу в школі для дорослих того ж села.

1921 р. вступив на літературно-лінгвістичне відділення факультету профосвіти ХІНО, яке закінчив у 1925 р. Протягом 1924–1925 рр. викладав російську літературу на робітфаци ХІНО. У 1925–1928 рр. був секретарем та заступником декана літературно-лінгвістичного факультету ХІНО. 1927 р. вступив до аспірантури науково-дослідної кафедри літературознавства при ХІНО (секція історії російської літератури), яку закінчив 1930 р. 1927–1930 рр. викладав історію російської літератури на соціально-історичному відділенні ХІНО, 1930–1931 рр. – на робітфаци ХППО. 1930–1933 рр. був доцентом кафедри історії російської літератури літературного факультету ХППО. Одночасно в 1931–1933 рр. працював виконувачем обов'язків керівника науково-дослідного сектору історії російської літератури Інституту літератури імені Т. Шевченка.

1933–1941 рр. був професором і завідувачем кафедри історії російської літератури ХДУ. Із грудня 1941 р. по квітень 1944 р. – декан філологічного факультету Українського Об'єднаного університету (м. Кзил-Орда, Казахстан). Після повернення ХДУ до Харкова з 1944 р. до 1952 р. завідував кафедрою історії російської літератури. 1944 р. захистив кандидатську дисертацію «Современные концепции о Пушкине». Із 1952 р. до 1970 р. – доцент кафедри історії російської літератури філологічного факультету ХДУ.

Наукові інтереси: історія російської літератури XIX–XX ст. (зокрема творчість О. С. Пушкіна, М. Горького).

Помер у Харкові.

Праці

1. Сучасні... : [оповідання] // Студент рев. – 1924. – № 3–5. – С. 49–51.
2. Масовий прорив : (Про масову художню бібліотеку класиків ДВУ) // Критика. – 1931. – № 5. – С. 92–101. – Підпис : Перша бригада «Критики».
3. До критики методологічних позицій українського літературознавства : [доп. А. П. Шамрая та її крит. обговорення] // Літ. архів. – 1931. – Кн. 3. – С. 68–85. С. 79–81: виступ на диспуті М. П. Легавки з критикою методології формалізму (зокрема, виступу А. П. Шамрая).

4. Формалістичний «Ковчег» : (Про методологічні позиції А. Шамрая) / Легавко, Чернець // Критика. – 1931. – № 7–8. – С. 110–128. – Підпис : М. Легавко.
5. Максим Горький : До сорокаліття літературно-громадської діяльності, 1868–1892–1932 / попул. нарис М. Легавки і Л. Чернеця ; за ред. С. Пилипенка. – Х. : ЛіМ, 1932. – 48 с.
6. Шлях Максима Горького // За марксо-ленін. критику. – 1932. – № 10. – С. 27–45.
7. Творчий шлях Дем'яна Бедного / М. Легавко, Л. Чернець // За марксо-ленін. критику. – 1933. – № 6. – С. 68–77.
8. В. Г. Белинский : К 125-летию со дня рождения великого критика // Харьков. рабочий. – 1936. – 11 июня (№ 133).
9. А. Н. Островский : К 50-летию со дня смерти // Харьков. рабочий. – 1936. – 15 июня (№ 136).
10. Борець за щастя людства : до 35-річчя з дня смерті Г. І. Успенського // За більшов. кадри. – 1937. – 13 квіт. (№ 29–30).
11. Гениальный художник-реалист : 85 лет со дня смерти Н. В. Гоголя // Харьков. рабочий. – 1937. – 4 марта (№ 52).
12. Г. Успенский // Харьков. рабочий. – 1937. – 7 апр. (№ 80).
13. Учений, гуманіст : [О. М. Горький] // За більшов. кадри. – 1938. – 20 черв.
14. Современные концепции о Пушкине : дис. ... канд. филол. наук. – Х. ; Кзыл-Орда, 1941–1944. – 241 с.
15. О. М. Горький-публіцист в боротьбі з фашизмом // Наук. хроніка Харків. ун-ту : зб. анот. – 1945. – № 3 : Філол. ф-т. – С. 13–15.
16. Пушкін та пушкінознавство : (Оцінка крит. спадщини і сучас. концепцій про Пушкіна) // Наук. хроніка Харків. ун-ту : зб. анот. – 1945. – № 3 : Філол. ф-т. – С. 9–12.
17. Горький в борьбе с фашизмом // Красное знамя. – 1946. – 16 июня (№ 120).
18. Великий писатель – борец за коммунизм : [к 80-летию со дня рождения А. М. Горького] // Большевик Запорожья. – 1948. – 28 марта (№ 63).
19. Великий поет нашої Вітчизни // Соціаліст. Харківщина. – 1949. – 5 черв. (№ 109).
20. Голос його сьогодні з нами // Сталін. кадри. – 1949. – 10 черв. (№ 17).
21. Пушкин и наша современность // Большевик Запорожья. – 1949. – 5 июня (№ 109).
22. Гоголь – гордість російської літератури // Соціаліст. Харківщина. – 1952. – 5 берез.
23. О двух сторонах изучения литературного наследия // Учені зап. Харків. держ. ун-ту. – 1952. – Т. 45 : Труды філол. ф-ту. – Т. 2. – С. 59–84.
24. Об автоцензуре Пушкина // Учені зап. Харків. ун-ту. – 1956. – Т. 70 : Тр. філол. ф-ту. – Т. 3. – С. 143–210.
25. Великий письменник – борець за комунізм // Харків. ун-т. – 1958. – 29 берез.

26. Аксаков Сергій Тимофійович // Українська радянська енциклопедія. – К., 1959. – Т. 1. – С. 139. – Без підпису.
27. Алексеев Михайло Павлович // Українська радянська енциклопедія. – К., 1959. – Т. 1. – С. 162. – Без підпису.
28. Апокрифи // Українська радянська енциклопедія. – К., 1959. – Т. 1. – С. 268. – Без підпису.
29. *Ред. : Русская литература XIX в. : хрестоматия критич. материалов. Вып. 1 / сост. М. Г. Зельдович, Л. Я. Лившиц ; под ред. М. П. Легавки. – Х. : Изд-во при Харьков. ун-те, 1959. – 285 с.*
30. Великий русский писатель : (К 100-летию со дня рождения А. П. Чехова) // Красное знамя. – 1960. – 27 янв. (№ 19).
31. Греч Микола Іванович // Українська радянська енциклопедія. – К., 1960. – Т. 3. – С. 442. – Без підпису.
32. Великий борец за счастье народа : (К 100-летию со дня смерти Н. А. Добролюбова) // Красное знамя. – 1961. – 30 нояб. (№ 236).
33. *Ред. : Русская литература XIX в. : хрестоматия критич. материалов. Вып. 2 / сост. М. Г. Зельдович, Л. Я. Лившиц ; под ред. М. П. Легавки. – Х. : Изд-во при Харьков. ун-те, 1961. – 356 с.*
34. *Ред. : Добролюбов : семинарий / сост. М. Г. Зельдович, М. В. Черняков ; отв. ред. М. П. Легавка. – Х. : Изд-во ХГУ, 1961. – 464 с.*
35. Росії вірний друг : (До 150-річчя з дня народження Т. Г. Шевченка) // Соціаліст. Харківщина. – 1964. – 9 берез. (№ 50).
36. Успенський Гліб Іванович // Українська радянська енциклопедія. – К., 1964. – Т. 15. – С. 168.
37. *Ред. : Русская литература XIX в. : хрестоматия критич. материалов : [учеб. пособие для филол. ф-тов гос. ун-тов и пед. ин-тов] / сост. М. Г. Зельдович, Л. Я. Лившиц ; под ред. М. П. Легавки. – 2-е изд., перераб. – М. : Высш. шк., 1964 с. – 551 с.*
То же. – 3-е изд. – М. : Высш. шк., 1967 с. – 536 с.
То же. – 4-е изд., испр. – М. : Высш. шк., 1975 с. – 456 с.
38. Плеханов о Пушкине // Вопросы литературоведения и языкознания : тез. и автореф. докл. – 1965. – Вып. 2. – С. 16–22.
39. З історії літературної науки в ХДУ за 50 років // Питання літературознавства та мовознавства : тези доп. та повідомл. респ. наук. конф. (трав. 1967 р.) / ХГУ. – Х., 1967. – [Вип. 2]. – С. 81–85.
40. Буревісник революції : [до 100-річчя з дня народж. О. М. Горького] // Соціаліст. Харківщина. – 1968. – 27 берез.
41. Горький о Пушкине : (Об особенностях подхода Горького к наследию Пушкина) // Вестн. Харьков. ун-та. – 1968. – № 36 : Сер. филол. – Вып. 4. – С. 33–38.
42. Горький – мыслитель, гуманист // Вопросы русской литературы : межвед. респ. науч. сб. – 1969. – Вып. 3. – С. 18–25.

43. Два документа периода кишиневской ссылки А. С. Пушкина : (Прокламация Тодора Владимирески и письмо Саввы (Бимбаша) Каменари) // От «Слова о полку Игореве» до «Тихого Дона». – Л., 1969. – С. 305–316.
44. В. И. Ленин о социально-гносеологической природе художественной литературы // Вопр. рус. лит. : респ. межвед. науч. сб. – Львов, 1973. – Вып. 1 (21). – С. 3–10.

Література про нього

1. Двойченко-Маркова Е. М. Пушкин и румынская народная песня о Тудоре Владимиреску / Е. М. Двойченко-Маркова // Пушкин : исслед. и материалы / АН СССР, Ин-т рус. лит. (Пушкин. Дом). – М. ; Л., 1960. – Т. 3. – С. 402–417.
С. 407: про рукопис М. Легавки, присвячений валаським народним пісням у творчості Пушкіна.
2. Зельдович М. Г. Макар Павлович Легавка : [некролог] / М. Г. Зельдович // Вопр. рус. лит. – К., 1970. – Вып. 2. – С. 103.
3. М. П. Легавка : некролог // Веч. Харків. – 1970. – 16 квіт.
4. Макар Павлович Легавка : некролог // Вісн. Харків. ун-ту. – 1972. – № 71 : Філологія. – Вип. 7. – С. 92–93.
5. Зельдович М. Г. Четыре цвета времени / М. Г. Зельдович // О Леве Лившице : Воспоминания друзей. – Х., 1997. – С. 50–66.
С. 56–58: про М. П. Легавку.
Те саме. – Ієрусалим, 2007. – С. 86–104.
С. 93–97: про М. П. Легавку.
6. Гетьманець М. Ф. Про себе і про час / М. Ф. Гетьманець. – 2-ге вид., допов. – Х. : Мачулін, 2011. – 255 с.
С. 156–160: про М. П. Легавку.

Лезін Борис Андрійович

(01.(13).04.1879(1880?)–1942)

Народився в с. Садове-Бобровське (зараз – с. Садове Аннінського району Воронежської області, РФ). 1904 р. закінчив із золотою медаллю відділення слов'яно-російської філології історико-філологічного факультету Харківського університету. Лауреат премії ім. О. Потебні. Викладав у 4-й харківській чоловічій гімназії та в приватній жіночій гімназії Л. М. Черняківської. Був редактором і видавцем наукового збірника «Вопросы теории и психологии творчества» (1907–1923). 1925–1926 рр. викладав психологію творчості в Харківському музично-драматичному інституті.

Після 1927 р. був науковим співробітником кафедри літературознавства при ХІНО (секція теорії і методології літератури), викладав на робітфаци ХІНО.

Редагував повне зібрання творів О. О. Потебні (1-й том вийшов у 1922 р. в Одесі та в 1926 р. в Харкові).

Подальша доля невідома.

Наукові інтереси: теорія мистецтва, психологія мистецтва, психологія художньої творчості, поетика О. О. Потебні.

Праці

1. В чем истинный национализм? // Харьков. губ. ведомости. – 1903. – 10, 11 февр.
2. Очерки из жизни и литературной деятельности князя Владимира Федоровича Одоевского // Зап. Харьков. ун-та. – Ч. неофиц. – 1905. – Кн. 2. – С. 77–108 ; 1906. – Кн. 1. – С. 99–130 ; кн. 2. – С. 1–32 ; кн. 3–4. – С. 33–88.
3. Очерки из жизни и литературной деятельности кн. В. Ф. Одоевского : (По неизд. источникам, хранящимся в Публ. б-ке). – Х. : Тип. и литогр. М. Зильберберг и сыновья, 1907. – 152 с. – Отд. отт. из «Записок Харьков. ун-та», 1906.
4. Предисловие // Вопр. теор. и психол. творчества. – [СПб., 1910]. – Т. 2, вып. 2. – С. I–VI.
5. Художественное творчество как особый вид экономии мысли // Вопр. теор. и психол. творчества. – Х., 1907. – Т. 1. – С. 253–311.
То же. – 2-е изд., перераб. и доп. – Х., 1911. – Т. 1, вып. 2. – С. 207–243.
6. Психология поэтического и прозаического мышления : (Из лекций А. А. Потебни) // Вопр. теор. и психол. творчества. – [СПб., 1910]. – Т. 2, вып. 2. – С. 99–137.
7. Из черновых заметок А. А. Потебни о мифе / публ. Б. А. Лезина // Вопр. теор. и психол. творчества. – 2-е изд. – Х., 1914. – Т. 5. – С. 494–509.
8. Черновые заметки А. А. Потебни о Л. Н. Толстом и Достоевском / публ. Б. А. Лезина // Вопр. теор. и психол. творчества. – 2-е изд. – Х., 1914. – Т. 5. – С. 263–292.
9. Дещо про теорію і психологію слова О. О. Потебні // Черв. шлях. – 1925. – № 1–2. – С. 291–297.

10. К описанию рукописей А. А. Потебни // Бюл. Ред. комітету для видання творів О. О. Потебні. – Х., 1922. – Ч. 1. – С. 84–85.
11. [Рецензія] // Черв. шлях. – 1925. – № 11–12. – С. 367. – Рец. на кн.: Життя слова : (Основа теорії) / О. Ветухов ; пер. А. Ковалівського. – 5-е, перероб., доп. й випр. вид. – Х. : ДВУ, 1925. – 80 с.
12. О сочетании психологического метода изучения художественного творчества с марксистским // Родн. яз. в шк. – 1927. – № 6. – С. 90–105.
13. Схема марксистского метода изучения художественного творчества // Родн. яз. в шк. – 1927. – № 1. – С. 21–24.

Література про нього

1. Сумцов Н. Ф. Отзыв о сочинении Б. Лезина на тему : «Кн. В. Ф. Одоевский. Очерк жизни и сочинений» (1804–1869) / Н. Ф. Сумцов // Зап. Харьков. ун-та. – 1904. – Кн. 3. – Ч. офиц. – С. 28.
2. Сумцов Н. Ф. Отзыв о сочинении Б. Лезина на тему : «Кн. В. Ф. Одоевский. Очерк жизни и сочинений» (1804–1869) с двумя эпиграфами из Гете и Потебни / Н. Ф. Сумцов // Зап. Харьков. ун-та. – 1904. – Кн. 3. – Ч. офиц. – С. 29–30.
3. Лезин Борис Андреевич // Список лиц, служащих по Харьковскому учебному округу, 1913 г. – Х., 1913. – Ч. 1. – С. 280.
4. Фохт У. О психологистах-«сочетателях» и о «сочетаемости» вообще / У. Фохт // Родн. яз. в шк. – 1927. – Вып. 6. – С. 105–116. – Рец. на ст. : О сочетании психологического метода изучения художественного творчества с марксистским / Б. Лезин // Родн. яз. в шк. – 1927. – № 6. – С. 90–105.
5. Лезин Борис Андреевич // Литературная энциклопедия. – М., 1932. – Т. 6. – Стб. 156.
6. Франчук В. Ф. Харьковская лингвистическая школа / В. Ф. Франчук, Ю. В. Рождественский // Языкознание : большой энцикл. слов. – 2-е репринт. изд. – М., 1998. – С. 569–571.
7. Ильин Е. П. Психология творчества, креативности, одаренности / Е. П. Ильин. – СПб. ; М. ; Х. ; Минск : Питер, 2011. – 444 с. : ил. – (Мастера психологии).
С. 6, 49: про праці Б. А. Лезіна.
8. Якобсон Р. О. Формальная школа и современное русское литературоведение / Р. О. Якобсон ; ред.-сост. Т. Гланц ; пер. с чешск. Е. Бобраковой-Тимошкиной. – М. : Языки славян. культур, 2011. – 280 с.
С. 93, 256: про Б. А. Лезіна.
9. Савченко О. В. Лезін Борис Андрійович / О. В. Савченко // Енциклопедія сучасної України. – К., 2016. – Т. 17. – С. 27.
10. Кузьмина Р. И. О трех подходах исследования этапов творческого процесса / Р. И. Кузьмина // Образование, инновации, исследования как ресурс развития сообщества : материалы Междунар. науч.-практ. конф. (Чебоксары, 19 дек. 2017 г.). – Чебоксары, 2017. – С. 70–75.